Guram Marhuliya
Şebnem Nuriyeva

UYDURULMUŞ TARİHTE "ERMENİ SOYKIRIMI"

BAKU – 2010

Baş ilmi danışman:
Kamran İmanov
Azerbaycan Cumhuriyeti Müellif Haklarının
Korunmasından Sorumlu Devlet Ajanslığı
Başkanı

Danışmanlar:
Cümşüd NURİYEV

Musa KASIMLI

Araz KURBANOV

Tercüman redaktör:
Esmira ORUCOVA

Düzenleyen:
Eyüp VURAL

© Guram Marhuliya ve Şebnem Nuriyeva.
Uydurulmuş Tarihte "Ermeni Soykirimi"

Politik, mali yardım ve "tazminat" kazanmak amacıyla tüm dünyayı yorulmadan "soykırım" yalanlarıyla uyaran kavgacı Ermeni milliyetçilerinden farklı olarak hiç bir karşılık beklemeden, Azerbaycanlılara karşı yapılmış soykırımı tüm dünya toplumuna açıklıyoruz.

Haydar Aliyev,
Azerbaycan Milli Önderi

Ermenilerin Azerbaycanlılara karşı sürdürdükleri soykırım politikası ve saldırılarının, iki yüz yıllık tarihi vardır. Bu hain politikanın sonucu olarak Azerbaycanın tarihi toprakları zaman zaman Ermeniler tarafından işgal edilmiş, yüz binlerce vatandaşımız zorla kovulmuş ve göçmen hayatı yaşamaya mahkum edilmiş, on binlerce kişi katledilmişti.

İlham Aliyev
Azerbaycan Cumhurbaşkanı

İÇİNDEKİLER

Önsöz **9**
Kamran İmanov

Müelliflerden **35**
Guram Marhuliya ve Şebnem Nuriyeva

Kanli "Büyük Ermenistan" Mitinin Reanimasyonu **61**

Azerbaycan: Çağrılmadık Göçmenler ve Ermenilerin Azerbaycanlılara Karşı Soykırım Politikasının Başlangıcı **80**

Türkiye ve Azerbaycan: "Ermeni Soykirimi" Olduğu Gibi **93**

Gürcistan: Ermeni Taleplerinin Devamı **215**

Ermeni Sahtekarlığının "Şaheserleri" **245**

Sahte Belgeler **284**

Kaybedilen Bilinçin Yerine Gelmesi **298**

Kaynakçalar **310**

ÖN SÖZ

Karşınızda bir kitap var. Hakkında susmamamız gereken gerçekleri açıklayan bir kitap... Bu fevkalade özelliğe sahip, yıllardan beri gerçekleştirilmiş Ermeni terörünü ifşa eden olayları, vukuatları ve belgeleri, aynı zamanda onlarla bağlantılı Ermeni yalan ve uydurmalarıyle ilgili faktolojik belgeleri bir araya getiren bir kitap... Bu kitap, Guram Marhuliya ve Şebnem Nuriyeva tarafından yazılmış; Uydurulmuş Tarihte "Ermeni soykırımı" kitabıdır.

Ünlü yazar Mark Tven şöyle demiştir: "Olağanüstü yalanların gerçeği şudur; uydurma gerçeğe benzer faktörlere dayanmalıdır, gerçeğinse hiç bir yardıma ihtiyacı yoktur." Bu yüzden de bu kitap sade, anlaşılabilir olduğundan ve mükemmel resimlendiğinden dolayı gerçekleri en iyi şekilde açıklıyor. Yazarlar kitapta Ermeni ve yabancı bilginlerinin, uzmanların, tarihçilerin kaynaklara dayanarak tarihi olayları itiraf ettikleri, bu olaylara tanıklık ettikleri ve uydurmaları açığa çıkaran gerçek bilgileri yazmışlardır. Düşünüyoruz ki, en doğru yol budur. Ünlü Avusturyalı şarkiyatçı ve tarihçi bilgin Erih Faygl: "Ermeni Mifomanyası" kitabında şöyle diyordu: "Ermeni terörünün soy

bağları tarihe yanlış bakışlara kadar gidiyor... Çağdaş Ermeni terörünün şahaneliği tarihin *(en önemlisiyse onların tarihe kendi bakışları olmasıdır)* onlardan dolayı yalnız temize çıkma aracı olmasıdır. Ermeni terörünün özelliği; insanlara karşı gaddarlıkla gerçekleştirdikleri hareketlerini temize çıkarmaktan dolayı tarihi uydurarak yeniden yazmaktan başka bir şey değil."

Durgunluk yılları ve Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküş döneminde gerçekleşmiş trajik ve kanlı olaylar zamanında tüm kurbanların hatırasına saygılarını sunan kitapta bir dizi soruyla karşılaşıyoruz. Ermeni teröristler tarafından sınırdışı edilerek kovulmuş olan suçsuz sivil Türk ahaliye karşı gerçekleştirilen kanlı eylemlerde çok sayıda kurban verilmesine rağmen uydurma "Ermeni soykırımını" tek taraflı nitelendirmek ne kadar doğrudur? "Ermeni soykırımı" ve "Ermeni terörü"; burada hangi terim gerçek, hangisi uydurmadır? Bununla ilgili olan "Ermeni cefakeşliği" ve "Ermeni terkedilmeyi" fikri neden dünyada en popüler konudur? Güya Ermeni devletinin kurulmasına karşı çıkan Türklerden, düşman tipi yaratmak fikrini gerçekleştirerek, kitlesel olarak Ermeni halkının bilincine sokmaya çaba göstemeyi hızlandırmak neye hizmet ediyor? Bununla aynı zamanda "Büyük Ermenistan'ı" kurmak ve "Ermenilerin benzersiz bir millet" olduğunu dünya kamuoyuna kabul ettirmek isteği ile ilgili miti yeniden beceriksiz bir tarzda reanimasyon yapmak hangi biçimde sunuluyor? Nihayet, Ermeni propaganda makinesi zorbalık ve terörü milli kurtuluş aleti gibi kullandığı için Ermeniler kendilerini temize çakarabilirler mi?

Bu ve diğer soruların cevapları, Ermenilerin eski ve şimdiki politikasında yatıyor. Ermeni politikasının gerçek yüzü J. De Malevil tarafından çok net olarak açıklanılıyor. Malevil: "Ermeni propaganda makinesi marksist diyalektinin üç metodu ile çalışıyor: Tarihin yeniden yazılması, Ermeni halkını sömürenlere karşı suikast gerçekleştirmek için gizli tezler ve kendilerini mağdur göstermek için gerçeği değiştirerek düşmanı suçlamak. Ayrıca; Ermeniler her zaman düşmalarına kendilerine özgü yöntemlerle saldırıyorlar. Ermeni propagandasının keyfi muamelesinin önünü almak ve Avrupa'yı gelecek tehlikelerden korumak için tüm sağduyulu insanların reaksiyonuna ihtiyaç var." diyor.

Sayın okuyucularım, kararı siz verin. Milliyetçi Gnçak ve Taşnaksütyun Partilerinin marksist anlama dayanan programlarından birkaç örnek vermek istiyoruz:

"Büyük Ermenistan" amacına hizmet eden "Gnçak'ın Programı" nda *(1887)*: Nerde olursa olsun, hangi durumda olursa olsun Türk'ü, Kürd'ü, sözünden dönen, kendi amaçlarına ihanet eden Ermeni hainlerini bile acımadan öldür, intikam al!" deniliyor. Tüm bunlar her alanda birbirine terör, teşfikat ve propagandayla bağlanıyorlar. Fakat o kadar da "devrimci" olmaması sebebiyle Gnçak Partisi çok kısa zamanda politikadan silindi. Ama Gnçak'a rağmen Taşnaksütyun Partisi'nin 1892 yılında kabul ettiği program, hedefe varmak için şunları teşvik ediyordu: "Amaca ulaşmak için *("Büyük Ermenistan'a")* sözde ve çalışmada her türlü aracın kullanılmasına; propagandaya, teröre, partizan savaşına, yıkıma ve yağmalara vb. izin verilebilir." Bunlarla

ilgili Ermeni uzmanı Luisa Nalbandyan "Ermeni Devrimci Harekatı" *(1963)* kitabında şöyle yazmıştır: "Taşnaksütyun Partisi programında silahlı çetelerin oluşturulması ve devlet dairelerinin yıkılması vb. şeyler öngürülüyor."

Diğer Ermeni uzmanı A. Lalayan, adı geçen partinin programıyla ilgili "1918-1920 yılları savaşları" *("Revolyusionnıy Vostok" dergisi №2-3,1936, Moskova)* yazısında şöyle yazmıştır: "Taşnaksütyun Partisi temsilcileri, gönüllü ekipleri çevresine toplayarak Türkiye'nin savaşılan arazilerinde acımasızca kadınları, çocukları, ihtiyarları, sakatları kılıçtan geçirdiler."

Bir başka Ermeni uzmanı M. Vartanyan kendi açıklamalarında *("Taşnaksütyun'un Tarihi" Erivan, Ermenice)* diyordu ki: "Başlangıçta programı bile olmayan bu harekat için "eşkiya çetelerini silahlandırmak amacı parti programının herhangi bir kısmından daha önemlidir."

Silahlı Ermeni terör grupları acımasızca öldürdükleri Türklerin cesetlerine, sonradan Türkiye arazisinde oturan Kürtlerin milli giysilerini giydiriyorlardı. Ermeni yazarı Amayak Siras: "Doğduğum Memleket" *(1979)* kitabında bu olaylara tanıklık ederken: "Ermeniler bu saldırıları aynı arazide oturan Türklerle Kürtler arasında düşmanlık yaratmak amacıyla gerçekleştiriyorlardı." demiştir.

Taşnakların bilinçli olarak Azerbaycan Türklerini mahvetmeleriyle ilgili Ermeni yazarı Richard Hovanesyan "Middle East" *(1974)* dergisinde: "1918 yılının başlangıcından 1 Ağustos'a kadar 300 Müslüman *(Azerbaycan)* köyünün yıkılması, 6 köyün erkeklerinin katledilmesi, öldürülenlerin eşlerinin Ermeni askerlerine bağışlanmasıyla ilgili bilgi

yayınlanmıştı..." diye yazıyordu. Hovanesyan şunları da ekliyordu: "Azerbaycan Devleti tarafından, Azerbaycanlı göçmenlere karşı gerçekleştirdikleri vahşiliklere ve gaddarlıklara rağmen Ermeni başkenti olarak Erivan şehri *(o zamankı İrevan şehri)* "teşekkür olarak" Taşnak hükümetine teslim edildi. O zaman Erivan'da 13 bin, civarındaki köylerde ise 50 bin Azerbaycanlı göçmen, Hrıstiyan Ermenilerin kontrolündeydi.

Başkentin güneyine doğru, hayat şartlarına uygun olmayan arazilerde 70-80 bin kadar Müslüman göçmen toplanmıştı. Ermeni devleti onlara yardım etmeyi bile reddetti ve komşularına karşı arazi iddialarına devam etti."

Aynı olaylar, 1988 yılında Dağlık Karabağ savaşı sırasında Azerbaycanlı ahaliyi Ermenistan'dan, öz yurtlarından kovdukları zaman da yaşandı.

Ünlü belgesel yazarı Yuriy Pompeyev, "Karabağ'ın Kanlı Burgacı" *(Bakü,1992)* kitabında "Türklerden nasıl düşman tipi oluştururuz?" ile ilgili mükemmel bir açıklama yapıyor. Yazar, Erivan'daki Uydurma Ermeni Soykırımı Şehitleri anıtına dayanarak diyor ki: "Bu anıtı "ziyarete gelen" herkese artık yetmiş yıldan beri son bulmuş bir devleti, yani Osmanlı İmparatorluğu'nu suçlamak için güya Birinci Dünya Savaşı zamanında Ermeni ahaliye karşı gerçekleştirdikleri kanlı vahşet ve işkencelerden bahseden dehşetli hikayeler anlatıyorlar. Zoriy Balayan ve Silva Kaputikyan'ın kompozisyonlarında, Türklere karşı hiper- trofik olarak tasvir edilmiş nefret ise, onların eski zamanlarda olduğu gibi "Türk Örtüsü" altında değil, açık şekilde komşuları Azerbaycanlılara olan nefretleridir".

Ama bu, acımasız ve riyakar anti-Türk terörünün apoteozu olan Ermenilerin Türklere karşı oluşmuş nefretinin en üst dererecesi değil.

2004 yılında Ermenistan Cumhuriyet Partisi tarafından "Garegin Njde ve Onun Eğitimi" adlı broşür basıldı. Broşürü yayımlayan kişilere göre "Ermeni tarihinin çalkalanan okyanusunda, kutsal kahramanlarının tarafında fikir babası ve devlet adamı Garegin Njde'nin kocaman figürü yükseliyor." 1919-1921 yıllarında Zengezur bölgesinde Azerbaycanlı ahalinin mahvedilmesine başkanlık etmiş, sonradan Ermenistan'ın kahramanı ilan edilmiş, oldukça tanınmış Türk düşmanı ve cellat Andranik'in rakibi olan Njde, Ermeni Yeminetmiş Birlikleri'nin kurucu başkanı ve kendi zamanında "Çegakronutyun" gibi tanınmış Ermeni milliyetçi eğitimini oluşturmuştur. Bu Ermeni milliyetçisi şunları yazıyordu: "Türk'ten öç almamak, onu affetmek demektir; eğer Türk'ü affedersek bir cinayet işlemiş ve hatta iki yeni cinayete imkan vermiş oluruz." "Çegakronutyun'u" yayımlayanlar Türklerden acımasızca öç alınmasını ve bu milletin hakkından gelinmesini Ermenilerden gururla talep ediyorlardı; "Bu düşmanlık tarihi olmaktan öte , biyolojiktir". Njde'ye göre "Yalnız kendi kanları karşılığında Ermeni topraklarını iade edebilirler. Yeryüzünde "Ermeni" kelimesinden daha kutsal kelime yoktur. Bunun aksini düşünen hiçbir Ermeni, Ermeni olmaya layık değildir." O, Ermenilerden Türkiye'de kalmış Ermeni topraklarından vazgeçmemelerini ve Türkiye ile yakın ilişkiler kurmamalarını ısrarla istiyordu. Hatta bir zamanlar Ermenileri Türkiye ile mücadeleye ikna edemedikleri için dolayı "Taşnaksütyun Partisinden istifa etmişti."

Bakınız, bugün "Ermeni soykırımı şehitlerinin" sayısını kar topu gibi büyüterek çoğaltan ve Türklere karşı zoolojik düşmanlığın bedelini riyakarca ödeyenlerin aslında acımasız, gerçek kişilikleri budur! Bu yüzden de Yuriy Pompeyev yazdığı "Karabağ Günlüğü" *(3. bölüm, "Enkazlar")* kitabında nazikçe şöyle belirtiyordu: "Ermeni milliyetçilerinin ellerinden tutarak gezdirenler on dokuzuncu yüzyılın başlangıcında kurulmuş Armenakan, Gnçak ve Taşnaksütyun Partileri, kendi faaliyetlerini öç almak eylemlerine neden olmak ve devletleri askeri müdaheleye teşvik etmek için sınıflararası marksist mücadeleye göre ayarlıyorlardı. Ermeni milliyetçiler, maksatlı olarak Ermenilerin yardıma ihtiyacı oldukları ve azınlık şeklinde oturdukları bölgelerde baskı ve ceza tedbirlerini gerçekleş- tirmeyi göze alarak çalışmaya daha çok önem veriyorlardı. Devrim ekipleri başkanlarının itiraf ettiği gibi Türkleri ve Kürtleri katlettikten sonra köylerini yakıp dağlara çıkarak orada saklanıyorlardı. Önceden yaptıkları plana göre tüm bu olaylara öfkelenmiş Müslümanlar "zavallı ve yardıma ihtiyacı olan" Ermenilere saldaracaklardı. Sonuçta Rusya ve diğer güçlü devletler Türkiye'yi Ermenilerin bağımsızlığını sağlamaya ve Doğu Anadolu'da özerklik vermeye mecbur edeceklerdi. Bunun sonucunda Müslüman ahali, Yeni Ermenistan'dan ya kendi istekleri üzerine, ya da zorla göç edeceklerdi.

Değerli okuyucularımız! Böylelikle, yaşam koşulları normal olan Ermenilerin bir kısmı "Büyük Ermenistan" namına kurban bile kesiyorlardı. Bu senaryo üzerine Sumgayıt'ta *(Azerbaycan'ın başkenti Bakü yakınında bir şehir)*, Bakü'nün birçok yerinde ve Ermenilerin "zavallı azınlık

şeklinde" oturdukları Azerbaycan'ın bazı bölgelerinde kargaşalar çıkararak tahriklerini gerçekleştirdiler. Tesadüfi değil ki, Fransız ütopisti Şarl Furye, "Dört Hareketin ve Genel Kaderlerin Teorisi" *(1808)* kitabında Ermenilere müracaat ederek: **"Ermeniler, kendilerine has sahtekarlıklarını büyük ustalıkla gizleyebiliyorlar. Karşılarındaki kişileri sahtekarlık ve riyakarlıkla kandırabiliyorlar. Despota, hakarete, alçalmaya, ihanete alışkanlıklarındandır ki, amaçlarına ulaşmak için insanları aldatmış ve kendi çıkarları için, yıllarca dini bir silah gibi kullanmışlardır."** diye yazıyordu. Osmanlı İmparatorluğu döneminde trajik ve kanlı olayların gerçekleştiği bölgelerde olaylara tanık olan İngiliz gazetecisi Liddel: **"Taşnaksütyun, yıllardan beri belli bir maksada ulaşmak için Ermenileri Türklere karşı saldırıya tahrik ediyordu. Fakat hakettikleri cezayla karşılaştıkları zaman da feryat ediyorlardı.** Liddel ayrıca: **"Taşnaklar için öldürülmüş Ermeninin cesedi çok değerlidir. Propagandayla ilgili "çalışmalarına" yardımcı olduğundan dolayı böyle olaylardan çok ustalıkla faydalanabilirlerdi."** diye yazmıştı.

Değerli okuyucularımız! Açıkça görülüyor ki; soykırım bir milletin, herhangi bir devlet tarafından etnik ve dinsel ayrılıkları için fiziksel olarak mahvedilmesi, diğer devlete karşı resmi olarak kararın onaylanması politikasıdır. Soykırım cinayetini diğer cinayetlerden ayıran özellik, bilinçli şekilde ve özel niyetle gerçekleştirilmesidir. Yuriy Pompeyev, Strasburg Doğu Araştırmaları Enstitüsü başkanı Piyer Dyümon'un Ermeni soykırımıyla ilgili araştırma ve incelemelerinin sonucunu "Karabağ'ın Kanlı Burgacı"

(Bakü,1992) adlı kitabında yayınlamıştır. P. Dyümon 1989 senesinde Avrupa ve Amerika gazetelerinde sansasyonel bir bilgi yayınlamıştır. Bilginin içeriğinde; **yetmiş yıldan beri bazı dünya devletlerinin politikasında tarihi belge olarak kabul edilmiş, Osmanlı İmparatorluğu'nun Türk ordusuna Türkiye'yi Ermeni ahaliden tamamıyla temizlemek için özel olarak gönderdiği telegrafın zaten olmadığı kanıtlanıyor.**

Demek ki, hiçbir soykırım gerçekleştirilmemiştir. Yalnız trajik ve kanlı olaylar sırasında her iki taraf da zarar görmüştür. Ünlü Fransız bilgininin bu açıklamaları, olayların gelişmesiyle ilgili yalnız Türkiye'nin değil, Fransız ve İngiliz İçişleri Bakanlıkları arşivlerindeki *(maalesef Ermeni arşivleri bu güne kadar daha açılmadı!)* belgelere de dayanarak kendi açısından değerlendiriyor. Dyümon'a göre Birinci Dünya Savaşı sırasında Ermeni ticaret burjuvazisinin parası, Rus ve İngiliz müsteşarların yardımıyla silahlanmış Ermeni terör çeteleri oluşturulmuştu. Bu ekiplerin saldırıları sonuncunda 60 binden fazla Türk ve Kürt katledildi. Onların talebi ve baskısı üzerine Rus ordusu Doğu Anadolu'yu işgal etti. Osmanlı İmparatorluğu ise çaresizce buna razı oldu. O sırada Türkiye arazisinde oturan Kürtler Ermenilerin onlara karşı gerçekleştirdikleri vahşiliklere cevap olarak kendi vatandaşlarına ve cephe hattına yakın Türk ordusuna destek olmak için partizan çeteleri kurmuşlardı. Sivil suçsuz halka karşı Ermeni eşkiya çetelerinin ve askerlerinin düzensizliğinden bıkmış ve kızmış Türk ordusu, işgalcilere karşı tüm gücünü toplayarak Rus ordusuna saldırdı. Türk ordusuna karşı dayanamayan Ruslar Rusya

İmparatorluğu sınırlarına, Kafkaslarötesi'ne geri çekildiler. *(Çar ordusu yarbayı Tverdohlebov'un hatıralarına bak.)* Tabii ki, Ermeni askerleri de onlarla birlikte geri çekildiler. O sırada Türkiye'de oturan Ermeniler rehine olarak orada kaldılar. Dyümon'un söylediğine göre Ermenilerin ikiyüzlülüğü 300 bin suçsuz Ermeni'nin kurban edilmesiyle sonuçlandı. *(Yuriy Pompeyev "Karabağ'ın Kanlı Burgacı")* Anlaşılıyor ki, Taşnaksütyun üyeleri olan, halkı yönlendiren Ermeni din adamları ve adı geçen parti mensupları bu senaryoyu önceden yazmışlardı.

26 Şubat 1992 senesinde Ermeniler Karabağ'ın Hocalı kentinde suçsuz sivil halka karşı asıl soykırımı gerçekleştirmişlerdir. Sonuçta 7 bin kişinin oturduğu meskun mahal tamamıyla yıkılarak adı yeryüzünden silinmiş, 613 çocuk, ihtiyar ve kadın katledilmiş, 487 kişi ömürlerinin sonuna kadar sakat yaşamaya mahkum edilmiş, 1257 kişi esir alınmıştı. Hocalı'da Ermeniler tarafından suçsuz sivil halka karşı gerçekleştirilen kitlesel katliamlar, yirminci yüzyılın en korkunç cinayetleridir. Tüm bunları Sovyet ordusunun desteği ile **"zavallı"** Ermeniler gerçekleştirmişlerdir. Hocalı sakinlerinden biri Ermenilerin isteği üzerine: **"Bu topraklar Büyük Ermenistan'ın bir kısmıdır."** kelimelerini söylemediği için canlı canlı yakılmıştır. Hocalı'da Ermeni terör örgütlerinin, ücretli yabancı askerlerin ve Sovyet ordusu askerlerinin gerçekleştirdikleri varvar operasyonarları sırasında gaddarca ve vahşice gösteriler yapmışlardır. İnsanların diri diri yüz ve kafa derileri yüzülmüş ve kulakları kesilmiştir. Gebe kadınların karnını yırtarak çocuğunu çıkartıp, yerine eşinin kesilmiş kafasını sokan vahşi Ermeni-

lerin, bu hareketleriyle faşistlerden hiç bir farkları kalmamıştır.

Hocalı'da yaptıklarından dolayı övünen **Ermenistan'ın Azatlığı Uğrunda Ermeni Gizli Ordusu'nun *(ASALA)*** aktif elemanlarından olan **Vazgen Sislyan, Karabağ Savaşı Kahramanı** ünvanını kazanmıştı.

Hocalı'da **Gaflan Özel Ermeni Örgütü,** yalnız katledilmiş Azeraycanlıların naaşlarını yakmakla uğraşıyormuş. Buna tanıklık eden Ermeni yazarı Daud Heyriyan, on yaşlarında alnından ve ellerinden kurşunlanmış Azeraycanlı kız çocuğunu Ermenilerin nasıl diri diri yaktıklarını şöyle anlatıyordu: "Tigran adlı asker, bu hareketsiz olan yaralı kız çocuğunu alarak cesetlerin üzerine attı... Sonra onları yaktı. Bana öyle geldi ki, yakılan cesetlerin içinden biri "imdaaat!" diye bağırıyordu..." Bu vahşiliklerin şahidi olan ama susamayan Sovyet ordusu binbaşısı Leonid Kraveç **"İzvestiya" gazetesinde** Hocalı'da gördükleri ile ilgili şunları belirtiyordu: **"Ben tepenin üstünde yüzden fazla ceset gördüm. Bir erkek çocuk naaşının başı yoktu. Hiçbir yerde görülmemiş bir gaddarlıkla katledilmiş kadınların, çocukların, ihtiyarların cesetlerinden başka bir şey görünmüyordu."**

İngiliz "Frant Layn" Televizyonu muhabiri R. Patrik, trajik olayın gerçekleştiyi mekandayken duygularını şöyle belirtmiştir: **"Hocalı'da gördüğüm vahşetlere dünya kamuoyu karşısında hiçbir şekilde hak verilemez..."**

Fakat beklenmedik bir olay oldu. Saygıdeğer okuyucularım! Rusya Devlet Kütüphanesinde, Yuriy Pompeyevin yazdığı **"Karabağ Günlüğü"** adlı kitabın açığa çıkarıl-

masıyla ilgili çok değerli edebiyatçı ve gazeteci yazar Elmira Ahundova'nın 10 Mart 2010 senesinde "Zerkalo" gazetesinde yayımlanmış konuşmasını dikkatinize sunuyoruz: **"Kara Bahçe"** kitabının yazarı İngiliz gazetecisi Tom De Vaal, Ermenistan'ın şimdiki cumhurbaşkanı; o zamanki Pasif Korunma Komitesi **"NKP"** başkanı Serj Sarkisyan'dan Hocalı'yı nasıl işgal ettiklerini anlatmasını rica ettiğinde o, çok açık bir şekilde: **"Bence, bu konuda yüksek sesle konuşulmaz."** Ayrıca övünerek: **"Bana öyle geliyor ki, esas sorun başka bir şeydir. Hocalı'ya kadar, Azerbaycanlılar kendileriyle alay edildiğini düşünüyorlardı. Onlar; Ermeniler sivil Azerbaycan halkına el kaldıramazlar, diye düşünüyorlardı. Biz şu stereotipi yıktık. Hocalı olayları Azerbaycanlılar için iyi bir ders oldu."** demiştir.Sarkisyan'ın söylediklerileyle ilgili derin derin düşünen Tom De Vaal: **"Hocalı'da gerçekleşenlere Sarkisyan'ın verdiği değer Karabağ savaşının dehşetli katliamlarına başka bir yönden; başka bir köşeden bakmak demektir. Sır değil ki, bu kitlesel katliamlar belli bir maksatla, halkı korkutmak maksadıyla gerçekleştirilmişti."** diye yazmıştır.

Suçsuz zavallı halkın Ermeniler tarafından gaddarcasına kılıçtan geçirilmesi, Hocalı'da bilinçli olarak Azerbaycanlıların acımasızca mahvedilmesidir. Bu, Azerbaycan halkına karşı gerçekleştirilmiş apaçık bir soykırım demektir.

Osmanlı İmparatorluğu döneminde "Ermeni soykırımının" şahidi olmuş Çar Rusyası ordusu yarbayı Tverdohlebov'un, sanıkların trajediyi aynı acımasız usullerle gerçekleştirdiğini anlatan hatıralarını okuduğumuzda şaşırıyor ve sizlere sunuyoruz: **"O zamanlar biz yüzyüze**

savaşırken, geride kalan kana susamış, vahşi ve korkak "barış mücahitleri" olan Ermeniler, savunmasız çocuk ve ihtiyarları doğruyorlardı."

Ermeniler dünya toplumuna Azerbaycan halkına karşı yürüttükleri informasyon savaşında güya Hocalı trajedisinde Azerbaycanlıların suçlu olduklarıyla ilgili yeni yeni saçmalıklar yayıyorlar. Örneğin, Hocalı trajedisinden 18 yıl önce, Rusya Ermenileri Birliğinin düzenlediği toplantıda birliğin başkan yardımcısı Levon Mukanyan konuşmasında şunu vurgulamıştı:

"Bugün Ermenilerin Azerbaycanlılara karşı riyakarlıkla yürüttükleri informasyon savaşında kullandıkları propaganda makinelerinin oluşturduğu en başlıca tez; dünya kamuoyu önünde, Ermenistan devletinin azgın politikası ve işgal ettiği Azerbaycan topraklarıyla ilgili gerçekleri reddetmektir. Uydurmalara dayanan bu savaş, dünya birliğini saçmalık, akıl almaz sahtekarlık, yalan, riyakarlık ve iki yüzlülükle dolu belgelerle yanıltıp , yanlış kamuoyu oluşturmaktır. Ermeniliğin amacı her zaman komşularına karşı toprak iddiası, "Büyük Ermenistan" mitinin reanimasyonu, Azerbaycan halkının ve diğer komşu halkların kültürel, tarihi mirasını benimsemektir.

Ermeniliğin yalan ve sahtekarlıklarının geçmişi ile ilgili birkaç örnek:

Ermeniler millet olarak bir folklör sanatına; özellikle de mit ve efsane uydurma sanatına düşkündürler. Gerçekten de bu mitler Doğu Kafkasya halklarına, özellikle de Azerbaycan halkına ait olduğu halde Ermeniler bu kültürel mirası kendilerine göre uydurmuşlardır. Bu konuyla ilgili

Ermeni mitleri sayısızdır. Tüm mitler kendi amaçlarından ve pratik kullanımlarından dolayı politik mitoloji sınıfında birleşiyor. Ermenilerin iç gerçekliğinin özelliğini ve hareket mekanizmini belirten bu mitoloji, zaten gelecekte Ermeni etnik fikrinin bir kısmı gibi dünyaya açılacaktır. Zaten bu mitoloji "büyük topraklar" ve komşulara karşı arazi talepleri, "mazlumluk", "Ermeni soykırımı", Ermenilerin özel bir halk olması stereotiplerini bir araya getirerek birleştiriyor ve komşuların kültürel mirasını benimsemeye hizmet ediyor. Nihayet, bu mitoloji Ermeni devlet adamlarının, politikacılarının ve bilginlerinin hareket tarzlarını ve görgülerini yansıtıyor. Ermenilerin "özel misyonu", dış dünyaya karşı iddia ve talepleri, doğuştan "mazlumluk" tezleri, tüm bunlar halkın düşüncesini etkiliyor. Bu mitler "legitimizasyona", hak ve adalet namına intikam almak için silahlanmış Ermeni terörüne hizmet ediyor. Genelde hükümet, kültürel stereotiplere ve politik düşüncenin çekim etkisine girerek bu mitlerin esiri ve kurbanı oluyor. Hiçbir bilinçli ideloji, dünyanın bilinçsiz görüntüsünü sıkıştıramaz. Rusya etnopolitikacısı S. Lurye'nin düşüncelerine göre: **"Yeni Düşünceli" Ermeni taraftarlarının bakışları, dünya toplumunun Ermenilerin hakkındaki politik folklörüyle uyuşmuyor."** Belki de etnos tarafından elde edilmiş çekim örneklerine uygun olmadığı nedenindendir ki, hükümet, hususi olarak yaptıkları halk oyunlarına daha çok önem veriyor.

Böylelikle de Ermenilerin akıl almaz saçmalıkları; belli bir amaca hizmet eden uydurma kanıtları ortaya çıkıyor. Tüm bu saptamalar, onların sadece Türkiye ve Azerbaycan

topraklarına karşı değil, "Ermenileşme" ile hiçbir kültürel, tarihi ve inteleksel mirası bile olmayan diğer komşu devletlerin de topraklarına karşı iddialarına ulaşmak amacına hizmet ediyor.

Gerçekleşen olaylardan haberi olmayan bilgisiz Ermeniler, yüzyıllardan beri uydurulmuş mitolijinin ve yapma tarihin etkisinde kalarak komşuların topraklarına karşı açgözlülük ve beceriksizce isteklerde bulunma oyununa geldiler. Komşularının her alanda kazandığı başarılara karşı kıskançlık ve hırs beslediler. Her Ermeni saçmalığı "Ermeniliğe" hizmet eden fikir kumbarasına yeni fikirlerin biriktirilmesi demektir.

Dünyaca ünlü Avusturyalı bilgin Erih Faygl: **"Ermeni Mitomanisi"** *(2007)* kitabında: **"Tarihi gerçekler aradığımız zaman eski efsaneleri değiştirdiğimizde onlara verdiğimiz zarar aklımıza bile gelmiyor; daha dehşetlisiyse tarihle mitleri birbiriyle karıştırmak ve dolaştırmaktır". Terör olan yerde böyle yanlışlıklar yapılabilir. Zaten çoğu zaman kendi "vatanlarıyla" ilgili hak arayan ve bu istek üzerinde birleşen gruplar** *(çoğu zaman iyi niyetli olmuyorlar)* **politikayla terörü karıştırıyorlar. Böyle "tarihi iddialar" her dönemde savaşla, en azından savaşın en iğrenç şekli olan terörle sonuçlanıyor."**

Egemenlik ve bağımsızlık hakkı ancak çoğunluk talep ederse kabul ediliyor. Aksi halde demokrasinin genel olarak onaylanmış pensipleri bozuluyor..."

Birçokları Türkiye'nin Doğu Anadolu arazisine karşı taleplerini haklı göstermeye çalışıyorlar. Böyle düşünen kişiler asıl gerçekleri reddediyor, kendi hukuklarına ve uluslararası

hukuka karşı çıkıyorlar. Ermenilerin eskiden bu arazilerde oturduklarıyla ilgili dünyayı ikna çabalarına ve yaydıkları kanıtlara rağmen, genelde tarihi belgeler incelendiğinde onların bu topraklarda oturmadıkları ispat olunuyor. Bu doğrudur, ama küçük bir gerçeği unutma- malıyız; Ermenilerin bundan binlerce yıl önce de, Selçukluların Anadolu'ya yerleştikleri dönemde bu arazilerde egemen ve özgür devletleri olmamış, hatta 1915 senesine kadar azınlık şeklinde *(örneğin, her altı kişiden biri)* oturmuşlardır. Aynı zamanda Ermeni azınlığı 1915 yılında onların yaşamını sağlayan bir devlete; Osmanlı İmparatorluğu'na karşı çıkarak iç savaş ilan etmişlerdi. Bu gerçeği Ermeni milli liderlerinin kendileri de defalarca söylemişlerdir. Ermeni saldırıları sonucunda Doğu Anadolu'da, özellikle de Van'da binlerce Müslüman ahali mahvedilmiştir. Bir başka mit... Tarihi değiştiren ve tarihi gerçeklerin üzerinde kalem oynatan Ermenilerin Doğu Anadolu'ya karşı arazi iddialarını sağlayan bir başka efsaneye göre ise güya onlar adı geçen arazide hüküm süren eski Urartu Uygarlığı'ndan çıkmışlardır. Gerçekte ise Ermenilerin kendilerinin veya onların siparişlerini yerine getirenlerin yayınladıkları tüm belgelerde kesin bir şekilde Hayların *(yani Ermenilerin)* bizim devirden en fazla iki yüzyıl önce Doğu Anadolu'da yaşadıkları biliniyor. Böyle fikirler, eski Urartu Uygarlığı tarihinin Hay aşireti tarihiyle birleştirilmesinden sonra oluşmaya başladı. Tüm bunların suçu, çağdaş kişilerin şimdiki Ermenistan'ın tarihi arazisinde oturan Ermenileri, adı geçen topraklarında yerleşmiş, çok sayıda etnik gruplardan yalnız biri olan, kendilerini Hay olarak *(yukarıda belirttiğimiz gibi)* adlandıranlardan ayıramamasındadır.

Urartu uygarlığı tarihini benimsemek, bazı Ermeni tarihçileri ve propagandacılarının Ermenistan'ın tarihi arazisine karşı Hayların politik ve tarihi taleplerini kanıtlara dayandırmak demektir. Bundan önceyse Ermeniler daha başka bir benimsemeyi denemişlerdi; Hayların Nuh Peygamber'in ilk soy bağından olduğuna dayanan Ararat efsanesini uydurmuşlardı. Beceriksiz şekilde yapılmış bu efsanenin sonucu başarısızlıkla bitti.

Zaten akıl almaz Ermeni saçmalıkları, yalan ve uydurmaların oluşturulmasına neden oluyor. Bu saçmalıklar, Ermeniliğin herhangi acemi tipini "kesinlikle mevcut olan değil, galiba mevcut olan" fantazi konsepsiyonuna dayanarak yapılıyor. Yalana dayanan saçmalıklar hile ve sahtekarlık yoluyla oluşturulsa da çoğu zaman hiç olmazsa kanıtların gerçeğe benzer görüntüsünü talep ediyor. Kendilerine benzeterek yaptıkları, arzu edilen sahte Ermeni tipini riyakarlık ve ikiyüzlülük yapmadan desteklemek imkansızdır. Buna rağmen her zaman kendi hareketleri, Ermeniliğin niyet ve kasıtlarını ortaya çıkarmıştır. Laroşfuko'nun söylediği gibi: **"İnsanlarda mutluluk uyandıran şey, sahip oldukları değil, olmasını istedikleri özellikleridir."** Saçmalıklarsa eksilmiyor. Her yeni Ermeni yalanından ve saçmalığından yenileri doğuyor. Ermeniliğin propagandalarında söyledikleri şeyler ile asıl içdünyalarında olanlar arasında derin farklılıklar vardır. Çehov çok güzel söylüyordu: **"Yalan çok derinine gidebileceğin ama oradan çıkamayacağın sık bir ormandır".** Gelveçiya bununla bağlan- tılı: **"Akıl kişilere karşı olanda kişiler akıla karşı çıkıyorlar. Ermeniler akla aykırı olarak ve ya aksine, çıkarılmayan**

tek bir günah olan riyakarlığa yaklaşıyorlar. Riyakarın pişmanlığı zaten riyakarlık demektir." diyordu. Defalarca tekrarladığımız gibi Ermeni sahtekarları "Büyük Ermenistan" mitine doğru gidiyorlar. Bu, onların başkalarının topraklarına, komşularının kültürel tarihi mirasına karşı iddia ettikleri ve riyakarcasına yaydıkları yalan haber ve bilgilerden anlaşılıyor.

10 Şubat 2010 tarihinde ünlü Gürcü Ermenice uzmanı Bondo Arveladze 1 news. az'a röportaj verirken şunları söylemiştir:

"... Eğer bazı Ermeni tarihçilerini dinlersek, onlara göre Ermeniler bu topraklara hiçbir yerden göç etmemişler, bu arazilerin yerli sakinleridirler. Fakat onlar yakın zamanlara kadar Kafkasya'nın yerli sakinleri sayılmamışlardır..." "...Ermenilerin bilgin zannettikleri kişiler, kalemle silahlanmış kişiler, şimdi de Gürcülerin ezeli topraklarına ve tarihi anıtlarına karşı saldırarak benimsemeye çalışıyorlar... Ermeniler yalnız Azerbaycan topraklarına karşı değil, Gürcü topraklarına karşı da arazi iddialarında bulunuyorlar. Yüzyıllardan beri halklarımız tarafından kazanılmış tüm kültürel değerler güya Ermeni "sanatının ürünleriymiş". Örneğin, Tao Klareti'nin kendisini Ermeni, eserleriniyse Ermeni mimarlık eserleri olarak adlandırıyorlar. Keza eski Alban anıtlarını da... Bu gibi işlerle uğraşan Ermeni bilginlerinin böyle yakışıksız hareketleri yeni değil. Ama onların yaptıkları sahtekarlıklara göz yumarsak ecdatlarımızın hatıralarına karşı saygısızlık göstermiş oluruz. Başka milletlerin onlara dikte ettikleri saçmalıkları tekrarlamak Ermenilerin

yıllardan beri denedikleri kendilerine mahsus bir yöntemdir."

Bondo Arveladze sonra Ermenilerin riyakarlık dolu konuşmasına şunları da ekledi: **"Ermeniler Gürcüleri ve Azerbaycanlıları "uygarlığı yıkanlar" diye adlandırıyorlar.** Muhabirin; "**Neden sizi Azerbaycanlılarla birlikte "uygarlığı yıkanlar" diye adlandırıyorlar?"** sorusunu şöyle cevaplandırıyor: **"Gerçekte Karabağ ezeli Azerbaycan toprağıdır. Ama Ermeniler tam aksini söylüyor. Karabağ'daki anıtların hepsi Alban anıtlarıdır. Azerbaycanlılar Albanların hukuki varisleridir. Ermeniler ise bunun böyle olmadığını iddia ediyorlar. Sahiden de Albanlara ait olan anıtların hepsi Azerbaycanlılara mahsustur. Böylelikle, Ermeniler iddialarının hiç birini delille kanıtlayamıyorlar."**

Ünlü Gürcü bilgininin röportajını dinledikten sonra Publiçiya Sira'nın sözlerinin hatırlıyoruz: **"Senin kim olduğunu düşünmek önemli değil, önemli olan aslında senin kim olmağındır."** "Uygar Ermenilere", "uygarlığı yıkan" komşuları olarak adlandırdıkları Azerbaycanlılar ve Gürcülerin verdiği karşılık budur!!!. Çok eski zamanlarda "yalanı yazılı olarak ifade etmek sözle söylemekten kolaydır" diyorlardı. Ama "yazılı yalan deliller" bazen ortaya çıkacak saçmalıkları kanıtlamaya da hizmet ediyor. Böylelikle saçmalıklar sırasından bilinçli olarak yalan kanıtlar oluşturmak nedeniyle kötü emellerini örtmek için "olduğun gibi görünmektense, benzemek" amacıyla şirin görünen bir tip yapıyorlar. Bu yüzden de Ermeni saçmalıklarının müellifleri kesin olarak "mit acemisi olanların fikrini belirtiyor" diye ikna ediyorlar. Eğer bazıları aldatmaktan dolayı

yalan söylüyorsa, diğerleri aldandıklarından dolayı yalan söylüyorlar. *(Seneka-Küçük)* Erih Faygl'ın "Terör Hakkında Gerçekler"*(Bakü1999 sa. 11,83.)* kitabından örnek:

"... Musa Dağ" !... Ermeni sahtekarlığının ve Ermeni isyanlarının nedenlerini açıklayan ve ispat eden en iyi gerçektir. Ermeniler Akdeniz'de nöbet tutan İngiliz ve Fransız gemilerine ateş yakarak işaret vermiş ve onlarla iletişim kurmuşlardır. Böylelikle, İngiliz ve Fransız gemileri binlerce göçmeni gemiye alarak Mısır'a ve İskenderiye'ye götürmüşlerdir. Fakat onların kurtarıldığı gizlenmiştir. Ermeniler, daha sonra bu adamların öldürüldüğü hakkında haberler ve kuruntular yaratacaklarını düşünüyorlardı."Musa Dağ'ın Kırk Günü" adlı kitabın yazarı rahmetli arkadaşım Frans Verfel hiç bir zaman bu bölgede olmamış ve hiç bir araştırma yapmamıştır. O, Viyana'da oturanErmeni arkadaşlarının söylediklerini aynen yazmıştır. Frans Verfel ölümünden önce bu kitabı yazdığı için utandığını ve vicdan azabı çektiğini, bana, Ermenilerin çok büyük sahtekarlık ve yalanlarla kendisini kandırdıklarını itiraf etti. Lakin o, Ermeni teröristleri Taşnaklar tarafından öldürüleceğinden korkarak bunları açık bir şekilde itiraf etmeye cesaret edememiştir." Şu satırları okurken hak ve adalet namına Makedonyalı İskender zamanında söylenmiş ve hala söylenilen bir deyimi hatırlatmak istiyorum: **"İftira edin, iftira edin baylar, inanmasalar da en sonunda bir izi kalacaktır".**

"Benzemek, fakat olmamak"; zaten sık sık hatırladığımız, malum gerçeğin karşılığı olan Ermeniliğin sembolü bu... Servantes'in söylediği gibi, "elbise hem giydiriyor, hem de soyunduruyor."

Kimler Türklerden düşman tipi yaratmaya çaba gösteriyorsa, onlara Ermeni Levon Dabegyan'ın çok değerli sözlerini hatırlamak istiyoruz: **"... Ermeniler milli varlıklarını sahiden Tüklere borçludurlardır. Eğer biz Rumların ve ya diğer Avrupalıların arasında otursaydık Ermeni milletinin adı yalnız kitaplarda kalırdı.**

Kimler susmadan "Ermeni soykırımı" diye bağırıyorsa, Ermeni kökenli Amerikalı yazar L. Sürmeliyan'ın **"Baylar ve Bayanlar, Müracaatım Sizedir"** kitabından şu bölümü okusunlar: **"Türklerle Ermeniler arasında anlaşmazlığın gerçek nedenlerinden biri de Türk ve Azerbaycan halklarının insanseverliğine, itinalı oluşuna, vatanseverliğine karşı Ermeni milliyetçilerinin sürekli gaddarlık göstermesidir."**

Kimler Türkleri Ermenilere karşı gaddarlıkla ve saldırganlıkla suçluyorsa onlara, bununla ilgili Ermeni bilgini G. Antonyan'ın tanıklık ettiği "Şeyh Şamilin On Dokuzuncu Yüzyılın 70. Yıllarındaki İrticacı Harekatı" kitabından bir parçayı sunuyoruz: **"Sultan ikinci Abdulhamit İstanbul'daki Osmanlı Ermenilerinin patriği Nerses'e madalya sunarken, Nerses sultanı "melek" olarak adlandırmıştı."** Ermeni katoliği Barses Sultan, Melik Şah hakkında şöyle diyordu: **"O, her yerde barışı ve adaleti sağlıyordu... Büyük güç sahibi olmasına rağmen hiç kimseye kötülük yapmadı."** Ermeni tarihçisi Matevos ve diğerleri Türk hükümdarları ve onların Ermenilere karşı ilgilerinden dolayı şöyle yazmıştı: **"Melik Şah'ın rejimi Allah'ın istediği gibi idi. Devletin sınırları uzak memleketlere kadar uzanıyordu. Ermeniler sakin bir hayat yaşıyorlardı... O,**

Hrıstiyanlara karşı çok merhametliydi, halka bir baba gibi davranıyordu...” “Fatih Sultan Mehmet’in İstanbul’u *(Konstantinopol’u)* **fethetmesiyle sanki Ermenilerin kaderinde bir yıldız doğdu...”**

Dikkatinize Eçmiedzin Sinod’u savcısı A.Frekel’in 1907 yılında Kutsal Sinod’a yazdığı samimi dilekçesinden bir parçayı sunuyoruz: **“17. yüzyılda Rusya’nın Müslüman Orta Doğu’ya hareket etmesi ve sonuçta Ermenilerin Türkiye ve İran arasında bölünmesine kadar onlar Müslüman hakimiyetlerinde sultan ve şahın kendi milletinden daha kötü şartlar altında yaşamıyorlardı...“**

Bütün bunlardan sonra dünya toplumunu güya Osmanlı Türkiyesi’nin Ermenilere karşı “soykırım” gerçekleştirmesiyle ilgili yalanlarıyla kandırmasına son verildi.

Bu düşüncede hemfikiriz, kötü millet yoktur, kötü yöneticiler vardır. Biz şuna da inanıyoruz ki, yakın bir zamanda Ermeni şairi Yegişe Çarens’in söylediği gibi **“... Riyakarlık biz doğmadan önce, daha annemizin karnındayken oluşuyor.”** ve diğer Ermeni yazarı Hovanes Tumanyan’ın umutsuzlukla söylediği gibi: **“... Başka çare yok. Biz içerden hastayız, kurtuluş çaresi yalnız kendimizi içeriden tedavi etmektir.”** fikirlerini belirten hudutsuz Ermeni sahtekarlığına ve pataloji yalancılığına son verilecektir.

Ermeni şairi Silva Kaputikyan gençlerde aşırı milliyetçilik formülü ve Türklere karşı nefret oluşturmak için, onlara hitaben yazdığı “İlk Defa” adlı kitabında şöyle söylüyor: **“Yeni doğmuş Ermeni çocuğunun kulağına çok yüksek sesle bağırmamız gerekiyor: “Aram,.. Türk senin düşmanındır, Vatan Allah’tan üstündür... Kilise vatandan**

üstündür. Büyük Tigran Kiliseden, Büyük Ermenistan ise Büyük Tigran'dan üstündür..."

... Değerli okuyucularım! Hala Kondilyak; **"Hayal, yanlış yolda ileriye doğru hızla yürüyor, o halde yalan prensipler bol bol meyve veren ağaca benziyor"** diyordu. Lessing'e göreyse: **"Hiçbir yalan, daha yeni yalanlar uydurmamak için hemen onaylanmaz." Bern'in hikmetli sözünde ise; "Çocuklara gerçekler konusunda masal anlatmak çok kolay olduğu gibi, kişilere de gerçekler konusunda uydurma masal sunmak çok zordur."** Ermenilerin nasıl da milli mit uydurma sanatına düşkün olduklarına dikkat etmenizi sizlerden rica ediyoruz.

Ünlü Fransız tarihçisi Mark Ferro'nun "Çeşitli ülkelerde çocuklara nasıl masallar anlatılıyor?" kitabından bir kesit sunuyoruz: **"...Ermenistan defalarca başarısızlıkla karşılaştığından dolayı kendi tarihini seve seve göklere çıkarıyor ve ondan zavallı mazlum tipi yaratıyor."**

Büyük Gumilyov'un çok mükemmel sözlerini hatırlamak istiyorum; **"... Etnik tarih, "başlangıcı ve sonu olmayan", hadsiz hudutsuz bilgiler topluluğu değil"** *(A.Blok)* **ve "eski günler hakkında fıkralar da değil..."** *(A.Puşkin),* **ilişkilerin sorgu nedenli karmaşık zinciridir..." "Yalan, kişisel düzeyde ahlakın simetrik olmayan stereotipi, çevreye karşıysa etnik ve açık görülü tepki metodudur". Popüler düzeydeyse sistemlere karşı sosyal ve kültürel etki yapan şaşırtıcı haber yığınından başka birşey değildir."** Bu konuyla ilgili C. ve K. Makkartiler "Türkler ve Ermeniler" *(1996 y)* kitaplarında şöyle yazmışlardır: **"Gelişmiş milliyetçilik eski dini temellere dayanıyor. Örneğin; Erme-**

niler protestanlığı kabul etmiş ve ardından katolik kilisesine mahsus olan Ermenileri de saflarına alarak onların desteği ile "Ermenilik" anlamını genişletmişlerdir. Avrupa'da var olan milliyetçilik tipine aykırı olarak dil ve kültür Ermeniliği yapılmıyor. Hatta Ermenilerin çoğu Türklerin dilini ve kültürünü paylaşmışlardı."

Yalnız Türklerle, *(onlardan gaddar düşman tipi yaptıkları Türklerle)* Gumilyov'un aşağıdaki satırları yazdığı Türklerle; **"11. yüzyılda Marmara Denizi'nden Karpatlar'ın ormanlarına, örtülü dağ yamaçlarına, Bengal Cengellikleri'nden Büyük Çin Seddi'ne kadar Türk dilinin çeşitli ağızlarında konuşuyorlardı."**

Ve en son olarak:

Böyle bir soru sorabilirsiniz: "Neden Ermeniler "Ermeni soykırımı" gibi anlattıkları olayları incelemek için tarihlerinin her bir sayfasını dünya toplumunun gözü önünde açmalarına rağmen her iki tarafın tarihi belgelerini araştırmaya imkan vermiyorlar? Neden?! Yıllardan beri Türkiye Devleti'nin her iki tarafın arşivlerinin açılması ve orada korunan belgelerin incelenmesi teklifine Ermeniler neden engel oluyorlar? Bu yalnız Türkiye Devleti'nin teklifi değil. 1985 yılının Mayıs ayında gerçekleştirilmiş olayları değerlendirmek amacıyla 69 Amerikalı bilginden oluşmuş bir grup ABD Kongresinde "Ermeni soykırımını" kanuna uygun olarak muhakeme etmek için arşivlerin açılması teklifinde bulundular.

Bilginlere göre, Osmanlı İmparatorluğu'nun 1915-1922 yıllarına ait arşivlerinin kapıları açılmadığı sürece, o dönem

hakkında son sözü söylemek mümkün değildir . Şüpheniz olmasın ki, aynı zamanda Erivan'da bulunan Ermenilerin tarihi arşiv ve diğer belgelerinin korunduğu Matendaran'ın kapılarının da açılması gerekiyor. Bu yüzdendir ki; Ermenistan İlimler Akademisi, Matendaran'ın ABD'nin Minnetson Üniversitesi ile yaptığı bağlantıdan dolayı çok endişelenmiştir. Ermeni akademisyenlerinin endişelerinin nedeni o kadar da basit değil. Belli oluyor ki, Ermeniler eski el yazmalarının kopyalarını elde eden Amerikan bilginlerinin bu belgeleri bilimsel laboratuarlarda açık şekilde araştırdıklarında "düşman eline geçebileceğinden" korkuyorlar. Eski elyazmalarına Ermenistan Milli İstihbaratı prizmasından bakılması gerekiyor. Değerli okuyucularım! Tüm bunlara hiç şaşırmayın. Eğer Matendaran'da Azerbaycan ve Türk halklarına ait tarihi kültürel örnekleri gizlemeseydiler belki de Ermeni saçmalıkları gün yüzüne çıkacaktı. Ermeni bilginlerinin heyecan ve endişelerinin nedeni zaten budur. Onlar eski el yazılarında onları heyecanlandıran hiçbir şey olmadığını kanıtlamaya çabalıyorlar. Eğer Matendaran el yazmaları saklanıyorsa, bu diğer halkların intellekt özelliklerini çalan ve tarihi sahteleştiren kişilerin kullandıkları çok tehlikeli bir ölçüttür. Bu yüzden de el yazılarının ve tarihi belgelerin korunduğu bu arşiv yabancı nazarlardan saklanılıyor. Başkasının kültürel geleneklerini benimsemek talebini ileri süren, tarihi sahteleştirmekle "Büyük Ermenistan'ı" kazanmak arzusunda olan Ermeniler yabancı topraklara karşı her zaman iddialarını eski el yazılarına dayanarak "kanıtlıyorlar."

Eski Romalıların bu konuyla ilgili bir sözünde: **"Benim niyetlerim hareketlerimin adıdır."** deniyor. Bu yüzden de

saçmalıklarıyla herkesi kandıran Ermenilerin yüzyıllardan beri hiç de zararsız olmayan, değişmez yol arkadaşları var: Hile, sahtekarlık, yalan ve uydurmalar. Bunları başkalarının, öncelikle de Türk ve Azerbaycan halklarının haklarını çiğnemekle yapmışlar ve yapılıyorlar. Bu yüzden de onlar buna hep dikkat ediyorlar. Ne de olsa "yalan bir, gerçekse iki ayak üzerinde duruyor."

Osmanlı İmparatorluğu'nun 1915-1922. yıllardaki tarihine ait olan olaylardan, Ermeniler tarafından "Ermeni soykırımı" "çıkarmasıyla" uydurmasını açıklayan Henrih Mann'ın **"düşünülmüş yalan gerçeği söylemez."** sözüne dayanarak Svetoniy'in bu fikrine katılıyoruz: **"Takdir edilmeyen iftiracıları mükafatlandırıyorlar."**

Değerli okuyucularım! Elinizdeki kitapta da öyle yapılmıştır; Ermeni soykırımı ve Ermeni terörüyle ilgili gerçeklerin arşiv belgelerinin diliyle açıklanması...

Rica ediyorum, bu kitabı okuyun.

K.İmanov

Kalpazanlara bakın, ardarda yeni yalanlar,
Yeni sahtekarlıklar yapmak için
Kakmacılıkla uğraşmışlardır.
Karşında sahtekarlıklar gün gibi açık.
Arkandaysa gölge gibi, simsiyah saklı.

Nizami Gencevi

MÜELLİFLERDEN

Çok değerli okuyucumuz;

İnsanlar tarihe de kitaplara davrandıkları gibi davranıyor, önce en son sayfasını çeviriyorlar. İşi başından kavramadan olayların objektif sonuçla biteceğini söyleyemeyiz. Kitabın birinci sayfasını açtığınız için size teşekkür ediyoruz.

Benjamin Dizraeli: "Üç türlü yalan var: yalan, iğrenç yalan ve istatistiki yalan" demiştir. Bundan dolayı, iftira ve yalan akını hangi tarafa devamlı akıyorsa, her zaman şu üç yalan türünü kendisinde birleştiriyor. Geçen yüzyıl süresince Hay (Ermeni Etnik Toplumu) propagandacıları ısrarla tüm dünyaya sahte "Ermeni soykırımını" ispat etmeye çaba göstermişlerdir. Bazıları onlara inanmak istiyor. İnanmak isteyenler vicdan azabı çekmeden, iğrenç yalanların farkına bile varmadan binlerce kişinin hayatını mahvederek daha çok ekonomik, politik ve dinsel çıkarlarını düşünerek hareket edenlerdir.

Bundan başka "soykırım" propagandasıyla uğraşan politikacılar, her zaman bu alanda yeterince bilgisi olmayan ve basit düşünceli Amerika, Rusya ve Batı Avrupa toplumunu ve basın mensuplarını kullanıyorlar.

Açık bir şekilde söyleyebiliriz ki, insanlığın gelişiminde emeği geçmiş Ermeni halkının bu işlere hiç bir katkısı yoktur. Hakimiyete can atan eski, çürük "soykırım" örtüsüyle perdelenmiş bir grup prensipsiz, her zaman asıl amaçlarını kabalık ve edepsizlikle gizleyen politikacılar her dönemde başarılı olmuşlardır. "Ermeni Meselesi", bugün bölgede komşu devletler ve halklarla sağlam komşuluk ilişkilerini yoluna koymaya engel oluyor ve aynı zamanda etnik, dini alanda hoşgörüsüzlük yaratıyor.

Sonuçta kabul edilmeyen "Ermeni Soykırımı" adlı, tarihi gerçeklere aykırı olan, Batı "kozmetologlarının" zaman zaman yaptıkları hümanist ve ahlaki etolojik makyaj, bölgede devletlere ve halklara karşı 1915-1918 senelerinden de zararlı baskı faktörüne çevrildi.

Maalesef, onlar bazılarını kandırabilmişlerdir. Bir zamanlar Birinci Napoleon: "Tarihin önceden anlaşılmış uydurma bir masal" olduğunu söylemiştir. Tarihi çıkarları uğruna değiştirenler diğerlerini de kolaylıkla bu büyük sahtekarlığa ortak olmaya zorluyabiliyorlar.

Tabii ki, "Ermeni Soykırımı" deyimi, politik sözlükte şimdi eski bir kelime anlamındadır. Yani manasını kaybetmiş, Ermenilere karşı değil, onların kendileri tarafından diğer halklara karşı yapılmış yok etme politikası anlamına gelen bir kelimedir. Bir zamanlar muhterem Bernar Şou şu doğruyu söylemiştir: "Tarihten kurtulmanın yalnız bir yolu

var: İnsanların kendilerinin tarihle uğraşmamaları." Eğer öyleyse, her türlü tarih sahtekarları için tarihle uğraşmak imkanları vardır.

Tarihi sahtekarlıkta Ermeni tarihçileri, politikacıları ve sanat uzmanları en öndedirler.

Örnek № 1 *(Mona Liza'yla ilgili).* İsmini önceden kurulmuş "masumca" sahtekarlık da koyabiliriz. Yüzyıllardır dünya bilginleri ünlü Leonardo Da Vinci'nin eserlerinin sırrını çözemiyorlar. Dahi sanat adamının şimdiye kadar çözülememiş fikirleriyle ilgili bitmek bilmeyen araştırmalar yapılıyor, kitaplar yazılıyor, filmler çevriliyor. Buna rağmen dahi ustanın şaheserlerinde şifrelenmiş ve açılmamış, küçük çocukların karmakarışık okunmaz yazılarına benzer işaretler, sanat uzmanları için bugüne kadar sır olarak kalıyor. Eski renklerin deliklerinde saklı bir fikrin varlığı, çoğu profesyonel eksperleri artık tatmin etmiyor.

Rusya'nın Lipetsk kentinde oturan Armine Haçatryan adlı bir ressamın aklına parlak bir fikir gelir. Yıllardan beri dünya bilginlerinin ve sanat uzmanlarının açamadıkları bir sırrı açar. Bu heyecan verici haberi 19 Ağustos 2008 tarihinde Rusya' nın "Provinsialnıy Reportyor" gazetesinde, gazeteci Yekaterina Kurdyukova onurla ve bir bu kadar da kıskançlıkla yayınladı. Onun söylediklerine göre Ermeni ressamının keskin gözleri hiç kimsenin göremediği sırrı görmüş...

Biliniyor ki, Armine çocuk yaşlarından beri Leonardo da Vinci'nin sanatıyla ilgileniyormuş. 1988 yılı depremine kadar Ermenistan'da oturan kızcığaz, saatlarce büyülenmiş gibi dahi ustanın şahane eserlerine bakarken, hayalinde hiç kimsenin göremeyeceği sırların çözüldüğü dünya canlanıyormuş.

Mona Liza *(Cokonda)*. **Mona Lisa** *(La Gioconda)* **1514-1515**
Luvr müzesi. Fransa, Paris.

Zamanın birinde kader Armine'yi kitapçı dükkanına götürdü. Her şeye karşı meraklı olan ressam Allah'ın "emriyle" elini raftaki,"Leonardo da Vinci" kitabına sürdü. O, hayatındaki sonradan gelişecek olayların temelini buradaki opustan aldı. Armine, anatomi kitabındaki insan kalbinin resmine baktığında gizli görünmesi gereken, eğilmiş eski ermeni alfabesini gördü.

Bundan başka, araştırmacının söylediğine göre resmin bir köşesinde eski Ermeni alfabesiyle Leonardo'nun şu şairane kelimesini gördü:

Masis Dağı'nın başında,
Muzlar ülkesinde
Duydum ki, Türkler
Annemin kız kardeşlerini hadım ediyorlar…

Biz Leonardo da Vini'yi bu yazıdan dolayı suçlamıyoruz, malesef, İtalyanca'dan Ermenice'ye çok başarısız tercüme edilmiş bir eser... Armine'ye göre **müzede çalışan sanat uzmanları, Ermeni dilini bilmediklerinden dolayı resmi düzgün asamamışlardır.** *(Lipetsk kentinin sanat uzmanlarına ayıp olsun)* **Leonardo'nun** *(belki de sadece "Lelik" veya "Levon"un)* **çizdiği her kişinin insan yüreğine benzettiği eşya kalp değil, çocuk ve yaşlı insanın kalbinden oluşmuş Ermenistan'ın Masis Dağı'nın resmiymiş. Bu sebepten de resimler ters asılmış. Şiirin anlamı da şudur: Resim çizildiğinde Osmanlı İmparatorluğu Ermenistan'ı işgal etmiş, sivil halka her türlü hakaret ediyormuş...**

Çok enteresan sorular ortaya çıkıyor. Neden bugüne kadar tarihçiler, dahi ressamın Ermenistan'da doğduğunu saklamışlardır? Küçük Da Vinci nasıl yalnız başına şimdi dağcıların zorla çıktıkları Masis, yani Ararat dağının tepesine çıkabiliyor? Yahut annesinin kızkardeşlerinin *(Leonardo onları neden teyzelerim değil, annemin kızkardeşleri diye adlandırıyor?)* hadım edilmesi gibi aile sırrını (ki, bu erkeklere has bir problemdir) neden psikolojisi daha gelişmemiş çocuğa dağın tepesinde söylüyorlar? Bu, edepsizlik ve terbiyesizliktir!

Cokonda'nın alnına sahiden ne çekilmiş? Arkasını okuyoruz. Armine gururla diyor ki: **"Dikkatle bakarsanız, gerçekleri göreceksiniz". "Böylelikle Cokonda'nın alnına ressam şu kelimeyi yazmıştır: "Utangaç". Resmin köşesinde Ermenice'de "Beni affet, kavgacı"** yazıyor. Gazetecinin sorularına Armine Haçatryan çok sakin bir tarzda, **"Galiba, Da Vinci ona şaka yapmış, veya kulağına edepsiz bir söz söylemiş, o yüzden kız utanmış ve gitmeye karar vermiş. Ressam da özür dilemek için acele ederek resmi bitirmiş.** Leonardo'ya bir baksana! Yoruma ihtiyaç yok!

Armine dahiyane tahminlerini uzmanlarla paylaşmak amacıyla Ermeni bilgin Nerses Mkrtçyan'a başvuruyor. Görme engelinden dolayı profesör Da Vinci'nin resmini kendi başına eleştiremiyor. O zaman Armine ezbere resimdeki yazıları ona söylediğinde, kör profesör: **"Bu ki, on ikinci yüzyılda kullanılan Ermeni dilidir."** diyerek Leonardo'nun Ermeni folklor yazarı olduğunu doğruladı.

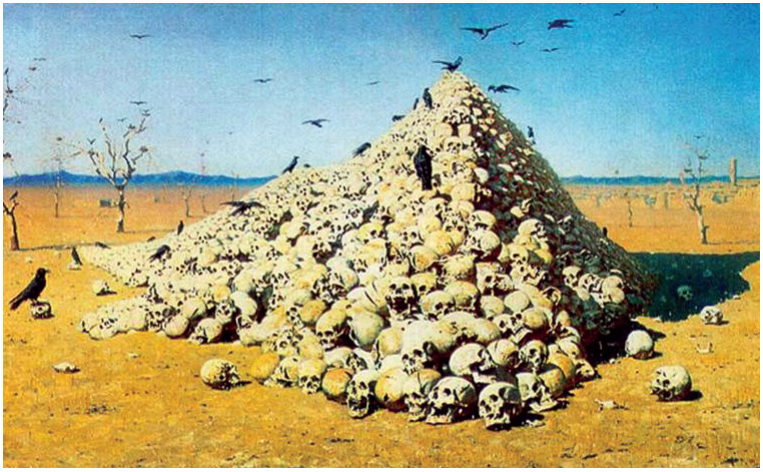
Yakınları, Armine'nin dahi ressamın sırlı işaretlerini nasıl da deşifre ettiğine şaşırmışlardır. Yüzyıllarca dünya

bilginleri Da Vinci'nin resimlerini inceleme çabalarına rağmen buna benzer bir şeyler bulamamışlardır. Yalnız Lipetsk'li ressam Ermeni Leonardo'nun "Ermeni Soykırımı" hakkında Cokonda'nın kendi tebessümü kadar sırlı olan mesajlarını toplayıp deşifre etmişti. Birisi bilgileri Con Braun'un kulağına fısıldasaydı, onun kitabı daha enteresan olurdu...

Yine de öncesi gibi neden İtalyan ressamının Ermeni dilinde yazması sır olarak kalıyor. Bununla ilgili Armine Haçatryan'ın kendi tahminleri var: **"Leonardo beş yaşına kadar güneyli** *(Coğrafi bakımdan Ermenistan İtalya'nın doğusuna yerleşiyor)* **olan annesi ile yaşamıştır?".** Sonra babası onu annesinden alıp Floransa'ya götürmüştür. Bayan Haçatyan'ın düşünceli ve yurtsever annenin eşinden gizli olarak oğluna kendi dilini, yani Ermenice'yi öğrettiğini kesin olarak iddia ediyor. . . Neden, on ikinci yüzyılda kullanılan Ermeni dilini? Bir çok Ermenilerin Avrupa'ya on ikinci yüzyılda *(Armine'ye göre gaddar Türkler onları kovmuşlardır.)* göç etmelerine rağmen Uyanış Çağı dahisinin eserlerinde görüldüğü gibi kendi dillerini değişmemişlerdir.

Örnek № 2 veya "zamanı önceleyen" resim. Ermenilerin sıradan sahtekarlığı tasviri sanatla ilgilidir. Bu defa yalan ve iftira objekti dahi Rus Harp Sahneleri ressamı Vasiliy Verşagin'dir. Ermeni "bilginleri" ressamın "Harp apoteozu" resmini **"ressamın "Ermeni soykırımına" hasrettiği gibi gösteriyorlar".**

Ermeniler dünya toplumunu şaşırtmak amacıyla resmi kitap kapaklarında, iliştirme yazılarda, propaganda beyannamelerinde, kartpostallarda sorumsuzlukla yayınlıyorlardı.

Bu V.Verşagi'nin "Türkistan konusunda " olan "Harp Apoteozu" 1871 resmidir.

Arlion G.Vegner adlı *(aslen Ermeni olan)* biri, Alman okuyucular için "Talat Paşa'nın mahkeme duruşması" kitabını 1980 yılında ikinci defa "Ermeni katliamının mahkemesi" adıyla yayınlıyor. Bu kitabın kapağının yukarı köşesinde Verşagin'in "Harp Apoteozu" resmi Talat Paşa'nın resmiyle yanyana basılmıştır. Kitapta gizli olarak Türklerin güya 1916-1917 yıllarında Batı Ermenistan'da insan kafalarından piramit yaptıkları gibi "Türk vahşiliği" gösteriliyor. Okuyuculara hatırlatmak istiyorum ki, Verşagin 1904 yılında ölmüş, adı geçen resmi ise 1871 yılında çizmiştir.

Örnek № 3. Birkaç yıl önce Erivan'da Kan Nakli Merkezi'nin açılış törenine katılmış eski Ermenistan Cumhurbaşkanının hanımı Bella Levonovna Köçeryan 21. yüzyılda yalnız Ermeni kanını toplamak için ayrıca bir kan bankası

oluşturmak teklifinde bulunmuştur. Köçeryan'ın eşi Ermeni genetiğinin Azerbaycanlıların genetiğinden farklı olduğunu ve Ermeni kanının emsalsiz olduğunu faşistçesine açıklarken şöyle diyor: "Ermeni kanında özel genetik faktörler var, bu yüzden Ermenilere yalnız kendi kanlarının nakledilmesi gerekiyor".

Bu teklifinden sonra "Hanım Gebbelsin" kendisinin de adının geçtiği kafatası donörleri listesine acil bir duyuru eklemiş: **"Özel soy bağları olduğundan dolayı uluslararası kan bankalarında kafatası donörleri listesi için toplanmış kanlar, Ermeniler, özellikle de Ermeni çocukları için çok tehlikelidir".**

Vilyam Saroyan çok doğru söylemiştir: **"Onlardan ikisi dünyanın neresinde olursa olsunlar buluşmayınca ve "Yeni Ermenistan Devleti ''yaratmayınca gülemeyecek, şarkı söyleyemeyecek ve dua edemeyeceklerdir"...**

Rusya İmparatorluğu'nun yardımıyla Türkiye ve İran'dan geldiklerini çabukunutan Ermeniler, on dokuzuncu yüzyılın başlangıcında yerli halka hayvancılıkla uğraştıklarından dolayı Azerbaycanlılar gibi "köçeri", yani "göçebe" diyorlardı. Buradan anlamlı bir soru çıkıyor: Sıradan "köçeri" soyundan olan, eski Ermenistan Cumhurbaşkanı Ter-Petrosyan'a "Alban" olduğundan gurur duyduğunu belirten "Köçeryan", sonradan neden Ermeni kanının temizliği hakkında düşünmeye başladı?

"Temiz Ermeni kanı ve genetiği uzmanı" olan Bella Köçeryan'ın fikirleri hiç kimseyi şaşırtmıyor. Şu hanıma kadar, Erivan antropologları kendi milletinin özel bir halk olduğunu, yeni ve benzeri olmayan "armenoid" ırkına ait oldu-

ğunu söylüyorlardı. Ermeni bilgini Suren Ayvazyan çok büyük cesaretle Ermenilerin zaman ve mekan dışında doğuşlu bir halk olduklarıyla ilgili tahminlerde bulundu. Üçüncü Rayhştag'ın yönetmenliği ile Amerikalı bilgin Frensis Fukiyamin'in: "İnsan hayatı helezon gibidir ve tekrarlanıyor." teorisinin takipçisi olan Ermenistan hanımı, halka temiz arı kanıyla ilgili çağrı yapıyor.

Örnek № 4 bazı sahtekar Ermeni bilginlerinin saçmalıklarına göre güya tarihte yer küresi şu temel kısımlara ayrılıyormuş: **"Büyük Ermenistan", "Küçük Ermenistan", "Kuzey Ermenistan", "Batı Ermenistan", "Doğu Ermenistan", "Deniz Kıyısı Ermenistanı" ve nihayet en son olarak tüm Kara Deniz kıyısı arazilerini kapsayan "Deniz Ermenistanı."**

S.Ayvazyan hiç utanmadan şöyle yazıyor: **"Orta Çağlarda Kırım Yarımadası "Deniz Ermenistanı" diye adlandırılıyordu. 11 ve 15. yüzyıllarda Kırım Yarımadası'nın temel nüfusu Ermenilerdi. O zaman Ermeniler oturdukları bu arazilerde çok sayıda şehirler kurmuşlardı. Onlardan biri de Odessa'dır** *("İstotiya Rossii. Armyanskiy sled". Moskva, 1998 y)* Daha sonra bay Ayvazyan ruh hastalıklarına ait, ders kitaplarını bile süsleyebilecek olguları açıklıyor. Onun zannına göre bu arazilerde ilk Hıristiyan mabetlerini Ermeniler yapmışlardır. Odessa kentinin güney kısmındaki bir arazide güya Ermeni milletinden olan Minas Bijyanç, İsa'nın doğumundan önce *(MÖ)* 7. yüzyılda kullanılan eski Ermeni alfabesiyle basılmış bir kitap bulmuş, sonra da orada Ermeni Hrıstiyan mabedi inşa etmişlerdi. Ermenilerin yeni münasebetsizliklerini gördükten sonra ve

Mesrop Maştoç'un yarattığı şüpheli alfabesinden bin yıl önce, Hıristiyanlığ'ın kabul edilmesinden üç yüz yıl önce basılmış bu kitabın "hiç bir iz bırakmadan" ortadan kaybolduğunu öğrendiğimizde hiç de şaşırmıyoruz.

Eğer o vakitlerin tartışılmaz olan tarihi belgeleri, olayları ve kanıtları olmasaydı o zaman acemi okuyucu bu konuda anlatılan masallara inanabiIirdi. Kesin olarak biliniyor ki; tarihi belgelerde Hrıstiyan Grigoryanların Kırım Yarımadası'na ilk akını 11-13. yüzyıllarda olmuştur. Bu, Bizanslıların Kırım Yarımadası'na çıktıkları zamana tesadüf ediyordu. Bir gerçeği unutmamamız gerekiyor ki, 17. yüzyılın sonuna kadar Grigoryan kilisesi polietnik olarak kalmıştır. Tesadüfi değil ki, Matendaran'da korunan eski dini yazıların hepsi Türkçe yazılmış ve "Ermeni" sözünün anlamı yalnız etnik değil, dini temele dayanıyordu.

Ortaya akıllıca bir soru çıkıyor; nasıl oluyor da, ilk olarak Hrıstiyan dinini kabul etmiş "binyıllarca", "tarihi vatanında" "bölünmeden" oturmuş Ermeni halkının kendi kilisesine mahsus bir din adamı olmuyor? Kamran İmanov, belgelere ve Çar Rusyası'nın istatistik hesaplarına dayanarak şunları tespit ediyor: **"15. yüzyılda Azerbaycan topraklarında, Ağ Kilise'de** *(şimdiki Eçmiedzin'de)* **Ermeni kilisesi patriği, devletleri olmadığı için politik ve devlet görevlerini eline aldı. O zamanda İrevan, Nahçivan ve Zengezur'un tarihi, Ermenilere "Doğu Ermenistan" tarihi gibi sunulmuştur.** Araştırmacı bunları da ekliyor: **"1828 senesine kadar Kafkasya'da, Eçmiedzin'de tam anlamıyla bir Ermeni piskoposluk dairesi yoktu. Yalnız 1836 senesinden sonra 3'ü önceden Albanlara mahsus olan 6**

piskoposluk dairesi ortaya çıktı." O zamana kadar Ermeni piskoposluk daireleri Kafkasya sınırlarının dışında kuruluyordu. Bu yüzden de Ermeni kilisesine mahsus din adamları ilk önce İran'dan Türkiye'ye, oradan da boş kalmış Alban mabetlerine gelerek onları zorla Grigoriyanlaştırdı, sonraysa Ermenileştirdi." *(K. İmanov. "Armyanskiye narodnıye skazki", Bakü, 2008)*

Anatoliy Gargavça'nın araştırmaları sonucu olan *"Gıpçak dilleri: Kuman ve Ermeni Kıpçak dilleri" (Alma Ata, "Nauka", 1987) kitabında yazıyor: İlk olarak Kırım'a göç edenler kendilerini "Hay" değil de, Türkçe "Ermeni" olarak adlandırmışlardı. Kendi dilleriniyse Xıpçak dili" (Kıpçak dili), "Tatarca" (Tatar dili) veya "bizim til" (kendi dilimiz) diye adlandırıyorlardı. Kilise ayinleri de Türk dilinde yapılıyor ve Hıristiyanların dini kitabı da Türk diline çevriliyordu.*

Kırım Yarımadası'nın eski ahalisi olan Kırımlılar, Karaimler, Kırım Tatarları Türkçe olarak "xardeş" *(kardeşler)* veya "din ayrı xardeş" *(din ayrı kardeşler)* diye adlanıyorlardı. Keza Kırım Yarımadası'nda yapılan ilk Grigoryan Kilisesi, Kıpçak milletinden olan çok zengin Hrıstiyan tüccar Sinan Kutlu Bey'in parasıyla inşa edilmiştir. Dünyanın büyük kütüphanelerinde genel olarak 50.000 sayfalık bu gün bile Azerbaycanlı'nın, Tatar'ın, Gagauz'un, Kırımlı'nın, Karaim'in, Kumık'ın anladığı Türkçe yazılmış "Ermeni Kıpçak" el yazıları ve kitapları saklanılıyor.

Hayret verici bir olgu; 18. yüzyılda Rusların Kafkasya'ya gelişi zamanında bölgede karşılıklı ilişkiler kurulması nedeniyle ortak dil problemi ortaya çıktı. Bölgede herkesin anlayacağı dil "Azerbaycan Türkçesi" yani Azerbaycan dili

olduğundan bu problem kısa bir sürede çözüldü. Ünlü Rus şairi Y.Lermontov, ortak Kafkasya dili hakkında şöyle yazmıştır: **"Türkçe** *(Azerbaycan Dili);* **Asyalıların Fransızcasıdır."** Lermontovun ve A.Bestujev-Marlinski'nin fikrine göre Azerbaycan dili tüm Kafkasya'da tüm arazi için halklararası ortak ilişki dili oldu. Tesadüfi değil ki, 1. Pyotr, Kaspi Denizi kıyılarına yürüyüşünün neden ve amaçlarını Azerbaycan Dilinde yazdırdığı özel beyannamede açıklamıştı. 18. yüzyılda Kuzey Kafkasya halklarının Rusya İmparatorluğu'nun merkeziyle yaptıkları mektuplaşmalar bir kural olarak olarak Azerbaycan dilinde yapılıyordu. Bundan dolayı ünlü Alman Avgust Fon Gakstauzen, göçmen Ermenilerin diliyle "Azerbaycan Türkçesinin" durumunu kıyaslayarak şöyle yazıyordu: **"Ermeniler şarkılarını Ermenice değil, ticaret dili olan Tatar dilinde** *(Türkçe)* **yazıyor ve söylüyorlardı. Bana öyle geliyor ki bu, Doğu Kafkasya halklarının görüşme, ticaret ve karşılıklı anlaşma dili olduğu nedenindendir... Tüm bunların yanında bu dil gayet şairanedir. Galiba bu sorundandır ki; ünlü Ermeni şairleri geniş çapta tanınmaktan dolayı kendi şiirlerini her zaman Tatar dilinde** *(Türkçe)* **yazıyorlardı** *(K.İmanov. "Armyanskiye narodnıye skazki", Bakü, 2008 y)*

Azerbaycana gelen Ermeni sömürgecileri, kısa bir zamanda bu arazinin asıl sahibi olan halkın yalnız dilini değil, edebiyatını, kültürünü, folklörünü ve diğer geleneklerini de öğrendiler.

Ünlü Ermeni eğitimcisi Haçatur Abovyan, bununla ilgili şöyle yazmıştır: "Bizim yeni dilimizin *(Aşkarabar)* %50'si Türk ve Fars kelimeleridir. Onların *(Azerbaycanlıların)* dilleri bizim

halkımızın o kadar hoşuna gidiyor ki, Ermeniler şarkı, masal ve atasözlerini artık kendi dillerinde değil, Türkçe söylüyorlar. Neden? Galiba, alıştıklarından dolayı..." *(H.Abovyan. "Ermenistanın Yaraları" Erivan, 1939. y. s. 80-81)*

Ermenilerin, Azerbaycanlıların etnokültürel hayatına benzerlik prosesi pek doğal sürerek başarıyla sona erdi. Bu da Güney Kafkasya halkları dünyasına karışan göçmen Ermenilerin kendi özüne göre önemli bir faktör olan yaşam ihtiyaçlarlarını sağlama ihtiyaçlarından ileri geliyordu. Bakın, Azerbaycanlıların ve diğer Kafkasya halklarının manevi kültürel değerlerini benimsemesinin asıl nedeni de budur. M. Nalbandyan böyle diyor; **"Eski melodiler ve hafif şarkı söylemeleri ... Bunların büyük kısmında Türklerden esinlenmişledir. Ben Ermenilerin oturdukları birçok yerde bulundum ve her zaman da Ermenice kelimeler duymak istemişimdir. Fakat bu gün bu kelimeleri duyamıyorum."** *(tüm eserleri 1. cilt, Erivan, 1945 y)* Yeni riyakarlıkların anlamı, Ermenilerin kendilerini onaylamaları ve milli özdeşmelerini artık Türkiye ve İran ile yapmak istememeleridir. Bu geçici bir dönemdir. Onların şimdiki amaçları ise bölgeyi "ilk keşfedenler" ve orada "en eski etnos" olduklarını ilan etmeleridir. Böylelikle, Ermeni "ozanları" *(aşıkları)* ortaya çıktılar. Azerbaycan dlinde türküler yazan ve söyleyen Civani, Yeksan, Keşişoğlu, Şirin, Zikri gibi Ermeni ozanları gayet ünlü oldular. Azerbaycan şehri olan Hamedan'da doğan, aslen Ermeni olan, Müslümanlığı kabul etmiş, sufi şair Seyid Nava *(aslında Arutyun Sayatyan)* tüm bölgede Türk *(Azerbaycanlı)* ozanı gibi tanınıyordu. Bununla ilgili G.Ağayan'ın düşüncelerini hatır-

lıyoruz: **"Ermeni ozanları, türkülerini Ermenice değil, Türkçe yazıyorlar. Ermenice türkü söylemek geleneği bizim ozanlar arasında yayılmadığından dolayı onlar buna daha alışmadılar."** *(tüm eserleri. 3. cilt. Erivan, 1940 y.).*

"Ermeni ozanlarınına *(aşıklarına),* **sadece Ermeni ailelerinde doğduklarından dolayı Ermeni ozanı diyebiliriz... Onlar her zaman Azerbaycan ustalarının sanatından etkilenmişlerdir. Aynı zamanda kullandıkları saz, satur, keman, kemençe, bağlama gibi müzik aletleri de Türklere aittir."** *(M.Nalbandyan. Tüm eserleri. 1. cilt.)*

M.Nalbandyan'ın yukarıdakı kanıtlarına rağmen Ermenilerin ozanlık sanatına karşı ileri sürdükleri hiç bir temeli olmayan iddiaları, bugüne kadar bitmemiştir.

Azerbaycanlıların, "kendilerini dünyaya Azerbaycan şifahi halk edebiyatı temsilcileri gibi" tanıtan Ermenilere karşı istenilen kadar kanıtları var; Türkü dili, söyleme tarzı, müzik aletleri, Müslümanların kutsal yerlerine ve şahıslarına ithaf edilmiş şiir janrları, Azerbaycan isimleri ve takma adları ve diğer kanıtlar tüm bunları onaylıyor. *(K.İmanov "Armyanskiye narodnıye skazki", Bakü, 2008)* "Aşık" *(ozan)* kelimesinin etimolojisinin Arap kelimesi olan "eşgden" (yani aşktan) alınmasına rağmen bu kelimenin müellifi Türklerdir. Bundan başka 1959 senesinde basılmış "Ansiklopedik Müzik Terimleri Sözlüğü'nde" ve L. Timofeyeva ve N. Vengrov tarafından yazılmış "Edebeyat Terimleri Kısa Sözlüğü'nde" *(Moskova, 1963 y)* 1985 yılında basılmış "Büyük Sovyet Ansiklopedisi'nde" de bu kelimenin Türklere ait olduğu belirtiliyor. Bu gerçeği "Ermeni Dilinin Açık Sözlüğü'nün" müellifi S. Malhanyanç'ın da itiraf etmesi gerekiyor.

Kamran İmanov, Ermenilerin bu tip özdeşleşmelerini kitabında şöyle açıklıyor: **"Eğer epik eserlerimiz de Ermeni özdeşleşmelerine maruz kalıyorsa, tabii ki, Ermenilerin şifahi edebiyatımızın "ilk kurucuları" olduklarını kanıtlamalarına büyük ihtiyaç vardır".** Sonra bilgin şunları da ekliyor: **"Küçük kutu kolay açılıyor. Ermeni gusanları** *(Türkçe ozan kelimesinden)* **17. yüzyılda "aşık"** *(ozan)* **diye adlandırıldılar.** *("Büyük Sovyet Ansiklopedisi". Moskova, 1985 y)* **Şimdi Ermenilerin Türk kelimesi olan "aşığı" açıklamaları gerekiyor. Böyle uydurma Ermeni denemeleri hiç de tesadüfi değil. Tüm bu örnekler "Ermenileşmeye" hizmet ediyor. Eğer epik eserlerimiz, folklör janrlarımız "Ermenileşmeye" maruz kalıyorsa, tabii ki, aynı zamanda şifahi edebiyatımızın temsilcileri olan "aşıklarımız** *(ozanlarımız)* **da özdeşleştiriliyorlardır."** *(K.İmanov. "Armyanskiye narodnıye skazki", Bakü, 2008 y).*

Azerbaycan folklorunu toplayanlardan ve "Ermenileştirenlerinin" lideri Ermeni eğitimcisi Haçatur Abovyan sonradan samimi olarak itiraf etmişti: **"Ben her zaman bir istek üzerine yaşamışım; halkın söylediklerini gündüz gece toplayıb, yazmakla ilgili her yeri gezmek ve ayakta durmak için bana her gün bir parça ekmek vermesinden dolayı Han'ın ayaklarına kapanardım"** *(H.Abovyan. Seçilmiş Eserleri. Erivan,1939 y.).* İsteye bir bakın! Sonradansa Azerbaycan halkına mahsus olan topladığı tüm folklor örneklerini Ermeni diline çevrirerek "Ermeni halkının şifahi halk sanatı değerleri" gibi ilan etti. Örneğin; Haçatur Abovyan ünlü Alman edebiyatçısı Avgust Fon Gakstauzen'e Kafkasya halkları folkloruna ait "Kafkasya mem-

leketi" *(1855 y.)* kitabının basılmasına maksatlı şekilde yardımçı olmuştu. Kitapda Azerbaycan'ın folklor değerleri Ermeni halkının kültürel mirası gibi sunuluyor.

Değerli okuyucularımız, lütfen, dikkat ediniz! P.Proşyan 600 Azerbaycan ata sözünü çok "uğurla" kendi diline çevirerek "Ermeni şifahi halk yaratıcılığı" gibi ortaya çıkardı. Onun bu hareketi hatta adı yukarıda geçen akademisyen M. Nalbandyanı çok hiddetlendirdi: **"Sayın müellif** *(P.Proşyan)* **Abovyan'ın yoluyla giderek kendi eserlerinde şifahi halk yaratıcılığını; ata sözlerini ve değimleri çok kullanıyor. Bunlardan dolayı ona teşekkür ediyoruz... Biliyoruz ki, filklor örneklerinin belirli bir kısmı Türklere** *(Azerbaycanlılara)* **mahsusdur"** *(K.İmanov. "Armyanskiye narodnıye skazki", Baku, 2008 y.).*

Örnek № 5. Aralık 2009 tarihinde Türkiye'nin "Hürriyet" gazetesi muhabiri Cansu Çamlıbel'in Ermenistan'a görevli olarak gitmesi, heyecanla karşılandı. 23 Aralık 2009 tarihinde aynı gazetede basılan "Türkler, Ermeniler ve Kürtler kankardeştirler" başlıklı yazı, Ermenilerin Yeva Braun - sayın Bella Levonovna Köçeryan'ın fikirlerini reddetti.

Yazının mecazlı anlamı ve başlığı bizlere R.Kipling'in "Cengellikler Kitapları"ndaki tolerant prensiplerini hatırlatıyor: "Senin ve benim kanımız aynıdır". Türk gazetecisini Erivan'da ısrarla Karabağ'ın işgali zamanı rehine olarak alınmış kişiler üzerinde yıllarca yapılan denemeler sonucunda Ermenilerle Türklerin fantastik genetik yakınlığının araştırıldığı omirilik kan bankasına götürmüşlerdir. Araştırma merkezinin başkanı Sevak Avakyan, "Türklerin ve Ermenilerin aynı etnik bağlarla bağlandığını ve emsalsiz

genetik yakınlıkları olduğunu açıklamıştır. Bana öyle geliyor ki, bu ilmi gerçeklik tüm dünyayı hayrette bıraktı. Bir başka şaşırtıcı gerçeklik: Ermeni bilginlerinin araştırmalarının sonucu olarak "genetik kardeşlik" ailesine şimdi Ermenistan'ın kardeşlik "yardımıyla" bugün Türklerle geçinemeyen Kürtleri de almışlardır. Doktor Sevak Avakyan bu açılışın politik perspektiflerini saklamıyor bile: **"Bu, halklarımız için büyük şanstır. Ermeniler ve Türkler Avrupa Birliği'nin kapısını birlikte çalmak zorundadırlar. Onlarsa kapıyı mutlaka açacaklardır.** *(Sıradan "Novogo Zaveta"dan yazı hırsızı – Matf. 7:7-12.).* **Birçok politikacı nihayet bu tıbbi araştırmaların önemini anlayacaktır".**

Ermeni halkının "büyük akıl adamlarından" olan milliyetçilik karabasmalarına çare olmuş, epey tanınmış akademisyen Suren Ayvazyan artık yıllardan beri kıskançlıkla Osmanlı Türklerinin etnik doğuşu hakkında ardarda yeni yalanlar yayıyor. Ayvazyan'a göre çağdaş Türkiye'nin nüfusunun büyük kısmı Türkleşmiş Ermeniler ve asılları Ermeni olmuş Kürtlerdir.

Ermeni bilginlerinden Sevak Avakyan ve Migran Nazaretyan, tıbbi biyoloji araştırmalarının amaçlarını da şöyle cevaplıyorlar: Bekleyelim baylar, saçmalıklarınız neyle sonuçlanacak?...

Böyle örneklerden daha çok gösterebiliriz. Örneğin; Eçmiedz'in arşivlerinde korunan Ay'ın öbür tarafının eski haritasından başlayarak insanların yazıyı, maden dökmesini, burçları, tıbbı, tahıl yetiştirmesini, vahşi hayvanları evcilleştirmeyi öğrendikleri ve tüm dünyanın kutsal "Ermenistan" olarak adlandırıldığı bir dönemde, Eski Mısır'da

saltanat sürmüş Ermeni hükümdarlarının resimlerine kadar, daha neler, neler... Musa'nın, İsa'nın, Makedonyalı İskender'in, Pisagor'un, Spartak'ın, Ömer Hayyam'ın ve başkalarının Ermeni olduğunu iddia eden tarihi belgeler hakkında da konuşabiliriz... Belki de Ermeni yazarı Hovanes Tumanyan *(1869-1923)* milletinin "bilginlerine" doğru söylemiş: **"Başka çare yok. Biz içerden hastayız, kurtuluş çaresi yalnız kendimizi içeriden tedavi etmektir.** ***(OGORÇENNIY NAROD, 1910)***

İsa Mesih sık sık onaylıyormuş; **"Mutlu o kese ki, inanıyor!"** Bahtiyar o kişilerdirler ki, başkalrının değerlerini çalıyorlar ve kendileri de kurdukları hayallerine inanabiliyorlar. Çok teessüflerle bildiriyoruz ki, bu gün bu hayal ürünlerini her kese münakaşa edilmez "Büyük Ermenistan'ın" varlığıyla ilgili tarihi delil ve kanıtlar gibi sunuyorlar. Çok büyük teessüfler olsun! Ermeni okuryazarlarının içinde böyle vatanseverler çok saydalardı. Bizlerin de tüm bu haksızlıkları tepki göstermeden rahat şekilde kabul etmemiz gerekiyor. Lütfen, onları suçlamayın! Bizler de çocukken Noel Baba'nın varlığına ve Arı Maya'nın suçsuzluğuna nasıl da inanıyorduk?!

Örneğin; böyle okuryazarlar soyundan en parlak yıldız, Suren Ayvazyan isimli Ermeni sahtecilerinin lideri olan bilgin, guya dünya tarihçilerinin tarihin en eski temellerinden Ermeni çarlarına ve ülyahazret hükümdar hanedanına mahsus kökleri kıskanclıktan dolayı koparıb attıklarını bildiriyor. O, yüce sesle bağırarak, korkmadan ilmin üzerine atılarak yazıyordu: **"Neden 20. yüzyıl tarihçileri 66 Ermeni çarını ve hükümdarını tarihten dışarı atmış, 1958**

yılın üzerini çizmiş ve bilinçli olarak Gaykazuni çar hanedanını ilan etmişledi? Kadim Ermenistan'ın *(çağdaş Ermenistan Cumhuriyeti arazisi düşünülüyor)* **tarihiyle ilgili Movses Horenasi'nin yorumladığı gerçekleri yeniden gündeme getirmek zamanı gelmiş daha"** *("İstoriya Rossii . Armyanskiy sled", Moskova, 1998 y.).* Gerçekse neredese yakınlardadır! Aynı yazarın adı geçen kitabında Ermenistana sıradan yeni arkeolojik araştırmalarından sonra akademisyen B.Piotrovckiy resmen şöyle fikir ileri sürmüştü: **"Eğer Movses Horenasi'nin yazdığı kadim Ermenistan** *(çağdaş Ermenistan Cumhuriyeti arazisi düşünülüyor)* **olmuşsa, hiç olmazsa bana bunu ıspat edecek bir arkeolojik objekt gösterin".** Bu soruya bilgin Avgust Karier 1896 senesinde yasdığı "Ermeni Heredotu Hakkında İlmi Çalışmalar" eserinde yine de sıradan "i" noktasını koydu:

"Gadim Ermeni bilginlerinin yaydıkları bilgilere inanmak azından cahillik olurdu. Bu bilgilerin çoğu yalan ve uydurmadan başka bir şey değil." Ermeni sahtekarlığıyla ilgili Jorj Malevi böyle diyor: **"Ermeni etnosu; bu gün bizlerin dilinden, dininden fiziksel tipinden tanıdığımız bu etnos tüm geçekleriyle kendi kendiliğine orta çağlarda oluşturulduğunu belli ediyor ve elde etdiğimiz kanıtlar da bunu onaylıyor. Bu yüzden de Tigran'dan "Ermeni padişahı" yapmak o kadar mitik, o kadar mitik ve yapmadır ki... Eğer Tigran Ermeni hükmüdarı olmuşsa, o zaman bizler de Versinjetoriks'den** *(Juli Sezar'ı yıkmağa kalkmış Galiya başkomutanı)* **"Fransız generalı" yapabiliriz. Mutlaka bunu denememiz gerekiyor!** *("Armyanskaya tragediya 1915 goda" Baku, 1990 y.).*

Böylelikle, Ermenierin yeni "çar hanedanları" hakkında mitlerden ve efsanelerden uydurdukları tarih ilimleri zerre kadar da gerçeğe benzemiyor. Tüm bunlarla F. Brokgauza ve İ.Efron'un redaktörü oldukları "Ansiklopedik Sözlük'de" *(1. cilt, S-P. 1800)* Ermeni yalancı bilginleri için kader yüklü ve kısa, ama hacimce büyük cevabı bulabiliriz: **"Ermenistan tüm güçüyle hiç bir zaman belki de kısa bir zaman süresince de olsa, yalnız tam bir devlet gibi değil, hiç diğer bir devletin yönetmeliğinde bile olmıştır... Çağdaş Ermeniler tarafından uydurularak yazılmış tarih eski milli Ermeni anıtlarına dayanmıyor. Ermenilerse dünya toplumu karşısında doğuştan Hıristiyan olduklarını onaylamaktan dolayı eski tarihlerini Hıristiyanların mukaddes kitapındakı Ahdi Atik hikayelerinden ihtiva etmişlerdir** *(kursiv bize mahsusdur).*

Neden, Ermenilerin diğer halkların üzerine bu kadar iğrenc yalan, iftira akıtmalarına rağmen uluslarası anlamlı pasifist baylar manevi zarar görmüş halklardan Ermenilerin karşısında kendilerini tutdurmalarını ve hoşgörü için uysallık ve suskunluk istiyor ve talep ediyorlar? Neden? O yüzden ki, ortaya çıkarılmış gerçeklerden kitlesel olarak kendilerine zarar vermiş "mazlum ve çilekeş" halk rahatsız olabilir ve kırılır?! Bu gerçekler doğu Kafkasyada "zavallı halk"ın Güney Kafkasya'da gelişen olaylardan kesinlikle rahatsız olmayan ve orada kendi toplumsal ilgileri olan devletlere karşı çıkabileceğinden korktuklarından dolayı mı? Neden, Ermenilerin çeşitli uydurma masal ve yalanlarına karşı kendimizi gerçeklerimizle savunamıyoruz? Neden?! Yalnız politik düzen hatırına Ermeni müel-

lifinin fikirlerine baş vurabilirz. Ermeni tarihçisi Gevorg Aslan 1914 yılında yayınladığı "Ermenistan ve Ermeniler" kitabında yazıyordu: **"Ermenilerin hiçbir zaman devleti olmamıştır. Onlarda hiçbir zaman vatan duygusu adlı bir duygu olmamış ve onlar hiçbir toprağa politik bağlarla bağlanmamışlardı. Ermeni yurtseverliği ve vatanseverliği yalnız ve yalnız onların oturdukları araziyle bağlıdır".**

Diğer Ermeni tarihçisi K.Podkanyan hala 1875 yılında bunları belirtiyordu: **"Ermenistan Ermenileri amaclı şekilde bir arazıya bırakıltıkları bir ilin coğrafi adıdır "** *("Vanskiye nadpisi i ix znaçeniye dlya istorii Peredney Azii", S-P, 1875).* Tarihi tarafsızlık anlamından türlü ve sizlere değişik fikirler sunmaktan dolayı Ermeni bilgini Aykazyan'ın söylediyi itiraflarını da ekliyoruz: **"İlk Ermeni hanedanı tarihi kişilere değil, masal ve efsanelerden alınmış kişilere dayanıyor. Movses Horenasi'nin kendisiyse 5. yüzyılda yaşamış tarihçi değil, 7. yüzyılda yaşamış sahteci tarihçidir"** *("Armyanskaya istoriya", Paris, 1919).*

"Ülyahazret Ermeni hanedanı" sahiplerinin sayısı geometrik olarak çoğalarak 120 kişiye kadar artmıştır. Bununla ilgili hatta teğmen Şmidtin bir sürü çocuğu bile Ermenileri kıskanabilirlerdi. Bir olgu daha çok dikkat çekiyor; Ermeni "çarlarının" çok küçük kısmı etnik Haylar, yani dini camaat başkanı olan patrikler ve yerli meliklerdiler. Başlıca kısmıysa kadim Urartu, Midiya, Kafkasya Albaniyası, Roma, Parfiya, Bizans gibi devletlerin hükümdarları ve yerli ahalisindendirler. Ünlü Azerbaycan bilgini K.İmanov'un fikrine göre **"çok eski zamanlardan Ermeniler tarafından planlı şekilde diğer halkların tarihi geçmişi,**

gelenekleri, sanat ve kültürel miraslarıyle bağlı uydurdukları Ermeni hanedan sahiplerinin hesabına sahtecilik ve yazl hırsızlığı yapılıyordu. Ermeniler tarafından işgal olunmuş Dağlık Karabağ onların olmamış hükümdarlarıyle ilgili önceden düşünülmüş yalan tarihin bu günkü politik devamıdır... Özellikle de Ağustos 2007 senesinde Ermenistan basın mensupları *("Arm. İNFO")* **guya arkeolojik araştırmalar ve kazı işleri zamanı mitik ve hayali Tigran'ın** *(en önemlisiyse onun İsanın doğumundan önceki 95-55. yıllarda yaşamasıdır-müellifler.)* **diktirdiyi sıradan yeni Tigranakert'le ilgili alacalı bulacalı bir haber yaymışlardı. "Büyük Ermenistan'la" bağlı sıradan yeni kanıt uydurmaktan dolayı Artçah Tigranakertile ilgili sıradan yeni yalanın amacı belli oldu! Guya Tigranakert şimdiki Karabağ arazisinde mevcut olub. Ermeni tarihçilerinin kanıtladıklarına göre Karabağ'da arkeolojik kazı işleri zamanı 5-6. yüzyıla mahsus Hıristiyan baziliği bulmuşlardır. Sizlerin de anladığınız gibi bu eşya sahteci Ermeni tarihçilerinin ve "aydınlarının" özdeşdirdikleri ve benimsedikleri Kafkasya Albaniyası'na ait değerli tarihi bir mirasdır** *(K.İmanov. "Armyanskiye narodnıye skazki", Baku, 2008 y.).*

Sonucda; Ermenilerin Atlantida efsanesinden daha mitik olan "Büyük Ermenistan"la ilgili masalları, keza "Ermeni soykırımı" adlı sinir krizi şimdi Ermenistan Cumhuriyeti'nin ve "mazlum ve çilekeş" halkının politik ekonomik oluşunun esası olan yalancı ideolojik faktördür. Diğer taraftan belirtmek istiyoruz ki, ne Karabağ, ne de Ermenistan Cumhuriyeti'nin şimdiki arazisi hiçbir zaman tarihi

vakiyanamelerde adı "Ermenistan" gibi geçen coğrafi arazi değildir. Şeytanın kendisinden, ona inanlar daha korkulidurlar. Yalnız Movses Horenasi nedese haklıydı: **"Her hangi kişinin kişiliği ve işleri nasılsa, tarihi de öyledir".... Evet!**

Ermenilerin doğu Kafkasya arazilerine akını uzun süre kitlesel değil, kişisel karakterdeydi. Profesör K. İmanov gösteriyor ki, **"Ermeniler göçmen etnos gibi Azerbaycanın tarihi arazilerine sokuldular. 16. yüzıldan başlayarak Ermenilerin Azerbaycan hanlıklarına göçetmesi aktifleşti. Özellikle de şimdiki Ermenistan Cumhuriyeti'nin yerleşdiği o zamankı İrevan Hanlığı topraklarına kitlesel şekilde göçettiler. O yıllarda adı geçen Hanlığı yöneten Revan Han gerçekleşen olaylarla ilgili ünlü Şah İsmayıl Hataiye yazdığı mektubunda diyordu: ".... Mezopotamiya'dan Van gölü kıyısına, oradan da Kafkasya'ya, yani bizim araziere; Türk Oğuz topraklarına guya çalışmak nedeniyle 5-10 kişilik küçük grublarla göç eden Ermeniler çalışmak yerine buralarda oturuyorlar. Kendilerini Kafkasya'nın yerli sakinleri gibi göstermekten dolayı kiliseler dikiyorlar. Bana öyle geliyor ki, bu olaylar bizim için hiç de hoş olmayacak sonucla bitecektir ...**

... tüm bu gerçekleşenlere Ağ Kilse *(Eçmiedzin)* **katalikosu mali yardım ve destek veriyor..."** *(K.İmanov. "Armyanskiye narodnıye skazki", Baku, 2008 y.).*

Biliyoruz ki, Rusya İmparatorluğu'nun İran'dakı o zamankı büyükelçisi, aynı zamanda ünlü Rus yazarı A.S.Griboyedov da güney Kafkasya'da etnik dengenin bozulmasına çok çaba gösteriyordu. 1828. yılında Azerbaycan'ın Ruslar

tarafından işgal edilmiş tüm hanlıklarında Ermenilerin yerleştirilmesine çaba gösteren Rus diplomatı "Ermenilerin İran'dan Bizim İllere Yerleştirilmesiyle İlgili Yazılar" adlı eserinde adı geçen göçmenlerin bu yerlere gelmesinden dolayı bölgede etnokültürel ve arazi problemleri yaşandığını böyle belirtiyordu: **"Ermenilerin büyük kısmı özellikle Müslüman çiftliklerinde yerleştiriliyorlardı. Yazın belki de geçine bilirler. Köçeri soyundan olduklarından dolayı Müslüman çiftlik sahipleri yazın dağlara kalkıyorlardı. Çok zaman önceden onları uyarmadıklarından dolayı topraklarında başka dinden olan göçmenlerin yerleştirilmesinden habersiz oluyorlardı.** *(A.S.Griboyedov. "Gore ot uma. Pisma i zapiski". Baku, 1989. s. 388-389).*

Neden, dünya toplumu Ermenilerin iftira dolu uydurma ve kirli yalanlarına maruz kalmış halklardan uysallık ve suskunluk istiyor?

Belki, "zavallı halk"ın Güney Kafkasya'da gelişen olaylardan kesinlikle rahatsız olmayan ve orada kendi toplumsal ilgileri olan devletlere karşı çıkabileceğinden korktuklarından dolayı... Neden, Ermenilerin çeşitli uydurma masal ve yalanlarına karşı kendimizi gerçeklerimizle savunamıyoruz? Neden?! Yalancı Ermeni bilginlerinin, politikacılarının ve vasilerinin uydurmalarını öğrenen zamanın ünlü Japon filozof şairi Maçuo Basyö'nün *(1644-1694)* üç satırını hatırlayalım:

Yıllardan beri
Maymun insanları
Maymun maskesinde eğlendiriyor!

İlim soytarılarının yüzlerinden maskelerini çıkarmayı düşünmüyoruz.

Bu iş çok fedakarlıklar istiyor. Oysa , her defa sırası gelen maskeyi çıkardıkça aynı yalancı ve sahtekar yüzü göreceğiz.

Saygıdeğer okuyucularım! Sizlere bu kitap yardımıyla "Ermeni Soykırımıyla" ilgili çok az bilinen gerçekleri açmak istiyoruz. Tetkike dayanmayan fikirleri söylemekle suçlanmamak için kitaba bazı yazarlardan, eski olaylara katılanlardan ve şahitlerden çok sayıda örnekler ilave etmişik.

Masalları gerçeklerden, doğruyu yalandan ayırma hakkımızı kimse elimizden alamaz!

Her şey Allah'ın elindedir, tarihten başka...
Yalnız, tarih O'nun kontrolünden çıkmıştır.
Zbignev Yejina

KANLI "BÜYÜK ERMENİSTAN" MİTİNİN REANİMASYONU

Popüler tarih ilminde o kadar da iyi karşılanmayan ve kabul edilmeyen tarihe alternatif bir janr var. Buna "alternatif tarih" diyorlar. Bu janrın son derece kabul görmeyen araştırmacıları, eski olayları titizce öğrenerek, gerçek tarihi olayların aksine yeni uydurma modeller ileri sürüyorlar. Örneğin, eğer Pontiy Pilat Sinedrion'u reddedip, İsa'yı affetseydi beşer tarihinde hangi olaylar olabilirdi? Eğer, Büyük Ekim Sosyalist Devrimi bolşeviklerin başarısızılığıyla bitseydi Avrasya'da yaşayan halkların kaderi nasıl değişebilirdi? Veya amacı Hitler'in fiziksel mahvına yönelmiş olan "Valkiriya" operasyonu başarıyla bitseydi dünyada neler olabilirdi? Böyle soruları çeşitli şekillerde cevaplandırabiliriz...

Sorulardan yalnız biri bu güne kadar doğru dürüst cevabını bekliyor. Eğer İkinci Dünya Savaşı'nda bazı Avrupa devletleri ve Rusya, Doğu'dakı jeopolitik ilgilerinden dolayı Ermeni politikacılarını kullanarak halklar arasında milli ve dini düşmanlık yaymasaydılar, Ermeni önderleri toplumsal ilgilerinden dolayı Ermeni halkını topun ağzına koy-

masaydılar, tabii ki, hiç bir esası olmayan taleplerinin sonu beşer trajedisi olan işgallerle bitmezdi. Batı'nın, Ermenileri uydurma ve esassız olarak "zavallı halk" sembolü yapmasının nedenlerini burada aramamız gerekiyor.

Çok eskiden elaleme kendilerini "Demokrasi değerleri" ile tanıtan Batı toplumu neden susuyor? 1915-1918 senelerinde Türk, Azerbaycanlı, Kürt, Lezgi, Avar, Talış ve Dağ Yahudileri Ermeni eşkiya çeteleri tarafından ıztıraba maruz kalmışlardır. Biliyor musunuz O zaman Ermeniler tarafından mahvedilmiş sivil halkın sayısı bölgede yaşayan tüm Ermenilerinsayısından daha çok olmuştur.

C.Makkarti isimli Amerikalı araştırmacı "Ermeniler Osmanlı İmparatoluğu'nda ve Çağdaş Türkiye'de" *(1912-1926)* kitabında kendi hiddetini belirtirken: **"Gerçek istatistik kaynaklarda, Ermenilerin daha çok zarara uğradıkları hakkında bilgiler var. Katledilmiş Ermenilerin sayısını hesapladığımız gibi katledilmiş müslümanların da sayısını hesaplamamız gerekiyor. O zaman Ermeniler tarafından iki buçuk milyon, çoğu Türk olan Anadolu müslümanının mahvedildiği ortaya çıkıyor."** demiştir.

Erivan politikacılarının seve seve **"ermenosid"** diye adlandırdıkları "Ermeni Soykırımını" yirminci yüzyılın en trajik olayı olan İkinci Dünya Savaşı zamanı Yahudi katliamı ile aynılaştırarak Ermenileri dünya toplumu karşısında temize çıkarmaktan dolayı gösterdikleri çabaları zavallı bir gayretten başka bir şey değildir. Batı, Ermenilerin cellat, talancı, vahşi, işgalci, ayırmacı olduklarını çok iyi biliyor, ancak buna rağmen susuyor. Bu onların iç politika çıkarlarına uygun olduğundan dolayı, yıllardan beri susuy-

orlar. Bay Makkarti doğruyu söylüyor: **"Bu çok enteresan bir soykırım olmuştur, eğer olmuşsa soykırım yapanlar soykırıma maruz kalanlardan daha çok katledilmişlerdir.**

Bernard Şou çok güzel söylemiş: **"Yalancının cezası, başkalarının artık ona güvenmemesi değil, onun artık hiç kimseye güvenmemesidir".** Bugün Ermenistan, bir zamanlar Türkiye, Azerbaycan, Gürcistan ve İran'da ortaya çıkmış kanlı olayları incelemekten dolayı uluslararası komisyon oluşturulması teklifini kesin olarak reddediyor. Bugün biz Batı devletlerini "billgisizlikte" ve insan kaderlerine karşı umursamamazlıkta değil, "zavallı" Ermenistan'ı körü körüne koruma ısrarından dolayı suçluyoruz.

Bu gerçekleri Ermeni kökenli Amerikalı yazar L.Sürmeliyan'ın **"Baylar ve Bayanlar, Müracaatım Sizedir"** kitabından aldık: **"Türklerle Ermeniler arasında anlaşmazlığın gerçek nedenlerinden biri de Türk ve Azerbaycan halklarının insanseverliğine, itinalı oluşuna, vatanseverliğine karşı Ermeni milliyetçilerinin sürekli gaddarlık göstermesidir".**

Uydurma "Ermeni soykırımına" kadar yaşamış Ermeni filozofu ve yazarı Mikail Nalbandyan *(1829-1866)* eski, güzel günler hakkında şöyle demiştir:

"Bugün Türkler ve Ermeniler aynı ülkede yaşıyor. Yakın geçmişe kadar aynı devletin egemenliğinde yaşıyorlardı. Her ikisi de Asya'dan, her ikisi de Doğu'dan. Karakterlerine ve konuşma tarzlarına göre çok benziyorlar. Psikoloji esasını anlamadan halkları adına ve dinine göre ayırıyorlar. Türk, Ermeninin dertli şarkılarını dinlediğinde çok mutlu oluyor, Ermeni ise Türk'ün söylediği

şarkıları dinlerken coşuyor". *(http:www peoples.ru./art/literature/story/nalbandian/).*

Mihail Vardanyan 1932 senesinde Paris'te yayınlanan "Ermeni Harekatı Tarihi" kitabında direk yazıyor: **"Osmanlı Türkiyesi'nde oturan Ermeniler Rusya'da oturan Ermenilerden din, edebiyat ve dil bakımından daha güvenilirdir.**" Bir yıl Erzurum'da oturan Robert Kerzon eski günleri anarken: **"Ermeniler kendi kıyafetlerinde ve yaşam şartlarında Türkleri kopyaladıklarından dolayı, onların tarzları ve gelenekleri de aynıdır".** *(Ermenistan: "Bir yıl Erzurum'da, Rusya, Türkiye, İran sınırlarında", Londra (Con Mürrey), 1854, sah.221)*

"Taşnaksütyun" Partisi kurucularından ve yöneticilerinden, Bakü'de, Şamahı'da, Kuba'da, Şuşa'da ve Azerbaycan'ın diğer bölgelerinde sivil halka karşı katliamlara başkanlık etmiş Rostom Zoryan Londra'da 1919 senesindeki basın toplantısında şöyle demiştir: **"Ermeniler 1909 yılından sonra Türkiye Ermenistanı'nda şimdiki yeni rejimde olduğu kadar hiç bir zaman sakin ve bağımsız yaşamamışlardır. Ben bunu orada kendi gözlerimle gördüm".** *(http//www/hrono.ru.biograf/bio_z/zoryan_rostiom.html).*

Ünlü Azerbaycan ilim adamı, Güney Kafkasya'da etnik politik problemler ve Ermeni terörizmi hakkında çok sayıda kitap yazarı, pröfesör doktor **Rövşen Mustafayev** incelemelerinde; "Ermenilerin" zor, çok terkipli dini siyasallaştıran bir etnik toplumu olduğunu belirtiyor. Bu toplum kendi iç kurallarına ve mitolojisine dayanarak belirli bir zamandan sonra uydurduğu yalanları, dünyaya tarihi gereçeklik gibi takdim ediyor.

İlk önce onlar kendilerine **"Hay",** yani **"Allah'ın seçtiği halk",** dünya sivilizasyonu için çok büyük şanslarından dolayı beşeriyetin borçlu olduğu ülke, yani **"Hayastan"** diyorlar. Mono etnik din temsilcileri olduklarından, beşeriyeti iki kısma - Haylara ve "Büyük Ermenistan'ın" zaferlerini benimseyenler diye ayırıyorlar... Bu ırkçı tarihleriyle vicdan azabı çekmeden Güney Kafkasya, Doğu Anadolu *(Türkiye),* eski İran, Babilon, Mısır, aynı zamanda Rusya ve Ukrayna halklarının yıllardan beri kazandıkları başarılarını benimsiyorlar. Musa, İsa, Spartak, Makedonyalı İskender, Gürcü ve Rus hükümdarları, Bizans İmparatorları Hay kökenliymişler. Onlar arazisi denizden denize kadar olan"kaybettikleri tüm toprakları," *(Büyük Ermenistanı)* birleştireceklerine inanıyorlar.

Anastas Mikoyan'ın sevgilisi Silva Kaputikyan gençliğe hitaben yazdığı "İlk Defa" kitabında şöyle yazıyordu: **"Yeni doğmuş Ermeni çocuğunun kulağına çok yüce sesle bağırmamız gerekiyor: Aram,.. Türk senin düşmanındır, Vatan Allah'tan üstündür... Kilise Vatandan üstündür. Büyük Tigran Kiliseden, Büyük Tigran'dansa Büyük Ermenistan üstündür..."** *(www.dem.az/content/view)*

Bu karışık dava tüm bunlarla bitmiyor. İçlerinde kendilerini Hay olarak adlandıranlar, dış dünyaya kendilerini geniş coğrafi sahası olan Küçük Asya'nın, yani Ermenistan'ın şimdiki ve gelecek varisi olan "Ermeniler" gibi tanıtıyorlar. Hatta salnameci Mouisey Horenasi kendi halkını "Hay" adlandırmıştır: **"Biz Haylar, nüfusça az olan, zayıf, bir çok hallerde başkalarının egemenliği altında yaşayan bir halkız.** *(Ermenistan Tarihi, M.., 1893, s. 4).*

Moisey Horenski: 'Ermeni kilisesi 704 yılında Alban kilisesine tabi olduğunda Arap Hilafeti'nin yardımıyla Alban dilinde yazılmış Alban tarihine ait tüm belgeleri mahvetti. *(Moisey Horenski. Akvan Tarihi. 1. kitap 12. b).* Halife Abdül Melik, Alban kilisesini ortadan kaldırarak onu Ermeni Alban Hristiyan kilisesine ve Ermeni katoliğine tabi etti. Bu vakitten sonra Ermeni kilisesi düzenli şekilde eski Alban kültürünü mahvetmeye başladı. Bunu Ermeni yazarı Ter-Grigoryan da tasdik ediyor ve şöyle diyordu: **"Moisey Kakanvasi'nin** *(Alban tarihçisi)* **tüm eserleri bizlere yetişemedi. Bu eserleri çeviren Ermeni rahipleri, Ermeni katoliğinin emriyle çok yanlış işler yaptılar.** *(Ter-Grigoryan. (9. yüzyılda Artsahın Arap işgalcilerine karşı savaşı.B, 1942, s.42.)*

On sekizinci yüzyılın sonlarında Hayların dini sosyetesi, zayıflayan Doğu'ya sırtını çevirdi ve kendilerine Rusya İmparatorluğu gibi yeni sıcak bir yer buldular. "Ermeni Halkının Tarihi" kitabında; **''Hiç kimse Tigraran'ın, Artaşes'in, Artavadz'ın Ermeni olduğunu ispat edemez.'' yazıyor** *(Ermeni Halkının Tarihi.., s.80).*

Ermenilerin Güney Kafkasya'nın yerli halkı olmadığını ünlü Ermeni tarihçisi B. İşhanyan "Kafkasya Halkları" kitabında şöyle itiraf ediyor: **"Ermeniler** *(Haylar)* **Kafkasya'nın çeşitli kısımlarına son yüzyıllarda göçetmişlerdir** *(«Народности Кавказа (Статистически-экономическое исследовани»), 1916,с.16)*

Profesör doktor Ağası Yesayan yukarıda yazılanları onaylayark sıradan yine yazıyordu: **"Bu soruyu açıklamak nedeniyle uluslararsı politikaya dayanarak söylüyorum ki, 1917 senesine kadar "Ermenistan" adlı coğrafi arazi**

yalnız "Türkiye "Ermenistan"ı gibi hatırlanıyor" *(«Армянский вопрос и международная дипломатия», Ереван, 1965,с.24).*

Batı, Azerbaycan'ın tarihi topraklarında hiç bir Ermeni devletinin olmadığını, ünlü Ermeni bilgini B.İşhanyan da itiraf etmiştir. O: **"Ermeniler Kafkasya'ya sonuncu yüzyıllarda göç etmişlerdir".** diye yazmıştı. *(Kafkasya Halkları (İstasistik ve Ekonomi incelemeleri), Peyrograd, 1916, s.16.)* Ermeni bilgini Kapantsyan: **"Eski zamanlarda Güney ve Güney Doğu'da Haysa harekatına Skifler** *(Sak)* **ve Kimmerler başkanlık ediyorlardı."** diye yazmıştır. Birinci Ermeni hükümdarı Paruyr'un Sak olması hakkında Ermeni efsanesi benim tahminimi kesin olarak doğruluyor. *(Hayasa, s.149)*

Ünlü Ermeni bilgini Prof. Dr. Ağası Yesayan yukarıda adı geçenlerden bahsederken: **"Uluslararası diplomasiye göre 1917 senesine kadar "Ermenistan" söylendiğinde yalnız "Türkiye Ermenistanı" anlaşılıyordu."** diyordu.

Çağdaş Ermenilerin sevimli yazarı Raffi *(Akop Melik Akopyan)* "Samvel" adlı eserinde Ermeni etnik grubu hakkında şunları itiraf ediyor: **"Bizim tarihimiz tarihçilere çok az bilgi veriyor. Edebiyatımızsa kilise yazılarından başka birşey değil."** Raffi *(Akop Melik Akopyan)* Samvel. (*Anastap yayınevi.Erivan, 1917, s.16)*

Bizim devirden sonraki yedinci yüzyılda Kara Deniz'in Kuzey kırlarından eski Türk asıllı Kemerler *(Kimmerler)* Kür-Araz arazisine, oradan da şimdiki Ermenistan'a göç etmişlerdir. Bunu Ermeni kaynakları da itiraf ediyorlar. Şimdiki Ermenistan arazisi Sak çarlığına ait idi. Ermeni yazarı S. Yeremyan bu konuda şöyle diyordu: **"Kür Araz**

arazisini işgal eden Saklar Kimmerleri oradan sıkıştırıp, Ararat vadisine, oradan da Urumiye Gölü havzasına geçtiler. *(Tarihi-Filoloji dergi, 1968, 2-ci n.s.93-94).*

K.Kanaptsyan'a göre Saklar "Hayasa" ülkesinin Güney ve Güney-Batı'sındaki harekatın başında bulunmuşlardır *(Eski Küçük Asya'da Ermenilerin Başlangıç Tarihiyle İlgili Tarihi-Lengistik İşler. Erivan, 1956, s.150).* Ünlü Gürcü bilgini K. A.Melikişvili bu fikri daha da geliştirerek çağdaş Ermenistan arazisinin eski Türk toprakları olduğunu iddia ederek: **"Erivan ve Sevan bölgelerinden** *(yirminci yüzyılın yirminci yıllarına kadar Ermeni kaynaklarında bu göl Türk kelimesi olan Göyce gibi kaydediliyordu)* **bulunmuş Skiflere ait eşyalar bir zamanlar bu arazilerde Kimmerlerin ve Sakların yaşadıklarını onaylıyor"** diyordu. *(Eski Gürcü Tarihi..., s.225).*

Bilindiği gibi, Sak Çarlığı Kuzey Azerbaycan ve Şimdiki Ermenistan arazilerini işgal etmişti. *(Batı Azerbaycan).* Denilebilir ki, Ermenistan arazisinde ilk devlet eski Türk devleti olan Sak Çarlığı olmuştur.

Bibliya'da *(mukaddes kitap)* bu devlet "Aşkenaz" olarak adlandırılıyor. Beşinci yüzyılda Ermeni tarihçisi Koryona bununla ilgili şöyle yazıyordu: **"Aşkenaz asıllı Han** *(yani Skif)***"** Bu fikri Kaaptsyan da onaylıyor (Hayasa.,s.151)

Moisey Horenski şöyle yazıyordu: **"Birinci yüzyılda Ermenistan'ın Batı kısmının hükümdarı Kork diye isimlendirilmişti."** Moisey Horenski'nin tüm eserlerine gösterilen Tiridad da dahil, Ermeni illerinin adları ve şahıs adları eski Türk diline mahsustur.

Moisey Horenski: "Alban hükümdarı Aran'ı, Kür nehrinden Güneye kadar olan araziye, diğerlerini ise şimdiki

Ermenistan arazisinde olan illere hükümdar tayin ettiler. Şüphesiz ki, bu hükümdarlar aynı arazilerde oturan Türk asıllı aşiret başkanlarıydılar. *(ikinci kitap b.8)*

Bizim yüzyıldan üç asır önce Güney Moğolistan'da Sünni aşiretler birliği sonradan güçlü göçebe devletine çevrildi. Kendi aralarındaki geçimsizlik devleti iki kısma ayırdı: Bir kısmı birinci yüzyılda kendi arazilerindan ayrılıp, ezeli Azerbaycan toprağı olan Zengezur'a göç etti. Denilerbilir ki, Stepan Orbelian'a göre *(on sekizinci yüzyıl)* **"Sisakanın nüfusu, Türk asıllı Saklardır. Sisaklarsa değil ki Süniklerin, hatta daha eski olan Albanların ecdatlarıymışlar."** *(Sisakan tarihinden. Azerbaycan BA Tarih Enstitüsü Arşivi. Envanter., 1274)*

Ünlü Ermeni tarihçisi Adonts Gevorkov yazılı kaynaklara dayanarak bu fikri şöyle onaylıyordu: **"Sünikiler, Ermenistan'la birleşmelerine rağmen onlar her zaman bağımsızlık için çabalıyorlardı. Bunu ülkenin etnik özellikleri ile açıklamak gerekir.** *(Ermenistan Yustinian devrinde. M. 1968, s.421)* Tarihçi şöyle yazıyordu: **"Prokopi de Süniklerin, daha doğrusu Süniklerin ayrıca bir halk olduklarını, Fars ve Ermenilerle hiç bir ilişkileri olmadıklarını gösteriyordu** *(Adonts. N. aynı eser...)* Moisey Horenskiy belirtiyordu ki, **Sünik hükümdarları Hay hanedanına değil, Sisak hanedanına mensupturlar.** *(kitap1, b.12)*

Eski kaynaklara göre, şimdiki Ermenistan arazisinde mevcut olan Sak devleti İran hanedanına ait olan Ervandlar ve Türk hanedanına ait olan Artaşlardan oluşmuştur. Siyasi yönden uyuşamayan hanedanlar, kendilerine **"hay"** demediler. Eski Rum ve Ermeni kaynaklarında Türkleri

Fars gibi gösterdiler. Bunu Ermeni tarihçileri de itiraf ediyorlar. K.Yüzbaşyan şöyle yazıyordu: **"Bazıları, örneğin, Aristakes Lastivevertsi gibiler Türkleri Fars adlandırıyorlardı"** *(Ermeni devleti Baqratidler ve Bizans imparatorluğu devrinde dokuz ve onbirinci yüzyıl, M.., 1988, s.217).*

Bu sahtekarlığı tahmin eden tarihçi Avgust Karier Moisey Horenasi'nin eserlerini öğrendikten sonra 1896 senesinde şöyle bir sonuç çıkarıyor: **"Eski Ermeni bilginlerinin yazdıkları kara koyu cehalet veya uydurmadan başka bir şey değil".** Aynı zamanda Moisey Horenasi'nin eserlerini Rusça'ya çeviren N. Emin, Ermenilerin göç etmeleriyle ilgili: **"Ararat'dan çıkarılan Ermeniler kendilerine önceden onlara mahsus olmayan yer arıyorlardı.''** demiştir. *(Moisey Horenasi'nin kitabına ön sözden s.20)* Bir başka Ermeni tarihçisi Manuk Abekyan *(1865-1944)* kendilerine yeni vatan arayan halkının akılları durduran bir şekilde değiştirilmiş tarihini inceleyerek **"sırlı ve belirsiz"** mazilerini öfkeyle hatırlıyordu: **"Ermeniler** *(haylar)* **aslen kimdirler? Nasıl, ne zaman ve nereden hangi yollarla buralara gelmişlerdir? "Ermeni" olana kadar hangi aşiretlerle ilişkileri vardı? Kimler, bu halkın dilini, etnik terkibini nasıl etkiledi? Bu sorulara cevap verecek doğru ve güvenli bilgilerimiz yoktur"** *(http:// gazetasng.ru/news/show/2443.html).*

Gerçekten de YİRMİNCİ YÜZYILIN 20. SENESİNDE ORTAYA ÇIKAN "HAYASTAN" KELİMESI MİlLİ VE ETNİK KELİME GİBİ DEĞİL, POLİTİK KELİME GİBİ KULLANILIYORDU. Kanapsyan, diğer Ermeni bilgini Haçatryan'ı eleştirerek şöyle yazıyordu: **A.Haçatryan "mihi" yazısı zamanı Ermeni tarihi" kitabında Hayası**

ülkesinin Ermenilerle ilişkilerini iletiyordu. Onun Hayası kelimesini Ermeni kelimesi olan Hayastan'la *(Hayas+tun) (ev), (Hayasların evi)* **kıyaslaması Ermeni gramer kurallarına açık akomodasyon olan, uydurma etimolojidir** *(G.Kanapsyan. s.163).*

Bu sorumdan dolayı ünlü Avusturyalı şarkiyatçı bilgin Erih Faygl dünyanın birkaç dilinde yayınlanmış **"Terör Gerçekleri. Ermeni terörizminin kaynakları ve nedenleri"** kitabında şöyle diyordu: Eskiden "Ermeni" anlamı etnonim değildi. İlk zamanlar Ermenistan'ın geniş arazilerinde oturan milli ve dini mensubiyetlerine rağmen Parfiyalılara, Saklara, Semitlere ve diğer halklara "Ermeni" deniliyordu. Bu çağdaş deyimler, "Rusyalı", "Amerikalı", "Moskovalı" gibi her gün kullanılan bir deyimdi.

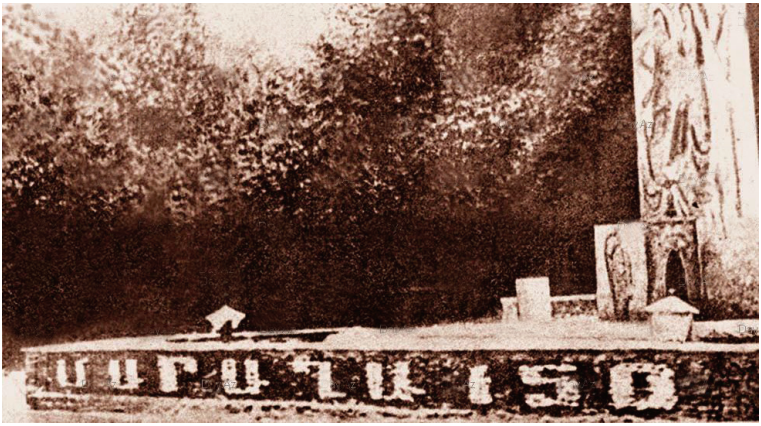
Hristiyan kilisesinin ikiye ayrılmasından sonra Grigoriyan akımına bağlı, kiliseye aykırı olan dinden sapmışları, Ermeni diye adlandırdılar. Hristiyanlığın bu akımı Parfiyan'ın illerinden olan Ermenistan'da ortaya çıktı. Aynı zamanda bu kilisenin kurucusu Eğitimci Grigoriy de milliyetçe Hay değil, Parfiyalı idi. Kudretli Parfiya hükümdarı Karen'in neslindendi. Yalnız Orta Çağda Hayların ardarda Grigoryan kilisesine hakim oldukları vakit bu akıma monoetnik imtiyaz verildi. Tabii ki, Haylar tüm bu olaylardan yararlanarak kendilerini Ermeni diye adlandırdılar. On sekizinci yüzyıldan başlayarak haketmemelerine rağmen kendilerini yukarıda adı geçen arazilerde oturan halkların kültürel değerlerinin varisi ilan ettiler.

"Büyük Ermenistan" yaratma planları başarısızlığa uğradıktan sonra Ermeni "isyanı" liderlerinden, "Gınçak"

Partisi kurucusu Şmavon Gabriel Kafan *(Kafyans, 1860-1930)* şöyle yazmıştır: **"Kesin olarak söylüyorum ki, tarihe dönüp baktığımızda, her zaman bizleri Çar Hükümdarlığı ve Rus patriklerinin tahrik ettiklerini görüyoruz".**

Ermeni kaynakları da bu gerçeği onaylıyor. Ünlü Ermeni bilgini B. İşhanyan da Güney Kafkasya'nın bu bölgesinde hiçbir Ermeni devleti olmadığını resmi olarak itiraf etmişti. O, "Kafkasya Halkları" kitabında *(Петроград, 1916 год, с.18)* şöyle yazıyordu: **"Ermeniler Kafkasya'nın türlü bölgelerinde yalnız son yüzyıl içerisinde yerleşmişlerdir".** Hatta meşhur paranoya hastası, şifası olmayan ksenofobia rahatsızlığı olan, Ermeni olmayanlara karşı kin dolu Zoriy Balayan "Ocak" kitabında duygusallıkla yazıyordu: **"Eğer Tükmençay anlaşması, Griboyedov ve Abovyan, Rus erleri olmasaydılar, bugün var olan yüzlerce çağdaş köy ve kentlerde Ermeni ocakları da olmazdı... Yalnız son yıllarda** *(yirminci yüzyılın 60-70. yılları- **yazar.**)* **200 binden fazla Ermeni Vatana** *(italik bizimdir)* **temelli yerleştirilmiştir.** *("Очаг", с.120,192, 273).*

Ermeni yazarı Grant Matevosyan şöyle yazmıştır: **"Ermenistan vatandaşı için en büyük kayıp imparatorluk kişisi statüsünü kaybetmektir. Ben kesinlikle diyorum ki, geçen yüzyılın yetmişli yıllarından sonuna kadar Ermeniler daha güçlü, daha kudretli, daha özgür idiler"** *("Азгамарт", 1992, № 14, с.5)*

İran ve Türkiye'den göç etmiş ilk Ermenilerin hatırasına Dağlık Karabağ'a dikilen "Marağa-150" Anıtı.

Sovyetler döneminde Azerbaycan'da Karabağ'ın TerTer bölgesinin Marağa köyünde Ermenilerin İran'ın Marağa kentinden ve diğer yerlerinden, keza Türkiye'den gelenlerin, 150 yıl önce Karabağ'a yerleştirilmesini sembolize eden anıt dikilmişti. Anıtın eteğinde büyük Ermeni harfleriyle "Marağa-150" yazılmıştı. Dağlık Karabağ'ın Ermeni silahlı çeteleri tarafından işgal edilmesinden sonra sırlı şekilde itibardan düşmüş anıt kayboldu. Ünlü Rus yazarı M. Bulgakov diyor ki, "El yazmaları hiçbir zaman yanmıyorlar". Anıtın tam zamanında çekilmiş ve o zamanki birçok Sovyet illüstrasyonlarında yayınlanmış fotoğrafları şimdiye kadar saklanılıyor.

Acaba, Ermeni halkının gerçek vatanı neresidir? Ermeniler için hassas, aynı zamanda çok hayati önemi olan bu tartışma konusu günümüze kadar devam ediyor. Örneğin, "Maştos'un Hayatı" eserinin yazarı ortaçağ Ermeni vaka-

nüvisi Koryun'a göre Hayların *(Ermenilerin değil,* ***yazar)*** asılları mukaddes kitaptaki *(Bibilaya'da)* işguzamlara *(Yahudi dinini kabul etmiş Saklara ve Skiflere)* kadar gidiyor. G. Kanapsyan da bu fikri kabul ettiğinden dolayı "Hayasa" kitabında şöyle yazmıştır: **"Çağdaş Ermenistan arazisinde ilk kadim devlet , Türk asıllı Sak Çarlığı olmuştur".**

Moisey Horenasi, Ovanes Drashanakerti, Arakel Davrijesi, aynı zamanda Volter kadim Vavilo'nun Ermenilerin vatanı olduğunu iddia ediyorlardı. Moisey Horenasi'nin yazdığı elebaşı Hayk hakkında efsanede konu edilen olay, tıpkı mukaddes kitapta olduğu gibi tekrarlanıyor. Aynı ismi taşıyan bölümde Yahudilerin Mısır'dan çıkması, Ermenilerin Vavilon'dan çıkması gibi yazılmış. Bazı bilginler Ermenilerin tarihi vatanının Frigya olduğunu yazıyor. Ermenilerin antropolojisininin ve etnokültürünün Çingenelerle aynı olduğunu ispat eden bazı bilginler ise onların vatanının Hindistan olduğunu, Ruben Kuriyan adlı araştırmacı ise İsveç olduğunu iddia ediyor. B. İşhanyana göre **"Hayların gerçek tarihi vatanı "Büyük Ermenistan" Rusya'nın sınırlarından dışarıda, Küçük Asya'dadadır".** Bunun için de sizlere teşekkür ediyoruz.

Amerikalı Eli Smit "Yol Hatıraları" *(1830-1831)* kitabında diyor ki: Hayların Fırat Nehri kıyılarında oturdukları arazi "Turkomaniya" olarak adlandırılıyordu. Sonradan Avrupalılar o yerleri "Ermenistan" olarak adlandırdılar. 1818-1899 yıllarında Berlin'de yayınlanmış coğrafya haritalarında "Ermenistan" adlı arazinin olmadığı görülüyor.

Yalnız ilk defa 1880 senesinde yolcu Henrix Kipert'in büyük atlasında "Ermenistan" toponimisi hatırlanıyor. 16

Kasım 1890 yılında basılmış Alman gazetelerinden birinde yazılıyor ki: Adın tarihi ve coğrafi bakımdan hiçbir önemi yoktur. Yolcu Kipert, atlasta Ermenistan sınırlarını belirlemek zorunda kalmıştı. Bazı Orta Çağ haritalarına "Ermenistanın" sonradan acil ve tamamıyla başka harflerle eklenmesi hemen dikkati çekiyor.

Tarih ilminde kadim Ermeni devleti hakkında hiçbir delil, belge yoktur. Ünlü Ermeni bilgini P. Patkanov "Van Yazıları ve Küçük Asya İçin Önemi" kitabında şöyle diyordu: **"Ermenistan'ın insanlık tarihinde hiçbir önemli rölü olmamıştır. Bu, Ermenilerin uydurdukları sahte coğrafi terimden başka birşey değildir. Burası Asurlar, Midyalılar, İranlılar, Rumlar, Moğollar, Ruslar gibi güçlü devletlerde oturan halkların savaştığı bir yer olmuştur..."**

Efsane ve dini yazılara dayanarak oluşmuş bir tarihi, şimdi ne Ermeni aştırmacıları, ne de dünya bilginleri inceleyebiliyorlar. Ermeni asıllı Amerika araştırmacısı Richard Hovanesyan, Ermenilerin ilmi kaynaklarını ve yabancı bilginlerin eserlerini inceleyerek Los Angelos'ta bastırdığı "Ermenistan Cumhuriyeti" kitabında şöyle yazıyordu: **Eski zamanlarda, küçük bir zaman süresinde Kilikya'dan Kafkasya'ya kadar olan arazilerde oturmalarına rağmen, bu topraklar hiçbir zaman Ermenilerin olmamıştır."** *(Richard G.Hovanissian.The republic of Armenia. Lps-An-s vol. 2,)*

14 Mayıs 1805 senesinde Gence kenti civarındakı Kürekçay nehri yakınlığında Karabağ Hanı İbrahim Halil Han ve Rus ordusunun Kafkasya'dakı komutanı Çiçiyanov arasında "Andiçme"ği takdim eden anlaşma imzalandı. Anlaşmaya göre Karabağ kendi eğemenlik ve özgürlüğünü

kaybederek Rusya İmparatorluğu'nun uyrugluğuna geçiyor. Fakat son zamanlar basılan bazı Ermeni ve rus yayımlarında Karabağın Rusya İmparatorluğu'nun uyrugluğuna geçmesinde Karabağ Ermenilerinin çok büyük emeği geçtiği onaylanılıyor. Tabii ki, acemi okuyucu belki de bu fikre inanmayacak. Belgenin anlamı üzerinde kalem oynatarak, bazı durumlardaysa bilmezlenerek "Ermeni ahalinin tarihi arazisi" olduğundan dolayı "Karabağ'ı Ermeni eyaleti gibi ilhag edilmesi"yle ilgili yeni mit oluşturuyorlar. Diğer taraftan guya bu anlaşmanın ilk adımın atan Ermeniler olmuşlardı.

K.İmanov yazıyor: **"Kürekçay anlaşmasında toplam 11 madde var ve bu maddelerin hiç birinde Ermeni adı bile geçmiyor. Bundan başka anlaşmada Hıristiyan Alban hükümdarlarının da adı hatırlanmıyor. Bunun da nedeni Rusya İmparatorluğu'nun anlaşmayı arazinin her hangi kısımlarından sorumlu olan kişilerle değil, bağımsız Karabağ'ın hükümdarıyla bağlamasıdır. "Andiçme"ği takdim eden bağlantı 1 yıl sonra bozuldu, İbrahim Halil Han büyük oğluyla birlikte çar personeline karşı çıkmakta suçlandırılarak idam edildi. Tüm bu gerçekleşen olaylar Ermenierin değil, Karabağ'ın tarihidir. 1806. yılın Eylül aında İmparator Aleksandr tarafından İbrahim Halil Han'ın diğer oğlu Mehdigulu Ağa Han tayin edildi. İmparatorun bu kararında da Ermenilerle ilgili hiçbir iz yoktur"** *(K.İmanov. "Armyanskiye narodnıye skazki", Baku, 2008 y.).*

Bunlara rağmen 1823 yılında Kafkasya'dakı Rusya ordusunun Başbuğu general Yermolov;un kararıyle "Karabağ Eyaletlerinin Kayd edilmesiyle" ilgili belge hazırlandı. Bu

belgeye göre hatta Kürekçay anlaşmasından 18 yıl geçenden sonra Karabağ'ın yerli ahalisinin %8,4'i Türk asilli olmayan Albanlarmışlar. Listede Ermenilerin adı bile geçmemiştir. Ermenilerin Karabağ'ın yerli ahalisi olmasıysa yalancı Ermeni bilginlerinin hayal ürünleridir...

Hatta Çar Rusyası'nın hayır duasıyla Kafkasya'ya göç etmiş Ermeniler; dil, sosyal hayat, kültürel ve diğer aykırılıklardan dolayı uzun süre yerlilerle geçinemediler. Yerliler onları yanlız dinsel belirtilerine göre ya eski albanların varisleri, ya da Hristiyan Türk olarak "Ermeni" gibi kabul etmişlerdi. Ermeni halkının etnokültürünü titizce inceleyen on dokuzuncu yüzyıl Rus bilgini S. Zelensev, onların yabancı olduklarıyla ilgili özellikle şunları söylüyordu: **"Karabağ'da oturan yerli Hıristiyan halkla buraya göç etmiş Ermenilerin kültürleri kesin olarak farklıdır. Yerli Hıristiyan halk Ermenilerin dilini bile anlayamıyor, onlar dil ve kıyafet bakımından da farklıdırlar."**

Ermenilerin Güney Kafkasya'nın yerli halkı olmadığını ünlü Ermeni tarihçisi B.İşhanyan "Kafkasya Halkları" kitabında şöyle itiraf ediyor: **"Ermeniler** *(Haylar)* **Kafkasya'nın çeşitli kısımlarına son yüzyıllarda göçetmişlerdir** *(«Народности Кавказа (Статистически-экономическое исследовани»), 1916,с.16)*

Profesör doktor Ağası Yesayan yukarıda yazılanları onaylayark sıradan yine yazıyordu: **"Bu soruyu açıklamak nedeniyle uluslararsı politikaya dayanarak söylüyorum ki, 1917 senesine kadar "Ermenistan" adlı coğrafi arazi yalnız "Türkiye "Ermenistan"ı gibi hatırlanıyor"** *(«Армянский вопрос и международная дипломатия», Ереван, 1965, с.24).*

Aşırı Ermeni milliyetçisi, Erivan sahtecilerinin liderlerinden olan Suren Ayvazyan ve sıradan arkeolojik araştırmalarından sonra akademisyen B. Piotrovckiy resmen şöyle fikir ileri sürmüştü: **"Eğer Movses Horenasin'in yazdığı kadim Ermenistan** *(çağdaş Ermenistan Cumhuriyeti arazisi düşünülüyor)* **olmuşsa, hiç olmazsa bana bunu ıspat edecek bir arkeolojik objekt gösterin".**

Hatta Çar Rusyası'nın hayır duasıyla Kafkasya'ya göç etmiş Ermeniler; dil, sosyal hayat, kültürel ve diğer aykırılıklardan dolayı uzun süre yerlilerle geçinemediler. Yerliler onları yanlız dinsel belirtilerine göre ya eski albanların varisleri, ya da Hristiyan Türk olarak "Ermeni" gibi kabul etmişlerdi. Ermeni halkının etnokültürünü titizce inceleyen on dokuzuncu yüzyıl Rus bilgini S. Zelensev, onların yabancı olduklarıyla ilgili özellikle şunları söylüyordu: **"Karabağ'da oturan yerli Hıristiyan halkla buraya göç etmiş Ermenilerin kültürleri kesin olarak farklıdır. Yerli Hıristiyan halk Ermenilerin dilini bile anlayamıyor, onlar dil ve kıyafet bakımından da farklıdırlar."**

Ermenilerin Güney Kafkasya'nın yerli halkı olmadığını Ermeni tarihçisi B. İşhanyan "Kafkasya Halkları" kitabında şöyle itiraf ediyor: **"Eski bilgilere göre Ermenilerin Büyük Ermenistan diye adlandırdıkları asıl vatanları Rusya sınırları dışında, ki doğruysa Küçük Asya'dır. Karabağ'da oturan Ermenilerin bir kısmı kadim yerli Alban aşiretinden olan Hıristiyanlar, diğer kısmı ise saldırılardan ve takiplerden hayatlarını kurtarmak amacıyla Azerbaycan'a göç etmiş İran ve Türkiye mültecileriydiler.** *("Народы Кавказа", Петроград. 1916 г., с.18.).*

Bizans İmparatorluğu arazisinde Ermenilere, değişkenlik ve düzensizlik taşıyıcısı olan, her zaman entrikalarla uğraşan, hain öğe gibi bakıyorlardı. Bu konuda ünlü Ermeni tarihçisi G. Adons şöyle yazmıştır: **"Yustian'ın yakınlarından birinin İran Hükümdarı'na Ermenilerin haddini bilmemelerinden ve Ermeni ordusundan şikayet dolu mektup götürmesiyle ilgili çok değerli bir bilgi var. Mektupta İmparator şöyle yazıyordu; ''Ermenilere güvenilmez, onlar Allahsızdırlar, aramızda yaşamalarına rağmen her zaman entrikalarla uğraşıyorlar. Gelin ben kendi Ermenilerimi toplayıp Trakya'ya göndereyim, siz de kendi Ermenilerinizi toplayıp Doğu'ya gönderin. Eğer Ermeniler orada mahvolurlarsa, o zaman düşmanlarımız mahvolacaklardır, eğer onları öldürürlerse, o zaman düşmanlarımız ölecektir. Bizler de barış ve huzur içinde yaşayacağız"** *(Армения в эпоху Юстияна. М.1968, с.206-207).*

Ermenilerin ikinci dış politikasına ait örnek birincisine hiç benzemiyor. Dünya toplumu için yazılmış bu tarihte "Ermenilere" "büyük hayırsever", "zavallı", "İsa'nın devamcıları", "Hıristiyanlığı kabul eden ilk halk", "beş bin yıldan beri var olan kadim etnos"... deniliyor. Bu ise Ermeni tarihçilerinin söyledikleri gibi "barışsever" Hristiyan Ermeniler çevrelerindeki müslümanlar tarafından baskıya maruz kalmaları yüzünden onların her zaman, her taraftan korunmaya ve savunmaya ihtiyaçları vardır.

Kalp para hakkında hatalar:
onu caniler yapsa da,
dürüst kişiler yayıyorlar.

Emerson

AZERBAYCAN: ÇAĞRILMADIK GÖÇMENLERİN VE ERMENİLERİN AZERBAYCANLILARA KARŞI SOYKIRIM POLİTİKASININ BAŞLANGICI

Çar Rusyası'nın sömürgecilik politikasının temellerinden en önemlisi Hristiyanların Kırım'a ve Kafkasya'ya temelli yerleştirilmesidir. Aslında Ermeniler bu nedenden Azerbaycan'a ve Gürcistan'a davet edilmişlerdi. Rusya tahtı Osmanlı İmparatorluğu'na karşı 1820-1828 yıllar savaşının başlangıcında yerli halklardan farklı olarak, sonsuz sadakat ve desteklerine karşılık olarak Ermenilere emsalsiz avantaj ve muhtariyet vaadetmişti. Rus ordusu iki defa 1828 ve 1854 yıllarında Doğu Anadolu topraklarını işgal etti ve sonra da çıktı. Her defasında da yüz binlerce Ermeniyi kendileriyle götürerek Güney Kafkasya'dan kovdukları ve katlettikleri Azerbaycanlıların yurtlarında kalıcı olarak yerleştirmişlerdir.

Çağdaş Ermenilerin yeni "tarihi vatanı olan" Ermenistan idari ölçü olarak Rusya İmparatorluğu'nun Güney Kafkasya'yı ve Azerbaycan'ın tarihi topaklarını ilhak ettikten sonra ortaya çıktı. Tarihçilerin "Ermenistan" diye adlandırdıkları

şimdiki Ermenistan arazisi o zamana kadar coğrafi arazi olarak hiç bir yerde kaydedilmemişti. Kafkasya ilinin 1799-1878 senelerine ait, 1899 senesinde Tiflis'te, Kafkasya Askeri Bölgesi Karargahı'nın askeri tarihi şubesi tarafından yapılmış haritayı sizlere sunuyoruz. Haritada görüyoruz ki, şimdiki Ermenistan, İrevan, Nahçivan, Karabağ veya Şuşa hanlıkları toprakları alınarak 1918 yılında Rusya İmparatorluğu tarafından yaratılmıştır. Yani 1918 yılına kadar Ermenilerin devlet düzeni olmamıştır. 111 yıl önce yapılmış bu harita Hayların, *(hatta etnosun adı da sahtedir.* ***Yazarlar.****)* yerli halk değil, yabancı olduklarını bir daha ispat ediyor.

Kamran İmanov'un 2008 yılında Bakü'da yayınlanladığı "Ermeni Halk Masalları" kitabında listelenmiş bazı trajik olayları ve rakamları dikkatinize sunuyoruz: **"Gülüstan anlaşmasından sonra** *(1813)* **Rusya ard arda Azerbaycan Hanlıklarını kaldırmıştı; 1822 senesinde Karabağ Hanlığı kadırıldı. Karabağ Hanlığı kaldırıldırılmasından bir yıl sonra, 1823 yılında "Karabağ Eyaletinin Kaydedilmesi" kararı onaylandl. Çar yönetmenliğinin Azerbaycanlıların bu araziden çıkarılmasıyla ilgili çabalarına rağmen, belgede 18.653 Azerbaycanlı aile kaydedilmişti. Nüfuzun %8,4'i Ermeni melikliklerinde oturuyorlardı. Sovyetler Birliği döneminde Azerbaycanlıların tarihi arazilerinden zorla çıkartarak Batı Azerbaycan topraklarını Ermenistan'a ilhag ettiler. 1920. yılın Mayıs ayına kadar Azerbaycan arzisi 114bin km. kareydise, bir birinin ardınca 28 km. kare kesilerek, sonucda 86 km. kareye indirildi. Azerbaycanın arzisinden Ermenistan'ın arazisi kadar yani, 29,8 km. kare kesildi.**

Azerbaycan hanlıklarının enkazları üzerine kurulmuş yeni idari ölçünün oluşmasıyla ilgili yüksek karar Çar Rusya'sı Senatosu tarafından 21 Mart 1828 yılında Azerbaycanlıların kutsal bayramı olan Nevruz Bayramı günü verilmiştir. Kararda şöyle deniliyor: **"10 Şubat 1828 yılında İran'la zorla yapılmış antlaşmaya göre Rusya'ya birleşmiş Nahçivan Hanlığı'nın bundan sonra "Ermeni ili"olarak adlandırılmasını emrediyorum.** *(Rusya Federasyonu Merkezi Tarih Arşivi fondu 880, liste 5, belge 389, sayfa 18)*

Amerikalı Eli Smit "Yol Hatıraları" *(1830-1831)* kitabında diyor ki: Hayların Fırat Nehri kıyılarında oturdukları arazi "Turkomaniya" olarak adlandırılıyordu. Sonradan Avrupalılar o yerleri "Ermenistan" olarak adlandırdılar. 1818-1899 yıllarında Berlin'de yayınlanmış coğrafya haritalarında "Ermenistan" adlı arazinin olmadığı görülüyor.

Yalnız ilk defa 1880 senesinde yolcu Henrih Kipert'in büyük atlasında "Ermenistan" toponimisi hatırlanıyor. 16 Kasım 1890 yılında basılmış Alman gazetelerinden birinde yazılıyor ki: Adın tarihi ve coğrafi bakımdan hiçbir önemi yoktur. Yolcu Kipert, atlasta Ermenistan sınırlarını belirlemek zorunda kalmıştı. Bazı Orta Çağ haritalarına "Ermenistanın" sonradan acil ve tamamıyla başka harflerle eklenmesi hemen dikkati çekiyor.

Kaydetmemiz gerekiyor ki, Ermeni soyadlarında asıl Ermeni kelimeler çok azdır. Aynı fikri bu alanda arştırmacı uzman, Ermeni bilgini Avetisyan da onaylıyor. Avetisyan şöyle diyor: **"Yalnız 26,3% soyadları asıl Ermeni dilinden, ötekiler ise 194 Fars, 113 Türk, 111 Arap, 60 Rum, 54 Avrupa ve 44 soyadı ise bir başka dillerden alınmıştır."**

(Армянские фамилии (на Армянском языке). Ереван, 1987, с.112-114).

Hiçbir kaynağa dayanmayan çağdaş Ermeni propagandası Ermeni halkının Güney Kafkasya'dan çıktığını iddia ediyor. Ünlü Rus tarihçileri İ.Dyakonov ve N.Şavrov Ermenilerin bizim devirden bin yıl önce Dicle ve Fırat nehirlerinin yukarı vadilerinden çıktıklarını söylüyorlar. Ermeni tarihçisi Kapançyan'ın fikrince Ermenilerin ilk vatanı Fırat, Çoruh ve Araz nehirlerinin kuşattıkları arazide yerleşen "Hayasa" olmuştur. Bu ülkenin Batıdan Doğuya kadar sınırlarının uzunluğu 150-170 km idi. Kapançyan'ın söylediğine göre bu arazi Doğudan Türkiye, Kuzeyden Irakla birleşiyordu. Ermeni yazarı ve bilgini Nalbandyan da bu fikri onaylıyordu: **"Bu arazilerin yerli halkları** *(hettler ve urartulular)* **çok gelişmişlerdi".** Ermeni tarihçilerinin araştırmalarının sonucu olarak Ermenilerin Kafkasyaya yabancı olarak geldikleri açıklanıyor.

Ermenilerin kökenleri şimdiye kadar çok az incelenmiş bir sorundur. Onların bir arazideki hayat bağları, bilginler için belirsiz olarak kalıyor. Üstelik, Ermenilerin hangi ırka ait olduğu da belli değil. Kafkasya bilimcisi İ. Şopen şöyle yazmıştır: **"Nedenini bilmiyorum ama Ermeni tarihinin araştırmacıları, hiç bir kaynağa dayanmadan Haykların** *(Hayların)* **adını ve vatanları Hayastan'ı bir başka halkla ilişkilendirip bu kelimeyi Ermeniceye çeviriyorlar". Bellidir ki, Kuzey'den gelmiş Yafet asıllı Armen ile Güney'den gelmiş Semit asıllı Haykların** *(Hayların) hiç bir ortak yanı yoktur ve olamaz.*

Bu gün Ermeniler tarafından olur olmaz kullanılan **"Armeni"** kelimesi coğrafya biliminde yayla anlamına geliyor. **"Armeni"** kelimesi eski Rumların diline geçtikten sonra **"Armeniya"** gibi kullanılmaya başlanıyor. Ünlü Rus tarihçisi Dyakonov şöyle yazmıştır; **"Hayklar hiçbir zaman kendilerini Ermeni olarak görmüyorlardı."**

On dokuzuncu yüzyılda yayınlanan Ermeni dergisi "Murç" Ermenilerin diğer halklara benzeyişiyle ilgili araştırmalar sonucunda onların daha çok Çingenelere benzediklerini anlatıyor. Dergide yayınlanan bilginin yazarı her iki aşireti yakından tanıdığı için çok enteresan bir konuyu açıklıyor: Gence, Tiflis ve diğer bölgelerde oturan Ermenilerle karışmış Çingeneler kendi hayat tarzlarını ve geleneklerinin kaybetmişler, yalnız sahte soyadlarını saklamışlardır. *("Мурч", 1897, статья "Цыганские армяне").*

Ermenilerin dilleri de yapıları ve kanları gibi karışık ve kabadır. Ermeni dilini dikkatle incelediğimizde kelimelerin % 65'nin Pehlevi asıllı, % 30'nun Asur-Kilikiya asıllı, yalnız %5'nin Ermenice olduğunu görüyoruz. "Sovetskaya Türkologiya" dergisinde 1984 yılında Ermeni yazarı Ermeni dilinde 4200 Türk kelimesini kullandıklarını belirtiyordu. *(http://venividi.ru/comment/reply.)*

Tasit Korneli şöyle yazmıştır: **"Ermeniler oturdukları topraklarını korumak amacıyla ikiyüzlü karakterlerinden dolayı birkaç memleketin ordusunu oraya davet ettikleri nedeniyledir ki, sonradan onlar aile bağlarına göre Parfiyalılarla karışmışlardır. Bu yüzden de daha çok köleliğe meyilli olmuşlardır.** *(Сочинения. т.2, СПБ, 1887, с.395-396)*

Ünlü Alman bilgini Adam Mes: **"Ermeniler beyaz ırk içinde en kötü kölelerdir. Zarif vücutlarına rağmen çirkin ayakları vardır. Onların ne onuru, ne de şerefi var, hiçbir şeyden utanmıyorlar. Hırsızlıktan çekinmiyorlar. Karakterleri gibi dilleri de kabadır. Eğer sen bir Ermeniyi bir saat işsiz bırakırsan, hemen kötü bir şeyle uğraşacaktır. Onlar dayak ve korku altında çalışmaya alışmışlardır. Kendisini yorulmuş gibi gösteriyorsa, bu ona tembel olduklarından dolayı büyük zevk veriyor. Böyle durumda sen hemen sopayı alıp, onu çalışmaya mecbur edeceksin."** yazmıştır. *(Мусульманский ренессанс. М, 1973, с 144.)*

Böylelikle, araştırmaların sonucunda Güney Kafkasya'nın Ermenilerin vatanı olmadığını söyleyebiliriz. İncelemeler Azerbaycanlıların atalarının bu yerlerin asıl ve kadim sahipleri olduklarını ispat etti. Ermeniler ise bizim devirden önce birinci yüzyılda bu yerlerde Alban kilisesinin olduğundan yararlanıyorlar. Fakat on ikinci yüzyıla kadar Ermenice bir yazıtı olan hiçbir Alban kilisesi olmamıştır. Yedinci yüzyıldan sekizinci yüzyıla kadar Arap Hilafeti'nin emriyle tüm Alban kiliseleri Emrenilere verildi ve Alban alfabesi yasaklandı. Bu nedenle de Alban Hristiyanları Ermeni alfabesini kullanmak zorunda kaldılar.

Ermeniler hızla şimdiki Ermenistan arazisine yayılmış olsalar da, onlar hiçbir zaman Kafkasya halklarından olmamışlardır. Kafkasya'nın Ruslar tarafından işgalinde Ermeniler onların stratejik müttefikleri olmuşlardır. 1826-1828 yıllarında Rus-İran savaşı zamanında İran'ın mağlubiyetinden yararlanan Ermeniler Güney Kafkasya'ya, ilk önce İrevan hanlığına, sonra da Dağlık Karabağ'a girdiler. O

zamandan beri Dağlık Karabağ, Ermeniler ve Azerbaycanlılar için savaş alanı oldu. Tarihi gerçeklere dayanarak söyleyebiliriz ki, Kafkasya'nın Rusya tarafından işgaline kadar Ermeniler azınlıkta olmuşlardır. Resmi bilgilere göre 1810 yılında Karabağ hanlığında 12 bin aile oturuyordu. Onların yalnız 2500 'ü Ermeni ailesiydi. Ermenilerin oturdukları köylerin isimleri bile eski Azerbaycanca idi. O zamana kadar çağdaş Ermenistanın arazisi coğrafya uzmanlarınca bilinmiyordu. Azerbaycan topraklarının *(İrevan hanlığının ve Nahçivan hanlığının bir kısmının)* Çar Rusyası'na ilhak edilmesinden sonra hızla Türkiye ve İran'dan getirilen Ermeniler, Azerbaycan'da temelli olarak yerleştirilmeye başlandı. 1918 yılında Azerbaycan Demokratik Cumhuriyeti'ne Batı'nın ve Rusya'nın askeri ve politik baskıları nedeniyle İrevan *(sonradan Erivan adlandırıldı)* kenti Ermenilere verildi. İrevan Ermeni devletinin ilk başkenti oldu.17 Ocak 2007 yılında Azerbaycan'ın Cumhurbaşkanı İlham Aliyev şöyle bir beyanatta bulunmuştur: **"1918 yılının Mayıs ayında İrevan** *(Erivan)* **kentinin Ermenistan'a verilmesi çok büyük tarihi yalnışlık olmuştur. İrevan hanlığı eski Azerbaycan toprağı olup, Ermeniler ise bu yerlere yabancı olarak gelmişlerdir".**

Rusya İmparatorluğu'nun Kafkasya'ya karşı sömürgeci politikası, prevantij ve Batı devletlerinin bölgeyi etkilemesinden kuşkulandıkları için yerli müslüman halkı ezeli topraklarından çıkarmışlar, onların yerine hıristiyanları kalıcı olarak yerleştiriyordu. Yalnız 1828 ve 1920 yılları arası 2 milyondan fazla müslüman kendi yurtlarından kovulmuş ve suçsuz olarak katledilmişti. Tarihçi

yazar S.Veliçko 1904 yılında S.Peterburg'ta yayınladığı "Kafkas" kitabında diyor ki: **"Damarlarında Semit kanı akan Ermeni Haylar devlet idariciliği olmayan, çıkarsız adım bile atmayan, emeğe değil spekülasyona daha çok yatkındırlar. Çeşitli zamanlarda Ermeni halkı hakkında çok kötü kamuoyu oluşmuştur''.** Yazar bu kitabından dolayı hayatının sonuna kadar Ermeniler tarafından şantaj ve tehditlere maruz kalmıştır.

Ermeniler her zaman planlarını Rusya İmparatorluğu'nun yardımıyla gerçekleştirmişlerdir. Onlar ilk planlarını Gence anlaşması ile gerçekleştirmişlerdir. 10 Mart 1735 tarihinde Rus İmparatorluğu, Fars İmparatorluğu'yla anlaşma yapmıştır. Meseleler Rus knyazı S.D.Golisın ve Farsların geçici hükümdarı Nadir Gulu Han tarafından görüşüldü. Anlaşma Rus-Türk savaşından *(1735-1739)* önce, Fars-Türk savaşı zamanında çözüme kavuşturulmuştur. Bu bağlantıya göre Rusya, Türkiye ile savaşı bitirene kadar Bakü ve Derbent kentlerini, civarlarındaki köyleriyle birlikte geri vermek zorunda kaldı. Buna karşılık olarak Rusya, İran savaşında işgal ettiği tüm araziyi 10 Şubat 1828 tarihinde Türkmençay Barış Anlaşmasına göre aldı. Ezelden beri benim olan vatanımı böylece işgal ettiler.

1796 yılında İkinci Yekaterina'nın hükümranlığı zamanında 4 Rus Fars savaşından biri başlamıştı. Farslar, 1795 yılının baharında Gürcüstan'a, oradan da Karabağ'a ve Azerbaycan'a girdiler,12 Eylül'de Tiflis'i işgal ettiler ve yağmaladılar. 1783 yılında yapılmış Georgiyev anlaşmasına göre Rus hükümeti Hazar kolordusunu *(13 bin kişiyi)* Dağıstan'ın Kizlar köyünden geçirerek İran'ın Azerbaycan iller-

ine gönderdi. 18 Nisan 1796 tarihinde Rus ordusu Derbent kentine hareket etti. 2 Mayıs'ta kenti muhasara altına aldı. 10 Mayıs'taysa hücumla zaptetti. 15 Haziran'da Rus ekipleri aynı zamanda Kuba'ya ve Bakü'ye girdiler. Kasım ayının ortalarında general Zubov'un komutanlığında 35 bin kişilik Rus kolordusu İran'ın içlerine hareket etmek amacıyla Kür ve Araz nehirlerinin birleştiği bölgeye geldi. Beklenmedik bir anda İkinci Yekaterina öldü. Aynı yılda general Zubov gözden düştü. Yeni İmparator Birinci Pavel'in zamanında, Rus politikasındaki değişikliklerden dolayı 1796 yılında orduyu Kafkaslarötesi'nden geri çektiler. 1722-1723 yıllarında *(1722-1723 yıllar Rus-Fars savaşı)* Rus ordusu o zaman Farslara ait olan Kuzey Azerbaycan'a ve Dağıstan'a sefer yaptı.

Ermenilerin Rus işgaline kadar Kafkasya'da azınlık halinde oturmaları, tarihi olgudur. Resmi bilgilere göre 1810 yılında Karabağ hanlığında 12 bin aile oturuyordu. Onların yalnız 2500'ü Ermeni ailesiydi. Ermenilerin oturdukları köylerin isimleri bile eski Azerbaycanca idi. 1826-1828 yıllarında İran'dan göçettirilmiş 18 bin Ermeni ailesi Azerbaycan'ın bölge ve köylerine yerleştirildi. 1829 yılındaysa 500 Ermeni ailesini Tiflis ve Yelizavetpol'un *(Gence)* bereketli topraklarına yerleştirdiler. Ermeniler, Rus Çarı Birinci Nikolay'a çok güveniyorlardı.

Rus-İran savaşında *(1826-1828)* durumun zor olduğunu anlayan İran hükümdarı Feteli Şah, anlaşma yapmak için Rusya'ya müracaat etti. 10 Şubat 1828 yılında anlaşma sağlandı. Rusya'nın Kafkasya'da müttefiki olan Ermenilerin istediği gibi olan bu anlaşmaya göre İrevan Hanlığı ve

Nahçivan Hanlığı, Ordubad bölgesiyle birlikte Rusya'ya teslim edildi. Hemen 8949 Ermeni ailesi İran'dan İrevan'a, Nahçivan'a ve Dağlık Karabağ'a göç ettirildi.

1827 yılında Rus ordusu Azerabaycan'ın Tebriz kentini işgal etti. Milliyetçe Ermeni olan Albay Lazarev, Tebriz'e kumandan tayin edildi. O zaman Albay, Ermeni Çarlığının Rus İmparatorluğu'na iade edilmesiyle ilişkili bir proje hazırladı. Bu fikir İmparatorluğun sınırlarında Hıristiyan devletinin oluşmasının temeli oldu . Bu yüzden de savaş bittikten sonra Ermeniler, Azerbaycan topraklarına temel attılar.

Türkmençay Anlaşması yapıldıktan sonra 40 bin Ermeni ailesi İran'dan Azerbaycan'a yerleştirildi. Rusya'nın Osmanlı İmparatorluğu'yla yaptığı anlaşmaya göre 1830 yılında 12.655 Ermeni ailesi daha Küçük Asya'dan Kafkasya'ya yerleştirildi. Sonunda 1828-1830 yıllarında imparatorluk Türkiye'den göç eden 84.600 Ermeni ailesini daha Kafkasya'da, özellikle de Azerbaycan'ın bereketli topraklarında yerleştirdi. Ermenileri yalnız Karabağ'a değil, önceden resmi bilgilere göre 12.400 aileyi Göyçe Gölü'nün *(1930 yılında Ermenistan SSC-nin kararıyla "Sevan" adlandırıldı)* civarındaki dağlık arazilere yerleştirildiler.

1828-1839 yıllarında Karabağ'ın dağlık arazilerine 200.000 Ermeni yerleştirildi. Rus-Türk savaşında 1877-1879 yıllarında Güney Kafkasya'ya 185 Ermeni daha yerleştirildi. Sonuçta Kuzey Kafkasya'nın yerli sakinlerini zorla yurtlarından ayırarak, onların yerine Ermenileri yerleştirmekten dolayı yapma demografik değişiklikler ortaya çıktı. O zamanki istatistiki bilgilere göre 1827-1828 yıllarında Nahçivan Hanlığı'nda oturan 4.600 aileden 4.170'i

Azerbaycanlı idi. *(Yani %90'dan da fazla.)* Ermenilerin bu yerlerde kalıcı yerleştirilmesi sonucunda 1.400 Azerbaycanlı aile, kendi topraklarını terk etti. 1832 yılında nüfusun %60'ı, yani 2.791 Azerbaycanlı aile kalmıştı.

1828 yılında İrevan ve Nahçivan Hanlıkları'nın arazilerinde idarisi Ermeni olan yeni iller oluşturuldu. 359 yıkılmış Azerbaycan köyünün ahalisi yok edilmiş, sağ kalan kişiler ise takip edildiklerinden dolayı İran'a ve Türkiye'ye kaçmışlardır. 1804-1813 ve 1826-1828 yılarındaki Rus-İran savaşları zamanında ve daha sonra, Ermeniler toplu şekilde Güney Kafkasya'ya ve özellikle de Karabağ'a yerleştirildiler. N. Şavrov şöyle yazıyordu:1826 yılından 1830 yılına kadar İran'dan göç etmiş 40.000 Ermeni'yi, Türkiye'den göç etmiş 84.000 Ermeni'yi Kafkasya ötelerinde, özellikle de Yelizavetpol'un bereketli topraklarında yerleştirdiler.

Rus-Türk savaşında *(1827-1829)* Rusya İmparatorluğu, Ermenilere onları savundukları takdirde muhtariyet vereceklerini vaadetmişti. Rusya İmparatorluğu, iki defa Türkiye arazilerinde oturan Ermenilerin yardımıyla Türkiye'ye girebildi. Başarısızlığa uğrayınca da, Ermenileri alıp, zorla kovdukları Azerbaycanlıların topraklarına yerleştirdiler.

Ermenilerin en büyük akını 1893-1894 yıllarında oldu. 1896 yılında göçmenlerin sayısı 900 bini geçti. 1908 yılında Kafkaslarötesine toplu halde göç etmelerinden dolayı Ermenilerin sayısı 1 milyon 300 bin oldu. Ermenilerin 1 milyonu Çar hükümetinin yardımıyla yabancı ülkelerden göç etmişlerdi. Tarihi demografik bilançonun bozulması ve etnik değişiklik sonucunda, 1921 yılında Kafkaslarötesi Ermeni Devleti'ne çevrildi.

Prof. Dr. B. Pasamyan, "Ermeni Halkının Tarihi. Hayastan 1801-1900 yıllarında" kitabında şöyle yazıyordu: **"Rusya ile birleşene kadar Doğu Ermenistan'ın** *(İrevan Hanlığı'nın)* **nüfusu 169.155 kişiydi. Onların 57.305** *(%33.8)* **Ermeni, 84.089** *(%49,7)* **Müslüman, 26.911** *(%16)* **Kürt ve 850** *(%0,5)* **başka halklardandı. 1918 yılında Ermeni Taşnak Cumhuriyeti'nin Kars'ı işgal etmesinden sonra nüfusun sayısı 510 bin kişi oldu. Onların 795 bini Ermeni, 575 bini Azerbaycanlı ve 140 biniyse diğer halklardandı."** *(http://citaty.info/man/dzhordzh-bernard-shou)*

Bu bilgiyi N.İ.Şavrov da onaylıyor: **"Kafkaslarötesi'nde oturan 1 milyon 300 bin Ermeni'nin 1 milyonu bizim tarafımızdan yerleştirilmiş göçmenlerdi."** *("Новая угроза русскому делу в Закавказье: предстоящая распродажа Мугани инородцам". С.Петербург. 1911, стр.59-61).*

Ermeni bilgini Zaven Korkordyan şöyle yazmıştır: **"1883 yılında Erivan kenti nüfusunun sayısı 18.766 kişiydi. Onlardan 15.992 kişi Azerbaycanlıydı. 1866 yılındaysa 27.246 kişinin 23.626 Azerbaycanlı idi.** ***(Yani nüfusun %85,2'si)*** *("Население Советской Армении"1831-1931.М.,1932 г.)*

Geçici olarak bugüne dönmek zorundayız. 16 Haziran 2009 yılında "Komsomolskaya Pravda" gazetesinde Kafkasya'da çok tanınan gazeteci Darya Aslamovan'ın **"Rusya ve Ermenistan: Neden biz birbirimize lazımız?"** başlıklı özel röportajı yayınlanmıştı. Yalnız politik değil, etnopsikolojik bakımdan da çok enteresan olan röportaj şöyle başlıyor: "Birkaç yıl önce Erivan'da tıpkı Kafkasyalılara mahsus bir tarzda tertiplenmiş, gürültülü eğlencede sarhoş

bir Ermeni çok ciddi şekilde bana, İsa Mesih'in yüzde ellisinin Ermeni olduğunu iddia ediyordu. Ben:

- Bu nasıl oluyor? Nasıl yüzde ellisi? Bilindiği gibi, İsa'nın annesi Yahudi olup, babası ise Cenab-ı Allah'tır. Sizce, Allah milliyetçe Ermeni midir?

- Evet. Sizce kim olabilir ki?.. Muhattabım ciddi şekilde benden sordu.

Yirmi yıl sonra tekrar Erivan'a gittim ve o zaman anladım ki, kentler değişebilir, insanlar değişmez. Yine aynı Büyük Ermenistanla ilgili sohbetler, yine Ermeni olduklarından dolayı gurur duyan kibirli hareketler: **"Burada sizlere Ermenilerin iliklerinin diğer halkların iliklerinden farklı olduğunu ciddi şekilde ispat edecekler. Tepelerin altında kaybolmuş çarlığın kafa kemikleri gömülmüş bu kadim topraklarda Allah'ın Ermeniler'i özel kilden yaptığını iddia edenlerin bu hareketleri bana çok tuhaf ve gülünç geldi".**

Riyakarlığımız biz doğmadan önce, hala
annemizin karnındayken oluşuyor.
Yegişe Çarens.

TÜRKİYE VE ZERBAYCAN: "ERMENİ SOYKIRIMI" OLDUĞU KİBİ

1915-1918 yıllarında Türkiye'de meydana gelen olaylara dönelim. Belli olmayan kilden yapılmış Ermeni bilginlerinin oyunları, iftira ve uydurmaları yüz yıldan daha çok bir sürede çalına çalına kabak tadı vermiş plağa benziyor. Bu bozuk plağa keskin sesle ve gürültüyle, yeni teknik ve haberleşme araçlarından yararlanarak bazen gerçek dışı olarak tüm halkı bile, yapmadığı cinayet yüzünden suçluyor. Her gün o daha hızla dönüyor, yalan ve uydurmaları daha büyük alanları kapsıyor. Tüm bu işler bir hat üzerinde devam ediyor: Israrlı, sarsılmadan, devamlı olarak bitmez tükenmez, sonsuz kurnazlık ve riyakarlıkla karışmış, yapışkan örümcek ağına benziyor.

Ermeni tarihçileri ve propagandacıları gençlerin dayanıksız psikolojisinden yararlanarak "soykırımla" ilgili çok büyük profesyonellikle yazıyorlar. Bundan başka her on yılda bir "katledilenlerin" sayısı katlanarak artıyor. Rakamların oynatılması ve tarihi gerçeklerin kaba tarzda tahrif edilmesi sahtecilerin esas silahıdır. Buna rağmen Son 90

yılda Ermeni plutokratikleri tarihi gerçeklikleri saptırmak nedeniyle arşiv belgelerini değiştirmek ve mahvetmek için türlü ülkelerin kültürlü kişilerine fazla para ödeseler de, bunu sonuna kadar beceremiyorlar. "Büyük Ermenistan devletini iade etmekten" dolayı askeri politik esas yaratmak, Batının ve Çar Rusyası'nın sömürgecilik politikasını genişlemesine yardımcı olmak için tüm Türkiye, İran ve Rusya Ermenilerinin birleşmesini beyan ettiler. Bu yüzden de Ağustos 1837'de Cenevre'de Ermeni öğrenci grubu *(A.Nazarbekyan (Lerens), Mşvartanyan (Maro), H.Oganyan, R.Han-Azat (Gnçak), G.Kafyan (Şmavon) ve başkaları)* "Gnçak" terör örgütünü kurdular. Örgüt programında "Amaca ulaşmak için devrimci hükümet, şu metodları tercih etmelidir:

- propaganda
- teşfikat
- terör
- dağıtıcı örgüt yaratmak
- Türk'ü, Kürd'ü nerde olursa, olsun, hangi durumda olursa, olsun, sözünden dönen Ermeni hainlerini bile acımadan öldür, intikam al!" *(hronos.km.ru/ organ/gnchak.html).*

Aynı zamanda 1880 yılında Ermenilerin yoğun olarak oturdukları Van ilinde ve Erzurum'da "Siyah haç", "Armenakan", "Vatanı koruyanlar", "Ramkavar" gibi yeni terör grupları, eşkiya çeteleri ve cinayetkar örgütler siyah bayrak altında bileşerek, 1890 yılında 65.000 sivil, Müslüman Türk ve Kürd'ü katlettiler.

Terör örgütü olan "Taşhaksütyun" Ermeni İnkilabı Federasyonu yönelimini Rusların tarafını tutmayı gizlemey-

erek, yalnız düşmanlara karşı değil, onlara yardımcı olmayan, sözünden dönen Ermenilere karşı da özellikle acımasızdı. Örgüt ilk günden "genel ermeni harekatını" yönetmeye can atıyordu. Terör ötgütünün faaliyet programı "Gnçak'ın" programından daha profesyonel, daha radikal, daha gaddardı. Rusya'nın etkisi kendisini açık şekilde belli ediyordu:

- kişileri silahlandırmak için her türlü aracı kullanmak;
- dini ve milli şartlardan dolayı kavga çıkaranları ödüllendirmek;
- Türkiye'nin devlet memurlarına karşı terör eylemleri yapmak;
- devlet dairelerini gasp etmek ve yıkmak;
- amaca ulaşmak için propagandaya, teröre, partizan savaşına izin vermek.

Dünya, yeni politik haritasının biçim değiştirme öncesindeydi. Birinci Dünya Savaşı yaklaşıyordu. Dünyayı yöneten büyük devletlerin, Rusya'nın, İngiltere'nin, Fransa'nın, Almanya'nın ve ABD'nin ilk planı Orta Doğu'yu işgal etmekti. Emperyalist devletlerin, keza Çar Rusyası'nın ilgileri Kara Deniz'in Türkiye kıyılarına sahip olmak, İstanbul ve Çanakkale boğazlarını kontrol etmek, eskiden arzuladığı Konstantinopol'u işgal etmekti. "Ermeni sorunu" büyük devletlerin gündeminden çıkmış, hatta bu konuda ciddi tartışmalara bile son verilmişti. "Taşnaksütyun na slujbe belogvardeyşini angliyskogo komandovaniya na Kavkaze" *(1931y.)* kitabının yazarı İ.Şahdin İkinci Nikolay'ın planları hakkında şöyle yazmıştır: **"Rusya'nın terkibine Türkiye Ermenistanı'nın büyük kısmı sade Rus ili gibi katıldı.**

Devletin amacı, işgal edilmiş bölgeleri Ruslaştırmaktan dolayı Kazakları *(maksat onları Don, Kuban, Sibirya kazaklarından Fırat kazaklarına yönlendirmekti),* **oralarda yerleştirmekti".**

Ermenilerin bu gizli planlarını yalnız politik ve dini iktidarlar biliyordu. Ermeni politikacıları bir kaç yıl sonra kendileri itiraf ettiler: Çar Rusyası onlara hiç bir zaman milli muhtariyet vermezdi. Rusya yeni haritayı Ermenilerden saklıyordu.

Narkisizm, diğer etnoslara karşı nefret duygusu, uşaklığa meyil gibi kötü huyların bir millette nasıl da birleştiği incelendiğinde problemin Ermenilerin etnopsikolojisinde değil, milletin ideolojisinde, Batı'nın ve Rusya'nın yardımıyla hareket eden Grigoriyan Kilisesi'nin doğmasında olduğunu anlıyoruz. Rusya'nın Erzurum'daki genel konsolosu general Biktor Mayevski diplomatik görevi süresince sık sık Ermeni sosyeteleriyle görüşmüştü. O, göreviyle ilgili hatıralarında şöyle yazmıştır: **"Buradaki papazlar, kişilere dini konuda değil, hıristiyanların müslümanlara karşı düşmanlığı konusunda vaazler vermeye çaba gösteriyorlar. Kanlı olaylara her zaman Ermeniler kendileri neden oluyorlardı".** Rus Çar ordusunun Ermeni asıllı subayı Artur Araratskiy bu konuyla ilgili yürek ağrısıyla şöyle yazmıştır: **"Yer yüzünde yüz yılda bir defa kendi suçundan dolayı kendisini mahveden Ermeni adlı bir halk var."** Bunu Zoriy Balayan da itiraf ediyor: **"Neden biz sürekli başarısızlıklarla karşılaşıyoruz, sorusu beni de çok düşündürüyor".**

Doğu Anadolu'da geniş ölçülü savaş öncesi Rus İmparatoru İkinci Nikolay, Ermeni katoliği Beşinci Gevorg'la

görüştüğünde ona şu sözü veriyor: **"Savaştan sonra siz** *(Ermeniler)* **ne istiyorsanız, onu da alacaksınız. Ben Ermenilerin sadakatına güveniyorum".** Tabii ki Ermeniler Ruslarla birleşerek savaş zamanı Rusların ebedi düşmanları olan Osmanlı İmparatorluğu'na karşı aktif savaşırlarsa, istediklerini imparatordan alabileceklerdi. Aynı zamanda katolik Ermenilerin politik ve dini sosyetesi adından her zaman Rusya İmpatorluğunun himayesi altında olacak bir devletin var olması isteğini bildirdi. Katolik Ermenilerin bu isteklerini şöyle açıklamışlardır: **"Savaş zaferle bittikten sonra 6 "eks Türk" bölgesi, yani Erzurum, Van, Bitlis, Elazığ, Diyarbakır ve Sivas arazilerinde çar hükümetinin yeni devlet kurması daha uygun olurdu.**

Bu görüşten sonra Ağustos 1914 tarihinde patriğin aylık dergisi olan "Ararat"da Grigoriyan katoliğinin Ermeni halkının Türkiye'ye karşı Rus ordusunun sıralarında savaşmaya çağrısı yayınlanmıştı: **"Ermeni halklı! Düşmanlar bizim vatanımız olan büyük Rusya'ya saldırmışlar. Vatan tehlikededir! Evlatlarım olarak hepinizden Vatan karşısında kişisel olarak kendi sevginizi göstermenizi ve politik borcunuzu ödemenizi rica ediyorum".**

Kapan bir daha kapandı. Bir ay sonra, 6 Eylül 1914 tarihinde İkinci Nikolay'ın Rusya ve Osmanlı İmparatorluğu'nda oturan tüm Ermenilere yönelmiş beyannamesi yayınlanıyor. Hükümdar Baba beyannamesinde Ermeniler'i, Ruslar'a yardımcı olmaya, tecrübeli politik teknolog olarak sesleniyor, hatta tahrik edip: **"Ermeniler! Rus halkı her zaman onurlu Ermeni vatandaşlarından gurur duyuyor. Biz sizlere inanıyor ve güveniyoruz! Ben kendi göre-**

vinizi yaparak hak işimizde, ordumuzun zafer kazanmasında çaba göstereceğinize inanıyorum. Ermeniler, Rus çarının yönetimi altında birleşin! Siz yalnız burada özgürlük, hak ve adalet bulacaksınız...”

Rusya İmparatoru’nun tarihi müracaatından sonra Ermeni tarafında sayısı belli olmayan provakatörler ve tahrikçiler faaliyete başladı. İlk önce Ermeni Milli Bürosu Tiflis daire başkanı aynı aşiretten olan taraftarlarını kendi görevlerini yapmak için acil olarak etrafına topladı: **“Rus bayrağı İstanbul ve Çanakkale boğazlarında dalgalansın! Ülyahazret! Sizin izninizle Türk boyunduruğu altında inleyen halklar kendi özgürlüklerini kazansınlar. Türkiye’de oturan, Türklerden çeken İsa Mesih namına azaplara dayanan Ermeni halkı Rusya’nın savunması altında yeni, özgür hayata başlasınlar”!**

Rus İmparatoru’nun vaatlerinden coşan Ermeni papazları ve satkın politikacıları gönüllü eşkiya çeteleri oluşturarak, ilk önce Tiflis’te tahrikçi faaliyete başladı. 1916 yılında Petersburg’da yayınlanan “Ermeni Gönüllüleri” kitabında şöyle yazıyordu: Bazı bilgilere göre çok kısa sürede 150 bin, bazı bilgilere göreyse 195 bin silahlı Ermeniyi etrafında birleştiren bu çetelerden oluşan ordunun üyeleri kendi gaddarlıklarından ve acımasızlıklarından dolayı benzersizlerdi. Bununla ilgili Rusya’nın Erzurum’daki genel konsolosu general Mayevski şöyle söylüyordu: **“Bu çetelerin üyeleri kimlerdir? Çoğu kentlerde oturan provakatörlerin zararlı nutuklarından kafaları dumanlanmış cahil, serseri ve sefil gençlerdiler... Onların yaptıkları, Türkiye Ermenilerinin durumlarını daha da kötüleştiriyordu.**

Bundan başka bu ordunun terkibine sivil halkta dehşet ve korku yaratmak, kadınları, çocukları, ihtiyarları katletmek ve yağmalamak amacıyla onlarca mükemmel silahla silahlanmış, tecrübeli gönüllü ekipler de vardı. Bu ekiplerin "kahramanlığı" hakkında A.Lalayan şöyle yazmıştır: **"Gönüllü Taşnak harekatının başlıca amacı on binlerce sivil Türk'ü katletmekti. Taşnaksütyun Partisi temsilcileri, gönüllü ekipleri çevresine toplayarak Türkiye'nin savaşılan arazilerinde acımasızca kadınları, çocukları, ihtiyarları, sakatları kılıçtan geçirdiler.** *(1918-1920 yılları savaşları. "Revolyusionnıy Vostok" dergisi №2-3, 1936, Moskova).* Kanlı olayların şahidi olmuş Çar ordusu albayı Tverdohlebov kendi identik düşüncelerini şöyle açıklamıştır: **"O zamanlar biz yüzyüze savaşırken, geride kalan kana susamış, vahşi ve korkak Ermeniler, savunmasız çocuk ve ihtiyarları doğruyorlardı".**

Aynı zamanda Türkiye Ermenileri'ni silahlandırma kampanyası başlamıştı. Yalnız Kafkasya'nın genel valisi Knyaz Vorontsov'un isteği üzerine Ermeni gönüllüleri için Doğu Anadolu'ya 25.000 tüfek ve 12 milyon kurşun gönderimişti. Bu yardım devamlı olmuştur. 1915 yılının başlangıcında Rusya, Türkiye Ermenileri için 242.900 ruble değerinde silah almıştır.

Stenford Şou o günleri şöyle hatırlatıyor: **"Rus ordusunun saflarında çok sayda Ermeni gönüllüleri savaşıyordu. 28 Nisan'da Yerivan'dan çıkan Ermeni ekipleri 14 Mayıs'ta Van'a yetiştiler ve orada iki gün süresince müslüman halkı katletmek planını kurdular. Van'da Ruslar'ın savunmasıyla Ermeni devletini kurdular".** 24 Mart 1915

yılında Amerika Bileşik Devletleri'nde basılan "Gnçak" gazetesinde "tebrik" yayınlanıyor: **"Van'da topu topu 1500 Türk kaldı"!** Fransızların "Sarı Kitabına" göre kanlı olaylara kadar adı geçen bölgede 349.202 Türk oturuyordu...

Türkiye Ermenileri'nin sırasında kendileri için harp nizamı kuranlar, yalnız Rusya'dan gelenler değillerdi. Ermenilerin bir kısmı, her zaman Fransız, İngiliz, Amerikan misyoner, memur ve yadımcılarının politik koruması altında olanlardılar. Bu memleketlerin bayrakları altında savaşa hazır olan gönüllü ekipler, lejyoner birlikler kuruyorlardı. Ermenilerin "Devrimci vatanseverler" derneğinde geleceğe farklı bakışlar vardı. Etkilemelerden dolayı gizli bir savaş oluyordu. Örneğin, Fransa'nın Osmanlı Hanedanı'ndaki büyükelçisi Mösyö Kamyon, Paris'e gönderdiği askeri raporunda şöyle yazmıştı: **"Türkiye'de sun'i bir Ermeni isyanı hazırlamak amacıyla İngilizler çok güçlü propaganda yapıyorlar".**

4 Kasım 1914 tarihinde, Rus Ordusu'nun birinci Kafkasya kuvvetleri Türkiye'nin sınırlarını geçti. Bundan yararlanan "Gnçak" Partisi'nin birçok komiteleri Türk Ordusu'nun cephe gerisinde, kütle halinde düzensizlik, hırsızlık ve katliamlar oluşturuyorlardı. Onlar devlet dairelerini, camileri, okulları, hastaneleri yıkmaya başladılar. Bu kritik durumdan dolayı Türk Devleti, Ermeni başkanlara müracaat etse de, hiç bir pozitif sonuç alamadı. Aksine bundan coşan Ermeni eşkiyaları daha da aktifleştiler. O zaman hükümet, eşkiya çetelerini zararsız hale getirmek için ordunun bir kısmını Ermenilere karşı göndermeye karar verdi. Aynı zamanda çeteciler, onlara katılmayan Ermenilere karşı da

acımasız davrandıklarından sivil Ermeni halkı ve Kürtleri Mezopotamya'ya doğru göç etmek zorunda bıraktılar. Bu olaylar 1914 yılının sonları ve 1915 yılının başlangıcında meydana geldi.

N.Sokolskiy'in 1923 yılında Tiflis'te yayınladığı "Çağdaş Türkiye hakkında Röportajlar" kitabında şöyle yazmıştır: **"1915 yılında bu memlekette oturan Ermenilerin sayısı 1 milyon 185 bindi. "Gnçak" ve "Taşnaksütyun" liderlerinin küstahça hareketlerinin sonucu olan Ermeni-Türk, Ermeni-Gürcü, Ermeni-Azerbaycanlı savaşlarından sonra Türkiye arazisinde 380 bin Ermeni kalmıştı. Ermeni kaynaklarının bilgilerine göre 1 milyon 185 bin kişinin 600 bini Mısır'a, Suriye'ye, Hindistan'a, Pakistan'a, İngiltere'ye, Fransa'ya, Avustralya'ya, Endonezya'ya, ABD'ye, Kanada'ya, Etyopya'ya, Meksika'ya, Kıbrıs'a, İtalya'ya, Romanya'ya ve başka ülkelere göç etmişlerdi. Cephe hattına yakın bölgelerden ise 100 bine yakın Ermeni'yi Mezopotamya'nın derinliklerine göç ettirmişlerdir. Ötekiler ise yukarıda adı geçen savaşlarda mahvolmuşlardır.**

"Ermeni soykırımı", başlangıcından bu güne kadar bazı kişiler tarafından politik baskı aracı gibi kullanılmıştır. Resmi Erivan ve Ermeni diasporası her zaman Türkiye Cumhuriyeti'ni dünyanın birçok devletinin ve parlamentosunun kabul ettiği "Ermeni soykırımı"nı itiraf etmeye çağırıyor. Tabii ki, Türkiye bu iddiayı reddediyor. Türkiye, 1993 yılında Ermenistan için çok önemli olan sınırları kapatmıştır.

24 Nisan Ermenistan'da resmi olarak "Ermeni soykırımı" günü ilan edilmiştir. Her yıl yüz binlerce Ermeni eski-

den İrevan hanlarının bağlarının yerinde dikilmiş "Ermeni Şehitleri" anıtını ziyaret ediyor. Uydurma "Ermeni soykırımı" günü yabancı memleketlerde, özellikle vaad ve yalanlarıyla Ermenileri zehirleyip, onları Türkiye Azerbaycan, Gürcistan ve İran'a karşı "milli özgürlük" savaşına tahrik eden üç devletten de ziyaretçiler geliyorlar.

Stenford Şou, Erih Faygl, Malevil ve diğer Batı eksperleri kesin olarak "Ermeni soykırımını" reddediyorlar. Ermeni Aram Adoyan'ın "bulduğu" aşağıda açıklayacağımız "belgeler", yalan ve uydurmalardan başka bir şey değildir.

Ermenilerin teşvik ettikleri bu tarihi günün "zavallı halkla" hiç bir ilişkisi yoktur. 24 Nisan Ermenilerin yüz binlerce Türk'ü, Azerbaycanlı'yı, Kürd'ü, Lezgi'yi, Talış'ı, Gürcü'yü, Dağ Yahudisi'ni, Avar'ı Türkiye, Azerbaycan, İran, Gürcistan arazisinde katletmelerine rağmen, dünya toplumu karşısında suçsuzluklarını ispat etmekten dolayı havadarlarıyla birlikte tarihi sahteleştirmenin kirli politik uydurmasından başka birşey değildir. Aklı başında olan hiçbir kişi, Hitler Almanyası üzerine Zafer Gününü 9 Mayıs'ı "Alman halkının soykırım günü" gibi ilan etmez. Tarihi olaylar, Ermeniliğin metodolojisinin, ideolojisinin ve faaliyet şeklinin faşizmle aynı olduğunu ispat ediyor...

24 Nisan'da sahiden neler olmuştu? 24 Nisan'daki Türkiye İçişleri Bakanının emri şöyleydi: **"Savaş başladığında Osmanlı İmparatorluğu'nda oturan, o zaman çok zayıf olan Osmanlı ordusuna karşı isyana tahrik ettiğinden, memleketimiz için tehlike yarattığından ve ülkemizin geleceğinden dolayı İHANETLE** *(yazarlar belirtiyorlar)* **suçlanan Rusya Ermenileri seferber edilsin.**

Osmanlı İmparatorluğu, bu gibi faaliyetlere, kanlı olaylara ve katliamlara dayanamadığından devletin karşısına onun yaşaması veya mahvı sorunu çıkıyor. Bu yüzden de devlet TÜM POLİTİK KURUMLARIN FAALİYETİNİ YASAKLADI VE BUNDAN SONRA DA BU GİBİ KOMİTELERİN OLUŞMASINI ENGELLEDİ *(yazarlar belirtiyorlar)* **"Biz acil olarak "Gnçak" ve "Taşnaksütyun" gibi örgütlerin şubelerinin kapatılması, tüm başkanlarının ve tanınmış üyelerinin tutuklanması, devlet için tehlikeli olan Ermenilerin başka illere yerleştirilmesi için yardım istiyoruz ..."**

Amerikalı Ermeni yazar L.Z.Sürmeliyan: "Baylar ve Bayanlar, Müracaatım Sizedir" kitabında şöyle yazıyordu: **"Türklerle Ermeniler arasında anlaşmazlığın gerçek nedenlerinden biri de Türk ve Azerbaycan halklarının insanseverliğine, itinalı oluşuna, vatanseverliğine karşı, Ermeni milliyetçilerinin sürekli gaddarlık göstermesidir".**

Stenford Şou şöyle yazmıştır:**"Savaş süresince müslümanların Ermenilerin tarafından sürekli dehşetli, acımasız katliamı devam ediyordu. Milyona yakın Türk köylüsü asıl yurtlarından göç etmek zorunda kaldı. Türk göçmenleri kılıçtan geçirildi. Türkiye'nin 5 ilinin** ***(Trabzon, Erzincan, Erzurum, Van, Bitlis'in)*** **savaş öncesi 3 milyon 300 bin olan nüfusundan 1914 yılında 600 bin kişi kaldı".**

P.S. *4 Ekim 1977 yılında Stenford Şou'nun evi yakınlarında bomba patlatıldı. Olayla ilgili sorumluluğu "28 Mayıs Ermeni Örgütü" kendi üzerine aldı.*

Türk Devleti'nin istatistiki bilgilerine göre ülkenin yalnız kuzey kısmında 1.600.000 Türk ve Kürt katledilmişti. Birçok Amerikalı bilgin ve diplomatlar, yirminci yüzyılın başlangıcındaki kanlı olayların şahitleri olmuşlardır. Onlar, bu olaylarla ilgili kendi hatıralarını yazmışlardı. Hiç tesadüfi değil ki, ilk önce ABD kollektif olarak "Ermeni soykırımı" mitiyle ilgili kendi sözünü söylemişti. 19 Mayıs 1985 tarihinde ABD Üniversitelerinde çalışan Türkiye tarihi uzmanları olan 69 ünlü Amerikalı bilgin, profesör doktor *(Kongres'in "Ermeni soykırımı" konusunda görüşmelerine cevap olarak)* "Washington Post" ve "New York Times" gazetelerinde ABD Kongresi'ne açık mektupla müracaat ettiler. Bilginler olayların başladığı tarihi inceleyerek kanaatlerini şöyle belirtmişlerdir:

1. **Amerikalı bilginlere göre 1915-1923 yıllarında başlayan olaylar, etnik yoketme değil, Birinci Dünya Savaşı zamanında Müslüman ve Hristiyan topluluklar arasındaki devamlı ciddi kavgalar sonucunda, Anadolu ve ona birleşik bölgelerde hastalıklar, açlıklar ve katliamlarla sona ermiştir...**
2. **Bölgenin Müslüman ahalisinin Ermenilere çektirdikleri tek taraflı kabul edilemez ve bir tarafın davası incelenemez;**
3. **Ermeni lobisi üyelerinin ABD Kongresi'nde temsil olunduğu bir zamanda tarihi şüphelere, yalnışlıklara dayanan, tarihi adaletli değerlendirmeye zarar verecek ve Amerika yasamasına olan güveni sarsacak böyle bir tarihsel belgeye karar çıkarılamaz;**
4. **69 saygıdeğer Amerikalı tarihçi profesör, bu olaylarla ilgilenen** *(eski SSCB, Türkiye, Bulgaristan, Suriye)* **dünyanın tüm ülkelerinin bilginlerini bir araya toplayarak**

arşivlerdeki belgeleri araştırmışlar, inceledikten sonra karar vermeye çağırmışlardır: "Arşivler açılmayana kadar 1915-1923 yılları Osmanlı İmparatorluğu tarihi olduğu gibi değil, gizli olarak kalacak." *(htt//www.interkavkaz.info.)*

ABD Gemicilik Şirketi'nin İstanbul temsilcisi Artur Tremen Çester 1929 yılında "New York Times" derginin Şubat sayısında 24 Nisan 1915 yılıyla ilgili şöyle yazmıştır: **"Türkiye Devleti, Ermenileri Türkler için tehlike yaratabilecekleri bölgelerden uzaklaştırdı... Ermeniler İHANETLERİNDEN dolayı zorla göç ettirilmişlerdir** *(Yazarlar inc.)*

ABD'nin Türkiye'deki ilk büyükelçisi L. Bristol 28 Mart 1921 tarihinde Ermeni sorunu ile ilgili Birleşik Devletleri Kuzey Luise Eyaleti Senatörler Yürütme Kurulu'na yazdığı mektupta:

"Sayın Doktor Barton!

Bakıyorum ki, Türklerin Kafkasya'ya binlerce Ermeniyi katletmesi ABD'de çok açık şekilde yayılıyor. Bu haberleri duyunca çok sinirleniyorum. Orta Doğu'ya Yardım Kurulu, bilgileri Yarro'dan alıyor, bizim Amerika'daki adamlarımızsa Ermenilerle ilgili bu bilgilerin yalan ve uydurma olduğunu anlatıyorlar. Yasalara aykırı olan, bu kadar tekzip edilmeyen sahte bilgilerin ABD'de yayılması Ermeniler'e hayır getirmeyecek, aksine onların zararına olacak. Düşünüyorum ki, bizim bu konuda Ermenilerle görüşmemiz gerekiyor. Onlar bu hareketleri ile kendilerine zarar veriyorlar. Doktor Makkeylom'un Konstantinopol'dan gönderdiği haberlere çok şaşırdım. Ama onun raporunu okuduğum zaman Ermenilerin yap-

tıklarını hemen anladım. Ermenilerin telgrafla gönderdikleri haberlerini onaylamamız gerekiyordu... Neden Ermenilerle ilgili tüm gerçekleri söylemiyoruz? Gelin toplanalım, ne gerekirse yapalım, sadece herkese Ermenilerin layık oldukları hayatı yaşamaları gerektiğini söyleyelim. İnsanların çoğu, onların kendi hareketlerine ve düşünce tarzlarına göre hristiyan olduklarına ve kendilerini kontrol edebileceklerine inanacaklardır. Siz ve ben, hepimiz sorunun ne olduğunu çok iyi biliyoruz. Hepimiz biliyoruz ki, Ermeniler hiçbir zaman özgür olmamışlar, her zaman başkaları tarafından yönetilmeye zorlanmışlardır. Biz, onları bu ortamdan kurtarmak istiyoruz, kurtarmak istiyoruz ki, Hıristiyan olduklarından dolayı onları bir başkaları değil de, kendileri yönetsinler. Ben inanamıyorum ki, adalet cinayet yoluyla zafer kazanacaktır." *(Kaynak: ADB Kongresi Kutupanesi: "Bristolun Belgeleri"- Genel Mektuplar, Sandık №34)*

Frensis Bekon şöyle yazmıştır: **"Tarih ne kadar gerçek olursa, o kadar zevk verir."** Yüz yıl sonra Yaroslav Gaşek alay ederek ekliyordu: **"Uydurma tarih hayrı dokunmayacak eğlencedir."** İşte Ermeni tarihçileri de böyle eğlence ile uğraşıyorlar. Şubat 1916 tarihinde basılmış **"Armyanskiy Vestnik"** dergisinde Sofya'da yayınlanan "Hayastan" gazetesinden alınmış *(Ermeni tarihçilerinin gizlemelerine rağmen)* istatistiki bilgiye göre Osmanlı İmpartorluğu'nun tüm bölgelerinde **ÖLDÜRÜLMÜŞ, GÖÇÜRÜLMÜŞ VE İSLAMI KABUL ETMİŞ** Ermenilerin genel sayısı *(yoruma dikkat edin)* 885.000 kişi olmuştur.

№ 2. ЕЖЕНЕДѢЛЬНЫЙ ЖУРНАЛЪ 1916 г.

АРМЯНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

СОДЕРЖАНІЕ № 2.

1) Съѣздъ армянскихъ организацій.
2) Трагедія армянскаго народа. С. Катлиджанскій. Конференція изъ Эриванской, Карсской и Елизаветпольской губ. В. Тотоміанцъ.
3) Лирика армянскаго средневѣковья. Валерій Брюсовъ.
4) Стихотвореніе. Изъ Давида. Валерій Брюсовъ.
5) Война съ Турціей.
6) Кровавый годъ. Гр. Чалхушьянцъ.
7) Турція и армяне.
8) Бѣженцы.
9) Европа и армяне.
10) Армянскія колоніи.
11) Обзоръ книгъ.
12) Хроника армянской жизни.
13) Библіографія.

Результаты турецкихъ звѣрствъ.

Выходящая въ Софіи армянская газета «Гайастанъ» (Арменія) сообщаетъ слѣдующія данныя объ армянскихъ побіеніяхъ.

«Согласно доклада, составленнаго въ послѣднее время на основаніи достовѣрныхъ фактовъ количество армянъ, убитыхъ, выселенныхъ, обращенныхъ въ исламъ, выражается въ слѣдующихъ цифрахъ:

Городъ и округъ.	Количество.
Арзанъ	5,000
Никодимія	65,000
Брусса	25,000
Пандрмай	15,000
Кесарія	40,000
Сивасъ	81,000
Ендокія	23,000
Амасія	25,000
Шапенъ-Гарагасаръ	25,300
Самсунъ	20,000
Трапезундъ	32,700
Эрзерумъ	72,000
Эрзингянъ	25,000
Байбуртъ	17,000
Дерджанъ	15,000
Кемана	10,000
Харпутъ	45,000
Кгній	27,000
Сигертъ	25,000
Діарбекиръ	55,100
Васенъ	10,500
Акнъ	10,200
Арарджекъ	19,500
Чмшкдзакъ	9,000
Алепо	15,800
Сисъ, Аджинъ	30,300
Зейтунъ Фонуз.	28,000
Тхрвакъ	11.300
Битлисъ-Мушъ	51,500
ИТОГО	835.600

Въ Турціи жестоко пострадали слѣдующіе представители высшаго армянскаго духовенства:

Отвѣтъ Энверъ-паши.

Сотрудникъ газеты «Мшакъ» интервьюировалъ доктора Макъ-Каллума, прибывшаго изъ Гифанса изъ качествѣ представителя американскихъ организацій для оказанія помощи бѣженцамъ изъ Турецкой Арменіи.

«Наша бесѣда—говоритъ онъ—вращалась вокругъ вопросовъ, связанныхъ главнымъ образомъ съ войной. Докторъ Макъ-Каллумъ, который близко знакомъ съ Турецкой Арменіей и въ частности съ Константинополемъ, разсказалъ много интереснаго изъ общественно-политической и религіозной жизни Турціи. Какъ только началась война, я, какъ канадецъ и англійско-подданный, былъ принужденъ оставить предѣлы Турецкой Арменіи и ѣхать въ Швейцарію.

На вопросъ: «Неужели американскій посолъ въ Константинополѣ не принялъ никакихъ мѣръ къ прекращенію армянской рѣзни и не обратился съ этой цѣлью къ турецкому правительству»? Макъ-Каллумъ отвѣтилъ:

«Конечно, американскій посолъ обратился къ Энверъ-пашѣ и попытался воздѣйствовать на него, объясняя ему какой огромной отвѣтственности подвергаетъ себя турецкое правительство за своей безнадежный способъ дѣйствія. Однако Энверъ-паша отвѣтилъ ему: «Господинъ посолъ! Если мы выйдемъ побѣдителями изъ этой войны, кто тогда посмѣетъ потребовать отъ насъ отчета за наши дѣянія? А если мы будемъ побѣждены, тогда мы знаемъ, что уже пришелъ нашъ конецъ, и въ этомъ случаѣ вопросъ объ армянской рѣзнѣ не сыграетъ особенной роли для насъ.

Въ настоящее же время европейскія державы слишкомъ заняты войной: одни изъ нихъ—наши друзья и союзники, другія—наши враги, и всѣ онѣ дѣлаютъ, что могутъ. Остается Америка. Но мы знаемъ, что вы не въ состояніи сдѣлать съ нами что либо. Прошло то время, когда вы посылали два-три корабля въ Бейрутъ или Смирну, чтобы произвести демонстрацію, и мы отъ страха принуждены были исполнять ваши приказанія.

Çok ciddi bir soru ortaya çıkıyor: Ermeni tarafı güya "etnik yok etmeden" hemen sonra her iki taraftan ölenlerle ilgili bilgi elde etmelerine rağmen, bu konuda açıklama yapmaktan kaçınıyordu. Bu ne demek? Sıradaki yeni Ermeni yalanı mı? Ermeniler ya gerçeği bilmiyorlardı, ya da saklıyorlardı. Bu istatistiği düzenleyenler şimdiye kadar hem kendi halkını, hem de tüm dünyayı aldattıkları için susuyorlardı.

S.Margosyan on dokuzuncu yüzyıl sonlarında Osmanlı İmparatorluğu'nda oturan Ermenilerin durumuyla ilgili araştırmalarının sonucu olarak şöyle yazıyordu: **"Ermeni eyaletlerinde 800 bin kadar Ermeni oturuyordu".** Oysa, enteresan bir soru ortaya çıkıyor. Uydurdukları soykırım meselesine kadar, yani 1915 yılına kadar bu bölgede oturan Ermenilerin sayısı 100 binden fazla olamazdı. Böylelikle 1,5 milyon Ermeninin katledilmesiyle ilgili soykırım yalanları yıkılıyor. *(Batı Ermenistan on dokuzuncu yüzyıl sonlarında , s.332)*

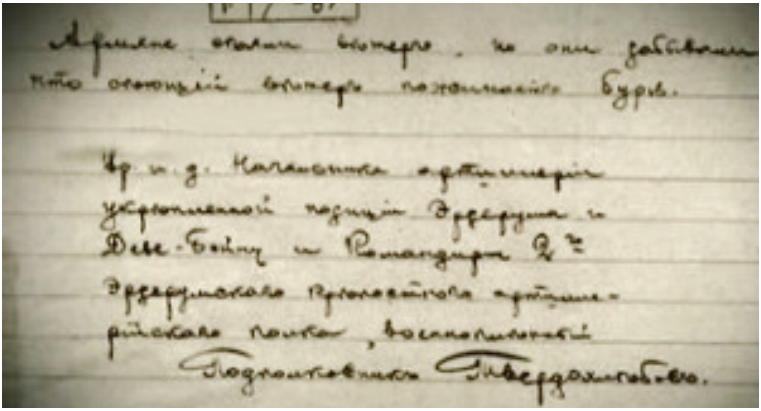
Osmanlı İmparatorluğu'nun yüksek makam sahibi Dışişleri Bakanı, şöyle yazıyordu:" Bakanın eski yardımcısı, sonradan Türk devletine ihanet etmiş, milletvekili Gabriel Noradugyan, Lozan Konferansı Genel Komisyonu'na gönderdiği raporunda **"Osmanlı İmparatorluğu'nunda 700 bin Ermeni yaşıyordu. Onlardan 345 bini Kafkasya'nın çeşitli bölgelerine yerleştirilmiş, 140 bini Sibirya'ya göç etmiş; 120 bini Yunanistan'a, 40 bini Bulgaristan'a yerleştirilmiş, 50 bini İran'a göç etmiştir. Ötekiler başka yerlere yerleştirilmişlerdir."** Bu ve diğer bilgileri kıyasladığımızda karşı tarafın rakamlarla oynadığı açık şekilde gözüküyor. Uydurma "Ermeni soykırımı" sorunu onlar için başlıca poli-

tik, manevi ve ekonomik amaç değil, Ermeni milli ideolojisinin özüdür. Ama bu sürede her şeyden önce şu faktör yalnız Ermenistan'ın değil, dünyanın ilgi gösteren büyük devletlerinin Türkiye'ye karşı bu defaki baskı çeşididir.

Şimdi ise daha inandırıcı rakamlara bakalım. Türkiye Ermenilerine karşı sempatisini saklamayan Fransızların "Sarı Kitabında" şöyle yazılıyor: "1915-1918 olayları öncesi Türkiye'de oturan bu etnik azınlığın sayısı 766.651 kişiydi. Hatta bu rakam o zamanki tüm Türkiye nüfusunun yüzde 11'i idi."

"Armyanskiy Vestnik" dergisinde Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde "zararzede" kişilerin genel istatistiği yayınlanmıştı. Örneğin, **Diyarbakır'da 55.100 kişi, Erzurum'da 72.000 kişi, Erzincan'da 25.000, Trapezun'da** *(Trabzon'da)* **32.700 kişi** vs. Nedense, bu listede operasyonlarla hiç bir ilişkisi olmayan Etyopya'nın da adı geçiyor. Bu ve diğer rakamları kıyasladığımızda Ermenilerin rakamları oynattıkları bir kez daha ıspat olunuyor.

13 Nisan 1915 tarihinde Türkiye kütlevi saldırıya başladı. Kanlı savaşlardan sonra Rusya'yı devlet sınırlarından geri attı. Böylelikle, Rus İmparatoru'na güven ve sadakatla hizmet edeceklerine söz veren Ermeniler de hamileri gibi geri çekildiler. Olayların şahitleri ve tarihçiler yiğit Ermeni askerlerinin bozguna uğramalarıyla ilgili bölümü şöyle anlatıyordu:

Çar ordusu yarbayı Tverdohlebov :

''Ermeniler kasırga gibi kaçıyorlardı. Kasırga bile Ermenileri Erzurum'dan böyle temizleyemezdi. Gerçek şudur ki, kentin savunma hattına yakın kısmında ne ölü, ne de yaralı Ermeni yok idi. Bu da Ermenilerin ancak dayanakla karşı durduklarını açıklıyor. Diğer gerçek ise Erzurum'da yalnız Rus subayları esir alınmışlardı. Esir alınmış Rus subayları olan topçular, Ermenilerin cesaret, kahramanlık ve mertliklerinden konuşuyorlardı. Olayların böyle bir şekil almasından, yani benim kadim Roma Filozofu Petroniy'in tarif ettiği kişilerle beraber kaçmadığımdan dolayı, Allahım'a şükrediyordum. Petroniy Ermeniler hakkında şöyle yazmıştır: Ermeniler de insandırlar, ama buna rağmen evde dört ayakları üzerinde geziyorlar...''

Amerikan tarihçisi Stenford Şou:

"Haziran ayının ilk günlerinde Osmanlı tarafı Rus ordusunu sıkıştırdı. Geri çekilen tarafta çok sayıda Ermeni vardı. Onlar "ölü doğmuş devletleriyle" ilgili cezalanacaklarından dolayı korkarak kaçıyorlardı".

Son yıllarda dünyaya demokrasi ve toleranslık dersi öğretmek isteyen bir kaç Avrupa devleti, uydurma "Ermeni soykırımı" sorununu araç gibi kullanarak Türkiye'ye karşı politik baskı yapıyor. Türkiye'ye karşı samimi olmayan bu tedbir ve davranışların yalnız bir amacı var: Türkiye Cumhuriyeti Avrupa Birliğine kabul edilmesin.

Yalnız bir tarihi gerçeklik mevcuttur: Hiçbir zaman ne Türkiye arazisinde, ne de sınır dışında hiçbir "Ermeni soykırımı" olmamıştır. Ermeni provakatörlerinin uydurdukları politik oyunda bir sürü dünya devleti Türkiye'ye karşı politik, ekonomik ve dini ilgileri olduğundandır ki, kendilerine layık olmayan tarafta yer almışlardır.

Gerçek tarihi olaylara dayanan çok ciddi araştırmalar, Ermeni propagandasının yalan ve uydurma olduğunu onaylıyor. Böylelikle, Amerikan şarkiyatçıları Castin Karolin Makkarti "Türkler ve Ermeniler" kitabında: **"Gerçekten, soykırım olmuş muydu? Osmanlıların hareketlerinden her hangi bir soykırım emri verdiklerine inanamıyorum. Neden İstanbul ve İzmir'de oturan Ermeniler soykırıma maruz kalmamışlardır? Doğu Anadolu'da Türk devleti tarafından organize edilmiş hiçbir soykırım olmamıştır."** diye yazmıştır.

Türk tarihçisi Prof. Dr. Yusuf Hallaçoğlu açıklamalarında şöyle söylüyor: Birinci Dünya Savaşı zamanında epidemilerden dolayı Ermenilerden ve diğer halklardan 37.500 kişi hayatını kaybetmiştir. 6.500 Ermeni eşkiya saldırısı sonucu olarak, 8.500 Ermeni ise Kafkasya'da açlıktan ve hastalıktan mahvolmuştu. Şöyle bir soru ortaya çıkıyor: Nasıl oluyor da "Ermeni soykırımı" sonucu olarak 1,5 milyon kişi hayatını kaybedebilir?

Gerçekten, Ermeniler 500 yüzyıldan fazla zaman süresince Osmanlı İmparatorluğu egemenliğinde oturmuşlardı. Türkler her zaman onların diline, dinine, gelenek ve törelerine saygı duymuşlardı. Bu arazilerde oturan Ermeniler gerçekten de yerli Türk ahaliden iyi yaşamışlardı. Elbette, ilk Devrimci-Ayırmacı Terör Örgütü "Armenakan", en gaddar Osmanlı Sultanı İkinci Abdülhamit'in İmparatorluğu zamanında 1885 yılında kurulmuştu. O vakit sultanın baş müsteşarı milliyetçe Ermeni imiş. Osmanlı İmparatorluğu arazisindeki 1890-1918 yıllar Ermeni düzensizliği ve isyanları kesin olarak onların arazi iddialarından ileri geliyordu. Tüm olaylar Ermenilerin her kural ve değerlerinden yararlandıkları bir memlekette ortaya çıkıyordu. Bu sürede ayırmacıların Zeytun ve Sasun'da organize ettikleri silahlı isyanlarda 65 bin sivil, silahsız müslüman Türk ve Kürt öldürüldü. 1893 yılından başlayarak tüm İmparatorluk arazisini Ermeni harekatı kapsadı. Mart 1893 yılında Ankara ve onun civarında Ermeni isyanları başladı. Eylül 1894 yılında ise Akhisar'da isyanlar, sivil halkın kılıçtan geçirilmesiyle sona erdi. Aynı yılın Ekim ayında, kanlı olaylar Trabzon, Bitlis ve Erzurum'u, Kasım'da ise Diyarbakır'ı, Malatya'yı Kayseri ve diğer bölgeleri içine aldı. Bu harekatı Gnçakçılar ve Andrianik'in başkanlığıyla Ermeni çetecileri yönetiyorlardı. Ermeni eşkiyaları ateşli silahlarla, ağır toplarla, kumbaralarla silahlanmalarına rağmen yerli halk kendilerini yaba, kürek ve sopalarla savunuyorlardı.

Ünlü Alman gazetecisi V.Libkneht 1895 yılında "Forverts" Gazetesi'nde Ermeni harekatı hakkında şöyle yazıyordu: **"Bu Kafkasya Ermeni komitelerinin, en önemlisi ise**

"Gnçak" Partisi faaliyetinin sonucudur". Fransa sosyalistlerinin lideri J.Jores "Le Petit" gazetesinde bu olayları: **"Çarizmin tahrikiyle Ermeni halk harekatının ürünleri"** diye adlandırıyordu.

Nisan 1915 yılında Birinci Dünya Savaşı zamanında Avusturya ve Almanya'nın müttefiki olan Osmanlı İmparatorluğu çok zor durumdaydı. Birleşmiş İngiliz-Fransız donanması, Çanakkale'ye 250 bin kişilik deniz kuvvetini çıkarttı. Bu sırada Ermenileri açık şekilde destekleyen Rusya, Van ve Erzurum arazilerinin derinliklerine saldırdı. Türk Ordusu emrinde savaşan Ermeni subayları ve erleri silahları ellerinde, kitle halinde Osmanlı İmparatorluğu'nun Doğu illerine doğru ilerlemeye başladılar. "Batı Ermenistan" devleti kurmak amacıyla kitle halinde Erzurum, Van, Bitlis, Harput, Diyarbakır ve Sivas'ta toplandılar. Bu arazilerde Ermeniler milli, dini esaslara göre Türkleri ve Kürtleri mahvettiler. 24 Nisan 1915 tarihinde İstanbul'da Ermeni ayırmacılığından ve milletler arası anlaşmazlıktan dolayı 250 Ermeni politikacısı ve askeri tutuklandı. Aynı zamanda Osmanlı İmparatorluğu Ermeni ayırmacılarını ülkenin Doğu bölgelerine sürgün etmeye karar verdi. Böyle bir durumda olan herhangi devlet için böyle bir karar normaldir. İkinci Dünya Savaşı zamanı SSCB tarafından ülke arazisinde yaşayan 2 milyona yakın Alman sürgüne gönderildi. Rusya, Türkiye arazisini parçalayıp orada Ermeni devleti kuramadı. Lakin planlarını gerçekleştirmek için Azerbaycan arazisinin bir kısmını ilhak etti. 1918 yılının Mart-Nisan aylarında Ermeniler bolşeviklerin yardımıyla Bakü'de Azerbaycanlılara karşı soykırım gerçekleştirdiler.

Bu olayla ilgili bilgiler toplanmış ve onaylanmış belgelere dayanarak sunuluyor. Sunulacak belgeler Ermenilerin tarihi gerçekleri değiştirmek ve yakın geçmişimizle ilgili yalnış düşünce yaratmak çabalarını ortaya çıkarıyor.

Çar ordusu subayı albay Tverdohlebov 16-20 Nisan 1918 tarihinde yazdığı hatıralarında kanlı olayları şöyle anlatıyor: **"1917 yılının Aralık ayının birinci yarısında Kafkasya Rus Ordusu izinsiz olarak cepheden geri çekildi. Orduyla beraber Erzurum top alayı da geri çekildi... Erzurum'da ordunun geri çekilmesinden hemen sonra devrim yoluyla "Ermeni harpçileri birliği" adlı Ermeni birliği kuruldu... Erzurum garnizon kumandanı olarak albay Torkom tayin edildi. Bu adam benim duyduğuma göre Ermeni asıllı Bulgaristanlı Torkomyan idi... 17 Şubat'ta Andranik Erzurum'a geldi...: "Bizler hiçbir zaman Ermenilerin ne tarihi, ne de iç hayatlarıya ilgilenmemişiz. Bu yüzden de bizlerden hiç birimiz Andranik'in Türkiye uyruklu olmasına rağmen Türk devleti tarafından eşkiyalığı yüzünden ölüm cezasına mahkum edildiğini bilmiyoruz... Andranik, Rus ordusunun generali kıyafetinde ve üzerinde 4. dereceden Mukaddes Vladimir, 2. dereceden Stanislav, 2. dereceden Georgiy Haçı madalyaları ile gelmişti. O, kalenin kumandanı tayin edilmişti. Andranik'in gelişinden bir gün önce topçu alayından olan bir arkadaşım, bana Tepeköy'de onun silahsız sivil halkı kılıçtan geçirdiğini, çocukların, kadınların, ihtiyarların başlarını kestiğini söylemişti... Bu hizmetinden dolayı Andranik'i kaleye kumandan tayin ettiler.**

Şimdi Ermenilerin Erzurum'dan kaçmalarından önce neler yaptıklarını, çocukların, kadınların, ihtiyarların başlarını kestiğini duyduğum an Allahım'a bin kere dua

ettim. Çünkü Allah'ım bana onlarla, yani Rus şairi Puşkin'in tarif ettiği insanlarla beraber gitmeyi nasip etmemişti. Puşkin Ermeniler hakkında şöyle yazıyordu: "Sen kölesin, sen korkaksın, sen Ermenisin!"

Bu kanlı ve korkunç olayların tam merkezinde olmuş bir subayım. Yazdığım satırların bu gün çok büyük değeri ve önemi var. Bunu da söylememiz gerekiyor ki, 1920-1925 yıllarında Paris'te yayınlanmış generaller Odşolidze, Prejevalski ve Lebedev'in, yarbay Gryaznov'un hatıralarının tüm baskı örnekleri "Gnçak" ve "Taşnaksütyun" parti üyeleri tarafından alınarak yokedilmişti.

"Köylere giden yollara müslüman köylülerin süngüye geçirilen cesetleri, kesilmiş beden kısımları ve dökülmüş iç organları serpilmişti... Özellikle de, kadın ve çocukların! Bu katletme hareketlerini sözü geçen kişiler ve zenginler düzenlemiş, Ermeni ordusu ise gerçekleştirmiştir. Derin kuyular kazılarak yardımsız, zavallı insanlar hayvan gibi kesilerek birbiri ardınca oraya atılmışlardır. Bu katletme hareketlerinin sorumlusu olan Ermeniler, bir eve seksen müslüman kişiyi doldurup, sonra onların başlarını kesiyordu".

Bu satırlar Yarbay Gryaznov'un 1915 yılında Erzincan'daki kırgınlar hakkında raporundan alınmıştır.

Rus ordusu generali L.Odişelidze'nin 1915 yıl tarihli bildirisinden: **"Erzincan sınırlarında 11-12 Mart gecelerinde Ermeni cellatları müslümanları süngü ve baltalarla katlettiler. Bu vahşiler, kendi kurbanlarını, genellikle çukurlara atıyorlardı. Benim yaverim bunun gibi 200 tane çukur saymış ve cinayetleri ortaya çıkarmıştı."**

Türkiye'ye gelen Avrupa ve Amerika temsilcileri "soykırım" izlerini kendi gözleriyle görmek için çok hevesle her yeri arıyorlardı. Hiç sır değil ki, yirminci yüzyılın başlangıcında Osmanlı İmparatorluğu, büyük devletlerden biri olarak dünyanın üç kıtasına sahiplik iddiası vardı. Burada da Ermenileri savunan devletlerle Türkiye'nin ilgisi birbiriyle çelişiyordu.

İngiltere, Fransa, İtalya ve Almanya, birkaç defa Türkiye'ye karşı Haçlı Seferine *(bu seferler bugüne kadar da demokrasi ve insan haklarının savunması örtüsü altında devam ediyor - **Yazarlar**)* çıkmışlardı. Bununla ilgili N. Sokolskiy: "Türkiye'yi parçalamak amacıyla düşünülmüş 100'den fazla proje, Avrupa'nın tüm devletlerinin onu işgal etmek istediklerini ispat ediyor... Osmanlı İmparatorluğu, Dünya Savaşı'na hemen değil, bir takım tereddütlerden sonra katıldı. Kafkasya cephesinde Rus, Mezopotamya ve Ramstin cephesinde İngiliz, Suriye cephesinde Fransız orduları, Çanakkale'de ise İngiltere ve Fransa'nın birleşik harp donanması ve kara kuvvetleriyle savaşmalıydı.

1917 yılında Rusya İmparatorluğu devrildikten sonra öksüz kalan Ermeniler gözlerini İngiltere, Fransa ve ABD'ye diktiler. Onların kongre kararları yoktu. Yalnız Ermeni din adamları ve "liderleri" kendilerine yeni, kocaman bir patron arıyorlardı. "Taşnaksütyun Partisi" liderlerinden O. Kaçazuni samimi olarak kör gibi Rus Çarının yardımına güvendiğine itiraf ediyordu: **"Kafamızı hayallerle doldurmuştuk. Kendi isteklerimizi başkalarının kafalarına doldurmuş, gerçeklerimizi unutmuş, yalnız duygular ve hayallerle yaşıyorduk."** *(www.analitika.az/forums,index.php.)*

Ermeniler, savaşın başlangıcında da aktif olarak savaşıyorlardı. Ermeni Milli Temsilcileri Başkanı Pogos Nubar Paşa, Avrupa devletleri başkanlarına şikayetle: **''ANTANTA'YA OLAN GÜÇLÜ SADAKATIMIZI** *(biz belirttik, yazarlar)* **göstermekten dolayı çok azaplı yollardan geçtik, müttefiklerimizle omuz omuza savaştık.''** demişti. Olayları inceleyerek söyleyebiliriz ki, Osmanlı İmparatorluğu'nun üzerine kışkırtılan Ermeniler savaş alanında yalnız kaldılar. Onlar artık hiç kimseye lazım olmadılar. Pogos Nubar Paşa'nın Fransa'nın Dışişleri Bakanı'na 30 Kasım 1918 tarihli mektubunda gücendirici bir tarzda yazıyordu: **"Savaşın ilk günlerinden itibaren Fransa'da Ermeni gönüllüleri şöhret kazanmak için Fransa bayrağı altında yabancı lejion terkibinde hizmet ediyorlardı.**

İngiltere'nin sömürgeci politikası taraftarı olan Türkiye Ermenileri'nin diğer kısmı İngiltere devletine 29 Ocak 1920 yıl tarihli ültimatom şeklinde karar gönderiyorlar: **"Biz artık bekleyemiyoruz. Biz, büyük devletlerin kendi kararlarını gerçekleştirerek tüm dünyaya özgür Türkiye Ermenistanını *(?!)*** *(biz belirtmişik-yazarlar)* **tanıdıklarını itiraf etmelerini ve her iki tarafı birleştirmeyi, tek ve ayrılmaz Ermenistan kurmak istiyoruz".**

Üçüncü kısım Ermeniler İstanbul ve onun dışında Amerikan misyoner eğitimi görmüş, hümanizm örtüsü altında Amerikan organizasyonlarında ideolojik eğitim almış kişilerdir. İstanbul Mimar Sinan Üniversitesi öğretmeni Doktor Abdullah Kehale:''1830 yılında ABD ile Osmanlı İmparatorluğu arasında 50 bin Ermeni çocuğunun Amerika'da eğitim görmesi ile ilgili ticari anlaşma imzalanmıştı.

Zaten, sonradan bu çocuklar Amerika'da Ermeni lobisinin özü olmuşlar, Kürtler ve Yunanlarla birleşerek Lozan Konferansı'nda iddiaların onaylanması için çabalamışlardır.' 'yazmıştır. Bolşevik A. Myasnikyan onların bu hallerine acı acı gülerek yazıyordu: **"Amerika askeri kuvvet verebilir... Amerika Ermenistan üzerine kart verebilir, yani onları himaye edebilir. Yalnız bir ayrıntıyı unutmamamız gerekiyor: Şimdi Amerika'da hakimiyette olan yankiler, Ermenilere karşı düşmanlıktan başka bir şey duymuyorlar, Ermeniler her zaman onlar için düşman olarak kalacaklardır.** *(http:www.interkavkaz.info/)*

Birinci Dünya Savaşından sonra 1918 yılında zafer kazanmış ülkeler tarafından Paris Barış Konferansı düzenlendi. Konferansa Ermeni delegasyonu başkanı, eski Türk ordusu generali Pogos Nubar Paşa, 1915 yılında Türkiye arazisinde sivil, suçsuz halkın kitle halinde katledilmesinde Osmanlı İmparatorluğu'nu suçladı. Konferansa katılanlar "zarar gören" tarafın kanıtlarını dikkatle izlemelerine rağmen onların haklı olduklarını onaylayan delil bulamadılar. Bu yüzden de konferansa katılanlar Ermeni delegasyonunun maddi ve manevi hasara göre onların zarar ödemesiyle ilgili ileri sürdükleri talepleri kabul etmedi. Ermeniler, Paris Barış Konferansı'nın kararıyla anlaşamadılar ve bu sorunun incelenmesi için görüşmelerin devam etmesinde ısrar ettiler. O zaman konferansa katılanlar bu isteğe razı oldular. Fakat Ermeniler dünya toplumunu güya Osmanlı İmparatorluğu'nun onlara karşı yaptıkları uydurma "soykırım" iddiasıyla kandıramadılar. Ermeni delegasyonu, iki defa mahkeme duruşmasına kanıtlarını sunmasına

rağmen haklı oldukları ile ilgili delilleri onaylanmadı. Bu gün dünya Ermenileri Türkiye Cumhuriyeti'nden 1923 yılına kadar adı haritada bile geçmeyen bir devletten dolayı zarar ödemesini ve toprak tazminatı vermesini istiyorlar. Tazminat isteyen devlet "Ermeni soykırımı" uydurmasından 8 yıl sonra kurulmuştur. Ermenistan Cumhuriyeti çağdaş Türkiye'den yapmadıkları suçtan dolayı itiraf etmelerini talep ediyor. Bununla ilgili bir soru ortaya çıkıyor: "Nihayet, Ermeniler ne zaman bölgede gerginliğe, komşularına karşı iddiaya nokta koyacak ve barış yaratmaktan dolayı çaba göstereceklerdir?" "Soykırım" izleri bulamayan Avrupa devletlerinin çoğu gazete ve dergilerinde şu konularda yazılar yayınlamaya başladılar: "Ermeni düzensizliği", "Sivil halka karşı Ermeni cinayeti", "Erzurum kanlı katliamı" vb... Rusya İmparatorluğu'nun ve Rusya'nın bazı çevrelerinin Ermenilere karşı sempatisine rağmen o dönemde onların fayda göreceği hiçbir gazete yazısına ve belgeye rastlamıyoruz. Ermeniler 1906-1922 yıllarında Osmanlı İmparatorluğu'nda ve Kafkasya'da 517.955 müslümanı katletmişlerdir. *(kaynak: Türkiye Devlet Arşivi)*

1917 yılı Şubat devriminden sonra "Taşnaksütyun" kendi faaliyetini güçlendirdi ve Doğu Kafkasya'da "Büyük Ermenistan" kartını kullanarak gerginlik yarattı. Azerbaycanlıların, Ermenilerin yaptığını öne sürdükleri soykırım politikası 1918 yılından itibaren güçlenmeye başladı. Bolşevik Devleti'nin yardımıyla Ermeniler Bakü'de Şirvan'da, Kuba'da, Lenkeran'da ve Kürdemir'de 50 bin Azerbaycanlıyı mahvetmişlerdir. Yalnız Bakü'de 15 binden fazla kişiyi öldürmüşlerdi. Şamahı bölgesinde 58 köy yıkılmış, 7 bin

kişi öldürülmüş, Kuba'da 122, Dağlık Karabağ'da 150, Zengezur'da 115 köy yıkılmış, binlerce sivil halk mahvedilmişti. İrevan bölgesinde 211, Kars eyaletinde ise 82 köy yakılmıştı. Bu bölgelerde 1910-1920 yıllarında yerli ahali, kitle halinde mahvedilmişti. Bu soykırım sonucu 1920 yılında İrevan bölgesinde 37.852 kişiden 12 bine kadar azalmıştı. Genellikle, 1905-1920 yıllarında Ermenistan arazisinde 10 bine yakın Azerbaycan köyü yıkılmış, bu köylerin sakinleri ise vahşicesine katledilmişlerdir.

Ermeniler, Ocak 1919 yılında Azerbaycan'a açık şekilde Dağlık Karabağ'ı Ermenistan'la birleştirmek talebini bildirdiler. Bu esası olmayan hareketleri durdurmak için Azerbaycan hükümeti Şuşa, Cebrayıl ve Zengezur valiliğini birleştirerek Karabağ baş valiliğini kurdu. O zaman Ermeniler Zengezur'u da istediler. 12 Şubat 1919 tarihinde Hosrov Bey Sultanov baş vali tayin edildi. Azerbaycan hükümeti Hosrov Bey'i il arazisinde asayişi sağlamakla ve anlaşmazlığa neden olan kuvvetleri bertaraf etmekle görevlendirdi. Ermeniler buna karşı çıktığında ise onların bu hareketi Azerbaycan Devleti'nin iç işlerine karışma gibi kabul edildi.

Ermenilerin asılsız taleplerine itiraz eden A.Mikoyan 22 Mayıs 1919 tarihinde Lenin'e şöyle bilgi vermiştir: **"Ermeni Taşnak yöneticilerinin gizli ajanları Karabağ'ı Ermenistanla birleştirmeye çabalıyorlar. Bu, Karabağ Ermenileri için Bakü'de yaşantılarını korumakla, aynı zamanda kaderlerini onları hiçbir şeyle bağlamayan Erivan'la bağlamak demekti. Ermeniler 5. kongrede Azerbaycan Hükümeti'nin onlarla birleşme teklifini kabul etmeye karar verdiler".**

Bolşevik Partisi'nin "Ermeni meselesi" ile ilgili bir bel-

genin tüm metnini sizlere sunuyoruz. Bu Komünist Partisi *(b)* Kafkasya İl Komitesi üyesi **A.Mikoyan'ın** Lenin'e gönderdiği raporun tezleridir.

Moskova, 1919 yılı.

TÜRKİYE ERMENİSTANI SORUNU İLE İLGİLİ

1. Partimizin merkez dairesi şimdiye kadar Gürcü veya diğer Kafkasya halkların sorunlarından daha çok Ermeni sorununa önem veriyor ve onunla ilgileniyor. Bu ilgiyi belirlemek amacıyla Ermenilerin savaştan önceki durumunu ve Türkiye Ermenistanı sorununu incelemeye başladılar. Savaştan sonraki duruma göre oluşturulmuş Ermeni sorunu politikası insanlığa zıt, yalnış, hatta çok zararlıdır, uluslararası devrime ve sömürgeciliğe hizmet ediyor.

2. Savaşa kadar Türkiye Ermenistanı'nda oturan Ermenilerin sayısını başka devletlerde oturan Ermenilerin sayısıyla kıyasladığımızda daha çok olduğu ortaya çıkıyor. Şimdi onların mücadelesinin nedeni açık şekilde gözüküyor. Ermenilerin güya gaddar feodal Türkiye rejimine karşı (ama bu fikir hiç de adaletli değil) yürüttüğü milli bağımsızlık mücadelesini, aslında objektif devrimci faktör gibi yorumlamak gerekiyor. Bugün biz savaş öncesi ve sonrası olayların tam aksini görüyoruz.

3. Türkiye Devleti onları rahatsız eden "Ermeni sorununun" en önemli ve acil çözümünü savaş zamanı ortaya çıkmış sorumsuz, kontrolsüz ve "hoşgörü" durumundan yararlanarak, durmadan Ermenilerin fiziksel olarak mahvedil-

mesi ve Türkiye Ermenistanı arazisinden bertaraf etmesi politikasını yürütmek amacıyla bir milyondan fazla kişiyi ateşte yakmakta, kılıçtan geçirtmekte buldu. Bundan başka Rus ordusunun Türkiye arazisinde ilerlemesi ve geri çekilmesi, Türkiye Ermenisi ahalisinin göçürülmesi ve sonra yine de eski yerine iade edilmesi, dört yıl süresince yüz binlerce Ermeniyi "göçmen" hayatı yaşamaktan, epidemilerden, soğuktan, açlıktan, dilencilikten kurtarmak Türkiye "programcılarının" işlerini sona erdirdi. Zaten bundan sonra Türkiye Ermenistanı, Ermenilersiz kaldı. Yalnız Türkiye Ermenistanı, sınırlarının dışında olan arazilerde Kilikiya ve Konstantinopol gibi Türkiye'nin birkaç kentinde belli bir amaçla ilgili kullanılmak nedeniyle iki üç bin Türkiye Ermenisi kaldı. Kafkasya'da şimdi üç binden çok Türkiye Ermenisi olan göçmen var. Savaş zararzedesi olan Müslüman ahali *(Türkler ve Kürtler)* de var, yalnız çok az sayda onlardan ölen olmuştur. Onları acil olarak Ermenilerin eskiden oturdukları Türkiye Ermenistanı'nda temelli olarak yerleştirmişlerdir. Şimdi Türkiye Ermenistanı'nda yalnız Müslüman ahali oturuyor....

4. **Emperyalist müttefiklerin ve Çernosotonest** *(eski Rusya'da yağma ve pogrom yapan silahlı şebekenin üyesi)* **general Deniki'nin desteklediklerı Ermeni şovenleri cinayetkar ve hiçbir zaman gerçekleşmeyecek, ham hayal olan Kara Deniz'den Akdeniz'e kadar, Türkiye'nin yedi ili de dahil olmakla** *(biz belirtmişiz-**yazarlar**)* **"Büyük Ermenistan" kurmak düşüncesiyle çabalıyorlardı.** Ermenilerin olmadıkları ve o arazilerde Müslü-

man ahalinin çok olması bile onları mahçup etmiyordu. **"Büyük Ermenistan" ahalisinin büyük çoğunluğunun isteği üzerine değil, emperyalistlerin silahlarına güvenerek, dökdükleri kanlardan, enkazlardan, katlettikleri suçsuz kişilerin "yabancı" cesetlerinden zevk alarak "Ermenistan'ı" "cinayetkarlardan" yani Müslümanlardan** *(biz belirtmişiz - **yazarlar**)* **kurtaracaktır.** Emperyalist müttefikler böyle bir cehennemi ve dehşeti oluşturmaktan, Türkiye'yi yağmalayarak, onlara gelir getirecek bir para kaynağına, yani kendi sömürgelerine çevirmekten dolayı Ermenilere güvenerek ve onların şahsında kendilerine özel ve sadakatli aracılar bulmuşlardır.

5. Komünist Partisi bu programı, "Büyük Ermenistan" fikrini savunabilir mi? Şovenler bize diyorlar ki: "Oluşmuş gerçek durumdan yararlanarak Türkiye Ermenistanı'nın bağımsızlığını redederek, Ermenileri mahveden ve tüm insani haklardan mahrum eden Türk gaddarlarının ve cellatlarının tarafında olarak, onların planlarını gerşekleştirmelerine destek olalım." Adalet, Türkiye Ermenistanı'nın savaştan önceki durumunu inceleyerek tehlikenin nereden geldiğinin öğrenilmesini, dirilere ve ölülere muhtariyet verilmesini talep ediyor. Partimiz, Türk vahşiliğinin kurbanı olmuş suçsuz kişilere göre içten teessüf ediyor, ne Ermeni milliyetçilerini, ne de onların emperyalist müttefiklerini destekliyor. Bizim partimiz, yeni kanların dökülmesine, yeni kurbanların verilmesine, Ermeni şovenlerinin iddiaları üzerine yeni cinayetlerin başlanmasına imkan veremez. Bizim par-

timiz ne "büyük", ne "küçük", ne de Türkiye Ermenistanı'nı destekliyor. Milletin kendi kaderini kendi belirtme hakkı var. Bu onun tarihi değil, gerçek hakkıdır.

6. Eski Ermeni sorunu ve bağımsız Türkiye Ermenistanı fikrini desteklemek, Kafkasya Ermenistanı'nı "kurtarmış" Şoven devleti ve onun hamisi olan "Millet Ligası" artık Antanta'nın yağmacı planlarına ve Türkiye'deki ajanlarına, yani Ermeni şovenlerine karşı bayrak kaldırmış deniz gibi harekete geçmiş Müslüman Anadolusu'nu keza çok milyonluk Müslüman Doğusu'nu kızdırmak demektir. Şimdi bizim görevimiz, yalnız emperyalizme karşı isyan eden Doğu Müslümanlarını durdurmak değil, aynı zamanda Türkiye'nin Müslüman halkları arasındaki sosyal, politik gelişimi engellemek, her an tehlikeli olduğundan onların milli ve fiziksel oluşumunu karamsamağa çalışmamız gerekiyor.

7. Bu bakımdan Sovyet Rusyası'nın en büyük yalnışlığı hiç bir pozitif sonucu olmayan, yalnız Türkiye Müslümanlarını değil, Kafkasya Müslümanlarını da kızdıran Türkiye Ermenistanı'nın bağımsızlığı ile ilgili karar çıkarmak *(1917)* oldu. Bu hareketiyle Sovyet hükümeti, Müslüman halkı susturmak nedeniyle düşmanları olan Ermeni halkının şiddetli arzusunu kanunileştirirken, Müslümanları panislavistlere ve Alman-Türk emperiyalistlerine yaklaştırarak kendilerinden daha da uzaklaştırdı. *(Ben küçük bir grup halinde, Ermeni arkadaşlarımla birlikte kararın çıkarılmasının ilk günlerinden bu yana Kafkasya'da bu fikri destekliyorum.)* Bu hataları düzeltmekte geç kaldık. Ama acil olarak daha düzgün bir yolunu bulmamız gerekiyor.

İtiraf etmemiz gerekiyor ki:

a) Ermeni milliyetçi harekatı kendi diyalektik gelişimi sonucunda bağımsızlıktan farklı olarak reaksiyon, gülünç işgalci *(emperyalist)* **harekata çevrildi;**

b) Türkiye Ermenistanı ve "Büyük Birleşik ve Bağımsız Ermenistanı" fikirleri ,hata, zararlı, cinayet ve olamayacak ham hayaldir, partimizin buna karşı mücadele etmesi gerekiyor;

c) Ermeni sorununun en başlıca kısmı olan Türkiye Ermenistanı sorunu, eski tarihi önemini, Avrupa ve uluslararası alanlarda önemini kaybetmiştir, küçük bir kitlenin Kafkasya Ermenistanı'nın sorunu, Rusya'nın özel yani, Gürcü, Azerbaycan vb. sorunu olarak kalıyor *(biz belirtmişiz - **yazarlar**)*

8. Kafkasya'da Türk-Ermeni göçmenleri için biz yalnız şunu yapabiliriz:

Onları kendi vatanlarına, şimdiki Ermenistan'a *(Kafkasya'ya)* Sovyet hükümeti kurulduktan sonra gönderebiliriz. O zaman onlar, Büyük Ermenistan veTürkiye fikrinden vazgeçecek, bir daha bu politikaya dönmeyecek ve buna son verecek, Müslümanların güvenini kazanacak, Türk halkı ile iyi komşuluk ilişkileri kuracak, tüm bunlardan sonra Ermenileri Türkiye'ye göndereceklerdir. Bu onları zor durumdan kurtarmak için iyi bir metottur.

9. Türk Ermenileri ile Komünizm konusunda çalışmalar yapmayı Tek Ermenistan *(Kafkasya veTürkiye)* meraklarını korumak şartıyla Ermenistan Milli Kommünist Partisi, kendi üzerine almalıdır. Komünizm örtüsü altında

Ermeni şovenlerini aynı zamanda Sovyet hükümetinin devrim kontrasına, Müslüman katliamlarına karşı durdurmamız gerekiyor. Partimizin merkez komitesi Gürcistan Ermenileri ile çalışmak isteyen tüm vicdanlı komünist Ermenileri bir araya toplamak arzusundadır. Amaç, Türk komünist gruplarıyla beraber Türk Komünist Partisini kurmak, gerekirse ona bağlı özel Ermeni seksiyonunu organize etmektir. Merkez komite Komünist Partisinin temel ve esas sorununun herhangi bir devletin sınırlarının kurulması değil, devrim harekatının geliştirilmesi, tüm milletlerin emekçilerinin sınıflar halinde birliği, onların sömürgeciliğe karşı fedekar mücadelesi ve işçi-köylü hükümetinin kurulması olduğunu bildiriyor. Ermeni şovenlerinin karakterlerine uygun belirtileri müslüman ortamında yalnız Ermenilerle ilgili en başarılı Komünist çalışmalarını bile kaçınılmaz kılıyor ve devrim kontrası objektif sonuçlarını provokasyonlara getirebiliyor.

RGASPİ. F.5. ON.I, D. 1202. Ll. 8-9 ob.

Geçen yüzyıl başlarında liderler kendi iddia ve taleplerinin objekti olarak Azerbaycan'ı seçtiler. 1918 yılında insanlık tarihinde çok ağır bir trajedi başladı, birkaç gün süresince Taşnak eşkiya çeteleri 50 bin kadar sivil halkı, Azerbaycanlı'yı, Tatar'ı, Lezgi'yi, Yahudi'yi ve diğerlerini doğradılar. Ünlü Amerikan tarihçisi Tadeuş Svyatahovski, 1918 yılı olaylarıyla ilgili şöyle yazmıştır: **"Azerbaycan, Sosyalist devrime hazır değildi", "Azerbaycan halkı de-**

vrime çaba göstermiyordu", Sovyet hükümetinin Azerbaycan'daki zaferi, zorla sovyetleştirmenin sonucu idi. "Sosyalist amaçlardan dolayı Azerbaycan halkının en önemli hakkı çiğnendi". Amerikan araştırmacısı şunları da ekliyordu: "Devrim sürecinde hiçbir politik gücü olmaması nedeni ile Müslüman ahaliyi sadece oyaladılar. O zaman Bakü'de 260 binden fazla kişi oturuyordu. Onlardan 200 bini müslüman idi".

Ermenilerin verdikleri ifadeleri sizlere sunuyoruz:

A.Emiryan: "Yalnız Erivan şehrinde 200 Azerbaycan köyü yıkılmıştı". *("Bakinskiy Raboçiy" gazetesi, 28.05.1918)*

Ermeni bilgini S. Zavaryan şu gerçekleri onaylıyordu: **"1905 yılında Azerbaycanlıları mahvettiklerinde Şuşa'da 12, Cavanşir Bölgesi'nde 15, Cebrayıl'da 5, Zengezur'da 43 köyü yakmışlardır** *(Karabağın ekonomik şartları ve 1905-1907 yılları. Ermeniceden tercüme, Sankt Peterburg, (SPb), 1907, s.61)*

"Ortalık biraz sakileştiğinde Şuşa'ya tekrar gittim ve orayı gördüm. Kentin Türk mahallesinde taş yığınlarından başka birşey kalmamıştı. Bütün evler yakılmış, sahipleri ise öldürülmüştü. Aynı durum, Hankendi'ndeki Türk mahallesinin de başına gelmişti. Bakü'de Ermeniler İngilizler'in yardımıyla bu büyük petrol kentini ele geçirmiş ve Türk nüfusundan olan 25 bin kişiyi katletmişlerdir." *(Ohanes Apresyan'ın hatıralarından. Leonard Ramsvel Hartvil. "İnsanlar böyledir.1918-1922 yılı Azerbaycan olayları, bir Ermeninin anılarında", ABD, İndianapolis, "Bobbs Meril kompanii" Basımevi, 1928)*

R.Hovanesyan: 1918 yılının başlangıcından 1 Ağustos'a kadar 300 Müslüman *(Azerbaycan)* **köyünün yıkılmasıyla**

ilgili bilgi yayınlanmıştı... Ermenistan'ın başkentinde 13 bin, civarındaki köylerde ise 50 bin Azerbaycanlı göçmen Hristiyan Ermenilerin kontrolündeydiler. Başkentten güneye doğru arazilerde 70-80 bin kadar Müslüman göçmen toplanmışdı. Ermeni devleti onlara yardım etmeyi reddetti." *(The repablik of Armenia)*

A.Lalayan: "Taşnaksütyun Partisi temsilcilerinin etrafında toplanan çok sayıda gönüllü ekip, savaşın yaşandığı Türkiye arazisinde kadın, çocuk ve sakatları acımasızca kılıçtan geçirmişlerdir. *("İnsanlar böyledir.1918-1922 yılı Azerbaycan olayları, bir Ermeninin anılarından", 1928 y.)*

Z.Korkodyan: "1918-1920 yıllarında Ermenistan'da oturan Taşnak "mavzercileri", 575 bin Azerbaycanlının kanını dökmüş ve silah zoruyla asıl yurtlarından kovmuşlardı." *(Sovyet Ermenistanının nüfusu. 1931-1932". Erivan, 1932)*

"Azerbaycanlıların soykırımı" kavramı, politik alanda Haydar Aliyev tarafından gerçekleştirildi. 26 Mart 1998 tarihinde Azerbaycan Cumhurbaşkanı Haydar Aliyev'in kararıyla resmi olarak 31 Mart "Azerbaycanlıların soykırımı" günü ilan edildi. Kararda: **"Azerbaycan'ın Rusya ve İran tarafından iki kısma bölünmesinden sonra Ermenilerin kitle halinde tarihi topraklarımızda kalıcı olarak yerleştirilmesi, katliamlar, 1905-1908 yıllarında Azerbaycanlılara karşı zulümler, 1920 yılında Zengezur'un Ermenistan ile birleştirilmesi, Karabağ arazisinde Ermeni muhtar devletinin kurulması, 1948-1953 yıllarında yurttaşlarımızın Ermenistan'dan kovulması, bu planın terkip kısımlarındandı. Geçen yüzyılın 80'li yıllarında SS-**

CB'nin tahrik etmesi ile Ermenistan'ın Azerbaycan'a karşı yeni arazi talepleri, geniş çaplı savaşa çevrildi. Bunun sonucunda Azerbaycan'ın %20 toprakları Ermeni silahlı eşkiya örgütleri tarafından işgal edildi, bir milyon kadar kişi zorla kendi yurtlarından kovuldu ve göçmen hayatı yaşamaya mahkum edildi. Yüzyıllarca süren şoven ve askeri politika sonucunda ezeli ve temelli Azerbaycan toprakları saldırgan komşular tarafından işgal edildi, on binlerce vatandaşımız vahşicesine katledildi, binlerce manevi kültürel anıtlarımız yıkıldı".

Azerbaycan Cumhurbaşkanı **İlham Aliyev'e** göre Azerbaycanlılar'ın soykırımı iki yüz yıl önce, yani on dokuzuncu yüzyılda başlamıştı. O, diyor ki, **"Ermenilerin Azerbaycanlılara karşı sürdürdükleri soykırım politikası ve saldırılarının, iki yüz yıllık tarihi vardır. Bu hain politikanın sonucu olarak Azerbaycan'ın tarihi toprakları zaman zaman Ermeniler tarafından işgal edilmiş, yüz binlerce vatandaşımız zorla kovulmuş ve göçmen hayatı yaşamaya mahkum edilmiş, on binlerce kişi katledilmişti."**

On dokuzuncu yüzyılın bilginlerinden olan V .Grigoryev, A. Dekonskiy ve başka bilginler, topraklarımıza girmiş Ermenileri hain, kurnaz, cimri, menfaatlarına düşkün diye adlandırıyorlardı. Rusya İmparatorluğu Devlet Mali Bakanlığı'nın Kafkasya bölgesinden sorumlu memuru Ermeni asıllı S. Zelinskiy şöyle yazıyordu: **"Salmas'tan gelen, Tumbul köyünde yerleşen Ermeniler, yalancılık ve dolandırıcılıkla, kalpazanlıkla, karaborsacılıkla, özellikle de altın ticaretiyle ve haç hırsızlığıyla uğraşıyorlardı. Amaçlarına ulaşmak için ortama uygun olarak kendi-**

lerini bazen Ortodoks Hristiyanı, bazen de Müslüman gibi tanıtıyorlardı".

Azerbaycanlıların kanlı trajedisi, suçsuz olarak cezalandırılmalarının, yurtlarından kovulmalarının ve sürülmelerinin, kitle halinde katledilmelerinin, yok edilmelerinin yirminci yüzyılda zirveye çıkmıştır diyebiliriz. Azerbaycan halkının soykırımı artık iki yüz yıldan fazla zamandır devam ediyor. Bu trajedinin başlangıcı, Rus İmparatorluğu ve İran tarafından yapılmış Gülüstan *(12 Ekim 1813 y.)* ve Türkmençay *(10 Şubat 1828 y.)* barış anlaşmalarıyla oldu. 21 Mart 1828 yılında Rus Çarı'nın kararıyla Kuzey Azerbaycan'ın ilhak edilmesinden sonra İrevan ve Nahçivan hanlıkları arazisinde "Ermeni ili" kuruldu. Bu belgenin 15. maddesine göre Ermenilerin İran'dan, İrevan'a *(şimdiki Eriyan'a)* Azerbaycanlıların oturdukları arazilere, Karabağ'a ve Nahçivan hanlığına yerleştirilmesi yerli halkın ezeli topraklarında sıkıştırılmasına neden oldu. Etnik yok etme, birkaç defa kovulma ve göç etme sonucu olarak haritada başkenti eski Azerbaycan kenti İrevan olan "Ermenistan" adlı monoetnik bir devlet ortaya çıkartıldı. Kültürel anıtları yerinden sökmüş ve yıkmışlardır.

O zaman Ermenilerin başbuğu **Serj Sarkisyan'dan** *(Ermenistan'ın şimdiki cumhurbaşkanı)* Hocalı'yı nasıl işgal ettiklerini anlatmayı rica ettiklerinde o, çok dikkatli cevap verir: **"Bence, bu konuda yüksek sesle konuşulmaz. Bana öyle geliyor ki, esas sorun başka bir şeydi. Hocalı'ya kadar, Azerbaycanlılar kendileriyle alay edildiğini düşünüyorlardı. Onlar; Ermeniler sivil Azerbaycan halkına el kaldıramazlar, diye düşünüyorlardı. Biz şu stereotipi yık-**

tık. ***Hocalı olayları Azerbaycanlılar için iyi bir ders oldu. Ben Ermeni halkının bu kahramanlığına katıldığımdan dolayı gururluyum.*** Tarihi kaynaklara dayanarak söyleyebiliriz ki, 1829-1830 yıllarında İrevan Hanlığı'na 125 bin Ermeni yerleştirilmişti. Bu da yerli halkın yüzde 3'ü demekti. İrevan kentinde 7331 Azerbaycanlı ve 2364 Ermeni oturuyordu. Kısa bir zaman süresinde hükümetin desteği ile 40 bin Ermeni İran'dan, 84 bini ise Türkiye'den getirilerek buraya yerleştirildi. Sonradan İrevan valiliği olarak adlandırılacak arazide 1301 köyden 959'u Türklere mahsustu. 1920 yılında Ermenistan'da Sovyet hükümeti kurulana kadar eskiden bu arazide oturan 373.582 Azerbaycanlıdan 12 bin kişi kalmıştı! Kısa bir sürede yukarıda adı geçen devletin "bağımsızlığıyla" ilgili Ermeni eşkiya örgütleri tarafından 1.000'den fazla Müslüman köyünün adı tarihten silindi. *(Gerçek, Ermenilerin kendi kaynaklarından alınmıştır.)* Ermeni tarihçisi Lalyan'ın söylediğine göre, **"1917-1920 yıllarında Ermenistan arazisinde %60 Azerbaycan halkı öldürülmüştü.** *("Revolyusiyonnıy Vostok" dergisi, № 2-3,1936, Moskova)*

Kuba şehrinde Ermeni nüfusunun olmamasına rağmen, Ermeni alayı 3 bine yakın Azerbaycanlıyı, Lezgi'yi, Yahudi'yi kılıçtan geçirdi... 1918 yılının Mart-Nisan aylarında Ermeni eşkiya örgütleri 50 bin Azerbaycanlıyı vahşicesine öldürdüler. Ermeniler, Şamahı bölgesinde 58, Kuba'da 122, Karabağ'ın yukarı kısmında 150, Zengezur ilinde 115 köyü yıkmışlardı. 1918 yılında yalnız Batı Azerbaycan'da 211 köyü yakmış ve yıkmışlardı. Ermeni kaynakları, kesin olarak Zengezur ilinde 115 köyü yıktıklarını, 3257 erkeği, 2276 kadını ve 2196 çocuğu öldürdüklerini doğruluyordu. Tarihi

kaynaklara dayanarak iki yüz yıl süresince Ermenilerin Azerbaycanlılara karşı gerçekleştirdiği yok etme politikası sonucunda yaklaşık olarak 1 milyondan fazla kişi öldürülmüştü. Ayrıca 2 milyondan fazla yurttaşımız Batı Azerbaycan'dan zorla kovularak Azerbaycan'ın doğusuna göç etmek zorunda kalmışlardır. Hatta 1948-1953 yıllarında İ.V.Stalin'in genel sekreter olduğu zamanlarda Ermeniler, 150 bin kişiyi Ermenistan'dan kovmuşlardır. Tüm göçmenler sonradan Kür-Aras vadisinde yerleştirilmişlerdir.

Ermenilerin halkımıza karşı gerçekleştirdikleri vahşiliklerin hukuki ve politik incelemeleri, Azerbaycan Demokratik Cumhuriyeti zamanında başlanmasına rağmen, Sovyet hükümeti kurulduktan sonra bilginler bu işleri durdurmak zorunda kaldılar. Yirminci yüzyılın 80. yıllarında 1918-1920 yıllarının tarihi yeniden tekerrür etti. Bununla ilgili Ermeni tarihçisi Lalayan şöyle yazmıştır: **"1918-1920 yıllarında Ermenistan'da 60 bin kadar suçsuz Azerbaycanlı'nın kanı akıtıldı. Yalnız Zengezur ilinde 3257 erkek, 2226 çocuk katledildi, 1060 erkek, 794 kadın ve 475 çocuk yaralandı. Aynı zamanda 1917-1920 yıllarında Bakü, Şamahı, Kuba ve Zengezur'da Azerbaycanlıların yok edilmesi gerçekleştirilmişti. 30 Mart 1918 tarihinde Kuba ve civarındaki köylerde 3 bin kişi öldürülmüştü.** *("Revolyusiyonnıy Vostok" dergisi, №2-3, 1936, Moskova)*

1918 yılında çok ünlü Taşnak Vaaram'ın verdiği bilgi: **"Ben hiçbir şeye bakmadan Basar Keçer'de Türk ahaliyi öldürdüm. Sonradan tüm ahaliyi mahvetmediğim için pişman oldum. Bu köpekleri sonuncusuna kadar mahvetmek için en gerçekçi metod, savaştan sonra yaralıları**

toplayıp kuyulara atmak, canlarının çabuk çıkması için Türklerle dolu kuyuların üzerine ağır taşlar koymaktır. Ben; tüm erkekleri, çocuk ve kadınları topladım, onları öldürdükten sonra kuyuya attım ve üzerlerini ağır taşlarla doldurdum. Bir daha hayatta olmasınlar diye...

Kafkasya'da bağımsız devletler kuruldu: Gürcistan, Ararat ve Azerbaycan Cumhuriyeti. Haziran 1918'de her devlet ayrıca "Türkiye ile barış ve dostluk anlaşması" yaptılar. Ermenistan'ın arazisi 10. 400 km. kare, Azerbaycan Demokratik Cumhuriyetinin arazisi tartışılmadan 98.000 km. kare *(tartışılan arazilerle 114 km. kare)* tayin edildi. 28 Mayıs 1918 tarihinde Azerbaycan Demokratik Cumhuriyeti, Doğu'da ve Müslüman dünyasında parlamento ile idare esasına dayanan ilk Demokratik Cumhuriyet oldu. 1918 yılında Brest Litva Barış Anlaşmasına göre Kars, Ardahan ve Batum, Türkiye Cumhuriyeti'ne verildi. İran ve Türkiye sınırlarını geçen Rus ve Ermeni askerlerinin bir kısmı Bakü'ye yerleştirildi. Sovyet Rusyası tarafından Kafkasya'dan Sorumlu Komiser tayin edilen Stepan Şaumyan bu orduyu Azerbaycan'a karşı kullandı.O, katliam gerçekleştirmek için bahane arıyordu. Böyle bir neden de bulunmuş oldu: Bu, Lenkeran gönüllülerinin kendi silahlarını Müslüman askerlere teslim etmek isteği idi. O zaman S. Şaumyan Rus bolşeviklerini Azerbaycanlılara karşı saldırttı. Böylelikle 1918 yılında görülmemiş katliamlar gerçekleşti. 10-15 bin Azerbaycanlı gaddarca öldürüldü.

Ermeni milliyetçilerinin Dağlık Karabağ'ı işgal etmesi ve Ermenistan ile birleştirilmesi başarıyla sona eremedi.

23 Kasım 1919 tarihinde Tiflis'te Azerbaycan Devleti'nin

çabaları sonucunda Ermenistan ile Azerbaycan arasında savaşı durdurmak üzere bir barış anlaşması imzalandı.

1919 yılının sonlarında milli ilişkilerin kızıştığı vakit Karabağ Göçmenleri ve İrevan Taşnakları, Dağlık Karabağ'ın Taşnak hükümetinden "alınmasıyla" ilgili sorun çıkarttılar. Bu amaçla Karabağ'ın bazı köylerinde toplantılar düzenlendi. Ama daha sonra bu toplantlılardan hiçbir sonuç çıkmadı.

Ermenilerin politik sorunların çözülmesinde başlıca metodları, çok derin tarihi köklere dayanan ve her zaman halklara karşı kullanılan silahlı terör, şantaj ve ihanet olmuştur. Öyle olmaya da devam ediyor.

Ermenistan kaynaklarının verdiği bilgilere göre Ermeniler, Karabağ'ı işgal ettikten sonra 1700 Azerbaycan etoniminin, arazi adlarının ve anıtların adlarını değiştirmişlerdir. Dağlık Karabağ'ı işgal eden Ermeniler, 60 bin arazi adını, 600 kadar Alban manastırını, baziliği, gözetleme kulesini, çan kulesini ve diğer eski Kafkasya Albaniyası devletinden kalmış dini ve tarihi anıtları Ermenileştirmişlerdi. Şimdi tüm bunlar Karabağ'ın Ermenilerin eski tarihi saltanatı olduğuna "tanıklık ediyor". Bu azmış gibi, 1992 yılından Laçin'de, Kelbecer'de, Şuşa'da ve Hankendi'nde 15 yeni Ermeni kilisesi yapmışlardır. 100'den fazla Alban ve Türk anıtını onaylayan taş heykel portreleri ve yazıları, 850 figürü, dekor tatbiki sanat eserlerini, mezar taşlarını yerinden sökmüş ve Ermenistan'a götürmüşlerdir.

1988-1993 yıllarında Ermeni saldırganlığının kanıtı, bir milyon mülteci ve göçmen, toprakların yüzde yirmisinin de işgalidir. Ermeni milliyetçiliğinin gaddarlığına bir başka

örnek de 26 Şubat 1992 tarihinde gerçekleştirdikleri Hocalı trajedisidir.

1992 yılında Hocalı trajedisinden birkaç gün sonra rahmetli muhabir Çingiz Mustafayev'in filme aldığı belgeseldeki olayları Ermeniler, "kendi acıları gibi" dünya toplumuna yayıyorlar.

Ermeni terörünün zirve yaptığı en kanlı zaman, 26 Şubat 1992'de Karabağ'ın 7 bin nüfusu olan Hocalı Kenti ve onun civarında gerçekleştirdikleri soykırımdır. Büyük çaplı tedbir sonucunda yabancı uzmanların yardımıyla Ermeni birlikleri Hocalı'yı işgal etmişlerdir. Devamlı olarak Rusya'nın özel birlikleri, binden fazla Azerbaycan vatandaşını vahşicesine, acımadan en ağır işkencelerle, döve döve, kurşunlayarak öldürmüşlerdir. Şimdi Ermeniler tarafından işgal olunmuş arazide, Hocalı enkaz ve harap bir haldedir. Ermeniler bu faciayı Karabağ'da oturan Azerbaycanlıların gözlerini korkutmak ve artık bu yerleri bırakıp gitmelerini istedikleri için yapmışlardı. Bir süre sonra aynı pratiği, Karabağ'ın merkezindeki Şuşa kentini ve civarındaki köyleri işgal ederek terör eylemini tekrar denediler. Şimdi Şuşa'nın Azerbaycan'ın temel kenti olduğuna tanıklık eden tüm tarihi eserlerden gurur duyuyorum." *(Tomas de Vaal. "Siyah bahçe", s.235).*

Rus ordusu albayı Savelyev Kreml'e açık mektubunda Ermenilerin ve Rus askerlerinin Hocalı'da yaptıkları terör eyleminden dolayı vicdan azabı duyarak şöyle yazıyordu: **"Ben gözlerimin önünde gerçekleşmiş olaylarla ilgili susmak düşüncesinde değilim. Kurşunlanmış suçsuz erkekleri, çocukları, ihtiyarları, gebe kadınları unutamıyorum.**

Tüm Azerbaycanlılar beni bu vahşiliklere, bu katliamlara karşı çıkmaya gücüm yetmediğinden dolayı affetsinler! 19 sayfalık gizli belgeleri Kremlin'e, Savunma Bakanlığı'na ve Birinci Baş Yönetmenliğin *(keşif yönetmenliği)* **generallerine gönderiyorum. Rus subaylarının onuru ve şerefi kirlenmiştir"** *(http://www/interkavkaz.info/ index/php)*

10 Mart 1992 yılında Rusya İçişleri Bakanı Viktor Yerin, Rusya Federasyonu Cumhurbaşkanı Boris Yeltsin'e Hocalı trajedisiyle ilgili mektup yazmıştır. Bakan, Cumhurbaşkanıyla görüştüğü takdirde ona olayı ayrıntıları ile anlatacağını yazmış ve mektuba eklediği video bandı seyretmesini rica etmiştir. Bantta Sovyetler Birliği'nin 366 numaralı motorize birliğinin 1890 kişiden oluşmuş personelinin yaptıkları ve Hocalı trajedisinin görüntüleri filme alınmıştı. General Yerin, Yeltsin'e şöyle yazmıştı: **"Hocalı'da kadınları, çocukları ve ihtiyarları kurşunlamışlardır. Cesetlerin kafa derilerini yüzmüştüler. Bunları belgesel film çeken Azerbaycanlılar da onaylayabilirler. Birkaç çocuğun kulaklarını kesmişlerdi. İhtiyar bir kadının yüzünün derisini yüzmüşlerdi. Bazı ölülerin yağmalandıkları açık şekilde görünüyordu. Çok sayıda ceseti çirkinleştirmiştiler... Bizim keşif kolunun bilgilerine göre tüm bunları Mustafayev soyadlı, belgesel film çeken muhabir açıklıyor ve Dağlık Karabağ'da yerleşen 366 numaralı motorize birliğini suçluyor...** *(Bak: N. Gavrilov "Voyennıye vedomosti" S.Peterburg Basımevi, 1998, s. 96)* R.Novruzoğlu'nda olan belgelere göre Yeltsin, bandı seyrettikten sonra keşif koluna, Rus askerlerinin şeref ve onurunu lekleyen böyle olayları filme almayı yasaklayan özel bir kararı *(0219/21.-OD-1992. III.12)* kabul ettiğini bildirmiştir.

8 Mayıs 1998 yılında Erivan'da Los Angeles'ten Fransa'ya kadar tüm ülkelerdeki Ermeni diasporası temsilcilerinin katıldıkları Lübnanlı Ermeni yazarı Daud Mensur Heyriyan'ın Arapça'da yazdığı "Haçın İsteği Üzerine" kitabının tanıtım töreni yemeğinde, "Hocalı'da biz Türkleri kendimize saygı ve değer vermeye zorladık", diyerek Ermeni halkının şerefine kadeh kaldırmışlardır. Bundan sonra kitabın adını değiştirip "Mesih Namına" koyarak Fransızca, İngilizce ve Ermenice'ye çevirmişlerdir. Kitabı Ermeni diline çevirdikten sonra Hocalı hakkında birkaç sayfa yazının tamamıyla Ermenilerin namus ve haysiyetini lekeleyeceğini hatırlayıvererek, hemen Hocalı trajedisiyle ilgili tekzip verdiler. Bu kitabı dünya toplumundan gizlemeye karar verdiler. Özellikle de İran'da kitabı Farsça'ya çevirmek istediklerinde İsfahan'daki Ermeni diasporası, kitabın yayınlanmasından sonra başlayacak olayları düşünerek, buna izin vermedi. O yüzden de şimdi bu kitabı hiç kimse bulamıyor. *(Türkçe 1 ata sözü bul!)* **Artık çuvaldız torbaya sığmıyor.** Kitapla ilgili bilgi Ermenilerin kendileri tarafından yayıldı. Şimdiyse bu kitabın varlığını kabul etmiyor, eserden yayınlanmış parçaları bile "temizlemekle" uğraşıyorlar.

Biz sizlere Daud Mensur Heyriyan'ın "Haçın İsteği Üzerine" kitabından bazı sayfaları sunuyoruz *(19-76.cı sayfalarda Hocalı trajedisiyle ilgili yazılar.)*

26. sayfa: **Soğuk kış sabahında Daşbulak köyüne** *(Eskeran bölgesi civarında Hocalı'ya yakın köy-yazarlar)* **gitmek için bir kilometreye yakın bir uzaklıkta olan bataklığı geçmemiz gerektiğinden, cesetleri toplayarak onlardan köprü kurduk ve üzerlerinden geçerek köye yetiştik. Ben**

cesetlerin üzerinden geçmek istemiyordum. O zaman yarbay Ohanyan *(Ermenistanın şimdiki Savunma Bakanı-yazarlar)* **bana korkmamam için işaret etti. Bu, savaşın kanunlarındandır. Ben ayağımı 9-11 yaşlarında bir kızın cesedinin kan içinde olan göğsünün üzerine koydum ve geçtim. O an kızın kanı benim çizmelerim ve pantalonuma bulaştı. Böylelikle, sayarak 1200'den fazla cesedin üzerinden geçtim."**

Yazar 62 ve 63. sayfalarda şöyle yazıyordu: **"... 2 Mart'ta Gaflan Ermeni grubu** *(cesetleri yakmakla uğraşan bir grup)* **Hocalı'dan bir kilometre Batıya doğru 2.000'den fazla alçak Mongol'un** *(Türklerin)* **küme şeklinde cesedini toplayarak yaktı. Sonuncu kamyonda 10 yaşında boğazından ve ayağından yaralanmış bir kız gördüm. Daha dikkatli baktığımda nefes aldığını gördüm.**

Soğuğa, açlığa ve kurşun yarasına rağmen çocuk hala yaşıyordu. Ben, ölümle mücadele eden o çocuğun gözlerini hiçbir zaman unutamam!

Sonra Tigranyan soyadlı Ermeni askeri yaralı çocuğu kulağından kaldırarak onu cesetleri yakmak için mazot döktükleri kümenin içine bıraktı. Biraz sonra cesetleri yaktılar. Ben yangının içinden duyulan "imdat!" seslerini hayatımın sonuna kadar unutamam. Artık yürüyemedim, ayaklarım tutulmuştu.

Ben tüm kutsalların lanetledikleri Türklerden Şuşa'yı kurtarmak için geri döndüm. Onlar ise, Haç namına kendi yollarına devam ettiler..."

Dikkatinize diğer bir paranoya hastası olan Z.Balayan'ın "İçimizin ihyası" kitabından bazı parçalarını sunuyoruz: **"...**

yalnız kalbi çıkarılarak dert ateşinde yakılmış Ermeni, şu satırlardan gurur duyabilir: "Ben vatandaş şerefimin ve kutsal erkeklik onurumun gereğine uyarak leş gibi kokan bu Mongol dölüyle hesaplaştım.

Haçatur ile bodruma indiğimizde askerlerimiz çocuğu avuçlarından pencerenin çerçevesine çivilemişlerdi. Sesini çıkarmasın diye Haçatur onun öldürdüğü annesinin memesini kesip, ağzına soktu. Sonra ben 13 yaşlarında sağ Türk çocuğuna, onun atalarının bizim çocuklarımıza karşı yaptıkları gibi hareket ettim. Ben onun göğsünü ve karnının derisini yüzdüm. Çocuk 7 dakika sonra kan kaybından öldü. Ben doktor olduğumdan, bu yüzden de hümanist olduğum için çocuğa karşı yaptğımdan dolayı kıvanç duydum. Halkımın öcünün yüzde birini aldığım için içimde bir bayram, bir düğün vardı...

Haçatur çocuğun cesedini doğrayarak kendi atalarına, yani köpeklere attı. Akşam 3 Türk dölünden daha aynı şekilde tekrar öcümüzü aldık. Ben bunları gerçekleştirmekle milletimin karşısında bir Ermeni yurtsever ve vatandaş olarak kendi borcumu ödüyordum. Haçatur da benim gibi düşünüyordu. Ben onun ve diğerlerinin gözlerinde öz intikam ve ümanizm *(buna sadizm derler-yazarlardan)* **gördüm. Sonra benim çocukluk arkadaşım Suren, "Biz vahşi değiliz, bu yüzden soğukkanlı olmalıyız. Şimdi Türkler'in şehit ettikleri Ermenilerin ruhu huzura kavuşturmuştur." Ertesi gün hepimiz kiliseye gittik. 1915 yılında Türk cellatları tarafından katledilmiş kişiler için dualar ettik. Dün akşam yaptıklarımız için Allah'ın bizi affetmesini rica ettik. Ama biz mutluyduk, mutluyduk çünkü, bizim vatanımızın bir**

kısmı olan Hocalı'yı 30 bin pislikten kurtarmıştık. Sonra biz Surenlere gittik. Onun hanımı bardaklarımıza Cermuk suyu doldururken Haçatur yorgun bir sesle, "sevgili vatanımızı kurtarmak ve Büyük Ermenistan'ı yeniden kurmak Ermenilerin borcudur. Bu, bizlere göklerden gönderilmiş kutsal bir görev olduğu için artık vicdanımız ecdatlarımıza karşı temizdir. Biz görevimizi sonuna kadar yapmalıyız. Ben de her Ermeni gibi bunu yapmaya borçluyum". *("İhya", Vanadzor, 1966, s. 260-262)*

İşte budur, Ermeni "fikir adamlarının" gerçek içyüzü! Acaba, neden bu güne kadar hümanist Batı demokrasisi susuyor?!

Yukarıda tasvir olunan olaylar ve gerçeklerle ilgili Haydar Aliyev Fondu'nun Başkanı, UNESCO ve İSESKO'nun İyi Niyet Elçisi Mehriban Aliyeva şöyle söylemiştir: **"Hocalı trajedisi, dünyanın her yerinde oturan tüm Azerbaycanlıların yüreğinde unutulmayacak bir iz bırakmıştır. Ermeni milliyetçilerinin Azerbaycanlılara karşı gerçekleştirdikleri soykırım sonucunda yüzlerle suçsuz kişi öldürüldü. Hocalı trajedisi yirminci yüzyılda insanlığa karşı yapılmış en korkunç cinayettir. Ben hiç bir halkın, böyle bir trajedi ile karşılaşmamasını arzu ediyorum".**

Haydar Aliyev Fondu bu probleme büyük önem veriyor. Her yıl Hocalı trajedisiyle ilgili kitaplar basılıyor, filmler çekiliyor, fotoğraf sergileri düzenliyor. Bu gün dünyanın 50'den fazla ülkesinde fond, tarihçilerin, kültür adamlarının, gençlerin katıldıkları törenler düzenliyor.

8 Mayıs 2008 tarihinde Haydar Aliyev Fondu'nun Rusya temsilcisi ve Gençlerin Kültürlerarası Diyaloğu Forumu

Genel Koordinatörü Leyla Aliyeva'nın yönetmenliği ile **"Hocalı'ya Adalet"** töreni düzenlendi. Törende Leyla Aliyeva şöyle söylemiştir: **"Bu gün dünyanın birçok ülkesinde bu trajediyle ilgili tüm gerçek bilginin toplandığı "Hocalı'ya Adalet" sitesininin açık gösterisi sunuluyor".**

2 Mayıs 2009 yılında 15 Avrupa ülkesi Genç Politikacılar Partisi temsilcilerinin katıldığı toplantıda Ermenistan'ın Cumhurbaşkanı Serj Sarkisyan REGNUM Haberler Ajansı'nın muhabirine şöyle söylemiştir: "Karabağ ve Nahçivan, Azerbaycan'a bölgenin SSCB'nin yönetiminde koruması amacıyla verilmişti. Dağlık Karabağ ve Nahçivan'ın Azerbaycan'ın yönetiminde olması, Kafkasya bölgesinin SSCB'den çıkmamasına hizmet ediyor".

Yalnız Sarkisyan değil, başka uydurma Ermeni bilginleri de Nahçivan'ın asıl Ermeni toprağı olduğunu ve Hayların Azerbaycan Türkleri tarafından mahvedildiklerini "ıspat ediyorlar."

Biz onlara tarihi belgelerle ve bilginlerimizin ilmi makaleleriyle cevap vermek istiyoruz.

Binlerce yıldır var olan Nahçivan, bu bölgenin zengin ve çok taraflı kültürü olduğuna şahitlik ediyor. Nahçivan arazisinde eşi benzeri olmayan bir anıt olan **"Eshabu-l Kehf"** *(Arapça "mağarada yaşayanlar" demektir.)* Müslüman Doğusu'nun yayılmış rivayetlerindendir. Bu rivayete göre yedi müslüman genç gavur baskılarından kaçarak bir mağarada yerleşiyor ve orada uyuyorlar. Bununla ilgili Kuran-i Kerim'de deniliyor ki: **"Müminler ve kafirler uyuyakalmış gençlere nasıl davranmalarına ilişkin tartışıyorlardı. Diyorlardı ki: "Onların üzerine bir ev yapın".**

Rab'leri onları iyi tanıyor. Onların durumunu iyi bilen müminler ise diyorlardı ki: "Onların üzerine mabed yapın". Bazıları ise : "Üç kişilerdir, dördüncüsü köpektir". Diğerleri ise şöyle söylüyorlardı: "Beş kişilerdir, altıncısı köpektir". Gayba sarı taş atıyorlar galiba. Bazıları da diyorlardı ki: "Yedi kişilerdir, sekizincisi köpektir." Söyle ki, onların gerçek sayısını Rabbim biliyor. Yalnız çok az kişi biliyor onların kim olduklarını. Mağarada üç yüz yıl kaldı onlar, üstelik de dokuz yıl. Orada oldukları süreyi Rabb'im biliyor" *(Kurani-Kerim,18: 21-23)*

21 Mart 1828 yılında Çar Rusyası Senatosu'nun kararıyla Azerbaycan arazisinde Ermeni Devleti'ni kurma görevini Rus memurlara verilmişti. Kararda şöyle yazılıyordu: **"10 Şubat 1828 yılında İran'la yapılmış anlaşmaya göre Rusya ile birleştirilmiş Nahçivan Hanlığı'nın Ermenistan ili olarak adlandırılmasını emrediyorum"** *(Rusya Federasyonu Merkez Tarih Arşivi, fond 880,yazı 5, belge 389, sayfa 18.)*

1828 yılında Ermenilerin İran'dan Nahçivan'a yerleştirilmesi, bölgede milletlerarası ilişkileri şiddetlendirdi. V.Grigoryev'in söylediğine göre söylenen yılda Çar Rusyası zorla 2551 Ermeniyi Tebriz'den, Hoy'dan, Salmas'dan ve Urmiye'den Nahçivan'a yerleştirdi. Grigoryev'in şu kitabı ünlü Rus şairi A.S.Puşkin'in dikkatini çekti. 1836 yılında Puşkin'in bastığı "Sovremennik" dergisinde A.Zolotnitskin'in Grigoryev'in eseri hakkındaki yazısı yayınlandı. Göçmenler yerli halkın oturduğu en bereketli topraklarda onları sıkıştırarak yerleştirildiler. Sonuçta yerli halk olan Azerbaycanlılar asıl yurtlarını bırakıp gidecek oldular. **"Çok sayıda Ermeni grubu kendi başına en iyi köylerde**

sahipsiz kalmış evlere yerleştiler. Bundan zarar gören, yeni göçmenler tarafından sıkıştırılan yerli halk oldu. Yerli idareciler daha çok yeni gelenlere önem veriyor ve yerli sakinleri lütuf göstermeye, topraklarının bir kısmını onlara bağışlamaya zorluyorlardı." *(V.Grigoryev. "Nahçivan İlinin İstatistik tesviri", s, 1833.)*

On dokuzuncu yüzyılın bilginleri *(V.Grigoryev, A. Dekonskiy ve başkaları)* göç etmiş Ermenileri hain, kurnaz, cimri, menfaatlarına düşkün ve kapalı diye adlandırıyorlardı. Rusya İmparatorluğu Devlet Malı Bakanlığı'nın Kafkasya böldesinden sorumlu memuru Ermeni asıllı S. P. Zelinskiy şöyle yazıyordu: "Salmas'dan gelerek Tumbul Köyü'ne yerleşen Ermeniler, yalancılık ve dolandırıcılıkla, kalpazanlıkla, karaborsacılıkla, özellikle de altın ticaretiyle ve haç hırsızlığıyla uğraşıyorlardı. Kendi amaçlarına ulaşmak için ortama göre kendilerini bazen Ortodoks Hristıyanı, bazen de Müslüman gibi tanıtıyorlardı *(S.P.Zelinskiy* ***"Üç Mahal: Nahçivan, Ordubad ve Dereleyez. Coğrafi İstatistik ve Tarım Yazıları".*** *"Kafkasya hakkında bilgiler dergisi" c.VII Tiflis 1880 y; A.G.Dekonskiy "****Erivan valiliği Şerur- Dereleyez Uyezdin'in batı tarafı devlet köylülerinin ekonomi hayatı."*** *Kafkaslarötesi devlet köylülerinin hayatını öğrenmek için belgeler", c.I, Tiflis, 1885 y.)*

Coğrafi mevkisinden dolayı Nahçivan, Azerbaycan'ın eski tarımcılık, özellikle de bağcılık bölgelerindendir. Halk, tohum ıslah işleri yoluyla burada meyvenin ondan fazla yeni çeşidi yetiştiriliyor. On dokuzuncu yüzyılın 30. yıllarında Nahçivan'da 184 meyve bağı, Ordubad'da 473 meyve ve 50 üzüm bağı vardı. On dokuzuncu yüzyılın

80'nci yıllarında Nahçivan'da 1263 meyve bağı vardı. Tarihi, arkeolojik ve etnografik bigilere göre Azerbaycanlılar Nahçivan sakinleridir. Tarihçi A.Klimov, 1938 yılında şöyle yazıyordu: **"Bu dönemde Azerbaycanlılar, hayvancılık ve tarımla uğraşıyorlardı. Nahçivan Azerbaycan'ın en eski kentlerindendir..., ve Azerbaycan halkı asırlardan beri kendi kültürünü taşımıştır"** *(A.Klimov. Eski anıtlar, "Bakinskiy Raboçiy" gazetesi, 18 Kasım, 1938 y.)*

Ermenilerin daha başka saçmalıklarına da tarihi belgelerle cevap vermek istiyoruz:

Ermenilerin Azerbaycan halkına karşı gerçekleştirtikleri cinayetleri onaylayan ve asılları Türkiye ve Azerbaycan'ın devlet arşivlerinde gizli tutulan bazı belgeleri sizlere sunuyoruz:

BELGE 1
ERMENİLERİN ERİVAN MINTIKASINDA YENİDEN MEZÂLİM BAŞLATTIKLARI

Ermeniler tarafından Erivan mıntıkasındaki Müslümanlara yeniden mezâlim uygulanmaya başlanmış olup Zengibasar mıntıkasındaki Şulludemirci, Aşağıbahtılı, Hacıilyas, Tomuzyiyen, Şullumihmandar, Yukarıbahtılı köylerinde ahâliden birçok kişinin öldürüldüğü, hemen bütün evlerin ve camilerin tahrip edildiği, halkın nakit paralarının zorla alınıp, eşyalarının yağmalandığı, kadınlara tecâvüz edildiği ve zulme uğrayanların Osmanlı Hükümeti'nden yardım istediği.

Şark Cebhesi Kumandanlığı Erkân-ı Harbiyye
Sekizinci Şu'besi'ne Mahsûs Müsvedde Varakasıdır
Şu'be Numarası: 113
Dosya Numarası: 1
Târîh-i Tesvîdi: 13/1/[13]37 HR. SYS. 2878/77

Hülâsa:
Erivan mıntıkasındaki ahâlî-i İslâmiyyeye yapılan Ermeni mezâliminin protesto edilmesi içün Hariciyeye yazılan tahrirât. Hâriciye Vekâletine

1- Ermeniler Erivan mıntıkasındaki ahâlî-i İslâmiyyeye ahîren yeniden bir çok tecâvüzâtda bulunmuşlar ve mezâlim icrâ etmişlerdir.

a- Bir seneden beri Erivan'da ticâretle iştigâl eden dört İslâmdan üçü katl ve birisi ağır sûretde cerhedilmişdir.

b- Zengibasar mıntıkasındaki Şulludemirci karyesinden Rahîm Meşhed Kerim'in hânesine 1/2/[13]37 gecesi birisi asker diğerleri sivil olmak üzre altı Ermeni girmiş, familyasını ve kendisini fenâ hâlde darbetdikden sonra bütün eşyâlarını talan etmişler 120.000 Kafkas ve 3.000 Nikola manatını gasbetmişlerdir.

c- Aynı karyeden Gül Mehmed oğlu Kerbelâî Haydar ve Abdullah oğlu Habîb'in hâneleri ve karyenin mescidi tahrîb edilmişdir. Tahrîbâta uğramayan sâ'ir hâne sâhibleri de yerlerinden çıkarılarak Karabağ Ermenileri iskân edilmişdir. Ot biçmeğe giden İslâm köylülere de Ermeniler tarafından kurşun atılmışdır.

d- Aşağıbahtılı karyesinden Hasan oğlu Nebî'nin hânesini kâmilen yıkarak ağaçlarını götürmüşlerdir. Amucazâdesi Barut Ali oğlu Mehmed'in evine giren müsellah Ermeni askerleri merkûmu tehdîdle pâresini almışlar ve köydeki bütün binâları ve mescidi yıkmışlardır.

e- Şullumihmandâr karyesinden Kerbelâyî Ali Hasan oğlu Mehmed'in hâneleri yıkılmış Kerbelâyî Mehmed oğlu Mehmed'in on beş hayvânı gasbedilmiş, kardaşı Tayyâr ve amcası oğlu Abdulbaki de on beş gündenberi gâ'ib edilmişdir. Bunun öldürüldüğü zannolunuyor.

f- Yukarıbahtılı karyesinde İbrahim oğlu Kerbelâî Asker'in üç evi tahrîb edilmiş karyeye gidüp gelenler yollarda tutularak darbedilmiş ve soyulmuşdur. Kadınlara da ta'arruz edilmiş ve bütün köy halkı korkularından bir kaç hâneye toplanarak dışarı çıkamamışlardır.

g- Hacılyas köyünden Mehmed Hacı Oruc'un evi basılarak 16.000 Nikolay manatı 31/1/[13]37'de Hacı İbrahim oğlu Hasan'ın da 12.000 Nikola manatı ve tekmîl eşyâları gasbolunmuşdur.

h- Bahtılı yanındaki Tomuzyiyen köyünde de bazı hâneler tahrîb olunmuş ve şâyed bu hâller İslâmlar tarafından şikâyet edilirse müştekîlerin kâmilen katledileceği de makâm-ı tehdîdde bildirilmişdir.

2- Himâyesiz ahâlî-i İslâmiyyeye karşı el-ân îkâ'-ı zulmden geri durmayan Ermenilerin yaygarasına ve Beyzâdeyânın notasına karşı müskit bir cevâb teşkîl edecek olan bu mezâlimin Ermeni hükûmeti nezdinde protesto edilmesini muvâfık görmekde olduğum ma'rûzdur.

Iğdır Kumandanlığı Hazretlerine!

Zengibasar ahâlîsi tarafından arzuhâl

Biz Zengibasar ahâlîsi Daşnak eşkıyâ destelerinin zulmünden kovularak binlerce kadınlarımız çocuklarımız Aras çayında ve çöllerde ısıtı sayukdan aç yalavac mahvolduk. Sonra Türk arkadaşlarımızın gelmesini istedik. Vatan deyüp geldik, fakat bizim bedbahtâneliğimizden dolayı Aras boyu hudûd oldu. Şimdi hemen Daşnaklar yine iş başında oldukları sebebine biz mahvoluyoruz, niceki Sarbanlar köyünde:

1- Kânûn-ı Sânînin beşinde üç nefer Ekber Kerbelâyî İbrâhîm oğlu ve Ali Kahraman oğlu ve Hüseyin Mehmed oğlu'nu şurada evvelden Ermeniler Zengi kenârına aparup korkuşuma [kurşuna] yakmışlar ikisi ölmüş Hüseyin Mehmed oğlu yaralanmış hâlde kaçmış.

2- 12'sinde Şullumihmandâr köyünde Muharrem Mehmed Bâkır oğlu'nu üç nefer yoldaşıyla beş mâl ile giderken tutmuşlar. Onlardan şimdiye gibi bir haber de yokdur .....(?) öldürmüşler.

3- Kânûn-ı Sânînin 17'sinde Rahimabad köyünde gece Meşhedî Ali Ekber Hacı Abdul oğlu'nun evine gidüp talan etmişler eşyâlarını ve üç dâne de ineğini aparmışlar.

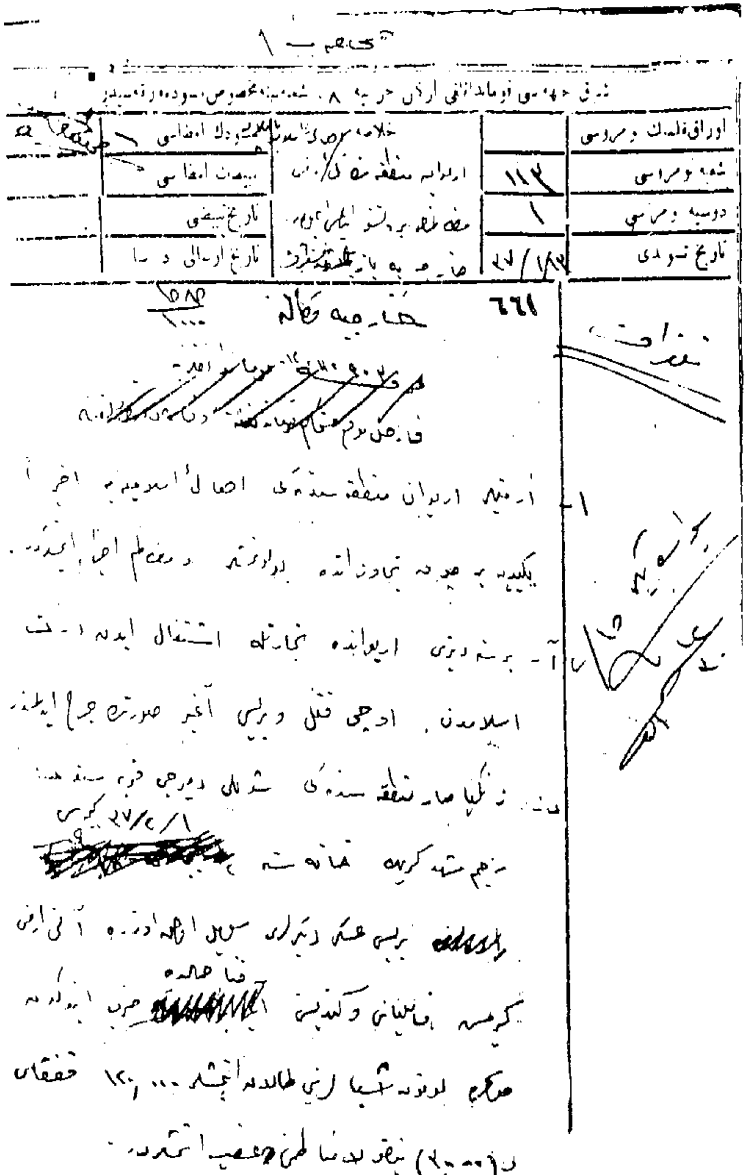
4- Yine Kânûn-ı Sânînin 20'sinde Şulludemirci köyünde Rahim Meşhed Kerim oğlu'nun evini talan etmişler 20 bin manat Nikolay pulunu, 30 bin manat Kafkaz pulunu ve ev eşyâlarını aparmışlar.

5- Kânûn-ı Sânînin 25'inde Karakışlak köyünde Mehmed Hacı Selman oğlu'nun evini talan etmişler üç yüz bin manat Ermeni pulunu, ellibin manat Azerbaycan pulunu aparmışlar.

6- Şubat ayının 4'ünde Sarbanlar köyünden Şurkend köyüne giderken Şurkendlileri bir araba ile iki avrat yanlarında Nefî Kerbelâyî Ali Ekberoğlu, Oruç Kerbelâyî Ali oğlu, Veli Kali (?) oğlu, Hano Mehmed oğlu, İbrahim Haydar oğlu, Mecid Samed oğlu, Kâzım Haşim oğlu, Memuş Hıdır oğlu bir nefer de Kargabazarlı Ahmed Allahverdi oğlu işbu adamları dutmuşlar aparup Karasuyun kenârında kurşuna yakmışlar. Bolardan birce nefer Kargabazarlı Ahmed Allahverdi oğlu özünü suya atmış kurtulmuş onun da ayaklarını soyuk almış, dirilmek mümkün değildir. Binlerce vak'alar olur kalem yazmakdan âcizdir. Bizim Zengibasar köyünde bir ev kalmamış. Hepsini söküp ağaçlarını Erivan'a daşıyorlar. Ve mescid ve câmi'lerimizi harâb edüp hetk-i hürmet etmişler. Bunların hepsini biz savt-ı hükûmeti adlananlara mürâca'at ve ma'lûm etdik, cevâb da vermediler. Şimdi binlerce hürmetli kadınlarımız, çocuklarımız Erivan'da yolculuk ediyorlar. Hiçbir tarafdan mu'âvenet yokdur. Ne hükûmet ve ne gayrîsi biz hemdemiz. Kadınlı, çocuklu, erkekli elimizi uzadırık öz Türk kardaşlarımıza nereden olur ise bize bir çâre arayınız. Bize bu yakın zamânda bir çâre olmazsa hepimiz mahvolacağız. Yemekden giymekden insanı dolandıran eşyâlardan hiç bir şeyimiz yokdur. Ne edeceğimizi bilemeyoruk. Yukarıda Allahu te'âlâ hazretlerinden, aşağıda Türk kardaşlarımızdan başka bir ümidgâhımız yokdur.

10 Şubat 1920 Umûm
Zengibasar ahâlîsi tarafından yazıldı.

BOA. HR. SYS. 2878/77

BELGE 2
ERİVAN VE KARS'A BAĞLI İSLAM KÖYLERİNDE ERMENİLERCE YAPILAN SOYKIRIM

Ermeniler tarafından Erivan'ın Kızılkule köyünde elli nüfustan özellikle genç ve çocukların baltalarla öldürüldüğü, gözlerinin kızdırılmış şişlerle çıkarıldığı ve cesetlerinin kazanlarda yakıldığı; Sabuncu köyünde yüz kırk iki kişinin ağızları ve burunlarının kesilip, gözlerinin oyulduğu; genç kız ve kadınların ırzlarına geçildiği, yeni doğum yapmış gelinlerin kazanlarda bebekleri ile beraber yakıldığı, yakılan kadının eşine bu durum zorla seyrettirildikten sonra kendisinin de yakılarak öldürüldüğü; Karagola, Tirlik, Pozbir, Taşnik, Subatan, Ani ve Danyalık köylerinde Müslüman halkın neredeyse tamamı çeşitli işkencelerle katledilmiş olup, ahâlinin sahip olduğu bütün hayvan, kıymetli eşya ve paralarının gasbedildiği.

1 B. 1339 (11. III. 1921)

On İkinci Fırka Kumandanlığı Karârgâh
Erkân-ı Harbiyye Birinci Şu'be 11/Mart/[13]37
134/46

Şark Cebhesi Kumandanlığına On İkinci Fırka Kumandanı Mîralay Osman Nuri Bey tarafından

Ermenilerin mezâlimine ma'rûz kalan kurâ ahâlî-i İslâmiyyesinden alınan vesâ'ik ol bâbdaki emr-i sâmîleri mûcebince leffen arz u takdîm kılındı.

On İkinci Fırka Kumandanı

Mîralay
İmzâ

12/Teşrîn-i Sânî [1]336 Târîhînde Erivan'ın Kızılkule Karyesinde Ermeniler Tarafından Müslüman Halka Revâ Görülen Mezâlim:

Mezkûr karye evvelce on bir hâneli olup Osmanlı ordusunun ileri harekâtı dolayısıyla mevcûd altmış nüfûsun on nüfûsu kurtulabilmişdir. Sığır olarak 101 mâl, koyun 400, at 8, eşyâ ve erzâklarımız tamamen Ermeniler tarafından yağma edilmişdir. Bu yağma esnâsında da bütün kızların ırzları sûret-i vahşîyânede pây-mâl edilerek gençler ve çocuklar baltalarla öldürülmüş olduğu gibi gözleri kızdırılmış şişlerle çıkarılmış ve kazganlara konarak yakılmışdır.

Kızılkule karyesinden
Alo oğlu Sano Ağa

13/Teşrîn-i Sânî/[1]336 Târîhinde Erivan'ın Sabuncu Karyesinde Ermeniler Tarafından Yapılan Mezâlim:

Mezkûr karye evvelce 30 hâneli olup 150 nüfûsu mevcûd idi. 119 mâl, 320 koyun, 15 at, eşyâ ve erzâklarımız tamâmen yağma edilmişdir. 150 nüfûsdan 8 nüfûsu Ermeni kılıncından kurtulabilmişdir. Diğerlerinin ağızları, burunları kesilerek gözleri oyularak imhâ edilmişdir. Pek fecî' manzaralardan birisini söylüyorum. Yeni doğurmuş gelinler kazganların içine konarak ateşlenmiş, yanmak esnâsında kundakdaki çocuğunu babasının eliyle yanan annesinin kucağına koydurmak ve sonra babalarını yakmak sûretiyle mahvedilmişdir.

Sabuncu karyesinden
Naho oğlu Süleyman

15/Teşrîn-i Sânî/[1]336 Târîhinde Erivan'ın Karagola Karyesinde Ermeniler Tarafından Yapılan Mezâlim:

Mezkûr karye evvelce 15 hâneli olup 90 nüfûsu mevcûd idi. 103 mâl, 500 koyun, 12 at, eşyâ ve erzâklarımız tamamen Ermeniler tarafından yağma edilmişdir. Bu on beş hâneden bir hâne kurtulabilmişdir. Diğerleri kâmilen baltalarla ve fecî' bir sûretde Ermeniler tarafından itlâf edilmişdir.

Karagola karyesinden
Ahmed oğlu Ali

15/Teşrîn-i Sânî/[1]336 Târîhinde Erivan'ın Tirlik Karyesinde Ermeniler Tarafından Yapılan Mezâlim:

Mezkûr karye evvelce 10 hâneli olup 75 nüfûsu mevcûd idi. 75 mâl, 382 koyun, 9 at, eşyâ ve erzâklarımız tamamen Ermeniler tarafından yağma edilmişdir. On hâneden bir hâne kurtulabilmişdir. Diğerleri kâmilen vahşî bir sûretde Ermeniler tarafından itlâf edilmişdir.

Tirlik karyesinden
Hüseyin oğlu Hamza Ağa

17/Teşrîn-i Sânî/[1]336 Târîhinde Erivan'ın Pozbir Karyesinde Ermeniler Tarafından Yapılan Mezâlim:

Mezkûr karye evvelce 6 hâne olup 50 nüfûsu mevcûd idi. 28 mâl, 219 koyun, 3 at, eşyâ ve erzâklarımız Ermeniler tarafından tamamen yağma edilmişdir. Bu altı hâneden bir hânesi Ermeni kılıncından ve mezâliminden kurtulabilmişdir. Diğerleri sûret-i vahşîyânede itlâf edilmişdir.

Pozbir karyesinden
Haso oğlu Murad

22 Teşrîn-i Sânî [1]336 Târîhinde Kars'ın Taşnik Karyesinde Ermeniler Tarafından Yapılan Mezâlim:

Mezkûr karye evvelce 60 hâne olup 300 nüfûsu mevcûd idi. 295 mâl, 600 koyun, 50 at Ermeniler tarafından yağma edilmişdir. Bu 60 hâneden 3 hâne kurtulabilmişdir. Diğerleri tamâmen itlâf edilmişdir.

Taşnik karyesi ağalarından
Mehmed Hasan oğlu Hasan Ağa

23 Teşrîn-i Sânî sene [1]336 Târîhinde Kars'ın Subatan Karyesinde Ermeniler Tarafından Yapılan Mezâlim:

Mezkûr karye evvelce 100 hâneli olup 516 nüfûsu mevcûd idi. 800 mâl, 1.500 koyun, 93 at, eşyâ ve erzâklarımız tamamen Ermeniler tarafından yağma edilmişdir. Bu talandan kurtulabilen 10 hânedir. Diğerleri evlere doldurularak yakılmış ve genç kızların ırzları pây-mâl edilerek, memeleri ve ağız, burunları kesilmek sûretiyle itlâf edilmişlerdir.

Subatan karyesinden
Ali oğlu İsmail Ağa

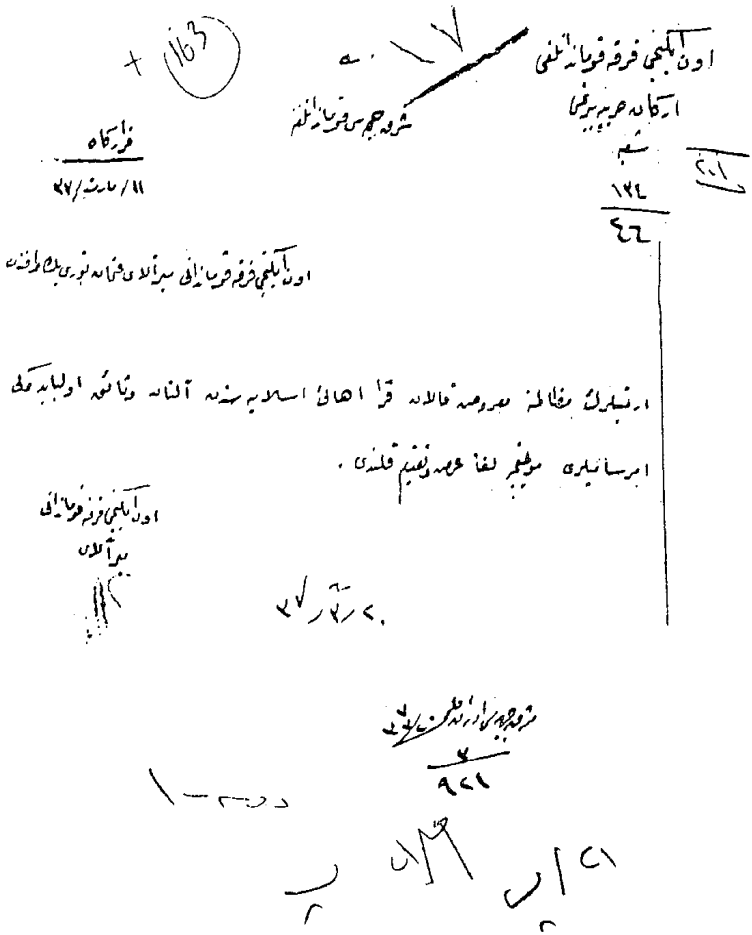
3 Teşrîn-i Sânî sene [1]336 Târîhinde Kars'ın Ani ve Danyalık [Daynalık] Karyelerinde Ermeniler Tarafından Yapılan Mezâlim:

Korhane, Daynalık ahâlîsi tamamen itlâf, mâlları, erzâkları, eşyâları kâmilen yağma edilmişdir. Kezâlik Ani karyesi ahâlîsinin de kısm-ı a'zamı itlâf ve pek cüz'î kısmı firâr edebilmişlerdir. Emvâl ve eşyâsı kâmilen talan edilmişdir. Ani karyesindeki câmi'de el-ân İslâm iskeletleri pek çokdur.

Ani karyesinden
Burhan oğlu Taşdemir

Daynalık karyesinden
Mehmed b. Zeynel Ağa

BOA. HR. SYS. 2878/81

BELGE 3
KARAKİLİS VE CELALOĞLU MINTIKALARINDAKİ İSLAM KÖYLERİNİN KITLIK TEHLİKESİNE MARUZ KALDIKLARI

Karakilis havalisi İslam köylerinin üç senedir ekin ekemedikleri ve ellerindeki mevcud erzakında kızıllar tarafından götürüldüğünden perişan oldukları, büyük bir kıtlığa maruz kalmamak için ahalinin köylerini terk ile Kars mıntıkasına göç edecekleri, Kars-Kağızman ahalisinden olup göç edenlerin tekrar geri döndükleri ve köylerine gönderildikleri; Karakilise ve Celaloğlu mıntıkalarındaki köylerde daha önce bulunan 27.000 nüfustan ancak 18.000'in kaldığı, geri kalanların zulüm ve felaketler sebebiyle hayatlarını kaybettikleri.

24 B. 1339 (3. IV. 1921)

Numara: 473

Şark Cebhesi Başkumandanlığına

Karakilis

3/4/[13]37

1- 1 Şubat [13]37 târîhli emr-i âlîlerine tevfîkan Karakilis civârındaki İslâm köyleri ahâlîsine îcâb eden tebligât ve tenbîhât sûret-i münâsibede icrâ kılınmışdır. Her karyenin intihâb etdiği refkom(?) a'zâları ahâlînin muhâfaza-i hukûkuna imkânın müsâ'adesi derecesinde çalışmakda iseler de bütün bu köylerin mürâca'atgâhı olan Karakilis refkomu hiç bir şikâyeti dinlemiyor ve köylü hukûku ayak altında kalıyor.

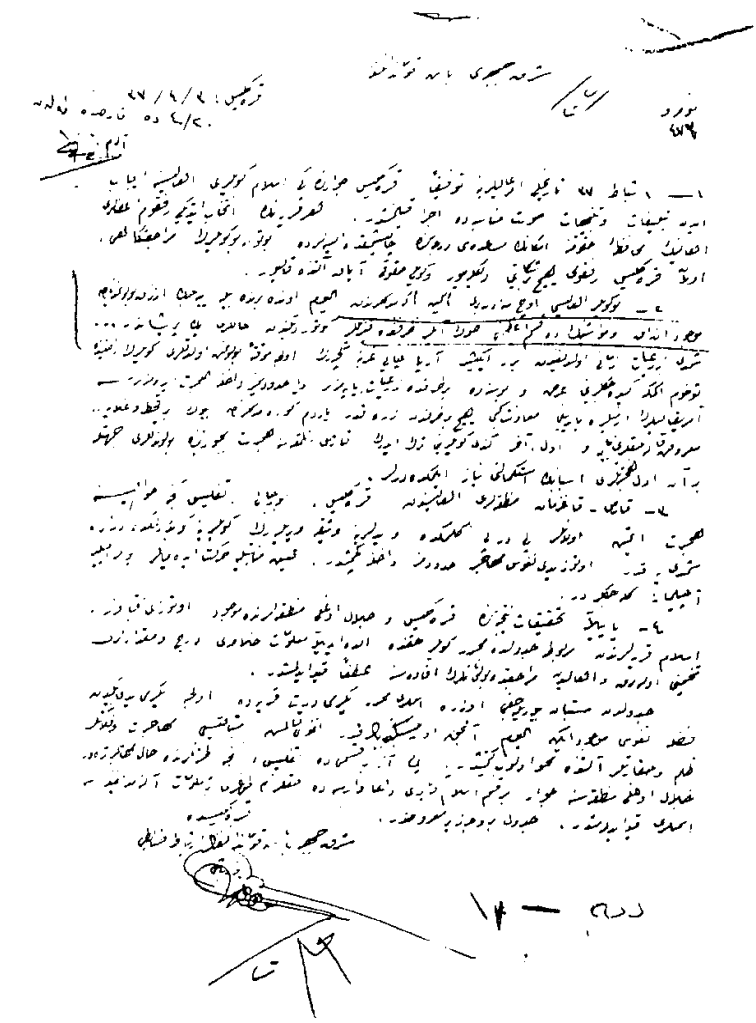
2- Bu köyler ahâlîsi üç seneden beri ekin ekemediklerinden el-yevm onda birinde bile yiyecek erzâk bulunmadığından mevcûd erzâk ve mevâşînin de kısm-I a'zamını son aylar zarfında kızıllar götürdüğünden hâlleri pek perîşândır... Şimdi zer'iyyât zamânı olduğundan birer ikişer Arpaçayı garbına geçerek evvelce muvakkaten bulunmuş oldukları köylerin arâzîsinde tohum ekmeğe gideceklerini arz ve bu sene de bir tarafda zer'iyyât yapamazlar veya hudûdumuz dâhiline hicret edemezlerse Amerikalıların Ermenilere yapdığı mu'âvenet gibi hiç bir tarafdan zerre kadar yardım göremediklerinden büyük bir kaht u gılâya ma'rûz kalacaklarını beyân ve evvel ahir kendi köylerini terk ederek Kars mıntıkasına hicret mecbûriyetinde bulundukları cihetle bir an evvel hicretleri esbâbının istikmâlini niyâz eylemekdedirler.

3- Kars-Kağızman mıntıkaları ahâlîsinden Karakilis, Borcalı, Tiflis, Gence havâlîsine hicret etmiş olanlar pey-der-pey gelmekde ve yedlerine vesîka verilerek köylerine gönderilmekdedirler. Şimdiye kadar otuz yedi nüfûs muhâcir hudûdumuz dâhiline geçmişdir. Kış münâsebetiyle hareket edemeyenler yollar açılır açılmaz geleceklerdir.

4- Yapılan tahkîkât netîcesinde Kalakilis[e] ve Celâloğlu mıntıkalarında mevcûd otuzu mütecâviz İslâm karyelerinden merbût cedvelde muharrer köyler hakkında elde edilen ma'lûmât hülâsası derc ve mikdârları tahmîni olarak ve ahâlîden mürâca'atda bulunanların ifâdesine atfen kaydedilmişdir. Cedvelden müstebân buyurulacağı üzre isimleri muharrer yirmi dört karyede evvelce

yirmi yedi binden fazla nüfûs mevcûd iken el-yevm ancak on sekiz bin kadar nüfûs kalmış mütebâkîsi mühâceret ve felâketler zulm ve hakâretler altında mahvolub gitmişdir. Pek az bir kısmı da Tiflis, Gence taraflarında hâl-I muhâceretdedir. Celâloğlu mıntıkasına civâr bir kısım İslâm köyleri daha varsa da haklarında doğru bir ma'lûmât alınamadığından isimleri kaydedilmemişdir.

Karakilisde Şark Cebhesi
Başkumandanlığının İrtibât Zâbîti
Yüzbaşı

BELGE 4
NAHCİVAN, KAĞIZMAN VE ŞAROL HAVALİSİNDE MÜSLÜMAN HALKA UYGULANAN VAHŞİ SOYKIRIM

Nahcıvan ve Şarol havalisinde 45 İslam köyünün Ermenilerin saldırısına maruz kaldığı; Ermeni kıtalarına yazılan gizli emirlerde görevlerinin tek bir Müslüman kalmamacasına hepsini Aras çayına dökmek olduğunun ifade edildiği; Kağızman eşrâfından Arslan Bey ve eşinin burun ve kulakları kesilerek katledilip Kağızman'da teşhir edilmesiyle halkın korkarak dağlara çekilmesi üzerine tüm mal ve eşyalarının Ermeniler tarafından yağma edildiği; Ermeniler tarafından yapılan zulüm ve vahşet dolayısıyla Erivan, Kars ve Kağızman havalisinden binlerce Müslümanın her şeylerini bırakarak Türkiye tarafına geçmeye çalıştıkları; Kağızmanlı kâdının oğlu Aziz ve yanındaki arkadaşıyla ailesinin Ermenilerce elleri, burun, kulak ve dudakları kesilerek vücutlarına cep açılmak ve göğüslerinde derileri soyulmak suretinde katledildikleri; Ermenilerin Gümrü ve Nahcivan cihetlerinde bazı İslam köylerini basarak 4000 kadar Müslümanı feci bir şekilde katlettikleri.

Erzurum Vilâyeti
Mektûbî Kalemi
Mahreci: Erzurum
Numara: 107/503
[Târîh]: Fî 15 Temmuz sene [1]335

Erzurum Vilâyetine

Mâdde-1 Nahcivan ve Şarol havâlisinde kırk beş pâre köye Ermeniler sunûf-ı muhtelifeden mürekkeb kıta'âtla tecâvüz etmişler ve şimendüfer güzergâhına karîb mahalleri ateş altına almışlar. Son alınan haber ahâlî-i islâmiyyeye yapılan fecî' ve mezâlimin vahşetini göstermekde ve oraya bildirilen katli'âmları te'yîd etmektedir.

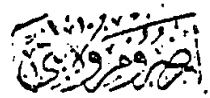
Mâdde-2 Bu havâlîde Büyük Devi [Vedi] (?) karyesinde iki alay ile ta'arruz etmişler ve ahâlîsinden bir çocuğu katletmişlerdir.

Mâdde-3 İslâmlar tarafından yakalanan Ermeniler bu havâlîde bir tek kalıncaya kadar İslâmların mahvına devâm edeceğine ve yâhûd İslâmları külliyen Aras nehrine dökeceklerine, Ermenilerin karâr verdiklerini söylemişlerdir. Elde edilen Ermenilerin kıta'âtlarına yazılan mahrem emirnâmelerini dahi aynen şu cümleler vardır. Şarol ahâlîsini Aras çayına dökmek Üçüncü Alay kumandanının vazîfesidir. Maksad Dakviran (?), Bandob (?), (Ora) (?) Müslümanlarını dahi Aras çayı arkasına dökmekdir.

Mâdde-4 Bâyezîd'de fî 12-7-.35 Nahcivan ve havâlîsi ahâlî-i İslâmiyyesi nâmına verilen telgrafnâmede aynen zîrîne çıkarılmışdır.

15. Kolordu Kumandanı
Karabekir

DH. KMS. 53-3/15, Belge no: 10-18, 21-24

ا. مرموم دیرجه

مکتوبی

[illegible]

[illegible] تحریرات موجوده / ۱۵ تحریرات

ماده — تحریرات وشاره دلی محوالیسنده قریه سنه یازه کوره یازیلر مصنوف محاسبه ودفاتر سنه قطعاً قبول اولنماز.
یازیلر دستنه ویرلکه، محاکمه قریب محللری آتسنه آتسنه آتسلر مسئول اولنانه غیر الحال —
اسعدیه یازیلرده تصحیح وتطابقات وهیئتی کوسترمکده واداره یازیلر یحیه تشکیل عالیلرده تأیید
اتمکده در.

ماده — محوالیه بیوك دوده قریه سنه ایکی آدون ایچ قوجه یازیلر واقالیسنده برچوجق قتل اتمکدر.

ماده — اسعدیه قوجه سنه یکانه ارمنیلر محوالیسنده برتبات قناعتخانه قصه اسعدیه کوی تحریرات
ایچه جلده وبا خود اسعدیه کویده تعیناً آتاسی نزدنه ودکل جکلرینه ارمنیلرك فراریه دیگر
موجب مشاهده. الده بولنیان ارمنیلرك قطعاً تحریرنه یازیلرده تحریم اعنا سلرینه دخی تعیناً
موجب اولدیغی. شاره دلی اقالیمنی آتاسی جانبنه ودکلك ایچنجی آدون قومانده تبات
وتسلیم بیه. مصنفه وقوزاده " باشدیه " اداره سنه مسلماتنه دخی آتاسی
جانبنه آقوسنه ودکلکه.

ماده — یازیلر ۱۸ — ۷ — ۲۵ تحریرات محوالیسی اقالیمی اسعدیه یکی مزه ویرجیه تلغرافخانه سی

قائمقام نائب
فرد بکر

صورت

[illegible] مقرر برکنه مصنوف نظارتی یولره مصنوف محوالیه براقه قریه مملوت اباقری
[illegible] چیکوسی معلم ناموس معیزه مدافعه سی ایچون حکومتی تحقیقات ادعا آیه بولدی

BELGE 5
ERMENİLERİN NAHCİVAN VE CİVARINDAKİ TÜRK KÖYLERİNDE KATLİÂM YAPTIKLARI

Kırk beş İslâm köyünün merkezi olan Büyükvedi, dört bin silahlı Ermeni tarafından kuşatılmış olup, ahâlisinin birçoğunun katledildiği, Ermenilerin birtek Müslümanı hayatta bırakmayarak Aras'a dökmeyi hedefledikleri; buna karşılık Müslüman halkın da kendisini müdafaa etmeye gayret gösterdiği; esir alınan Ermenilere iyi davranıldığı; Nahcivan halkının can ve mallarını korumak için Azerbaycan Cumhuriyeti'ne iltihak olduğu, bunun üzerine Ermenilerin silahlanarak Ordubad, Ahuracıva mıntıkasındaki Müslümanlara taarruza başladıkları, kırk kişilik bir Ermeni askerî kuvvetinin Aras geçidinden gelip geçen Müslümanları katlettikleri; Revan'dan hareket eden bir trenin Gümrü'de durdurulup, Müslüman yolculardan beş yüzünün öldürüldüğü; Gürcülerle savaşan Rus-Ermeni Bolşeviklerinin Şulavird, Çıkarak, Saraclu, Koşakilise, Haçinler, Kepenekçi, Bağılca, Lori, Başgeçid ve diğer birçok Müslüman köyüne katliâm uygulayıp, kadınlara tecâvüz ettikleri ve büyük miktarlarda kıymetli eşya ile paralarını yağma edip binlerce baş hayvanı çaldıkları.

21 R. 1340 (22. XII. 1921)

Nahcivan Havâlîsinde Vukû‘ Bulan Ermeni Mezâlimine Dâ’ir

Nahcivan'da İl Ocağı ismindeki Müslüman komitelerinden alınan 29 Haziran sene 1335 târîhli mektûbda, Er-

menilerin fazla mikyâsda ihzârâtda bulunarak Nahcivan civârındaki Müslümanlardan silâh cem'i vesîlesiyle katli'âm icrâsına başladıklarından bahisle mu'âvenet istenilmişdir. 15'inci Kolordu Kumandanlığı o sırada Erzincan'dan Sivas'a hareket eden Amerikalı zâbitile Erzurum'da İngiliz mümessili Kâ'im-i makâm Rawlinson'a iş'âr-ı keyfiyyet etmişdir.

Nahcivan havâlîsi Re'îs Vekîli **Sarı Bey Nakîzâde** tarafından Bâyezîd'den verilen 12 Temmuz 1335 târîhli uzun bir telgrafnâmede: Ermeniler tarafından tahrîb edilen kırk beş pâre İslâm köyünün merkezi olan Büyükvidi [Büyükvedi] karyesini sekiz topla mücehhez dört bin kişilik bir Ermeni kuvveti kuşatmış olduğu, beş kilometre mesâfede kâ'in şimendüfer hattındaki zırhlı vagonlardan müdhiş bir sûretde mezkûr köyü topa tutarak ahâlîden bir çoğunu itlâf eylediği ve Ermenilerin emel ve maksadları ancak havâlî-i mezkûrede ahâlî-i İslâmiyyeyi bir kişi kalıncaya kadar imhâ etmek ve Aras nehrine dökmek olduğu bildirilmişdir. Bâyezîd Mutasarrıflığı'na gelen 4 Temmuz [1]335 târîhli telgrafnâme ile Ermeni ta'arruz ve zulmleri te'eyyüd eylemişdir.

Ermenilerin imhâ-yı İslâm için yapdıkları bu teşebbüs ve hareket-I zâlimânelerine karşı yerli ahâlî-i İslâmiyye muhâfaza-i nefs için son bir cehd ve gayret ibrâzıyla 19 Temmuz [1]335'de Nahcivan'da şiddetle müdâfa'aya başlamışlardır. 21 Temmuz [1]335'de Şahtahtı'nda ve 22 Temmuz [1]339 'da dahi Yenice ve İslâm Noraşen köyleri civârında bulunan Ermeni kıta'âtı üzerine ta'arruz etmişlerdir. Vukû' bulan pek şedîd ve hûn-rîzâne müsâdemeye Ordubad, Culfa ve Şerur ahâlîsi dahi iştirâk eylemişlerdir. Ermenilerden dört yüz kadar telefât ve beş zâbit ile iki yüz on üç nefer esîr vâki' ol-

muşdur. Gâlib İslâmlar Ermeni esîrleri hakkında hüsn-i mu'âmele göstermişlerdir. İslâmlardan da pek çok telefât ve bir hayli mecrûhîn olmuşdur. Bu kanlı müsâdeme ve mücâdeleler netîcesinde Nahcivan ve havâlîsinde mütemekkin İslâmlar muhâfaza-i cân ve mâl için Nahcivan ve havâlîsinin Azerbaycan Cumhuriyeti'ne iltihâkını i'lân eylemiş ve mezkûr cumhuriyet bayrağını çekmişdir.

Ermeniler bu kadarla da kalmamışlardır. 19 Mart [1]336 târîhinden i'tibâren tekrâr muvazzaf ve muhtelif sınıflardan mürekkeb kuvvetler ile Nahcivan havâlîsinde Ordubad, Ahuracıva ve Büyükvidi mıntıkalarında İslâm ahâlî üzerine ta'arruz ve ta'addîye başlamışlardır. Kırk kişilik bir Ermeni kıt'a-i askeriyyesi Kağızman'ın cenûb-ı garbîsinde ve Aras nehrinin şimâlinde kâ'in Şorlu karyesine gelmiş, gündüzleri Aras geçidinden gelen ve giden Müslüman yolcuları yakalayarak şehîd etmeğe ve geceleri muhtelif yollar üzerinde pusular kurup tecâvüzâtda bulunmuşdur. Revan Azerbaycan sefîrinin vesîkasını hâmilen Azerbaycan ve sâ'ir mahallere gitmek üzre Revan civârından şimendüferle hareket eden 500 nefer İslâm Gümrü civârında vagonlardan indirilerek kâmilen katledilmişdir.

Geçen 6 Şubat 1337 târîhinde Rus-Ermeni bolşevikleri Gürcüler ile Celâloğlu semtinde harbe tutuşarak 2 Şubat [1]337'de Varonsofka'yı işgâl ve kurâ-yı İslâmiyyeye ta'arruz etmişlerdir. 8 Şubat [1]335'de Çubuklu'ya mülhak Karaisa karyesinden Süleyman oğlu Halil'in erzâk ve hubûbâtını zabt, 12 Şubat [1]335'de Kızılkilise karyesinden Ömer oğlu Kurban, Ali oğlu Mustafa, İbrahim oğlu İsa ve diğer Ali oğlu Mustafa nâm eşhâsın at, elbise ve silâhlarını aldıkdan başka

kendilerini kılıç ile sûret-i fecî'ada katl ve ayn-ı târîhde İlmezlü karyesinden İbrahim oğlu Mehmed ile Halil oğlu Mahmud'un atlarını müsâdere etmişlerdir. Sâlifü'z-zikr Rus-Ermeni bolşevikleri 24 Şubat [1]337'de Sa'atli karyesinde Gürcüler ile kavga etdikleri esnâda karye-i mezbûreden Mustafa oğlu Mahmud, Mahmud oğlu İbrahim Halil, Mahmud oğlu İsa, Halil oğlu Veli nâm kimseleri öldürmüşler ve bunların iki kız ve iki gelinini kaldırup götürmek istedikleri zaman kızlar feryâda başlamağla bunların ırz ve nâmûslarına geçmişler ve sonra da bunları katletmişlerdir. Târîh-i mezkûrda Soğanlı karyesinden Mustafa oğlu İsmail ve Süleyman oğlu Bâlâ kişinin hânelerindeki eşyâlar ile beraber gümüşden ma'mûl ba'zı zî-kıymet eşyâyı ve yüzden fazla koyunlarını dahi götürmüşlerdir. 17 Şubat [1]337'de Borcalı'ya mülhak Gürarzı ve Sazvan köylerini basarak koyun, sığır, öküz, araba, at eşyâ-yı beytiyye gibi her ne var ise hepsini aşırdıkdan mâ'adâ pek çok kızların, gelinlerin ırz ve nâmûslarına sûret-i vahşiyânede tasallut ve tecâvüz etmişlerdir. 19 Şubat 1337'de dahi Gişeli ileri gelenlerinden Cırcıroğullarından Kerim oğlu Hacı Bayram'ı oğlu ile beraber tutarak Hacı Bayram'ın bir kulağını kesmişler ve yirmi milyon manatını, 1500 koyun ve birçok devesi ile erzâk ve ev eşyâsını kâmilen almışlardır. Ve bu baba ve oğlu birlikde Senak (?) Köprüsü tarîkiyle içeri taraflara götürmüşlerdir. İş yalnız bu kadarla kalmamışdır. Gişeli karyesinde deve, öküz, araba, koyun, sığır gibi emvâli kâmilen aşırmışlardır. Bolşevik Ermenileri diğer karyelere dahi saldırarak Baydar köyünden Sultanzâde Meşhedî Ağa'nın 400 re's koyununu, beş devesini, öküzleriyle beraber iki arabasını, 200 pot buğ-

dayını, eşyâ-yı beytiyyesini ve karye-i mezkûrede koyun ve sığıra müte'allik bir çok mevâşîyi götürdükleri gibi 20 Şubat [1]337 târîhinde dahi Görenler (?) karyesinden Süleyman oğlu Mecid'in dokuz devesiyle 300 koyununu ve karyenin birçok koyun ve sığırını ve ev eşyâlarını almışlardır. Aynı târîhde Moganlar karyesinden Çopur oğlu Allahverdi'nin beş devesiyle 20 ineğini, 500 koyununu, dört çift öküzünü; Kuluzâde Paşa Ağa'nın altı deve, 250 koyun, arabasıyla beraber beş çift öküzünü ve birçok eşhâsın da koyun ve sığır ve ev eşyâlarını ve kezâlik aynı târîhde Kor nehri kenarında vâki' Kepenekçi karyesinden Kerim oğlu İlyas'ın katl ve itlâfıyla beraber koyun ve öküzlerini ve İlmezlü karyesinden dahi iki kişiyi katl; Karayazı Köseli karyesinden Hacı İskender oğlu Ali Bey'in 1250 koyun ve 870 sığırını; İmânî oğlu Osman'ın 1150 koyun ve 254 sığırını; Hacı Bayram oğlu Hazayen'in 800 koyun, 62 sığır ve sekiz atını zabt ve bir kardaşını katletmişler ve birçoğunun da koyun, sığır ve emvâlini yakalamışlardır. 23 Şubat [1]337 târîhinde Karatepe karyesinden Hoylu Ali'nin elli beş sığırını ve üç arabasını öküzleriyle beraber aldıkları gibi eşhâs-ı sâ'ireden dahi altı re's at ahz ve birçok evleri yağma ve gâret; Karayazı karyesinden Jandarma Çopur oğlu Mustafa'nın 72 sığır ve dört atını, öküzleriyle birlikde iki arabasını ve 150 pot buğdayını ve eşhâs-ı sâ'ireye â'id birçok hayvânât ve zehâ'iri; Ağtehle karyesinden Ali oğlu Asker'in 12 sığır, 350 koyun, iki at ve iki öküzüyle arabasını ve Emîrhan oğlu Meşhedî Nemâz'ın 850 koyun, 33 inek, yedi atıyla iki milyon manatını ve öküzleriyle beraber üç arabasını ve Tatar oğlu Mahmud'un 300 koyun, 420 inek, üç at ve öküzleriyle beraber iki

arabasını ve birçok kimselerin de birçok hayvânâtını ve eşyâsını talan eylemişlerdir. 24 Şubat'da mezkûr Karatehle karyesinden Hacı Hasan oğlu Meşhedî Kasım'ın 840 koyun, 72 sığırını ve öküzüyle beraber dört arabasını, sekiz atını ve altun ve gümüş olmak üzre 500.000 manatını, Hacı Hasan oğlu Meşhedî Kâzım'ın 520 koyun, 32 eşek, dört at ve bir arabasını alup götürmüş oldukdan başka Himmet oğlu Ali, Emîrhan oğlu Bayram ve diğer birkaç kişiyi katletmişlerdir.

16 Şubat târîhinde 600 nefer Ermeni süvârîsi Şulavird, Çıkarak, Saraclu karyesi üzerine yürüdükleri esnâda, ahâlî havf u hirâs ile evlerini bırakarak ormanlara iltică eylemişlerdir. Ermeniler mezkûr köyü talan ve birçok kız ve kadınların ırz ve nâmûslarına musallat oldukları gibi buradan dahi Eymir karyesine geçerek bu karyeyi kâmilen gâret etmişler ve Hacı Kurban oğlu Meşhedî Hüseyin'in 200 pot buğday ve 32 ineğini ve öküzleriyle beraber iki arabasını ve işbu karye ile civar karyelerden koyun satın alan Mollaeyüb karyeli Namâz oğlu Mehmed'in 240 koyununu, Bayram oğlu Yusuf'un 260 koyununu ve Horcu oğlu Kurban'ın 95 koyununu sürükleyüp götürmüşlerdir.

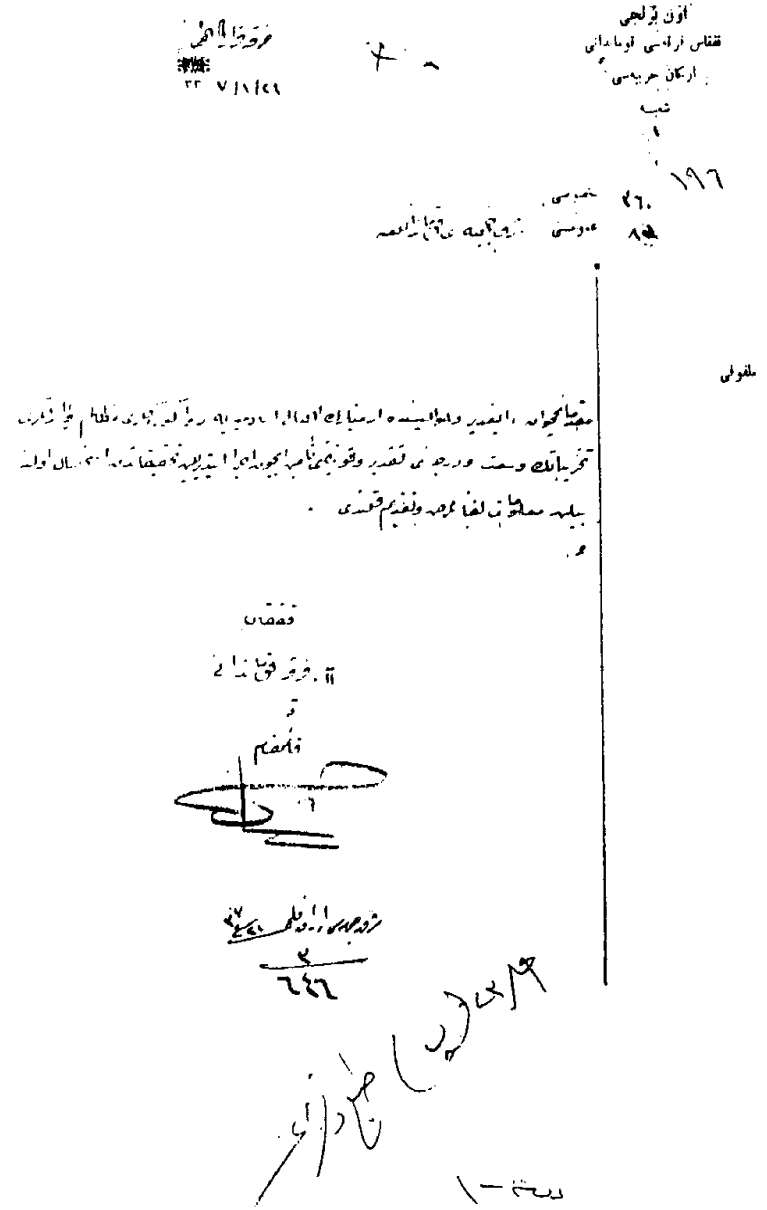
17 Şubat'da Koşakilise karyesine Ermeniler sarkarak hayvanat, zehâ'ir ve emvâl ve eşyâ-yı mevcûdeyi iğtinâm etmişlerdir. Ermeniler Kepenekçi karyesine dahi sokulmak istemişler ise de köylüler Ermenileri kabûl etmemişlerdir. Bunun üzerine çapulcular civarda bulunan Haçinler karyesine giderek Kepenekçi köyünden 200 pot un ile on iki re's sığır celbeylemişlerdir. Ermeniler Köseli karyesinden eşhâsı muhtelifeden 2800 koyun, 180 sığır, 15 at ve 24 Şubat'da işbu karyede Savukbulaklı Pîrî oğlu Kahraman'ın dört devesini

yüklü erzâkıyla beraber ve bir milyon manatlık eşyâsını ve 150 koyununu, Kızılkilise karyeli Ali oğlu Molla İlyas'ın bir atı ile 250 koyununu ve Şahadlı karyesinden Hacı Veli oğlu Mehmed'in bir atı ile 350 koyununu ve eşhâs-ı sâ'irenin beherinden dahi üçer yüze kadar koyun almışlardır.

Ermenilerin şubat 16'dan 28 târîhine kadar Bağılca kışlağında boğazlayup yedikleri ve alup götürdükleri mevâşînin mikdârı hesâba sığmaz. 16 Şubat'da Şulavird yolunda Arınçlı karyesinden Hacı oğlu Cemal nâm kimesneyi soydukdan mâ'adâ beş yerinden de ağır sûretde yaralamışlardır.

Lori , Başgeçid ve umûm Borcalı köylerinin beherinden 2000 pot zahîre, 150 sığır ve 500 koyun verilmesini Ermeniler emâret târîhinde i'lân etmişler ve bir tarafdan da gizliden gizli birçok İslâmları katl ve itlâfa başlamışlardır. Borcalı mıntıkasında kâ'in İslâm köyleri halkları tarafından müte'addid imzâlar ile alınan 20/2/[13]37 târîhli iki kıt'a istimdâdnâmede Savuçbulak [Savukbulak], Çuhakend (?), Kepenekçi, Bergancak, Karahisarlı, Hamamlı, İlmezlü ve Arınçlı köylerinde ve posta yolları üzerinde bulunan sâ'ir köylerde sâkin ahâlî-I İslâmiyyeye Celâl oğlu Vaso ve Beyler nâmındaki Ermenilerin kumandaları altında bulunan Ermeni çeteleri ta'arruz ve tecâvüz ve mezkûr çeteler Kızılordu efrâdını dahi iğfâl ile Bolşevik maskesi altında ahâlî-i mezbûreden birçoğunu katletmiş oldukları anlaşılmışdır.

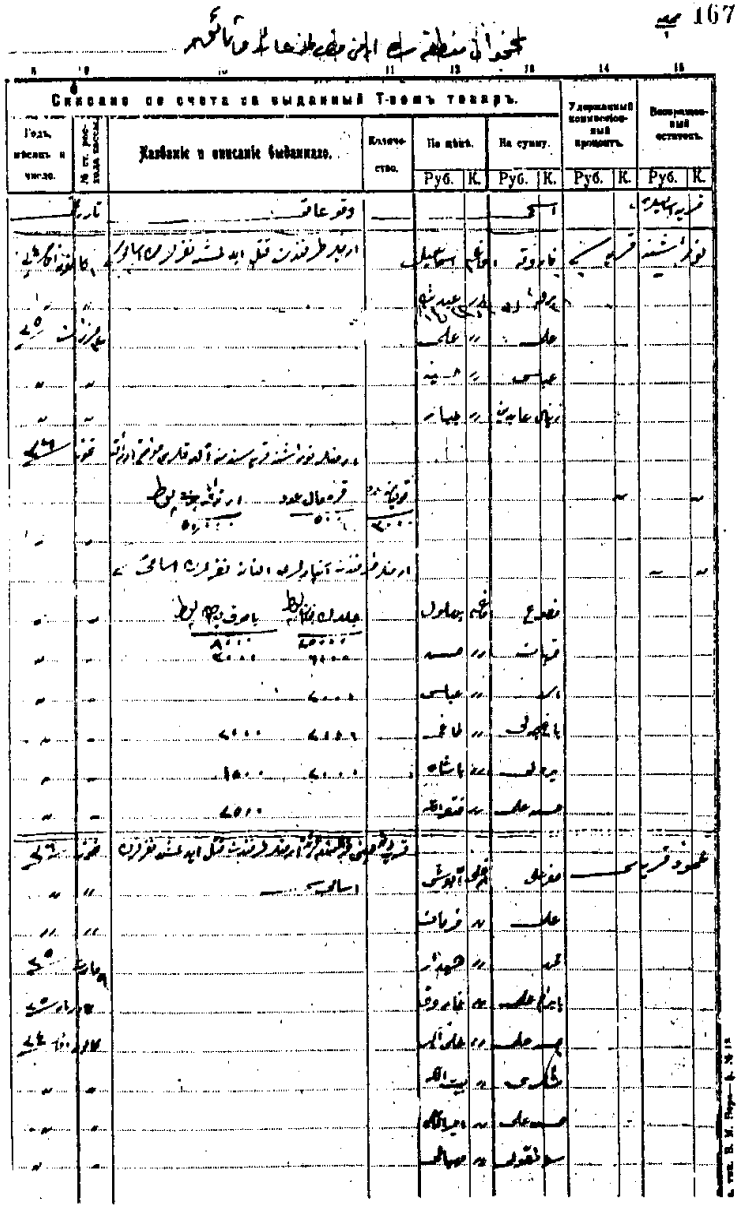
Sarıkamış, 2 Kânûn-ı Evvel [1]337 Müsevvidi
Şehbender Mehmed Ragıb
BOA. HR. SYS. 2878/93

BELGE 6
ŞERİL, SADEREK VE DEREİLYAS MINTIKALARINDAKİ YÜZ ON KÖYDE İKİ YIL ZARFINDA ERMENİLER TARAFINDAN YAPILAN YAĞMA VE SOYKIRIM

1918-1920 seneleri arasında Nahcivan'ın Şeril ve Saderek mıntıkalarında Ermeniler tarafından 56 köyde yapılan katliam ve yağmada; 428 kişi katl, 2.286 hâne yakılıp, 7.178 kişinin evsiz kaldığı, 6.740 kişinin açlık, çıplaklık ve hastalıktan ölüp, 24 kadına tecâvüz edilerek, 3.971.200 pot erzak, 731.500 pot pamuk, 169.250 koyun ve 47.367 karamal'ın da gasbedildiği ayrıca 360 dükkân, 21 okul, 38 mescid ile 21 imalâthânenin de yakılmış olduğu; Dereilyas mıntıkasında ise 54 köyde Ermenilerin uyguladığı soykırımda 57.240 kişinin katledilip, 9.735 hânenin yakılmış olduğunu gösteren liste halindeki raporlar.

15 R. 1339 (27. XII. 1920)

167

Списано со счета за выданный Т-вомъ товаръ.

Годъ, мѣсяцъ и число.	№ по книгѣ записи.	Названіе и описаніе товаровъ.	Количество.	По цѣнѣ. Руб.	К.	На сумму. Руб.	К.	Удержанный комиссіонный процентъ. Руб.	К.	Возвращенный остатокъ. Руб.	К.

NAHCİVAN MINTIKASINDA ERMENİ MEZÂLİMİNE Â'İD VESÂ'İ

Karye Esâmîleri	*Ermeniler tarafından katledilmiş neferlerin esâmîsi*	*Târîhi*
Noraşen karyesi	Faruk oğlu İsmail	1 Kânûn-ı Evvel sene [13]34
"	Bero oğlu Abdullah	"
"	Ali oğlu Ali	12 Haziran sene [13]35
"	Abbas oğlu Hüseyin	"
"	Zeynelabidin oğlu Cabbar	"
Zeyve karyesi	Allahverdi oğlu Necef	Teşrîn-i Evvel sene [13]35
"	Haydar oğlu Kâsım	2 Kânûn-ı Evvel sene [13]34
"	Ali oğlu Kerimhan	Kânûn-ı Evvel sene [13]35
"	Irzâ oğlu Fermân	"
"	Keleş oğlu kerîmesi Felek	"
"	Şiral oğlu Hüseyin	"
"	Mehmed oğlu Hüseyin	Haziran sene [13]35
"	Kağa oğlu Kerim	4 Kânûn-ı Evvel sene [13]34
"	Veli oğlu İsa	"
Dudenge karyesi	Kanber oğlu Emiral	1 Haziran sene [13]35
"	Irzâ oğlu Seyyâd	2 Kânûn-ı Evvel sene [13]34
"	Rahim oğlu Cevad	Haziran sene [13]35
"	Hasan oğlu Cafer	"
"	Ali oğlu Irzâ	"
"	Ali oğlu Hüseyin	"
"	Hüseyin oğlu Celil	"
"	Yusuf oğlu Hasan Ali	20 Kânûn-ı Evvel sene [13]34
"	Cafer oğlu Zeynel	"
"	Cafer oğlu Kaffâr	Haziran sene [13]35
"	Abdullah oğlu Hasan	17 Kânûn-ı Evvel sene [13]34

"	Ş[î]r Ali oğlu Hüseyin	"
"	Ahmed oğlu Aziz	"
"	Süleyman oğlu Oruç	"
"	Ahmed oğlu Himmet	Haziran sene [13]36
Kösecan karyesi	Şeyh Ali oğlu Halil	Haziran sene [13]34
"	Receb oğlu Mikail	"
"	Şahbaz kızı Tavuz	"
Aralıkhan karyesi	Mehdi oğlu Baba	Kânûn-ı Evvel sene [13]34
"	Mehmed oğlu Celil	"
Ara[lık]bey karyesi	Baba oğlu Hasan	1 Kânûn-ı Evvel sene [13]34
"	Ali oğlu Mehmed	"
Çerçibogol karyesi	Hüseyin oğlu Müslim	Kânûn-ı Evvel sene [13]34
"	Ali oğlu Hasan	"
"	Hasan oğlu Ahmed	"
"	Hüseyin oğlu Beşir	"
"	Beşir oğlu Mehmed	"
"	Muharrem oğlu Kerim	"
"	Mehmed oğlu Heyda	"
"	Hasan oğlu Ali	"
"	Hasan oğlu Ahmed	"
"	Kerim oğlu İbrahim	"
Kürtcülü [Gürcülü] karyesi	Bahçeli oğlu Tâğî	Kânûn-ı Evvel sene [13]34
"	Musa oğlu Rüstem	"
"	Nasuh oğlu Fetullah	"
"	Sadık oğlu Oruç	"
"	Mehmed Hasan oğlu Muharrem	"
"	Mahmud oğlu Kulu	"
"	İmam Ali oğlu Rahim	"
"	Ehreb'in kerîmesi Leyla	"
"	Rahim'in kerîmesi Mihne	"
"	Muhtar'ın kerîmesi Nezâli	"
Kürt karyesi	Abbas oğlu Tarverdi	10 Kânûn-ı Evvel sene [13]34
"	Baba oğlu Bayramkulu	"
"	Ali oğlu Allahverdi	"
"	Ferzeli oğlu Hüseyin	"

"	Hacı Ali oğlu Nakkaş Ali	"
"	Muharrem oğlu Ahmed	"
"	Muharrem oğlu Mehmed	"
"	Ali oğlu Mehmed	"
"	Yûsuf oğlu Abbas	"
"	Kâzım oğlu Kerim	"
Yolnuzağaç [Yalnızağaç] karyesi	Tâğî oğlu Hüseyin	11 Kânûn-ı Evvel sene [13]34
"	Asker oğlu Ekber	"
"	Hüseyinkulu oğlu Kâsım	"
Barcı karyesi	Hüdaverdi oğlu Abbas	Kânûn-ı Evvel sene [13]36
"	Ahmed oğlu Ali	
"	Veli oğlu Ahmed	"
"	Hamdullah oğlu Ali	"
Arabyengice karyesi	Asker oğlu Caferkulu	Teşrîn-i Evvel sene [13]35
Karahasanlı karyesi	Ahmed oğlu Kanber	Teşrîn-i Evvel sene [13]35
"	Mecnûn oğlu Halil	"
Mahta [Makda] karyesi	Hasan oğlu Fatih Ali	Temmuz sene [13]36
"	Hasan oğlu Ağa	"
"	Mehmed oğlu Abbas	"
"	Mehmed oğlu Mehmed	"
"	Zeynel oğlu İsmail	"
Ahura karyesi	Hasan oğlu Kaffâr	Kânûn-ı Evvel sene [13]34
"	Bağır oğlu Üsüb	"
"	Bağır oğlu Halil	"
"	Ferzali oğlu Asker	"
"	Zeynelabidin oğlu Hüseyin	"
"	Mustafa oğlu Celil	"
Korculu karyesi	Sinan oğlu Eman	Kânûn-ı Evvel sene [13]34
"	Safer oğlu Ağa	"
"	Mehmed oğlu Tarverdi	"
"	Necef oğlu Musa	"
"	Muharrem oğlu Aziz	"

"	Receb oğlu Celil	"
"	Hasan oğlu Mehmed	"
"	Mahmud oğlu Hüseyin	"
"	Fatih Ali oğlu İbrahim	"
"	Mehmed Ali oğlu Ali	"
Denenem karyesi	Cabbar oğlu Hüseyin	Ağustos sene [13]36
"	Kulu oğlu Mehmed	"
"	Mehmed Ali oğlu Tâğî	"
"	Mahmud oğlu Hüseyinkulu	"
"	Ahmed oğlu Sultan	"
"	Meytikulu oğlu Mehmed	"
Ordataze karyesi	Süleyman oğlu Hacı	15 Ağustos sene [13]35
"	Emmo oğlu Eyüb	"
"	Cafer oğlu Abdullah	"
"	Musa oğlu Fethi	"
"	Faruk oğlu Mahmud	"
""	Musa oğlu Ağa	"
"	Maksud oğlu İsmail	"
"	Ağa oğlu İsmail	"
"	Arab oğlu Maho	"
	Musa oğlu İsmail	"
Karaburc karyesi	Oruc oğlu Behram	Temmuz sene [13]36

Karye Esâmîleri	*Karyeden hîn-i....lerinde Ermeniler tarafından katledilmiş neferlerin esâmîsi*	*Târîhi*
Mahmud karyesi	Hızır Ali oğlu Ayvaş	Temmuz sene [13]36
"	Ali oğlu Ferman	"
"	Mehmed oğlu Haydar	9 Mart sene [13]35
"	Bayram Ali oğlu Faruk	Kânûn-ı Sânî sene [13]35
"	Hasan Ali oğlu Ali Ekber	Kânûn-ı Evvel sene [13]34
"	Şükrü oğlu Beytullah	"
"	Hasan Ali oğlu Emîrullah	"
"	Sunkulu oğlu Mahyalı	"
Eksek karyesi	Mehmed Rahim oğlu Gülbe Ağa	Haziran sene [13]35

"	Mehmed Rahim oğlu Haydar	"
"	Ş[î]r Ali oğlu Allahverdi (Berây-ı vazîfe Azerbaycan'a giderken Ankalavut yolunda Ermeniler tarafından katledilmişdir.)	Eylül sene [13]36
Mefancak[Mevancak] Müslim karyesi	Beybut (?) oğlu Kulu	2 Ağustos sene [13]35
"	Emir oğlu Hüseyin Ali	"
Karhun karyesi	Mehdihan oğlu Habib	20 Kânûn-ı Evvel sene [13]34
"	Abbas oğlu Hüseyin	"
"	Süleyman oğlu İmâm Ali	"
İbâdullâh karyesi	Rahim oğlu Abbas	Kânûn-ı Evvel sene [13]34
"	Sadık oğlu Mehmed Ali	"
"	Kurban oğlu Cihangir	"
"	Mihralı oğlu Cevad	"
"	Hüseyin oğlu Şah Hüseyin	"
"	Allahverdi oğlu İbrahim	"
"	Rıza oğlu Hazm	"
"	Dede oğlu İshak	"
"	İbrahim oğlu Karaman	Kânûn-ı Evvel sene [13]36
"	İbrahim oğlu Kahraman	"
"	Mehmed oğlu Cebrail	"

Karye Esâmîleri	*Ermeniler tarafından esîr edilmişdir.*	*Târîhi*
Mefancak[Mevancak] Müslim karyesi	Mehmed oğlu İsmail	2 Ağustos sene [13]35
"	Muharrem oğlu Mehmed	"
"	Muharrem mahdûmları Abbas ve Cabbar	"
Serhanlı karyesi	Tâğî oğlu Süleyman	Teşrîn-i Evvel sene [13]35

Karye Esâmîleri	*Ermeniler tarafından esâreten katledilmiş neferlerin esâmîsi*	*Târîhi*
Serhanlı karyesi	Miyaskulu oğlu Bahçe Ali	Temmuz sene [13]36
"	" â'ilesi Tarlan	"
"	" kerîmesi Lütfiye	"
"	" kerîmesi Zühre	"
"	" mahdûmu Abbaskulu	"
"	" kerîmesi Safder	"
"	" kerîmesi Hânım	"
"	" kerîmesi Konca	"
"	" Ali oğlu Abbas	"
"	Abbas oğlu Ekber	"
"	" oğlu vâlidesi Sernaz	"
"	" Abbas oğlu kerîmesi Berlele (?)	"
"	Hasan oğlu Bayram Ali	"
"	oğlu kerîmesi Maya Hânım	"
"	oğlu mahdûmu Hasan	"
Dudenge karyesi	Oruç oğlu Necef Ali	Haziran sene [13]36
"	Zeynelabidin oğlu Veli	"
"	Mehmed oğlu Hasan	"

Karye Esâmîleri	*Ermeniler tarafından hicret esnâsında öldürülmüşdür.*	*Târîhi*
Mehmedsabur karyesi	Kâsım oğlu Mehmed	Ağustos sene [13]36

Karye Esâmîleri	*Ermeniler tarafından nâmûslarına tecâvüz etmek üzere esîr edilüp katledilmiş neferlerin esâmîsi*	*Târîhi*
Daşarık[Daşarh] karyesi	Meşhed Abdullâh oğlu kerîmesi Dükâz (?)	Temmuz sene [13]36
"	Ali'nin kerîmesi Mehri	"

Karye Esâmîleri	*Ermeniler tarafından Nahcivan'a habsedilüp otuz bin manat tarahhus edilmişdir*	*Târîhi*
Siyakut karyesi	Hacı Cevad oğlu Halil	Haziran sene [13]35

Karye Esâmîleri	*Hasâd esnâsında Ermeniler mermi ile öldürmüş neferlerin esâmîsi*	*Târîhi*
Dere karyesi	Maho oğlu Temur	10 Ağustos sene [13]35
"	Ali oğlu Köroğlu	"
"	Ali Mehmed oğlu Ali Ümran	"
"	Ta[n]rıverdi oğlu Halil	"

Karye Esâmîleri	*Ermeniler tarafından esnâ-i [muhâceretde] öldürülmüş neferlerin esâmîsi*	*Târîhi*
Yengice karyesi	İbrahim oğlu Yakub	Teşrîn-i Evvel sene [13]34
"	Ekber oğlu Mehmed	"
"	Hacı Ali oğlu Mehmed	"
"	Fetullah oğlu Nasrullah	"
"	Mustafa kerîmesi Fâtıma	"

Karye Esâmîleri	*Esnâ-i hicretde Ermeniler tarafından katledilmiş neferlerin esâmîsi*	*Târîhi*
Dize karyesi	Hüseyin oğlu Mehmed	Temmuz sene [13]36
"	Mehmed Kerim oğlu Kuseyb	"
"	Ahmed oğlu Mustafa	"
Taze karyesi	Abbas oğlu Mehmed Ali	Temmuz sene [13]36
"	Ali oğlu İskender	"
"	Abbas oğlu Kanber	"
"	Hüseyin Ali oğlu Ali	"
"	Amo oğlu İmamkulu	"
Mefanlı karyesi	Mehmed oğlu Hüseyin	Nisan sene [13]35
"	Cabbar oğlu Halil	"

"	Cabbar oğlu Halil	"
"	Hasan Ali oğlu Kulu	"
"	Mahmud oğlu Hasan	"

Karye Esâmîleri	***Ermeniler tarafından öldürülmüş neferlerin esâmîsi***	***Târîhi***
Cömertli karyesi	Baba oğlu Hasankulu	Temmuz sene [13]36
"	Ali Asker oğlu Ali Ekber	"
"	Alikulu oğlu Kulu	"
"	Mirza Ali oğlu Ali	"
"	Fetullah oğlu Musa	"
"	Velican oğlu Hüseyin	"
"	Beşir oğlu Bayram	"
"	Cabbar oğlu Veli	"
"	Rıza oğlu Hüdaverdi	"
"	Fetullah oğlu Hüseyin	
Devrişler karyesi	Kağa oğlu Caferhan	Temmuz sene [13]36
"	Hasan oğlu Behmân	"

Karye Esâmîleri	***Ermeniler tarafından nâmûslarına tecâvüzlük etmek şartıyla esîr edilmişlerdir.***	***Târîhi***
Cömertli karyesi	Meşhed Mehmed oğlu Molla Rıza â'ilesi Hânım	Temmuz sene [13]36
"	Molla Rıza oğlu Ayvaş â'ilesi Zehra	"
"	Tâğî oğlu Ali hemşîresi Nargiz	"
"	Osop oğlu Hüseyin vâlidesi Fâtıma	"
Devrişler karyesi	Mehmed oğlu Ali â'ilesi Kanek Yano	Temmuz sene [13]36
"	Ali oğlu Ağa birâderi Abbâskulu hemşîresi Kamer	"
"	Mehmed oğlu Ali Eşref	"
Mahta [Makda] karyesi	Kulı'nın kerîmesi Hânım	Temmuz sene [13]36

"	Ali Mehmed kerîmesi Fâtıma	"
Ahura karyesi	Ali Ekber'ın kerîmesi Şeraşir(?) Hanım	Temmuz sene [13]36
"	Cabbar'ın kerîmesi Müştak	"

Karye Esâmîleri	*Esnâ-i zirâ'atde Ermeniler tarafından katledilmiş neferlerin esâmîleri*	*Târîhi*
Alişa[r] karyesi	İsmail oğlu Cebrail	Teşrîn-i Evvel sene [13]34
"	Veli oğlu Kurban	"
"	Sadık oğlu Aziz	"
"	Ali oğlu Kurban	"
"	Emân oğlu Ekber Ali	"
"	Ali oğlu Bağır	"
Taze karyesi	Rızaoğlu Abbas	Teşrîn-i Evvel sene [13]34
"	Hasan oğlu Ali	"
"	Abdullah oğlu Necef	"
"	İsa oğlu İsmail	"
"	Hasan oğlu Ali	"
"	Safder oğlu İsa	"
"	Rıza oğlu Ahmed	"
"	Esed oğlu Hüseyin	"
"	Korkmaz oğlu Veli	"
Leştas karyesi	Mehmed Hasan oğlu Abdullah	Teşrîn-i Evvel sene [13]35
"	Süleyman oğlu Mehmed	"
Busyan karyesi	Bâği oğlu İskender	Temmuz sene [13]36
"	Danyal oğlu Kâsım	"
"	Abbas oğlu Abbas	"
"	Zâl oğlu Kafur	"
"	Mehmed oğlu Süleyman	"
"	Ahmed oğlu Ahmed	"

Karye Esâmîleri	*Ermeniler tarafından esîr olanların esâmîsi*	*Târîhi*
Alişa[r] karyesi	Mehmed oğlu Muzaffer	Teşrîn-i Evvel sene [13]34
"	Ali oğlu Mehmed	"

"	Hüseyin oğlu Kulu	"
"	Hasan oğlu Ebulhasan	"
"	Resul oğlu Abo	"
Taze karyesi	Başah oğlu Hüseyin Ali	Temmuz sene [13]36
"	Bayram Ali oğlu Selim	"

Karye Esâmîleri	***Esnâ-i hasâdda Ermeniler tarafından katledilmiş neferlerin esâmîsi***	***Târîhi***
Akahmed karyesi	Ali Ekber oğlu Ali	Teşrîn-i Evvel sene [13]34
"	Kâsım oğlu Abdullah	"
"	Ahmed oğlu Hüseyin	"
"	Süleyman oğlu Hüseyin	"
"	İtibar oğlu Mehmed Cafer	"
"	Kerim'in kerîmesi Telli	"
"	Mamo'nun kerîmesi Huri *(Ermeniler tarafından nâmûsuna tecâvüzlük ederek katledilmişdir)*	Ağustos sene [13]36
Kışlaabbas [Kışlakabbas] karyesi	Halil oğlu Cabbar	Teşrîn-i Evvel sene [13]34
"	Mehmed oğlu Veli	"
"	Abdullah oğlu Ferman	"
"	Tâğî oğlu Mehmed Tâğî	"
"	Kavzer oğlu Ali	"
"	Ali Ekber oğlu Ali Asker â'ilesi Dükaz kerîmesi Sâkine	"
"	Cabbar oğlu Fetullah kerîmesi Zühre	"
"	Kerim oğlu Timur	"
"	Mehmed Ali oğlu Necef kerîmesi Gülsüm	"
"	Mehmed oğlu Allahverdi kerîmesi Müştak, mahdûmu Abdullah	"
"	Kâzım oğlu Abbas kerîmesi Mihne	"
"	Resul oğlu Mehdî	"

"	Resul oğlu Mehdî	"
"	Allahverdi oğlu Ahmed	"
"	Ahmed oğlu Cemal	"
"	Ferac oğlu Muhtar	"
Tayadin karyesi	Süleyman oğlu Necib	Temmuz sene [13]36
"	Muharrem oğlu Mehmed Ali	"
"	Abdulkerim oğlu Caferkulu	"
"	Ali Mirza oğlu Abdullah	"
"	Ali Mirza oğlu Hüseyin	"
Vayhı [Vayhır] karyesi	Bâğî oğlu Mehmed Sadık	Temmuz sene [13]36
"	Bâğî oğlu Musa	"
"	Baba oğlu Rüstem	"
"	Baba oğlu Veli	"
"	Baba oğlu Haşim	"
"	Celil oğlu İsmail	"
"	Kanber oğlu Ahmed	"
"	Mehmed oğlu Ahmed	"
"	Selim oğlu Allahkulu	"
Yağcı karyesi	Abbas oğlu Hüseyin	Teşrîn-i Evvel sene [13]34
"	Cafer oğlu Kâsım	"
"	Cafer oğlu Mehmed	"
"	Hüseyin oğlu Ali	"
"	Kâzım oğlu Cabbar	"
"	Mehmed oğlu Ali	"
"	Hasankulu oğlu Mahmud	"
"	Cabbar oğlu Neftullah [Nimetullah]	"
"	Cafer oğlu Mehmed	"
"	Hasan oğlu Ali	"
"	Abdullah oğlu Mehmed	"
"	Kulu oğlu Sadık	"
"	Neftullah [Nimetullah] oğlu Cabbar	"
"	Bayramkulu Cabbar	"
"	Abbas oğlu Kâsım	"
"	Cafer oğlu Sadık	"

"	Mehmed oğlu Kurban	"
"	Tâğî oğlu Kulu	"
"	Asker oğlu Mehmed	"
"	İsmail oğlu Cabbar	"
"	Mahmud oğlu Ali	"
"	Ali oğlu Sonkulu	"
Yağcı karyesinden esâmîleri ma'lum olmayan elli nefer Ermeniler tarafından esîr edilüp âkibetleri mechûldür.		Kânûn-ı Evvel sene [13]34

Karye Esâmîleri	*Esnâ-i hicretde Ermeniler tarafından esîr olup âkibetler ma'lûm olmayan neferlerin esâmîsi*	*Târîhi*
Akahmed karyesi	Tâğî oğlu Fetullah	Temmuz sene [13]36
"	Mehmed oğlu Mehmed	"
"	Ali Ekber oğlu Âkil	"
"	İsmail oğlu Abdullah	"
"	Mustafa oğlu Tâğî	"
"	Mustafa oğlu Cafer	"
"	Veli oğlu Emânkulu	"

Karye Esâmîleri	*Ermeniler tarafından esîr olup âkıbetleri mechûl olan neferlerin esâmîsi*	*Târîhi*
Mahta [Makda] karyesi	Naryuz oğlu Sağır Ali	Temmuz sene [13]36
"	İskender oğlu Kalender	"
"	İmamverdi oğlu Abdullah	"
"	Kaffâr oğlu Mehmed Hasan	"
"	Asker oğlu Aziz	"
Ahura karyesi	Hüseyin oğlu Mehmed	Temmuz sene [13]36
"	Mustafa oğlu Halil	"
"	Ekber oğlu Celal	"
"	Rüstem oğlu Oruc Ali	"
Korculu karyesi	İbrahim oğlu Ali	Temmuz sene [13]36

"	Resul oğlu Mecid	"
"	Abdullah oğlu Halil kerîmesi Zühre mahdûmu Abdullah	"
"	Kâsım oğlu Aziz â'ilesi Hânım	"
"	Veli oğlu Bağır	"
Korculu karyesi	Haşim oğlu İbrahim	Temmuz sene [13]36
"	Mahdûmu Muharrem	"
"	Nasır oğlu Celil	"
"	Kerîmesi Banu	"
"	Rahim oğlu Cevad	"
"	Abdullah oğlu Oruc	"
"	Kerîmesi Sâkine	"

Mezkûr karye temter (?) muhâsaraya alup Ermeniler tarafından katledilmiş neferlerin esâmîsi	***Târîhi***
Aziz oğlu Mehmed Cafer	10 Kânûn-ı Evvel sene [13]34
Mehmed oğlu Veli	"
Hıyelli (?) oğlu Hüseyin	"
Ali oğlu Cabbar	"
Ali oğlu Halil	"
Tâğî oğlu Hüseyin	"
İsmail oğlu Kâzım	"
Hasan oğlu Abbas	"
Ekberkulu oğlu Haydar	"
Cabbar oğlu Haydar	"
Cafer oğlu Kâsım	"
Haydar oğlu Hüseyin	"
Hüseyin oğlu Ahmed	"
Cabbar oğlu Hüseyin	"
Ali oğlu Esedullah	"
Ahmed oğlu Süleyman	"
Hüseyin oğlu Ali	"

Mezkûr Yengice karyesinden Ermenilere esîr olup âkibetleri mechûl neferlerin esâmîsi	***Târîhi***
Cafer oğlu Sefer â'ilesi Sünbül	Temmuz sene [13]36
Mehmed oğlu Nuseyb â'ilesi Sehâb	"

Resul oğlu Tâğî â'ilesi Ümmî Leyla	"
Ali oğlu Kurban â'ilesi	"
Cafer oğlu İsmail â'ilesi Emine	"
Halil oğlu Mehmed Tâğî	"
Mehmed Tâğî oğlu Halil vâlidesi Fâtıma, kerîmeleri Sâkine ve Rukiye	"
Mehmed oğlu Alişan â'ilesi Hânım, kerîmeleri Peri	"
İbrahim oğlu Hasan â'ilesi Sâkine	"
Mehmed oğlu Hüseyin â'ilesi Fâtıma, kerîmeleri Leyla ve Mehri	"
Hüseyin oğlu Hasan büyük vâlidesi Nisa	"
Cabbar oğlu Allahverdi	"
Fetih Ali oğlu Nevruz	"
Mehmed Ali oğlu Ali Rıza â'ilesi Huri, hafîdesi Sakine	"
Zeynelabidin oğlu Tâğî	"
Hüseyin oğlu Aziz	"

Mezkûr karyenin esnâ-i muhâceretinde Ermeniler tarafından öldürülmüş neferlerin esâmîsi	***Târîhi***
Hüseyin oğlu Mirnazır	Temmuz sene [13]36
Mehmed oğlu Ağarıza	"
Abdullah oğlu Ali	"
Mehmed oğlu Ali	"

Mezkûr karyeyi Ermeniler muhâsara edüp nâmûslarına tecâvüzlük ederek katletmişlerdir	***Târîhi***
Eczalı oğlu Mehmed â'ilesi Azder Hanım	Kânûn-ı Evvel sene [13]36
Eczalı oğlu Ali kerîmesi Gülsüm	"
Dellâl oğlu İbrahim kerîmesi Tarlan	"
Dellâl oğlu Necef kerîmesi Melek	"
Dellâl oğlu Aziz kerîmesi Miyar	"
Rahim oğlu Rahim kerîmesi Sâze	"
Mehmed Hasan oğlu Hüseyinkulu kerîmesi Mihne	"
Hacı Bâğî oğlu Mehmed Hüseyin kerîmesi Dilber	"
Mehmed Hüseyin oğlu Hasan kerîmesi Nargiz	"
İmâm oğlu Mehmed kerîmesi Zeyneb	"
Musa oğlu Mehmed kerîmesi Zeyneb	"
Süleyman oğlu Hüseyin â'ilesi Nene Hanım	"

Mezkûr karyeden esîr olup âkibetleri ma'lûm olmayan neferlerin esâmîsi	*Târîhi*
Aziz oğlu Hüseyin	Temmuz sene [13]36
İbrahim oğlu Ali	"
Meşhed Mehmed oğlu Meşhed Allahverdi	"

Mezkûr karye ahâlîsine karşı Ermeniler tarafından i'dâm edilmiş neferlerin esâmîsi	*Târîhi*
Mehmed Hasan oğlu Rıza	Temmuz sene [13]35
Abdullah oğlu Şükrü	"

Karye Esâmîleri	**Kânûn-ı Evvel sene [13]34'den Temmuz sene [13]36'ya kadar mezkûr karyeden Ermeniler katl ve esîr etdikleri (202) neferin esâmîleri karyelerince ma'lûm olmadığından esâmîleri tahrîr edilememişdir.**	*Târîhi*
Saderek karyesi		Kânûn-ı Evvel sene [13]34 Temmuz sene [13]36

..... Kumandanlığına

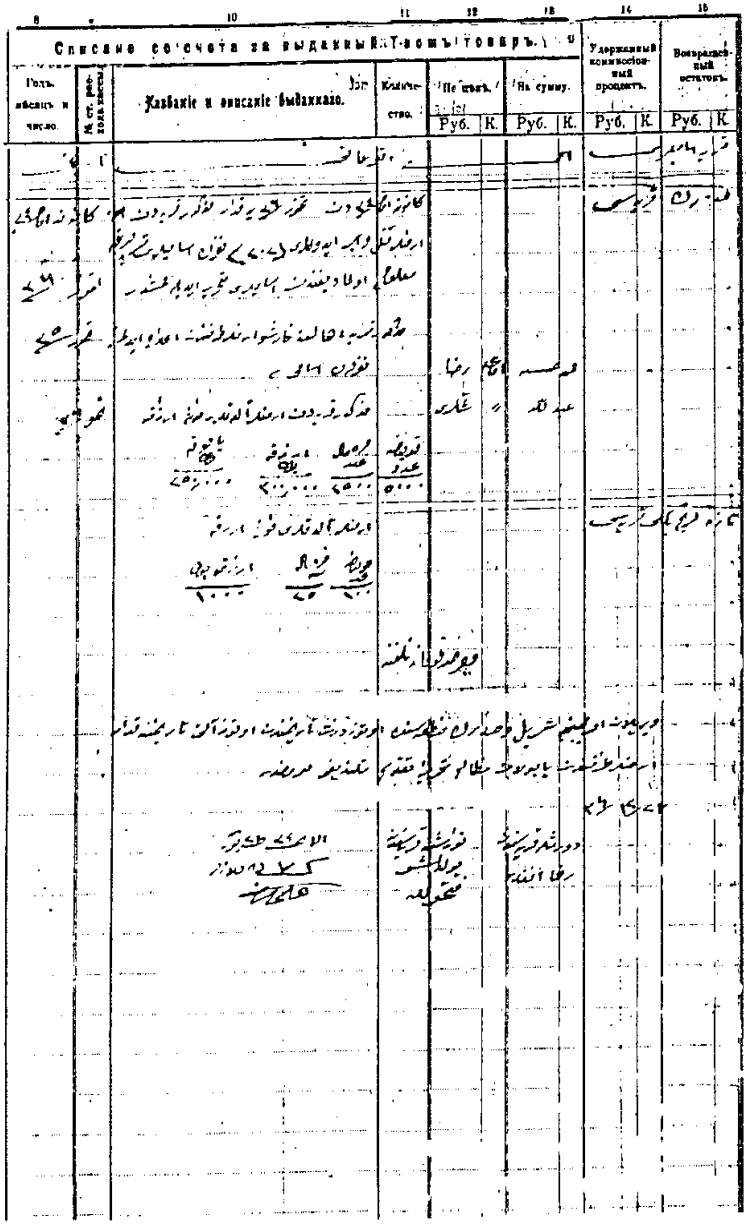
Verilen emr mûcebince Şeril ve Saderek mıntıkasında otuz dört târîhinden otuz altı târîhine kadar Ermeniler tarafından yapılan mezâlim tahrîren takdîm kılındığı ma'rûzdur.

27/12/[13]36

Devrişler karyesinden
Rıza Efendi

Noraşen karyesinden
Yoldaş Fethullah

34. Alay, 2. Tabur
7. K.[Bölük]'da
Mülâzım Ali

NAHCİVAN MINTIKASINDA ERMENİ MEZÂLİMİNE Â'İD VESÂ'İK

Karye Esâmîleri	Yıkılan İhrâk edilen İ'mâlât Hâneler	İhrâk Ediln Hâneler	İhrâk Ediln Mescidler	Ermenilar Tarafından Katledilen	Muhâcirlikden Evvel Karyenın Nüfûs Mikdârı	El-yevm Mevcud Nüfûsu
Noraşen karyesi	97	55	1	76	506	430
Mahmûd karyesi	3	55	-	189	599	400
Eksek karyesinden	-	67	1	24	151	121
Mevancak Müslim karyesi	-	3	1	38	183	145
Serhanlı karyesi	-	10	1	31	180	149
Zeyve karyesi	-	29	-	180	610	430
Dudenge karyesi	6	9	1	548	1.450	902
Karhun karyesi	2	8	1	92	433	341
Mehmedsab ur karyesi	2	8	1	15	102	87
Mevancak Mihrab (?) karyesi	-	7	-	18	91	73
Daşarık karyesi	4	53	-	119	326	207
Siyakut karyesi	7	37	-	52	325	274
Tazekend karyesi	-	10	-	61	250	189
Dere karyesi	-	27	-	31	222	175
Kösecan karyesi	-	24	-	47	310	263
Aralıkhan karyesi	-	12	-	32	210	178
Aralıkbey karyesi	2	12	-	25	180	155
Yengice karyesi	211	35	2	258	1.710	1.160
Dize karyesi	5	48	1	28	261	233
Çömartlı [Cömertli] karyesi	5	41	2	136	608	472
Devrişler karyesi	2	2	1	142	374	232
Cerçibogol karyesi	1	10	-	157	675	518

Gürcülü karyesi	1	2	-	110	410	300
Alişar karyesi	1	1	-	130	424	296
Taze karyesi	8	20	1	174	428	254
Akahmed karyesi	2	-	-	53	399	346
Karaburc karyesi	-	3	1	27	195	167
Kürt karyesi	-	16	1	120	310	190
İbâdullah karyesi	5	22	1	174	490	316
Kışla[k]abbas karyesi	1	100	1	369	783	414
Kormaslı (?) karyesi	1	-	-	169	597	428
Diyadin Karyesi	1	70	1	72	317	245
Vayhı[r] Karyesi	-	-	-	95	194	99
Geşdas (?) Karyesi	-	6	-	62	310	248
Postyan [Busyan] Karyesi	-	50	1	356	3.600	3.244
Yalnız karyesi	-	-	-	51	245	194
Taze karyesi	-	30	1	115	660	545
Barcı karyesi	1	90	-	53	249	196
Arabyengice Karyesi	-	55	1	161	900	739
Karahasanlı Karyesi	5	150	1	162	560	398
Babaki karyesi	1	-	-	198	2.000	1000
Makda karyesi	8	53	-	749	8.000	7.147
Ahura karyesi	8	68	2	596	4.000	3.387
Mefanlı Karyesi	1	50	-	450	6.000	4.490
Develen karyesi	-	-	-	75	1500	700
Aşağıdanzek Karyesi	1	5	-	135	500	120
Korculu karyesi	2	15	1	300	600	413
Yağcı karyesi	29	150	3	2572	6.000	2.500
Yukarıdanzek karyesi	3	-	-	400	2.000	1.000

Hamzalı karyesi	2	20	1	300	5.000	4.270
Siraclı karyesi	1	90	1	500	5.000	4.500
Kerimbeyli Karyesi	1	30	1	560	6.000	5.360
Denenem karyesi	2	10	1	426	4.000	3.450
Bello karyesi	1	12	1	400	4.250	400
Saderek karyesi	28	600	3	4.702	15.000	10.100
Tazekerimbeyli karyesi	-	6	1	60	100	40
[Yekûn]	***451***	***2.286***	***38***	***17.175***	***91.231***	***64.578***

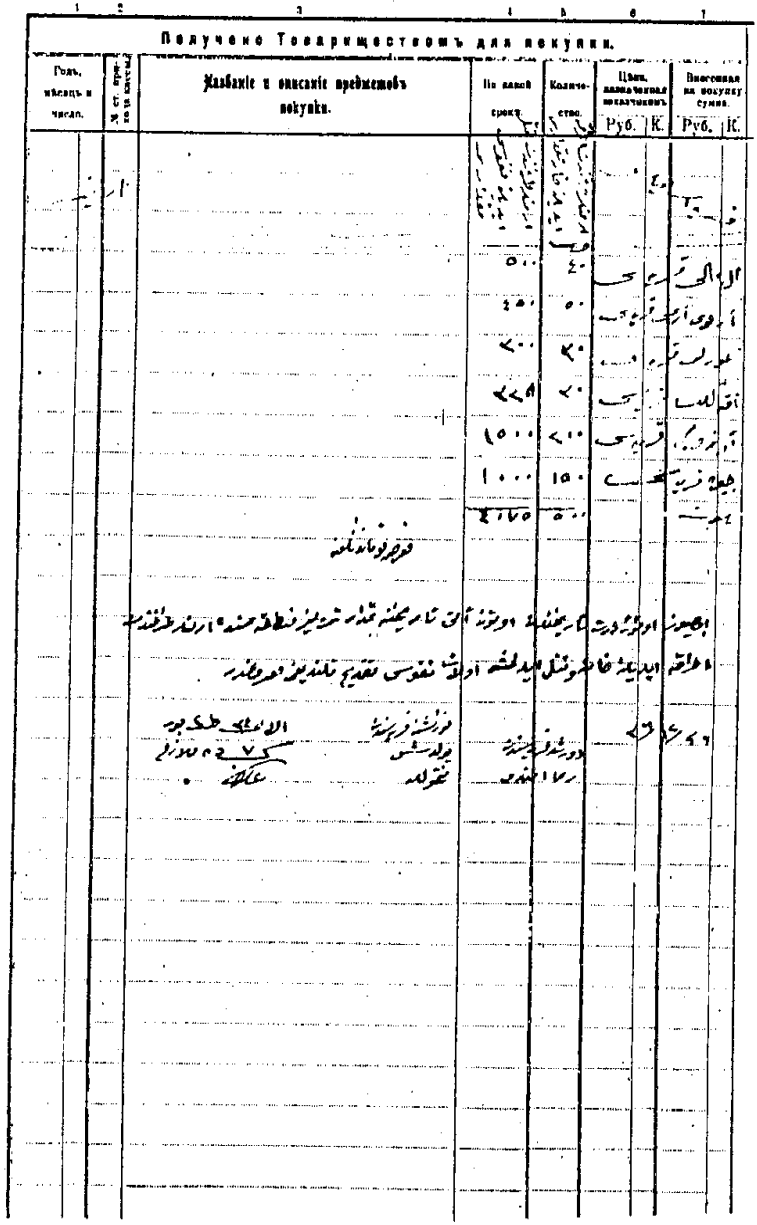
... (?) Kumandanlığına

Verilen emir mûcebince Şeril ve Saderek mıntıkasında otuz dört târîhinden otuz altı târîhine kadar Ermeniler tarafından yapılan mezâlim tahrîren takdîm kılındığı ma'rûzdur.

26/12/[13]36
Devrişler karyesinden
Rıza Efendi

Noraşen karyesinden
Yoldaş Fethullah

34. Alay 2. Tabur
7. K [Bölük]'de
Mülâzım Ali Rıza

Получено Товариществомъ для покупки.

Годъ, мѣсяцъ и числа.	№ ст. кредитной книги	Названіе и описаніе предметовъ покупки.	По какой срокъ	Количество	Цѣна, заплаченная покупщикомъ Руб.	К.	Внесенная за покупку сумма Руб.	К.

Karye Esâmîleri	Ermeniler Tarafından İhrak Edilen Hane	Ermeniler Tarafından Katledilen Nüfus Mikdarı	Târîh
Amooğlu karyesi	300	2.000	Kânûn-ı Evvel sene [13]34
Haviş karyesi	70	250	"
Ardeş karyesi	70	500	"
Kurbankesen karyesi	80	250	"
Gürcülü karyesi	40	300	"
Demirciler karyesi	40	300	"
Kömürlü karyesi	60	400	"
Kabut karyesi	40	250	Haziran sene [13]35
Derekent karyesi	50	300	"
Col karyesi	2.500	7.000	"
Meredüz karyesi	70	400	"
Köş karyesi	1.000	4.000	"
Kaysırı karyesi	35	200	"
Leylikaçan karyesi	80	400	"
Gümüşhan karyesi	100	600	"
Kendidas karyesi	90	450	"
Tarab karyesi	70	285	"
Türab karyesi	90	500	Eylül sene [13]35
Çıraklı karyesi	30	200	"
Arınc karyesi	70	350	"
Çaykent karyesi	100	600	"
Kayalı karyesi	80	400	"
Ümmürzakışlak karyesi	30	250	"
Zeydencabacumah karyesi	60	200	Teşrîn-i Evvel sene [13]34
Horhor karyesi	200	1.500	"

Güdenli karyesi	300	2.500	"
Kindere karyesi	250	2.000	"
Başahtuznadar karyesi	40	250	"
Navl [Novlu] karyesi	60	300	"
Ergez karyesi	400	3.000	"
Karavenk karyesi	70	400	"
Zeyrek karyesi	90	2.000	**Teşrîn-i Sânî sene [13]35**
İssisu karyesi	50	250	"
Ceranlı karyesi	30	180	"
Cani karyesi	100	1.500	"
Kabanlı karyesi	100	2.000	"
Kotuhvenk karyesi	70	1.000	**Haziran sene [13]35**
Keldüz (?) karyesi	100	2.500	"
Karakaya karyesi	70	1.000	"
Kavşuk karyesi	50	500	"
Kalayer karyesi	70	550	"
Günayvenk karyesi	30	200	"
Alayaz karyesi	250	3.000	"
Akkent karyesi	70	300	"
Yukarıakkent karyesi	90	900	"
Hurbadık karyesi	90	950	"
Hurdis karyesi	1.500	6.000	"
Almalı karyesi	40	500	**Haziran sene [13]35**
Ardıarz karyesi	50	450	"
Kömürlü karyesi	30	300	"
Akkilise karyesi	30	325	"
Kuzulca karyesi	200	1.500	"

Cıva karyesi	150	1.000	"
Yekûn	**7.695**	**57.530**	"

.....(?) Kumandanlığı

Üç yüz otuz dört târîhinden otuz altı târîhine kadar Teresiz [Dereilyas] mıntıkasında Ermeniler tarafından ihrâk edilen hâne ve katledilmiş olan nüfûs tahrîren takdîm kılındığı ma'rûzdur.

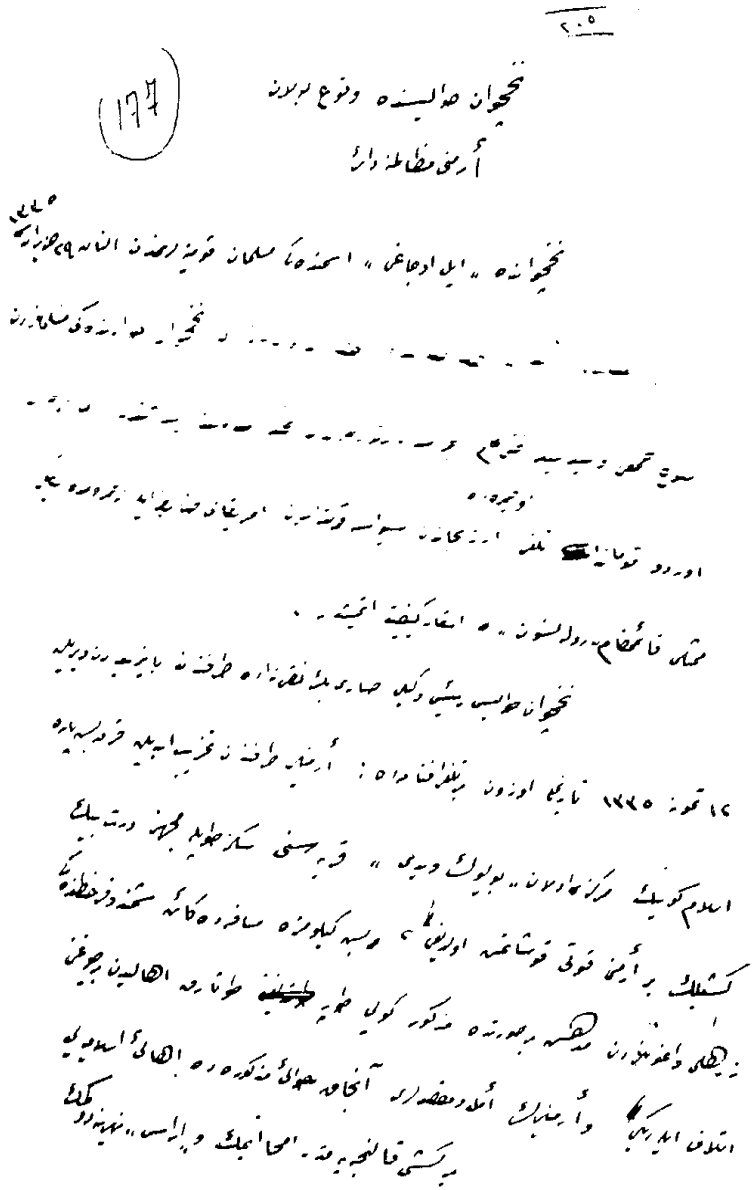
26/12/[13]36
Devrişler karyesinden
Rıza Efendi

Noraşen karyesinden
Yoldaş Fethullah

34. Alay, 2. Tabur,
7. K [Bölük]'de
Mülâzım Ali

BOA. HR. SYS. 2878/76

BELGE 7

BELGE 8
Ermeni Göçmenleri'nin Kendi Arazilerine Yerleştirilmesinden ve Geçici Olarak Arazi Sorunları Üzerine Hükümet Başkanı, İngiliz Ordusu Kafkaslarötesi Komutanı General Tomson'a

Tiflis, 6 Nisan 1919 yılı

Zatialileriniz, imkan bulup, bu gün toplantıda söylenen sorunları bir daha tekrarlamak istiyorum:

1. Halkın Kars ve Nahçivan illerinin köylerine dönmesi çok önemlidir. Kendi köylerine dönmeleri imkansız olduğundan dolayı, ilk önce onlara ev, sonra ise tarımla uğraşma imkanları, yani toprak verilmelidir. Eski Rusya sınırlarına geri dönen kişileri milliyetine ve dinide bakmadan, İngiliz Silahlı Kuvvetleri savunacak. Ama, eski Ermenistan sınırlarını geçen, yani şimdiki Türkiye'yi tercih edenler büyük riske girecekler, hiç kimse onları savunmayı garanti etmiyor.

2. Göçmenlerin yerleştirilmesi Mayıs'ın sonlarında bitecektir. Bundan sonra İngiliz Ordusu Kars'tan ve Nahçivan'dan geri çekilecektir. Bununla da İngilizlerin görevleri bitecektir. **Bu yüzden de yönetmelik her bölgede belli miktarda Ermeni ordusu kalmasını organize etmelidir.** Şuşa'da hükümet kurulduğunda bu metod başarı ile sona erdiğinden onu Kars'ta ve Nahçivan'da da denememiz gerekiyor.

3. Zatialileri, biliyoruz ki, göçmenlerin milliyetine ve dinine bakmadan kaba güç kullanılmadan ve kan dökülmeden

dönmelerini siz benden de çok istiyorsunuz. Herkes bunu anlamalı ve böyle hareket etmelidir. Yukarıda gösterilen prensipler üzerine hareket edersek, İngiliz Ordusunun desteği ile isteklerimizi gerçekleştirebileceğiz. Tüm bunlar hayırlı sonuçla bitecek. General Devi, bizimle bilikte çalışmak için şimdi Kars'tadır. General Kuk Kolis ise Batum valiliğini yönetecek, eskisi gibi Karabağ, Bakü Kumandanlığı'nın ve Azerbaycan Devleti'nin kontrolünde kalacak.

4. General Devi, Ermeni Ordusunun Kars'a ilerlemesine kadar Kars'ın kuruluyla becerecektir. Zatialilerinizin hediye ettiği iki zırhlı trenin bizlere büyük yardımı olacaktır.

İçten saygılarla general Tomson,
İngiliz Ordusu Kafkaslarötesi Komutanı

SGİA RA. F. 200.On.1.D. 243.
Ll.99 i ob. Suret.

BELGE № 9
İngiliz Ordusu Kafkaslarötesi Komutanı General Tomson'un Gürcistan Devleti'nin başkanı ve Ermenistan Temsilcisine Tiflis'teki Gürcistan ve Ermenistan arasındakı davalı arazi sorunuyla ilgili geçici sınırlandırma vatandaş yönetmeliğinin kurulması için çağrısı

Tiflis, 14 Nisan 1919 yılı.

Zatialilerinize!

Sınırların nispeten geçici olarak belirlenmesi ve Sizin için münakaşalı olan arazide yönetmenliğin tayin edilmesi için kendi kararımı gönderiyorum. Düşünüyorum ki, Siz kendi devletinizin yetkilisi olduğunuzdan bu kararla anlaşacaksınız.

1. Ahalkalaki Kazası Gürcistan'ın idaresinde olacak.
2. Ardahan Kazası'nın Kür Nehri'nin sol tarafındaki arazisi, Ardahan kenti de dahil Gürcistan yönetiminde olacak.
3. Borçalı kazasının su bölümü çizgisinden kuzeye doğru Alaverdi köyü ve Alaverdi istasyonu da dahil olmak üzere Gürcistan idaresinde olacak.
4. Borçalı kazasının su bölümü çizgisinden başlayarak güney kısmı Sanain istasyonu da dahil Ermenistan idaresinde olacak.
5. Kars ve Kağızman illeri Ermenistan yönetiminde olacak.
6. Nahçivan kazası su bölümü çizgisinden başlayıp kuzey ve güney kısmı Culfa istasyonuna kadar tüm arazi Ermenistan yönetiminde olacak.

7. Oltu yöresi ve Ardahan Kazası'nın Kür nehri sağ sahili kısmında olan arazisi Batum valiliğinin kontrolünde olacak.

8. İşaretlenmiş sınırlar haritaya yapıştırılacak. Bu illerin idare edilmesi 1 Mayıs tarihinden başlayacaktır.

9. Unutmamalıyız ki, bu kararlar geçicidir ve adı geçen arazilerde hukuka dayanan düzen sağlamak içindir. Yönetimde hiç bir askeri kuvvet ve ordu temsil olunmayacak, tamamen sivil karakterli olacaktır. Bu illerin yönetim kurulu, hukuka dayanan düzen sağlamak için sınırdan bir verst (1,06 km uzunlukta Rus ölçüsü) mesafede asgari sayıda ordu tutabilir. Bu bölgelerde, illerin tüm partilerinin ve milletlerinin temsilcilerinin başkanlığıyla, valiyle birlikte yerli idare kurulu tesis edilecek. Vatanda yerleştirilmek, erzak ve tohum yardımı yapmak, milliyetine bakılmaksızın, tarafsız olarak gerçekleştirilecek. Tarım sorunları ise ilişkileri germeden çözülecektir.

10. Şimdiki zamanın gerekliliğini itiraf ederek ben inanıyorum ki, en önemli görevimiz halkın toprağa ve köylünün emeğine dönmesini hızlandırmaktır. Düşünüyorum ki, bu konuda siz de benimle hemfikir olacaksınız. Eğer Kafkaslarötesi'ndeki arazi tartışmalarının çözülmesini, böyle sorunlarla uğraşan Paris Barış Konferansı'na bıraksaydık, tüm enerjimizi ülkeyi kapsayan açlığı kaldırmaya harcardık. O zaman, bu açlık korkusu asgari duruma inerdi.

11. 18 Ocak 1918 yılında Barış Komisyonu'nun 5 sayılı kararının 5. maddesine esasen kurulmuş mali organizasyonu sonradan Paris Barış Konferansı'nın kararıyla

anlaşarak değişebilir. Şimdiki karara esasen 1 Mayıs'tan itibaren mali organizasyonu geçici arazi sınırlarında kanunu yürülüğe koyacak. Diğer Barış Anlaşma Komisyonları'nın kararları ise 18 Ocak'tan geçerli olacaktır.

12. Yukarıda istenen kararları gerçekleştirmek için acil anlaşmaya varırsak, çok mutlu olurum.

İngiliz Ordusu Kafkaslarötesi Komutanı
General V.M.Tomson.

SGİA RA. F. 200. Op.1. D. 191.
Ll.34 ve ob. Suret. Daktilo yazısı.

BELGE № 10

Olağanüstü Sorgu Komisyonu üyesi Novatski'nin, aynı Komisyonun Şamahı Bölgesi'nin Darmadağın Edilmesi ve Orada Oturan Müslüman Halka Karşı Saldırıdan Sorumlu Başkanına.

18 Mart 1918 tarihi, sabahın erken saatlerinde Şamahı Kenti sakinleri top sesleriyle uyandı. Evden çıkarken halk, kentin doğudan Ermeniler, kuzey batıdan ise Malakanlar tarafından kuşatıldığını gördü. Kentin Müslümanların oturduğu aşağı kısmına toplardan ve makineli tüfeklerden bombalar yağıyordu. Yukarı kısmında oturan Ermeniler ise, Müslümanların oturdukları mahalleleri tüfeklerle ateşe tutuyorlardı. Saldırılardan önce Ermeni piskoposu Bagrat ve Malakanların temsilcisi Karabanov, Müslümanlarla barış ve kardeşlik durumunda yaşayacaklarından dolayı haç ve İncil karşısında yemin ettikleri için Müslümanlar için bu saldırılar beklenilmez olmuştu. Savunmaya hazır olmadıkları için ciddi direniş gösteremiyorlardı. Ermenilerle Malakanlarsa birkaç saat sonra Müslümanların oturdukları mahallelere, özellikle de Ermenilerle sınırda yerleşen "Piran Şirvana" girdiler. Eşkiyaların ileri her bir adımı yakılmış ve yağmalanmış ev, sivil halkın katledilmesi demekti. Onlar kentin en zengin ve ünlü kişilerinin, özellikle de **Şıhıyevlerin, Hasanovların, Cebrayılbeyovların, Müftiyan'ın, Hüseynbeyov'un, Alimerzeyev'in, Efendiyev'in, Babayev'in, Me-**

herremov'un, Veysov'un, Böyük Bey Hüseynov'un, Hacı Vagub Elekberov'un, Teymur Abutalıb Bey Fettahbeyov'un, Hacı Feteli Bey Fettaheyov'un ve başkalarının evlerini yaktılar. Yangın her tarafı kapladığından kentte öbür gün evlerin enkazından başka hiç birşey kalmamıştı. Yakılan evlerin sahipleri ister erkek, ister kadın, ister çocuk olsun herkesin gözü önünde kurşunlanıyorlardı. İnsanları kendi evlerinde ve sokaklarda dehşetli işkencelerle öldürüyorlardı. Bazen ev sahiplerinin sakladıkları paraları ve mücevherleri de katledilmelerine ve evlerinin yakılmasına neden oluyordu. Çoğu zaman evlerine baskın yapılanlar, paralarını ve mücevherlerini hemen teslim etmelerine rağmen bu onların hayatını kurtaramıyordu. Sokaklarda iğrenç tecavüzlere maruz kalmış, memeleri kesilmiş, karınları yırtılmış kadın cesetleri ve işkencelerle katledilmiş çocuk cesetleri o kadar çoktu ki, ayaklara dolaşıyorlardı...

Şamahı'da böyle dehşetli ve korkunç durum birkaç gün devam ettikten sonra Müslüman ordusu ekipleri kente girdi. Ermeni ve Malakanlar eşkiya çetelerinin başıbozukluğuna ve vahşiliklerine son verildi. Müslüman ordusunu gören Ermeniler ve Malakanlar Şamahı'yı terk ederek, Gozlu Çay (Hilmili) adlı Malakan köyüne kaçtılar ve orada saklandılar. Şamahı sakinlerinin bu sakin hayatı çok sürmedi. Dört gün sonra Müslüman ordusu ekipleri strateji gereği araziyi terk ettiler. Orduyla birlikte yeni saldırılardan korkan halk canını kurtarmak için gerekli hiçbir eşyasını bile almadan, yıllardan beri biriktirdikleri , herşeylerini bırakıp kenti terk ettiler. Ama bazıları, ya kaçamadılar, ya da evlerini bırakıp gitmek istemediler.

Müslüman ordusunun Şamahı'dan çıktığını gören Ermeni ve Malakan eşkiya çeteleri tekrar kente döndüler. Bu defa birincisinden daha hiddetli ve öfkeli bir tarzda Şamahı'yı darmadağın ve tahrip ettiler, yıktılar, yaktılar, yağmaladılar, halka karşı daha gaddar, daha kanlı eylemler gerçekleştirdiler. Kentte olan tüm halk, kadınlar ve çocuklar da dahil kılıçtan geçirildi. Şamahı'nın tüm sokakları, mahalleleri, evleri, camileri cesetlerle dolmuştu. Halkın tüm taşınan malları yağmalanarak Ermeni ve Malakan köylerine taşınmıştı. Kentin Müslüman mahalleleri tamamen yakılmıştı. Hatta camileri,13 ruhani dairesini, "Cuma Camisini", evliya tekkelerini ve kutsal yerleri de yaktılar. Birkaç gün içinde Şamahı'nın Müslüman mahalleleri baştan başa enkaza çevrildi.

Şamahı'ya yapılan birinci ve ikinci saldırılarda binlerce kişi öldürülmüştü: **Hacı Cafer Gulu Axund kendi camisinde vahşicesine işkencelere maruz kalmıştı, şehir başkanı Teymur Hudaverdov, 1'nci Şehir Duması eski üyesi Memmed Tağı Aliyev, Hacı Baba Abbasov, Eşref Hacıyev, Hacı Abdül Halıg Ahmedov, Hacı Abdül Hüseyn Zeynalov 3 kardeşiyle birlikte, Hacı İsrafil Memmedov, Mir İbrahim Seyidov, Hacı İsrafil Salamov, Ağa Ahmed Ahmedov, Hacı Abdül Gasım Gasımov, Eyyup Ağa Veysov, Zeynep Hanım Veysova, Ali Abbas Bey İbrahimbeyov, Alekber Gedirbeyov, Abdürehim Ağa Ağalarov, Mehyeddin Efendizade, Zekeriyye Efendi Mehti Halil oğlu, Ziyettin Abdullayev, Hacı Molla Hasan Zeynalov ve eşi, Mahmud Hacı Ağa oğlu, eşi, oğlu ve diğer başkaları.**

Şamahı'nın Müslüman ahalisine karşı yapılan eylemlerde bir milyar rubleden fazla maddi hasar meydana

gelmiştir. Şamahı'ya saldırı ve tahripler, suçsuz sivil halka karşı gerçekleştirilen katliamlar ve onların mallarının yağmalanması yalnız milli düşmanlıktan ve Müslümanlardan öç almaktan dolayı yapılmıştı. Şamahı'yı işgal eden eşkiya çetelerinin yalnızca bir düşüncesi vardı: Öldürmek ve katletmek, katletmek ve öldürmek...

Şamahı'ya karşı saldırıların, yangınların, katliamların, hırsızlıkların gerçekleştirilmesinden önce planlarını çizen ve bu fikirleri gerçekleştirmekte yerli Ermenilere başkanlık eden kişilerin listesini size sunuyoruz: Stepan Lalayev, Gavriil Karaoğlanov, Arkaşa Gülbandov, Mihail Arzumanov, Karapet Karamanov, Şuşa sakini milliyetçe Ermeni Ağamalov, Sedrak Vlasov, Samvel Doliyev, Petrosyans, baba ve oğul İvanovlar, Berber Ovanes ve diğerleri. Bunlarla beraber eylem başkanları ve yönetenleri katliamların ve yangınların gerçekleştirilmesine de katılmışlardır.

Genellikle, zulme uğramış kişilerin ifadelerine göre yukarıda adı geçen cinayetleri gerçekleştirenlerin listesini size sunuyorum:

1. Stepan Lalayev,
2. Gavriil Karaoğlanov, Samahı kazası başkanı eski yardımçısı,
3. Arkaşa Gülbandov, Şamahı Posta Telegraf Dairesi eski müdürü,
4. Mixail Arzumanov, Şamahı'da eczane sahibi,
5. Karapet Karamanov,
6. Ağamalov, Karabağ Ermeni'si, Şamahı'da öğretici,
7. Sedrak Vlasov,

8. Samvel Doliyev, berber,
9. Petrosyans, Şamahı'da, Kırmızı sokakta erzag dükkanı sahipİ,
10. İvanov baba, Şamahı'da tuhafiye dükkanı sahipi,
11. İvanov oğul,
12. Ovanes, Şamahı'da berber,
13. Sandrik Agriyev, Kürdemir köy sakini,
14. Artyom Ter-Matevosyan,
15. Yagub Martirosyans,
16. Armenak Yaguboviç Martirosyans,
17. Aleksand Haçaturov, kunduracı,
18. Mihail Haçaturov, kunduracı,
19. Andrey Arzumanov,
20. Dünibek (soyadı malum değil),
21. David (soyadı malum değil),
22. Minasov Allahverdi,
23. Krikor (soyadı malum değil), Şamahı'da tenekeçi,
24. Gaspar (soyadı malum değil), Şamahı kazası, Sagyanı köy sakini,
25. Gerasim Agriyev, Medrese köy sakini,
26. Mihail Karabanov, Malakan, Şamahı Hazne Dairesi eski avukatı,
27. Gülbendov, subay, Posta Telegraf Dairesi eski müdürü Arşak Gülbendov'un oğlu,
28. Haçanov, Şamahı'nın eski Polis Komiseri,
29. Şabanov, Şamahı sakini,
30. Mihail Ter-Grigoryev, Şamahı sakini,
31. Arşak Tarasov, Şamahı sakini,
32. Ragi Saturgis, Şamahı sakini,

33. Artamonov, milliyetce Rus, Şamahı kazası, Cobanı köy sakini, öğretmen,
34. Boris Polovinkin,
35. Yakov Polovinkin ve Semyon Polovinkin, Şamahı kazası, Çuhur Yurt köy sakinleri,
36. Vladimir Doliyev,
37. Mamikon Doliyev,
38. Babacan Magakislov, Şamahı sakini,
39. Atabeyov, Şamahı eski komisseri,
40. Serebryakov, Şamahı sakini,
41. Arutyun Haçaturov,
42. "Kolya"(Nikolay), Ermeni, silah ustası,
43. Tumas, Şamahı sakini,
44. Marezyans, Şamahı kazası, Sagyanı köy sakini,
45. Matras, tenekeçi,
46. Nikitov,Camir'in oğlu,

Düşünüyorum ki, toplanmış sorgulara göre yukarıda adı geçen kişilere gerçekleştirdikleri cinayetlerden dolayı ceza yasasının 13, 129, 927, 1633, 1636, 1607 ve 1453. maddeleri uygulansın.

Olağanüstü Sorgu Komisyonu üyesi (imza)

Not: Şamahı sakini olup belgelenemediği için listede adları ve soyadları olmayan, fakat katliama katılmış daha birçok cani burada yer almamaktadır...

Komisyon üyesi

İmza (A. Novatski)

SGAOP Az, SSC, f.1061, op.1, d.101, s.6; d.106, s.6; d.108, s.6-7

BELGE 11
RAPOR

Olağanüstü Sorgu Komisyonu üyesi Novatski'nin, Aynı Komisyonun Kuba Kenti ve Kuba Kazası köylerinin Darmadağın Edilmesi ve Adı Geçen Arazilerde Oturan Halka Karşı Saldırıdan Sorumlu Başkanına

SGAOP Az, SSC, f.1061, op.1, d. 95, s. 5-8

1918 yılının Nisan ayında Bakü ve Bakü valiliğini bolşevikler yönetiyorlardı. O zaman Bolşevik Partisi başkanı David Gelovani 187 askerden oluşmuş silahlı ekiplerle Kuba kentine gelerek kendisini kaza komiseri ilan ederek, halka Sovyet hükümetini kabul etmesini bildirdi. Halk çok sakin şekilde bunu kabul etti. Böylelikle Gelovani Guba'da bolşevik yönetimini kurdu ve Müslüman halk tarafından hiçbir tehlike beklemediğinden dolayı, iki yüzden fazla Ermeni mahkumu ceza evlerinden salıverdi.

Birkaç gün sakin geçti. Beklenilmedik bir şekilde, Kuba'nın civarındaki köylerde oturan Lezgiler kente girerek Gelovani'ye ekibi ile birlikte teslim olmasını teklif ettiler. Gelovani teslim olmayacağını söyledi. Bunun üzerine Lezgiler kente ateş açmaya başladılar . Birkaç gün süren çatışmalar başladı. Gelovani'ye bir ekip asker makineli tüfeklerle yardıma geldi. Yardıma rağmen o, kentten çıkmak zorunda kaldı. Çıkarken Ermeniler de dahil tüm

Hrıstiyan halkını da zorla kendisiyle götürdü. Lezgiler ise onların peşini bırakmayıp, ateş ederek takip etmeye başladılar. Çatışmalarda Gelovani'nin zorla götürdüğü Hristiyan halktan birkaç kişi öldürüldü. Bunlar Ermenilerden: Maçak Kasparov, Duhol Pogosov, Ermeni Papazı Aleksandr Bogdanov; Ruslardan: Ortadoks Papaz, Eczaneci Golubçik, dolaylı vergi memuru Polesnıy, Orman Müdürü Abrosimov, Doktor Mihels ve başkalarıydılar. Gelovani, kendi ekibi ve sağ olan Hrıstiyanlarla birlikte kaçtı. Tüm bu olaylardan sonra sakin bir hayat başladı. Gelovani'nin kaçtığını gören silahlı Lezgiler Kuba'dan çıkarak kendi evlerine döndüler.

Olup bitenlerden iki hafta sonra Kuba'ya Bakü'den toplar ve makineli tüfeklerle silahlanmış büyük bir ordunun geldiği haberi yetişti. Yerli halkın bir kısmı taşınmaz ve taşınan mallarını bırakıp, canlarını kurtarmak için ormanlara kaçtılar. Büyük bir kısmı ise onlara karşı bir tehlike gelebileceğine inanmadıkları için evlerini bırakıp hiçbir yere gitmediler. 1 Mayıs 1918 tarihinde sabahın erken saatlerine kadar Taşnak Amazasp ve onun yardımcısı Nikolay'ın önderliğinde Ermenilerden oluşmuş ordu, kenti kuşatarak, toplarla, makineli tüfeklerle durmadan ateş açtılar. Ateş seslerine panik içinde uyanan halk şaşırdığı için ekipler kolayca kente girdi. Müslüman halka karşı acımasız olan ordu sivil sakinleri vahşicesine dövmeye, her türlü işkenceler yapmaya başladı. Ermeniler sokaklarda karşılarına çıkan her erkeği, kadını, çocuğu öldürmeye başladılar. Evlere sokularak aileleri mahvettiler, bebelere bile acımadan anneleri ile birlikte kılıçtan geçirdiler.

Örneğin: **Kerbalayi Memmed Tağı oğlu14 kişilik ailesi ile birlikte, Mehemmed Resul oğlu eşi ve üç çocuğu ile birlikte, aile başçısının karnını yırtmış, çocuklarınınsa başlarını kesmişlerdir, Hacı Dadaş Balagasım oğlu eşi Meşedi Bibi Hanım ve oğlu Abdül Kasımla birlikte kendi evlerinde yakmışlardı, Kerbalayi Abuzer Mestan oğlunun iki kızı Hakime ve Busatı annelerinin koynunda kılıçla doğramışlardı, Meşedİ Gamber Mola Mehemmed oğlu, oğlu eşi bir kaç küçük yaşlı çocuğula birlikte katledilmişlerdir. Bunlardan başka Molla Şahbaz, Usta mehemmed Resul Bayram oğlu kendi oğluyla birlikte, Meşedi Musa Zeynal oğlu, Meşedi Ali Meşedi Feyzulla oğlu, Kerbalayi Dadaş Bağır oğlu, Cabbar Memmed Ali oğlu, Saiba, Sefereli Meşedi Talıb oğlu, Meşedi Musa Zeynal oğlu ve başkaları vahşicesine katledilmişlerdir.**

Sakinlere karşı tahkir ve tecavüz halleri de olmuştu. Örneğin: Askerler yaşlı ve muhterem bir kişiye, onlar için Müslüman hanımlar getirmesini emretmişlerdi. Yaşlı adamı onlara itiraz ettiği için orada kurşuna dizmişlerdi. Böyle emirleri yerine getirmediğinden dolayı Alipaşa Kerbala'yı Meherrem oğlunu kendi oğluyla birlikte vahşice öldürmüşlerdi. Babasının gözleri önünde süngüyle oğlunun gözlerini çıkarmış, yüzünü ve karnını deşmişlerdi. Genellikle, iki binden fazla erkek, kadın ve çocuk katledilmişlerdi. Ermeniler yüz kadar Müslüman ahaliden olan, adları aileleri tarafından saklanılan kadın ve kızların ırzına geçmişlerdi.

Askerler Müslüman halkın mallarını yağmaladılar. Kuba'da Amazasp'ın askerleri tarafından dört milyon ruble nakit para, bir buçuk milyon ruble değerinde altın, kuyum-

culuk eşyaları, mücevherler, yirmi beş milyon ruble değerinde çeşitli mallar ve erzak yağmalanmıştır. Bundan başka Amazasp'ın askerleri Guba'da yüz beş zengin ev yakmışlar. Bunlar **İbrahim Bey Şıhlarski'nin, Meşedi Ali Hüseynov'un, Orucali Ahmedov'un, Bekir Mehreliyev'in, Settar Memmedyarov'un, Hidayet Emirbeyov'un, Gafar Orucov'un, Ali Bey Zizikski'nin, Recep Orucov'un, Yusif Bey Abusalambeyov'un, İskender Abdullayev'in** ve başkalarının evleri ve Müslüman yöneticilerin yerleştikleri daireler idi. Yangınlarda yüz milyon ruble değerinde maddi hasar meydana gelmiştir. Amazasp'ın ekipleri Kuba'ya gelirken demir yollarının her iki tarafında yerleşen Müslüman köylerine saldırarak, onları darmadağın etmiş, evleri yağmalamış, kaçmaya imkanı olmayan sakinleri, özellikle de kadın ve çocukları acımadan öldürmüşlerdir.

Bu olaylardan başka, yerli sakinler parlamenterleri beyaz bayraklarla teslim olmaları nedeniyle Ermenilere göndermiş, ama Ermeniler onlarla görüşmek bile istememişler. Aksine parlamenterleri öldürmüş, onları anlaşmaya gönderen kişilerin oturdukları köyleri ise yıkmışlar. Böyle bir olay Alihanlı civarında da tekrarlanmıştı. Ermeniler parlamenter, kordiplomatik başkanı Mirze Memmed Dadaşov ve Gülhüseyn Meherrem oğlunu da kurşunlamışlardır. Aynı olayı Ermeniler Deveçi civarında da tekrarlamışlardır: Deveçi'nin **Deveçi Bazar ve Kızıl Burun** köylerinin sakinleri olan on beş muhterem ihtiyar ekmek-tuzla Ermenilerle görüşemeye gitmişlerdir. Ermeniler ise ekmek tuzu kabul etmemiş, ihtiyarları hemen kurşunlamışlardır.

Amazasp'ın hırslı askerleri Müslüman halkın dini duygularına değer vermemişlerdir. Onlar çok sayıda camileri yakmış, Müslümanların kutsal kitapı olan Kuranı Kerim'i parça parça ederek yırtmış, sonra da yakmışlardı.

Amazasp'ın ordusu Kuba kazasında, yaklaşık 122 Müslüman köyünü yakmış ve yıkmıştır. Onların listesini size sunuyorum: **Deveçi, Saadan, Çarhane, Derya Zerost, Zağlıcan, Alihanlı, Eynbulag, Arab Elmemed, Ağasıbeyli, Kelanı, Arabhemye, Tugay, Nardaran, Siyezen, Rahimli, Sura, Gulamlar, But But, Andrey Abad, Haliller, Garagaşlı, Aşağa Guşı, Sarvan, Amirhaim, Tura, Aykun, Cey, Gible Grez, Gara Gurtlu, Garaç, Narıcan, Hudat, Aşağı Budug, Haçmaz istasyonu, Yeni ve Eski Haçmaz, Mürşüd Sube, Azizler, Garagıllı, Nabur, Hasbulat, Bibişi, Babaşlı, Aşalı, Mehreli, Bey Gışlag, Canafur Gışlag, Küleş Gışlag, Yusif Gışlag, Gui Guraki, Dendenik, Mürseli Gışlag, Çarhı, Hırda Oymak, Garaçaylı, Lanluk Oba, Hızrı Feriz, Er Goç, Gluli, Hasan Efendi, Arab, Arab Sof, Gara Bağı, Çahmahlı, Cağatay,Gazsınıye İlhı, Avaran, Hural, Çilakir, 2'nci Hızır, Acıahur, zubul Dustair, Okur, Büyük Murug, Hican, Gusar, İmam Gulu, Yuxarı Zihur, Hasan Gala, Hudat, Avhçik, Zeyhur, Kuzun, Çaykun, Gezun, Esab, Nügedi, Emsar, Eski İgrik, Daştı Yatag, Teki, Kasiş Gışlağı, Alibey Gışlağı, İgrik, Anıh, Aşağı Huç, Alpan, Digah, Elzik, Mirze Memmed, Kend, Uçke, Hacı Gaib Gışlag, Susay, Haç Bala, Cim, Rustov, Yeni Kend, Gilebi, Çiçi. Ahub, Nudin, Zirgva, Ahurça.**

Bu köylerin işgali sırasında 60 kişi öldürülmüş, 53 kişi ise yaralanmıştı.

Amazasp'ın ordusu yukarıda listede adı geçen köylerde darmadağın edip yıktıkları ve yaktıkları evlere, devlet dairelerine, yağmaladıkları taşınmaz mallara ve davarlara toplam 58.121.059 ruble maddi hasar vermişlerdir.

Gelovani'nin ifadesine göre tüm bunlardan sonra Amazasp'ın ordusu dağlara çıkmıştır. Sakinlere şiddet ve ceza vermek amacıyla, komiser Şaumya'nın isteği üzerine,Karganov diğer komiserlerin rızası olmadan ve onlardan gizliyerek iki bin kişiden oluşan bir ekip oluşturmuştu. *(özellikle de Ermenilerden ve "Taşnaksütyun" Partisi üyelerinden oluşan ekip o zamanki askeri komiserlerden toplamıştı.)* Bu yüzden de Taşnak Amazasp ekibe başkan olarak en gaddar , komiserlerden Venuns adlı birisini tayin etmişti. Ekip "Cesa ekipi"olarak adlandırılıyordu, güya hiçbir politik önemi yoktu.

Bu fikrini Amazasp'ın kendisi Kuba halkına övünerek şöyle söylemişti: **"Ben Ermeni halkının kahraman oğluyum ve onun haklarını savunuyorum. Ben buraya iki hafta önce "Cesa ekibi" ile birlikte öldürdüğünüz Ermenilerin öcünü almak için geldim. Buraya ne disiplin için , ne de Sovyet hükümetini korumak için geldim. Ben buraya sizin öldürdüğünüz Ermenilerin öcünü almak amacıyla, deniz kıyısından** *(Hazar Denizi'nden)* **Şah Dağ'a** *(Dağıstanda yerleşen dağ)* **kadar siz Müslümanları ve Şirvan'da** *(Şamahı)* **Ermenilere karşı savaşan Türk kardeşlerinizi öldürmek ve öç almak emriyle geldim".**

Amazasp'ın "Cesa ekipinde" kendisinden, yardımcısı Nikolay'dan, komiser Venuns'tan başka Ermeni olan şu kişiler de vardı: **Arutyun Ayrapetov, berber Cevad, Arutyunov, Avakov, blık sahipi Avakovun oğlu, öğrenci**

Amircanovlar, tüccar Mirza Amircanovun yeğenleri, pavyon sahipi Melikov, Guada evi olan Grigorinin oğlu Vartan, Arutyun Baba oğlu, Aleksandr Mukasyans, Tateos Yagub oğlu, Babacan oğluyla, Arutyun Karapet oğlu iki oğluyla birlikte.

Adı geçen kişilerin Müslümanlara karşı gerçekleştirilmiş katliamlara katıldıkları Guba sakinleri olan şu kişilerin tanıklıklarına dayanarak onaylanmıştır: Açıklamalara Kuba sakinleri olan diğer mağdur kişilerin tanıklıkları da eklenmişti: **şehir başkanı Alibeyov, Hacı İsmayıl Orucov, Hacı Hidayet Musayev, Meşedi İbad Bağırov, Memmed Musa Memmed Ali oğlu, Kerbaliyi Abuzer Mestan oğlu, Meşedi Hüseyn Gulu Bağırov, Meşedi Hemdulla Alitev, Şükür Turab oğlu, Meşedi Molla Yusif Han, Hacı Ahmed Ali Murad oğlu ve Molla Hacı Baba Ahundzade.**

Aynı zamanda Guba'da gerçekleştirilmiş olaylarla ilgili araştırmaların tutanağı ve zulme uğrayanların iddianameleri de...

Açıklama ve incelemelere dayanarak Kuba kazasının 122 köyünü ve Kuba kentini tahrip ettiği ve yıktığı için "Cesa ekipi" başkanı Amazasp, onun yardımcısı Nikolay, komiser Venunts, Arutyun Ayrapetyan, berber Cevad, Avakov, Emircanov ve diğerleri gerçekleştirdikleri cinayetlerden dolayı Cinayet dergisinin 13,129, 927, 1453, 1607,1633 ve 1634. maddeleri ile cezalandırıldıkları için adli takibatta bulunmayacaklardır. Aynı maddelerle eski komiser Şaumyan ve Karganov'un da suçlanmasına rağmen, hayatta olmadıklarından, öldüklerinden dolayı adli takibatta bulunamayacaklardır.

Komisyon üyesi *imza* **(Novatski)**

BELGE 12
RKP MK(b) Kafkasya Bürosu üyesi ve Kafkasya ordusu RDS Orconikidze'nin RSFSC'nin Dışişleri Komiser yardımcısı L.Karahan'a, V.Lenin'e ve İ.Stalin'e Ermenistan ve Türkiye ilişkileriyle sorumlu baş memuru

24 Mayıs 1920 tarihi

Ermenistan'ı yokedebiliriz, ama benim belirttiğim gibi bu çok büyük erzak problemlerine neden olabilir. İnanmıyorum ki, Taşnaklar kendi arazilerinden ordumuzu çıkaracaklar ve Türkiye için silahı bırakmaya izin vermeyeceklerdir. Siz bunu nasıl görüyorsunuz? Bana öyle geliyor ki, onlardan bizi Türkiye'ye geçmeye izin vermelerini talep etsek de, halkı buna karşı duracak. Bu da Ermenileri hiddetlendirebilir. Şimdilik Nahçivan, Ordubad, Culfa ile uğraşalım, o zaman her şey belli olacak. Bu gün Kamil Paşa'dan mektup aldım. Bizden yardım istiyor ve aynı zamanda müttefiklik teklifinde bulunuyor. Halil'e de mektup var. Ermeniler arkadaşlarımızın desteği ile, bizim başkanlığımızda Türkiye Ermenistanı'ndaki Türklerle ilgili tüm sorunlarını çözmek istiyorlar. Onların bu sorunlarını çözmemiz için mutlaka Ermenistan, Türkiye ile serbest ilişkilerimize onay vermelidir.

Orconikidze

GARF. F, 130. op.4. D. 496.Ll.73a-74a.
Sureti.

Yalan, hızla yayılsa da,
gerçeklerin üzerine çıkamaz.
Rabindranat Tagor

GÜRCİSTAN:
ERMENİ TALEPLERİNİN DEVAMI

Ermenilerin "Hayların fikir adamlarından biri" diye adlandırdıkları ve sonradan "Aşot Rustavi" adını taktıkları; aslındaysa dünyaca tanınmış ünlü Gürcü yazarı Şota Rustaveli şöyle diyordu: **"Yalan, kişilerin kalbine ve bedenine sonsuz azap ve ıztıraplar verir."** Yalanla ilgili İsa Mesih'in de kendi fikir ve düşünceleri vardı. O, şeytanı **"yalancı ve katil"** olarak adlandırıyordu. *(Romenlere, 5: 12)* Uzun yıllar sonra havari Pavel, insanları İsa Mesih adına birbirilerini aldatmamaya, birbirlerine yalan söylememeye çağırıyordu. Demek ki, Hristiyan inancına ve eğitimine göre eğer herhangi bir kişinin yüreği yoksa ve ruhu bundan rahatsız olmuyorsa, vicdan azabı çekmeden şeytanın düzenlediği baloya da katılabilir. Bu yüzden Ermeni "bilginleri" ve politikacıları, her defasında Ermeni propagandasının yeni "şaheserleriyle" karşılaştıklarında yaptıklarından kıvanç duyarlar. Ne Havari Pavel'in , ne de Eğitimci Grigori'nin yüksek sesle söylediği vaazlar onlara yetişemez, onların umurunda olmaz. Dolayısıyla, nirvanada olduklarına, yani

"ruhlarının azapdan kurtulduğuna" daha çok inanırlar. Ermenilerin yalan ve iftira ile örtülmüş anomali, ahlaka aykırı olan kibirli kişilik ve onurları, bugün onlar için tarihi yönden çok, maddi kazançlar yönünden daha önemlidir. Kafkasya halkları etno-kültür araştırmacısı; ünlü Rus tarihçisi V. A. Veliçko: **"Çok eskiden beri Ermeniler hakkında çok kötü kamuoyu oluşmuştur. Gerçeklik payı olmasaydı birçok halk çeşitli dönemlerde böyle fikirler söylemezlerdi. Yalnız Ermeniler her fırsatta yaygara koparmayı iyi beceriyorlar. Birileri onların hilelerini ve entrikalarını açığa çıkarmadığı sürece veya hırsızlıklarına karşı dava açmadıkça, yalnız kendileri yaygara koparmıyor, yabancı halktan olan aptal, yahut hain kişileri de gürültü koparmaya zorluyorlar."** demiştir. *("Кавказ Русское дело и межплеменные вопросы", Баку 1990, печ. по изд. 1904 г.)*

Ortaçağ işgalcilerinin ve cizvitlerinin uzantıları olan, onların ideolojisini kopyalayan Ermeni fikir adamları: "Allah tektir, yalnız "kendi tarzında ve şeklinde" olan, faaliyeti boyunca "suçsuz ve günahsız, eşsiz, emsalsiz ve tabii ki, benzersiz" olan Ermeni halkını yaratmıştır. Savaşlarda her zaman büyük kayba uğrasa da, bu halk "ebediyyen muzafferdir." demiştir. Dünyanın neresinde olursa olsun, eğer orada Ermeni halkı varsa, beraberinde "çilekeş, zavallı halk" tarzı duygu sömürüsü de vardır. Ermeni boyası ile boyanmış, Ermeni şartlarına uygun tarzda olan "suçsuz!" cizvitlerin eğittikleri ve öğrettikleri propaganda 1907 yılında "Taşnaksütyun" partisi tarafından kabul edilmiş programın temelidir.

Bu programın birinci cümlesinde diğer halklara karşı kin ve nefret duygusu, şovenlik ruhu açığa çıkıyor; Onların

(yani Taşnakların) en yüce amaçları, Ermenilerin çıkarlarına hizmet etmektir. Adı geçen belgenin 9. maddesinde bu fikre daha çok önem veriliyor.

Taşnaklar, belirledikleri amaca ulaşmak ve kamuoyunu buna alıştırmak için kısa süre içinde basını etki altına alıyorlar. Bu fikirle ilgili olarak Rus tarihçisi S. Veliçko 1904 yılında S.Peterburg'ta yayınladığı "Kafkas-Rus İlişkileri ve Milletlerarası Sorun" kitabında: **"Şimdi tüm Kafkasya basınının istisnasız olarak Ermenilerin elinde olduğunu söyleyebiliriz."** diyordu.

"Taşnaksütyun" Partisi, okuyucuların milli görüşünü, sosyal durumunu ve problemini, politik vb. meraklarını kapsayacak şekilde kendi basınını organize etmişti. Ermenilere ait fikir ve yazılar her okuyucuya uygun şekilde sunuluyordu. Gazetelerde açık ve örtülü şekilde sağlam ve sarsılmaz Ermeni otoritesi, Ermenilerin "nankör" halklar için yaptıkları, değeri ölçüye sığmayan, bitmez tükenmez hizmetleri vurgulanıyordu. Güya Kafkasya'da yaşayan, uygarlıktan haberi bile olmayan diğer "vahşi" milletlerin saygısızlıklarına karşı uyarıları kanıtlanılıyordu. Ermeni basınının milliyetçi saldırıları çoğu zaman bölgede oturan halklar arasında sonradan kanlı olaylara neden olan düşmanlık ve aşır milliyetçilik tohumları serpiyordu.

Taşnaklar kendi amaçlarına ulaşmak için düşmanları ile anlaşmalar yapmaktan da geri kalmıyorlardı. Şimdi Ermenistan'da çok sayıda kişinin bilmediği bir belge var! 1909 yılında Ermenilerin çaba ve istekleriyle "Taşnaksütyun" üyeleri ile "Genç Türkler" arasında işbirliği anlaşması yapılmıştır. Adı geçen anlaşmanın ilk 4 maddesinde şöyle deniliyor:

"1. Anayasa'yı oluşturmak ve toplumun gelişimini sağlamak için güçbirliği ile mutlaka beraber mücadele etmek gerekiyor.

2. Gerici hareketlerle yine onların kullandığı yöntemlerle mücadele etmek gerekiyor.

3. Aslında her iki partinin ortak amacı, Osmanlı arazi bütünlüğünün bütün olarak muhafaza edilmesidir. ***(Despot Ermeniler kendilerine asırlar öncesinden miras kaldığını düşündükleri topraklarda bağımsız bir Ermenistan için can atıyorlardı.)***

4. Her iki parti "bölgelerde oturan halklarının ilerlemesiyle" ilgili fikirbirliğini gösteriyor ve onların ortak Osmanlı Devleti'nin genel gelişimine destek olduklarını bildiriyor." *(М.Варданян. История., т.II. М.,1950 г.)*

Yukarıda sunulan belge, Taşnakların ikili oyunlarda ne kadar usta olduklarını kanıtlıyor. Onlar Ermenilerin "bağımsızlığa can attıkları" ile ilgili söylentileri tekzip etmek için "sözde" silahlanarak "Osmanlı toprak bütünlüğünü" korumak istediklerine hazır olduklarını da bildiriyorlardı. Şu belgelerdeki "bölgelerde oturan halklarının ilerlemesi ve gelişimi" ve "geniş yerli muhtariyet" gibi fikirlerse arada bir hatırlatılıyordu. Hakim ve güçlü Osmanlı Partisi'yle işbirliği yapan "Taşnaksütyun" Partisi kendi faaliyetini Ermenilerin yerleştikleri tüm Osmanlı İmparatorluğu arazilerinde yaymaya çalıştı. Bu konuyla ilgili Tasit Korneli'nin Ermenilerle ilgili söylediklerini hatırlıyoruz: **"Asırlardan beri karakterinden dolayı bu millete güvenilmemiştir. Her zaman güçlü devletlerin arazilerinde yerleşen Ermeniler onlarla geçinememiş, Romalılara nefret, Parfiyalılara ise gıpta etmişlerdir.** *(K. Tasit. Annalı. II. s. 56)*

Bundan başka diğer sorunda da Ermeniler taktik oyunları ile amaca ulaşmışlardır; Taşnak liderleri Varmyan, Papazyan ve epey tanınmış G. Kaçaznuni 1909 yılında Ermeni milletvekili sıfatıyla Osmanlı Parlamentosu'nda temsilci oldukları için İstanbul'a davet edilmişlerdi.

Sonradan bir çok Ermeni tarihçisi Taşnakların çok da gizli olmayan ve "sonuçta kendi kendilerini aldatan" politik tutumlarını kınamışlardı. Örneğin: **"Taşnaksütyun" Partisi ... büyük ve kaba yanlışlıklar yapmıştır... Bu parti, zaman kazanmak için "Genç Türklerle" ilişki kurmuş, anlaşma yapmıştır. Ama Taşnakların düşündükleri gibi olmadı, zaman ne "Taşnaksütyun" Partis'ine, ne de Ermeni halkına bir fayda vermedi. Kazanan "Genç Türkler" oldu. Maalesef, "Taşnaksütyun" Partisi liderlerinin bu önemli durumu anlamadıkları sebebindendir ki, sonradan mücadele şartlarını ve görevlerini temelden değiştirmişler... Bu, onlar tarafından atılmış yanlış bir adımdı... Bu ihtiyatsız, tedbirsiz, zavallı, aciz ve ihanete eşit olan bir politika idi."** *(М. Кочар. "Армяна-турецкие политические отношения и армянский вопрос". Ереван, 1988 г.)*

Taşnak liderleri, halkı her zaman kurdukları masal gibi ham hayaller ve fantazilerle aldatıyor, onları yakın bir zamanda Rusya, İngiltere ve Fransa'nın da desteğiyle "Taşnaksütyun'un" "Büyük Ermenistan"ı kuracağı ümidi ile kandırıyorlardı. Şüphesiz ki, "Taşnaksütyun", bu adı geçen devletlerin desteği olmadan" planlarını gerçekleştiremezdi. Rusya, İngiltere ve Fransa'nın "Ermeni sorununa" bakış açıları aynı olmasına rağmen bu, egemen devletlerin her bakımdan büyük çaplı bir yardım gerçekleştireceği anlamına gelmezdi.

Ermenistan'ın devlet politikasının ideolojik temeli olan Türkiye, Azerbaycan ve Gürcistan'a karşı asılsız ve saldırgan arazi iddiaları, tabii ki Ermenileri destekleyen devletlerin politik harekatları tarafından açık şekilde destekleniliyor. Milliyetçi ideoloji örtüsü ile saklanan, etnotoplum hainleri şeklinde olan "Taşnaksütyun" Partisi ise, "seve seve" kendi halkını mahvetmekten kaçınmayacaktır.

Rus ordusu generali L. Odişelidze'nin 1915 yılında söylediklerini hiçbir zaman unutmayın lütfen: **"Hatta Avrupa ülkelerinde bile ilk okullardan üniversitelere kadar tüm Ermeni okulları, Ermeni propagandacılarının coşkun faaliyet alanına çevrilmişti. Burada çalışan öğretmenler, yurtseverlik konusunda yazılmış övgü, türkü ve keskin hicviye ve masallarla gençleri etkiliyor, duygulandırıyor, onlarda Müslüman devletlerine karşı kin ve nefret uyandırıyor, yakında kurulacak "Büyük Ermenistan" hayaliyle kandırıyorlardı.** *(http://forum.bakililar.az)*

Hatta Ermeni milliyetçi harekatının embriyonel dokudan oluşumu ve gelişimi, uluslararası durumla ilgili olmuş ve çoğu zaman dış politika ile belirlenmiştir. 1877-1879 yılı Rus-Türk savaşı San Stefano barış anlaşması ile bitti. Bu anlaşmaya göre Osmanlı İmparatorluğu Balkanlar'daki büyük topraklarını kaybetti. Bulgaristan Özerk Yönetimi kuruldu. Bundan başka Güney Bessarabia, Batum, Ardahan, Kars ve Bayazıt Rusya'ya verildi. *("Война 1877-1878 гг.", III т. Война в Азиатской Турции". Под ред. А. Зыкова, СПБ, 1881г.)* Ermeni milliyetçi harekatı bu olayların meydana geldiği gergin bir zamanda oluşmuştur. 1878 yılında Rus ordusu, Anadolu'ya hareket ederek Kars'ı, Erzurum'u, diğer cep-

hede ise Bulgaristan'ı işgal ediyor ve İstanbul civarına kadar ilerliyor. O anda Ermeniler nihayet "onların zamanının geldiğini" anlayarak Ermeni patriği Varjabedyan'ın başkanlık ettiği delegasyonu Kafkasya genel valisine gönderiyorlar. Onun ardından, Ermeni katalikosu Nerses "çilekeş, zavallı Ermeni halkı" muamelesi yaparak, "korunmaları ve savunulmaları" için Rusya hükümetine müracaat ediyor. Zaten Ermenilerin aktif rol oynamasıyla San Stefano barış anlaşması yapılıyor. Bu anlaşma Türkiye'nin bazı bölgelerinde Ermenilerin kendi yönetimliyile sonuçlanan reformların gerçekleştirilmesini sağlıyor. *(Ф. Мартенс. Собрание трактатов и конвенций, залюченных Россией с иностранными государствами, т. XII, СПб., 1898 г.)*

Tabii ki, Ermenilerin isteği üzerine gerçekleşen bu olaylar Osmanlı İmparatorluğu ile Ermeni cemaati arasındaki ilişkilerin gerginleşmesine neden oldu. Ermeniler tarafından iki halk arasına düşmanlık ve güvensizlik tohumları serpildi. Tüm bunların ardından 1878 yılında Berlin Kongresi'nde Rusya'nın Türkiye'den aldığı arazilerin büyük bir kısmı geri alındı. San Stefano barış anlaşmasının şartlarına göre reformları yalnız Rusya devleti kontrol ettiği halde, Berlin Kongresi'nde kabul edilen karara göre ise bu görevin Kongre üyeleri olan devletlerin temsilcileri tarafından gerçekleştirileceği onaylandı. *(В. Гурко-Кряжин. "Армянский вопрос", БСЭ., т. III, М.,1926 г.)* Bu durumda merkezi Van'da, şubeleri ise Tiflis, Bakü, Trabzon ve İstanbul'da aynı zamanda İran'da ve ABD'de açılan Ermeni Milliyetçi Partisi "Armenakan" organize edildi. Parti programında **"devrim yolu ile Ermeni halkının hakkının ve bağımsızlığının kazanılmasının**

kendi hayatlarını yöneten en önemli prensip olduğu" vurgulanılıyordu. Programda aynı zamanda devrimci çalışmaların yalnız Ermeni halkı yararın kullanılacağı belirtiriliyor: **"güçlerin komşu halklar için harcanması, Ermeni halkının devrim harekatının gelişmesini etkileyecek, dünya görüşünü, talebini ve gelişimini durdurabilecektir."** *(А. Дарбинян. "Армения в дни нацианального освобождения. Воспоминания (1890-1940)". Париж, 1947 г.)* Sonradan Ermeniler arasında daha yeni devrimci harekatlar kurulmasına rağmen, onlar uzun süre faaliyet gösteremedikleri için liderliği "Taşnaksütyun" Partisi'ne bıraktılar.

Ermeni politik ve askeri kurumlarının ısrarla uyguladıkları soykırım politikasının bölgede oturan diğer halklara karşı uyguladıkları faaliyetleri ve yöntemleri hiç de yeni bir durum değildi. Bu yöntemler ortaçağ kurumlarının, özellikle de "İsa" cizvit tarikatının fikirlerinin aynısı idi. Bu metodlara göre amaca ulaşmak için en ahlaksız usuller; iftira, riyakarlık, ikiyüzlülük, yalancı şahitlik vs. kullanılabilir. Hatta en ağır cinayetler; terör ve sivil halkın kitle halinde katledilmesi de kabul edilebilir. Böylelikle, İsa'nın adı ile kötülükler yapıldı. Mesih'in tüm öğüt ve nasihetlerine ihanet edildi.

Tarihte sıkça yapılmış modern teorisine dayanan yukarıda adı geçen yöntem ve kanunlar "Taşnaksütyun" Partisi'nin tüzüğünde kaydedilmiştir. Kesin olarak bu tüzüğün 5. maddesi *(147-151)* ısrarla silahlı eşkiya gruplarının organize edilmesine, 155. 156. ve 157. maddeleri ise Ermeni olmayan diğer halklara karşı açık şekilde politik teröre ve sivil halkın kitle halinde katledilmesine davetiye çıkarıyor. Bir

süre sosyalist devrimcilerinin pankartlarını kullanarak gaddar milliyetçilerin politikasını kabul eden "Taşnaksütyun" Partisi, yalnız komşuları olan Türklere ve Azerbaycanlılara karşı değil, kendi halkından olan, onlara katılmayan kişilere karşı da acımasız olmuşlardır. "Taşnaksütyun" Partisi'nin terör politikasına karşı çıkan yüzlerce Türkiye Ermenisi de kendi soydaşları tarafından vahşicesine katledilmişlerdir.

1912 yılında Taşnaklar sersemce ve hayali olan "Kara Deniz'den Hazar Deniz'ine kadar Ermenistan" planlarından vazgeçtiler . Uyarmak amacıyla Rusya İmparatoru'na müracaat eden A. Griboyedov mektubunda şöyle yazıyordu: **"Ülyahazret! Ermenilerin Rusya'nın merkez arazilerine yerleşmelerine izin vermeyin. Onlar öyle bir kabiledir ki, birkaç yıl sonra tüm dünyaya sonradan yerleştikleri arazilerin eskiden onların dede babalarına mahsus olduğunu haykıracaklardır."** *(Грибоедов А.С. Письма и записки. Баку, из. Маариф, 1989 г.)* Bu kibirli planın birinci aşaması "etnik temizleme" politikası idi. Ermeni liderleri açık şekilde Ermenistan'da yalnız Ermenilerin yaşamalarını talep ediyorlardı. Bu talebe şunu da ekliyorlardı ki, Azerbaycan, Gürcistan ve Türkiye arazileri "Büyük Ermenistan'ın" kadim arazisidir. Bu ülkelerin tarihi-kültürel anıtları, gelenekleri, milli servetleri, neleri varsa, **"ülyahazret"** Ermeni halkına mahsustur. Bu nedenle ünlü Gürcü yazarı ve fikir adamı İlya Çavçavadze: "Ermeniler Gürcülere mahsus olan eski mabed ve manastırlardan tüm Gürcü izlerini silerek mahvediyorlardı. Hatta taşların üzerindeki Gürcü izlerini kazıp siliyor, ya da çıkararak Ermeni yazıları olan taşlarla değiştiriyorlardı... Onlar 20. yüzyılda olduğu gibi şimdi de

aynı işlerle uğraşıyorlar. Ermenilere göre Gürcistan, Gürcistan değilmiş, eski, kadim Ermenistanmış." *(И. Чавчавадзе. Собр. С в X т., VIII. Тбилиси, 1957 г.)*

Tam zamanında Ermenilerin milli karabasmaları ile ilgili yeni bir örnek: "Hiç kimse bilmiyor ki!.. Gürcü knyazlarının soyundan olan Çavçavadzelerin soyu eski zamanlarda "Çavçayan" soyadından gurur duyan, kadim soy bağları olan Ermeni soyu imiş!!! *("Metsamor" gazetesi, Yerivan, 2004. y. №6)*

Daha enteresan bir örnek: 2001 yılında Ermeni asıllı Rus politikacısı Andronik Migranyan "Eho Moskvı" *(Moskova'nın yankısı)* radyosuna röportaj verirken tüm dünyada hayret uyandıracak yeni gerçekleri açıklamıştır: Güya Gürcistan'ı Ermeniler kurmuşlardır. Güya Tiflis kentini de Ermeniler yapmışlardır. Tüm Gürcü çarları hanedanının soy bağları Ermenilere dayanır. Bakın! Sahte Ermeni yazarı Suren Ayvazyan Tiflis kelimesinin güya Ermeni-Rus dillerine ait olan "sıcak yer" anlamına geldiğini söylüyor. **"Ama, neden "Rus-Ermeni dillerine" değil de, "Ermeni-Rus dillerine" diyorsunuz sorusuna, şöyle cevap vermiştir: "Çünkü, Rus halkı da Ermeni halkından oluşmuştur."** *(С. Айвазян. "Истории России, армянский след". Москва, 1997 г.)*

2007 yılında New York'ta basılmış ve çok ses getiren "Ermeni okuryazarlarının Anti Gürcü Tarihi" kitabının yazarı Gürcistan Demografi Kurumu Başkanı Anzor Totadze 1 news. az ajansının sorularına şöyle cevap vermişti: **"Ermenilerin siparişle her gün Ermenilerin yerleştikleri Gürcistan'ın Ahalkalaki bölgesine binlerce nüsha gönderdikleri "Metsamor" gazetesinde milliyetçilik karabasmalarına**

çare olmuş, epey tanınmış akademisyen Suren Ayvazyan ve tarihçi Manuk Manukyan, Ermeni asıllı Rusya politikacısı Andronik Migranyan ve başkaları bugün de Gürcülere karşı propagandayı desteklediklerini açık şekilde belirtiyorlar. 19. yüzyılın Ermeni okuryazar bilginleri Artsuruni, Patkanov, Hudabaşov'un takipçileri oldukları için onların ardından gidiyorlar. Ermeni okuryazar bilginlerinin fikrine göre şimdiki Gürcistan ve Azerbaycan da kadim Ermenistan arazisine ait imiş."

Profesör daha sonra, Ermeni "bilginlerinin" Gürcü halkına ait tarihi kültürel örneklerin, keza tarihi gerçekliklerin çirkinleştirilmesine yönelmiş birçok faaliyette bulunduklarını belirtti. Tüm bunlardan kurtulmak için vakit kaybetmeden Gürcistan, Azerbaycan ve Türkiye araştırmacılarının eserlerini yabancı dillere çevirip, yabancı ülkelerde, özellikle de Batı'da yaymak gerekiyor. Ermeniler tarafından çirkinleştirilmiş ve değiştirilmiş her tarihi gerçekliğe hemen tepki göstermemiz gerekiyor. Batı'da İngilizce yayınlanan dergilerde güya M.Ö. 19. yüzyılda basılmış Ermeni parasının, Rusya bilginlerinin araştırmaları sonucunda 12-13. yüzyıllarda Azerbaycan'ın Atabeyler Devleti tarafından basılmış para olduğunu açığa çıkarttıklarını yayımlamak çok uygun olurdu!!!

Gürcü-Ermeni ilişkilerinin yakın tarihinden birkaç örnek gösterelim ki, Ermenistan, Azerbaycan'ın ve Gürcistan'ın tarihi ve ezeli topraklarından el çeksin, Ermeni okuryazar bilginleri ise "jeopolitik" opusta ağızlarını kapatsınlar. 1918-1920 yıllarında Gürcü-Ermeni ilişkilerinde sınır sorunu en önemli sorun idi. Gürcistan'ın Güney bölgeleri, Ermeni mil-

liyetçileri için yağlı bir lokmaya benziyordu. *(Д. Л. Бердзенишвили. "Ахалкалаки". "Артануджи", № 7, 1998 г.)* "Büyük Ermenistan" kurmanın hayallerine kapılmış O. Kaçaznuni, bir darbe ile arazi sorununu çözmek için birkaç defa Gürcistan'ın başkentini işgal etmeye çabalamıştı. *(N. N. Jordaniya. "Eski günlerim" (Hatıralar), Paris, 1953 y .)*

5 Haziran 1918 yılında, Gürcistan ve Ermenistan bağımsızlığını ilan ettikten sonra, Gürcistan hükümetinin savunma bakanı Georgadze'nin "Borçalı bölgesinin durumu ve Gürcistan devletinin sınırlarının ayarlanmasının gerekliliği" ile ilgili konuşması dinlenildi. Bakanın konuşmasından sonra hükümet şu kararları kabul etti: **"Milli Savunma ve İçişleri bakanları, bugün oluşmuş sınırların korunması için Borçalı, Signah ve Tiflis şehirleri sınırlarına askeri kuvvetlerin yerleştirilmesini sağlamak ve aynı zamanda sınırları detaylı bir şekilde araştırmak için komisyon organize etmesi için görevlendirildi."** *(ЦГИАГ.Ф. 1864 г, оп. №1, д. № 17, л. 9.)*

Üç gün sonra, yani 8 Haziran 1918 yılında, Gürcistan'ın başbakanı Almanya askeri delegasyonu başkanına, Kafkaslarötesi demir yolları hattını kapsayan arazilerin, Kür nehri üzerindeki köprüye kadar, Aleksandropol hattından Karaklis ve Şagali istasyonları arasında yer alan tünele kadar olan arazinin hükümet tarafından kontrol edilmesi ile ilgili emir verdiklerini bildirildi.

Ama Gürcistan hükümetinin bu emri Tiflis'te faaliyet gösteren Ermeni Milli Birliği tarafından protesto edildi. Ermenilerin bu olayla ilgili protestosu "Borba" *(Mücadele)* gazetesinde yayımlanmıştı: **"Ermeni Milli Birliği, Gürcistan ve**

Ermenistan Cumhuriyetleri, sınırlarla ilgili henüz bir anlaşmaya varamadıkları içindir ki, Gürcistan hükümetinin 1783 yılında Rusya ve Gürcistan arasında yapılmış anlaşmaya dayanarak Tiflis – Aleksandropol demir yolundan Karaklis ve Şagali istasyonları arasındaki tünele kadar olan arazileri Gürcü birlilkleri tarafından tutulmasını ve sınırları kendi lehine genişletmesini protesto ediyor. Sınırlarla ilgili Gürcistan ve Ermenistan Cumhuriyetleri arasında anlaşma sağlanmadan, Gürcistan hükümetinin tek taraflı karar vermesini kabullenmek imkansızdır. Gürcistan hükümetinin bu kararı, demokratik prensiplere ve şimdiye kadar Kafkasya'da uygulanan halkların kendi kaderlerini belirlemesi prensibine aykırıdır." *("Borba" (Mücadele) gazetesi 1918 y. № 96.)* Bu belgelerden de belli oluyor ki, Taşnaklara göre ülkenin bazı arazilerinin Gürcistan Hükümeti tarafından kontrol edilmesi "demokratik prensiplere aykırı imiş" ve kesin olarak Ermenilere kendi kaderlerini belirleme imkanı vermiyormuş. Ermenistan hükümeti ve Ermeni Milli Birliği, sınırların tarihi temellere dayanarak belirlenmesinin güya Ermenistan Devleti'nin bir başka coğrafi arazide mevcutluğuna tehlike olduğundan dolayı kesin olarak karşı çıkıyorlardı. Taşnaklar bu şekilde Gürcistan hükümetinden, asırlardan beri Ermenilerin topraklarını "işgal ettiklerini" itiraf etmelerini talep ediyorlardı. Sonuçta 10 Haziran 1918 tarihinde sabah saat 4'te Ermeni ordusu haber vermeden Gürcistan sınırlarını geçti. Fakat amaçlarına ulaşamadılar. Aralık ayının sonlarında Gürcü ordusu tüm cephe hattı boyunca ilerleyerek Ermeni ordusunu darmadağın etti. Cephe bölgesinde kalan Ermeni birlikleri ise panikle geri çekiliverdiler. Gürcü ordusunun ilerleyişi hızla

devam ediyordu. Ermeni askeri birlikleri darmadağın edilmiş, Erivan'a giden yol tamamıyla açılmıştı. Gürcülerin başarılarına rağmen her zaman olduğu gibi bu defa da müttefikleri olan İngiltere ve Fransa, Ermenilere yardıma koşarak Gürcü ordusunun ilerlemesini durdurdular. Ermenilerin "vasisi" olan İngiltere hükümeti, Gürcistan hükümetine ültimatom vererek, onlardan hemen askeri operasyonları durdurmalarını talep etti. *(Г.Р. Мархулия. "Из истории возникновения армянской националистической партии "Дашнакцутюн" и ее политики в отношении Грузии в 1918-1920 гг." – "Исторические разыскания" т.II Тб., 1999 г., С. 193)*

Bu yüzden de 31 Aralık 1918 tarihinde Gürcü ordusu askeri operasyonları durdurdu. Ama bir gün sonra 1 Ocak 1919'da İngiliz ordusu Gürcistan arazisine saldırarak, Lori ve Borçalı bölgelerini işgal etti. İşgal edilmiş araziyi "Lori tarafsız sahası" ilan etti. Bu sahadan Gürcü birliklerini çıkarmaya başladılar. Nihayet, 10 Ocak 1919 tarihinde Gürcü ordusunun karargahı Tiflis'e taşındı. *(Мазниашвили. "Воспаминания". 1917-1925", Тб., 1927г.)* Savaşın bitmesi, Gürcü ordusunun savaş alanından çıkarılması ve Gürcistan arazisinin belli bir kısmının esası olmadan "tarafsız bölge" diye adlandırılması Gürcistan'ın sosyal ve politik çevrelerini hiddetlendirdi. Böylelikle, 3 Ocak 1919'da Gürcistan Parlamentosu'nun toplantısında S.Kediya şunları söylemişti: **"Hükümet bizi savunmadı, dünya toplumu da zafer kazanmamıza imkan vermedi."** Gürcistan Parlamentosu'nda temsil olunan gruplar ciddi şekilde kendi protestolarını ve hoşnutsuzluklarını bildirdiler. Ama ülkeyi yönetenler onların tam aksine hareket ettiler. Bu olayla ilgili N. N. Jor-

daniya şunları söylüyordu: **"Eğer savaş arazi sorununu çözemiyorsa, o zaman problem politik yöntemle çözülmelidir. Buna rağmen savaş yine de devam ederse, buna savaş değil, öç almak denir."** *(ЦГИАГ, Ф.1864, оп. №31, п. 161)* Sulh anlaşmasının yapıldığı için 3 Ocak'tan 5 Ocak'a kadar parlamentoda tartışmalar ve görüşmeler devam etti. Nihayet , hükümetin teklifi ezici oy farkıyla kabul edildi.

İngiliz-Fransız misyonu himayesiyle Tiflis'e gelen Ermeni delegasyonu ilk önce general Cordaniya, daha sonra general Uoker ile görüştü. Bu taktik toplantılarda gelecekte düzenlenecek Ermeni – Gürcü konferansıyla ilgili sorunların görüşülmesi ve tartışılması prosesine Albay Şardiniya ve Yüzbaşı Gasfeld de aktif olarak katılmışlardır. İ. Şahdin: **"Taşnaklar müttefiklerin komutanlığından kendileri için faydalı olacak bilgileri önceden öğrenmek istiyorlardı. Ama bu kez bunu başaramadılar.** *(И.Шахдин. "Дашнакцутюн" на службе русской белогвардейщины и английского командования на Кавказе, Тифлис, 1931 г.)* İngiliz ve Fransız temsilcileri Ermenilerin iddialarının asılsız olduğunu bildirdiler. Bunun sonucunda Ermeniler, Gürcü diplomatları ile problemin çözülmesinde objektif olmak zorunda kaldılar.

"Büyük Ermenistan'ın" kurulmaması tehlikesinin var olduğu düşünülüyordu. Ama hayır! 10 Ağustos 1920'de Sevr anlaşması yapıldı. Anlaşmanın 89. maddesi, Türkiye-Ermenistan sınırlarının Erzurum, Trabzon, Bitlis, Van illerini içine alacak şekilde çizilmesini öngörüyordu. Ayrıca Osmanlı İmparatorluğu arazisinin demilitarizasyon edilmesi ve gelecekteki Ermeni Devleti'nin denize çıkışının sağlanması için ABD cumhurbaşkanının hakem olarak tayin edilmesi

taraflarca kabul edilmişti. Buna bağlı olarak , 92. madde de Ermenistan'ın Azerbaycan ve Gürcistan'la sınırları, tarafların kendi aralarındaki anlaşmalarla belirlenecektir. Taraflar anlaşamadıkları takdirde son kararı müttefikler vereceklerdi. Böylelikle, gelecekte Ermenistan'a Doğu Anadolu'nun bazı illeri verilerek, sınırları Erzurum, Trabzon, Bitlis ve Van illerin de kapsayacaktı. Ermenistan ancak bu yolla Kara Deniz'e çıkış kazanabilirdi. Sonuçta Avrupalı diplomatlar "açık yüreklilikle" yabancı devletlerin topraklarını daraltarak Ermenistan "arazisine" yer açıyorlardı. Antanta devletleri Kars'ı Ermenistan'a vermekle Erivan ilinin bir kısmını da geri veriyorlar. Ama Taşnaklar tüm bunlara rağmen memnun kalmıyorlardı. Onlar Antanta'dan Karabağ'ı ve "Lori tarafsız bölge" bekliyorlardı. *("Армянский вопрос на Лозаннской конференции", Тифлис, 1926 г.)*

Bütün bunlar olup biterken Türkiye'de halk isyanları başlamıştı. Ülkeyi Batı devletleri orduları işgal ediyor, halk işgalcilere karşı örgütlenerek mücadele ediyordu. Türk toplumunun vatan ve yurtseverlik duygusu Türkiye arazisinin parçalanmasına karşı çıkıyor ve bu, kısa bir sürede halk harekatına dönüşüyordu. İşgalcilerin elinde kukla rejimine çevrilmiş Osmanlı Devleti, kısa sürede Mustafa Kemal'in önderliğinde halk tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne çevriliyordu. TBMM Türk halkının iradesinin temsil eden tek kanuni hükümet ilan ediliyordu. Yeni hükümet, memleketi işgalcilerden kurtarmak ve bağımsız, egemen devlet kurmak görevini üstleniyordu.

20. yüzyılın 20. yıllarında uluslarası arenada zor durumda kalan Sovyet Rusya'sı kendi iç problemlerinden dolayı Tür-

kiye'ye karşı anti İngiliz ve anti Fransız pozisyon alamadı. Rusya yeni hükümeti tanıdı. Ve Türkiye'ye silah yardımı yaptı. Antanta'nın yeni kurulmuş Ermenistan arazisinin genişletilmesiyle ilgili planları tehlikeye girmişti. Ermenilerin kutsal amaçları, konjektöre kurban verildi. O an için Ermeniler Bolşeviklerin umurunda değildi, Kremlin hayalperestleri dünya devrimine, özellikle de Doğu'da milli bağımsızlık harekatına başkanlık edecek halk olarak Türkleri görüyorlardı.

Türkiye'de milli bağımsızlık harekatının tepkisiyle karşılaşan İngiltere, Ermenileri Türkiye'ye karşı kullanmaya karar verdi. Sovyet Rusyası'nın pozisyonuna rağmen A. Ogadcanyan hükümeti provakasyona gidiyordu. Ellerinde Sevr anlaşması olan Taşnaklar ordularını Türkiye içlerine soktular. Taşnakları Türklerle karşı karşıya getiren İngilizler, Ermenileri kışkırtmayı da unutmadılar. Tüm bu olayların içinde olan Mustafa Kemal Paşa hatıralarında şöyle yazıyordu: **"Ermenileri takdir eden İngilizler onların *(yani Ermenilerin-red.)* isteği ile Müslümanlarla ilişkileri gerginleştirmeyi, bizleri ise onları yok etmeye tahrik ediyorlar. Onları yenilmez diye adlandırıyor, bizlerin Ermenilere karşı koyarak, komşulara karşılık vermemizi, öç almamızı istiyorlar."** *(В. С. Завриев. К новейшей истории Северо-Восточных вилайетов Турции, Тб., 1947 г.)*

24 Eylül 1920'de Ermeni-Türk savaşı başladı. Askeri operasyonlar başladığında Türk Hükümeti Taşnaklara barış görüşmelerine başlamayı, problemi savaş değil, barış yoluyla çözmeyi teklif etti. Ama Taşnaklar Türklerin teklifini reddetti. Bununla ilgili O. Kaçaznuni şöyle yazıyordu: **"Biz zafer kazanacağımızdan emin olduğumuz için savaş-**

tan korkmuyorduk. İngiliz silahları ile mükemmel silahlanmış ve çok güzel donatılmış ordumuz vardı... Hepimizin gözleri Sevr anlaşmasının başarısından dolayı kör olmuştu." *(О.Качазнуни. "Дашнакцутюн, больше ничего делать". Тифлис, 1927 г.)* Ermenistan devletinin barış görüşmelerini reddetmesinden sonra Türk ordusu hücuma geçti. Ama "mükemmel silahlanmış ve çok güzel giydirilmiş" Ermeni ordusu geri çekilmeye başladı. Türk ordusu birkaç bölgeyi aldıktan sonra Gürcistan sınırlarına yaklaştı. Bu durumda Gürcistan hükümeti Ermenistan hükümet başkanlarından geçici bir süre için "Lori Tarafsız Sahasını" Gürcü ordusu için açmasını rica etti.

Ermenistan hükümeti geçici bir süre için Gürcistan'a karşı olan nefretinden de vazgeçerek, 13 Kasım 1920'de Tiflis'te Gürcü ordusunu "Lori Tarafsız Bölgesine" sokmak için iki devlet arasında anlaşma yapılmasını kabul etti : **"Gürcistan devletinin isteği üzerine Ermenistan ordusunun tarafsız bölgeye geçmesine izin verildi. Gürcistan ordusunun tarafsız bölgeye geçmesi, bu araziyle ilgili hiçbir kanunu değiştirmez... Gerektiği zaman tarafsız bölgeye 10 bin Ermeni göçmeni bırakılacaktır..."** *(Г.Р.Мархулия. "Территориальные претензии дашнаков и т.н. вопрос "раздела Армении" в политически х кругах Турции, Грузии и Азербайджана", кн. "Исторические разыскания. Абхазская организация". Т. VI, Тб., 2003 г.)*

Yukarıda adı geçen anlaşma sağlandıktan sonra "tarafsız bölgeyi" koruyan Ermeni askeri birlikleri cepheye gönderildiler. Kasım ayının ikinci yarısında Ermeni ordusunun panikle kaçışından sonra Kazım Karabekir Paşa ordusuyla

birlikte muzaffer şekilde Aleksandropol kentine girdi. Bu durumda görevde kalamayacağından dolayı A. Ogadcanyan hükümeti istifa etti. Kısa bir sürede S. Vratsyan'ın başkanlığı ile Taşnak ve Eserlerden oluşmuş yeni hükümet kuruldu. S. Vratsyan'ın kendisi Rusperest olduğundan Eserler ve Ermeni Bolşevikleri ile sıkı ilişkileri vardı. Bu yüzden de Bolşeviklerin başarılı olması halinde hükümetin onlarla anlaşacaklarını ümit ediyordu.

Türkler ilerledikçe Antanta devletleri Ermenilere karşı ilgisiz davranıyorlardı: **"Biz Ermenilere yardım etmekten için her türlü yöntemi kullanıyoruz, ama henüz hiçbir başarı kazanamadık."** *(A. Actavaratsyan. "İttihad - Taşnak İlişkileri", "Ayrenik" ("Vatan"-red.) dergisi, Erivan, 1964 y. № 12)* Böyle bir zor durumda 26 Kasım 1920 tarihinde Taşnaklar Sevr anlaşmasında yer alan bazı arazilerden de imtina etmekle ilgili deklarasyonu imzaladı.

Kendi amaçlarına ulaşmak için her dakika müttefiklerine ihanet etmeye hazır olan Ermeniler politik durumdan faydalanarak sürekli değişebiliyorlardı. Onlar hem Rusya devletine yaltaklanıyor , hem de aforoz ediyorlardı. Ermeniler "büyük demokratik milletlere"- İngiltere ve Fransa'ya sesleniyor, aynı zamanda onları "kara ihanette" suçluyorlardı. Onlar Kayzer Almanyası'nın elini, eteğini öpüyor, ama sonra onları "Tevton Varvarları" diye adlandırıyorlardı. Taşnakların geçici müttefikleri arasında Bulgarlar, Sırplar, Makedonyalılar , Kıbrıslı Rumlar, Azerbaycanlı Settar Han'ın isyancıları, Genç Türkler, Rusya ve Gürcü Menşevikleri de vardı. Taşnaklar onların çoğuna önceden çok vaadler veriyor ve sonra ayrı düştüklerinde her birine

ihanet ediyorlardı. Yeni "maceraya" başlayan ve başarısızlığa uğradıklarında kendi belalarını müttefiklerinin üzerine yıkarak kaçıyorlardı.

Bir kaç yıl sonra, 29 Kasım 1920'de Ermenistan'da Sovyet hükümeti kuruldu. Hükümet değişikliği Ermeniler için çok emsalsiz oldu ve orada çok karışık olaylar meydana geldi. Muzaffer Kızıl Ordu'nun bazı birlikleri ancak 4 Aralık'ta Erivan'a girebildi. Şüphesiz ki, "politik planların ilerlemesinin" Taşnakların sonraki kaderinde büyük etkisi oldu. Eski hükümetin devrilmesine, yenisinin kurulmasına rağmen ortalığı karıştıranlar her zamanki gibi yine de önemli görevlerde temsil olunuyorlardı. "Taşnaksütyun" Partisi liderlerinden O. Kaçaznuni sonradan şunları söylemişti: **"Partimiz talep olunan ve gereken ne varsa her şeyi yaptı... Bir parti, bir hükümet olarak her türlü çabalarımıza rağmen şimdi çıkmazda bulunuyoruz. Eğer Bolşevikler geç kalsaydılar, onları çağırmamız gerekiyordu. Çünkü, gücümüzü kaybetmiştik, ülkede yerimize geçecek başka bir güç kalmamıştı."** *(О.Качазнуни. "Дашнакцутюн, больше ничего делать". Тифлис, 1927 г.)*

2 Aralık 1920'de Bolşevik–Taşnaklar Kemalist Türkiye ile Aleksandropol barış Anlaşması yaptılar. Böylelikle, ağır şekilde yara alan, Türkiye ile girdiği savaşın sonucunda kendi halkını mahva götüren Taşnaklar, politik alandan çekilmek zorunda kaldılar. Onlar yerlerini yeni patronları olan; tıpkı kendileri gibi gaddar, prensipsiz, yırtıcı ama daha güçlü, halkları ve kitleleri aldatacak kadar kurnaz ve hilekar olan Bolşeviklere bıraktılar. Ermenistan'ın sovyetleştirilmesinden sonra Erivan'da S. Kasyan'ın başkanlığında

Askeri Devrimci Komite kuruldu. Acil olarak Ermenistan'ın Dışişlerden Sorumlu Halk Komiseri tayin edilen A.Bekzadyan 7 ve 10 Aralık 1920 tarihlerinde Gürcistan'ın Dışişleri Bakanlığı'na **"Gürcü ordusunun kısa bir zamanda Lori Bölgesi'nden çıkarılması ile ilgili"** nota gönderdi. *(ЦГИАГ. Ф, 1836, оп. №1, д. № 200, л. 9.)*

Görüldüğü gibi eski isteklerin yeni tarzda, yeni yöntemde gerçekleştirilmesi için mücadeleye başlanıyor. Gürcistan Hükümeti, Sovyet Ermenistanı'nın talebini reddediyor. 30 Aralık 1920'de Sovyet Ermenistanı, Gürcistan hükümetine bu konuyla ilgili yeni nota gönderiyor: **"Türkiye ile aramızdaki savaş sırasında Gürcü ordusu, tarafsız bölgeyi işgal etmişti. 10 ve 12 Aralık 1920 tarihli cevaplarınızla bizim talebimizi reddediyor ve diyorsunuz ki, 13 Kasım tarihli Taşnaklarla yapılan anlaşmaya göre tarafsız bölge size verilmiştir. Ermeni *(Sovyet)* hükümeti 13 Kasım tarihli Antanta devletlerinin talebi üzerine yapılmış anlaşmayı tanımıyor. Bizim talebimiz tarafsız bölge ile ilgili tartışmayı sona erdirmek ve kadim Ermenistan arazisini geri almaktır."** *(ЦГИАГ. ф, 1864, оп, №1, д, «51, л. 26.)* **Moskova'da Bolşeviklerin Gürcistan'ı işgal etmek için planlar hazırladığından ve işgalden sonra tarafsız bölgenin Ermeni Bolşeviklerine şartsız olarak vereceklerinden emin olan Sovyet Ermenistanı bir daha Gürcistan arazisi ile ilgili yeni bir iddia ileri sürmedi."**

Azerbaycan ve Ermenistan'da Sovyet hükümeti kurulduktan sonra Gürcistan'da açık şekilde Ermenistan, Azerbaycan, Terek, Kuban vb. arazilerin "kurtarılması ve bağımsızlığı" komiteleri faaliyete başladı. Antanta devlet-

lerinin ve Gürcistan'ın desteğiyle Ermenistan'da sovyet hükümetine karşı isyan hazırlandığında olan Taşnaklar, Ocak 1921'de Tiflis'te konferans düzenlediler. *(ЦГИАА. Ф, 37, оп. №1, д. №27, л. 116)* Bu hareketler, Bolşeviklere **"Gürcistan'ın gerçekten de Orta Doğu'nun devrime karşı uluslararası karargahına çevrildiğini"** düşündürüyordu. Böylelikle, Bolşeviklere göre Gürcistan'ın işgali ve sovyetleştirilmesi kaçınılmaz idi. *(Н.Е.Дарсания. "Была ли неизбежной насильственной советизация Грузии", - "Исторические разыскания". т. I, Тб, 1998 г.)* Bunun sonucunda Gürcistan'ın hükümet başkanlarının Bolşeviklere karşı mücadelede destek bulma çabaları boşa çıktı.

1921 yılı Şubat ayının 11'ini 12'sine bağlayan gece, Kızıl Ordu Gürcistan sınırlarını geçti. Moskova radyosu Gürcistan'da isyan çıktığını, Kafkasya radyosu ise Sovyet Ermenistanı'nın Borçalı bölgesinin onlara verilmesi talebiyle Gürcistan'a saldırdığını duyurdu. *(N. N. Jordaniya. "Eski günlerim" (Hatıralar), Paris, 1953 y .)*

Bu kanlı savaşlarda Gürcistan Demokratik Cumhuriyeti ordusu, giderek güçlenen Kızıl Ordu'yu durduramadı. 25 Şubat 1921 tarihinde Gürcistan'da sovyet hükümeti kuruldu.

Gürcistan'da sovyet hükümeti kurulduktan sonra Rusya Komünist *(Bolşevikler)* Partisi, *(RK(B)PKB)* Kafkasya Bürosu (Kaf. Büro) üç tane daha Kafkaslarötesi cumhuriyetlerin arazi sorununu çözmekle uğraşacaktı. Rusya Komünist *(Bolşevikler)* Partisi Kafkasya Bürosu'nun 2 Mayıs 1921 tarihinde düzenlediği genel toplantıda Azerbaycan, Gürcistan ve Ermenistan arasındaki sınırların belirlenmesi amacıyla S. M. Kirov'un başkanlığında Kafkaslarötesi cumhuriyetlerin

temsilcilerinden oluşmuş komisyon kurulmasına karar verildi. 25-27 Haziran 1921 tarihinde komisyonun Tiflis'te düzenlenen ilk toplantısında, Ermenistan'ın Dışişlerden Sorunlu Halk Komiseri A. Bekzadyan komisyon üyelerine: **"Şimdi temeli atılan ve ebedi devam edecek genel görüş birliği ve içten dostluk ilşkileri hatırına Sovyet Ermenistanı'nın durumu çok zor olduğu için onlara, Ermenilerin sık yerleştikleri bölgelerde uysallık ve lütufkarlık gösterilmesi gerektiğini"** dikkate almalarını söylemişti. *(ЦГИАА, Ф, 128, оп, №1, д. №1420, л,15)* Ermeni Taşnaklarıyla aynı olan sahtekar Ermeni Bolşevikleri, kendi amaçlarına ulaşmak için ecdatlarından da yüzsüz numaralar çeviriyorlardı. "Arkadaşlık" ricasının sonuna Bekzadyan şunu da ekliyordu: **"Moskova'da Stalin ile görüştüğünde o da bu konuyla yakinen ilgilenmişti."** *(ЦГИАА, Ф, 128, оп, №1, д. №1420, л,15-16)* 26 Haziran 1921'de Azerbaycan delegasyonunun da desteklediği Gürcistan delegasyonu arazi konusunda kesin olarak razılık göstermeyeceklerini bildiriyordu. S. M. Kirov da bu konuda onlarla hemfikirdi. Böylelikle, Kafkaslarötesi Sovyet Cumhuriyetleri arasında sınır sorunu çözülmediği için Ermenistan temsilcisi Bekzadyan, problemi Rusya Komünist *(B)* Partisi Merkez Komitesi Kafkasya Bürosu'nun çözmesini teklif ettiği için genel toplantı ertelendi.

7 Haziran 1921'de Rusya Komünist *(B)* Partisi Merkez Komitesi'nin genel sekreteri İ. V. Stalin'in de katıldığı RK(b)PMK'nin Kafkasya Bürosu'nun genel toplantısında "Lori Tarafsız Bölgesinin" Sovyet Ermenistan'ı arazisi ile birleştirilmesine karar verildi. Ahalkalaki bölgesinin problemi-

nin görüşülmesi Gürcistan K(b)P MK'ye havale edildi. Alınan karar sonradan RK(b)PMK'nin Kafkasya Bürosu'na bildirilecekti. *(L. Toidze "25 Şubat'tan Sonra", Tiflis, 1990 y.)* Gürcistan K(b)P MK'de 16 Temmuz'da Kafkasya Bürosu'nun "tarafsız bölgenin" Ermenistan'a verilmesi kararını onayladı. Aynı zamanda Gürcistan K(b)P MK, politik açıdan Ahalkalaki *(Cavahetiya-red.)* bölgesinin Tiflis'le ekonomi ilişkilerinin çok önemli olması sebebiyle adı geçen bölgenin de Ermenistan'a verilmesine karar verdi. *(С.В. Хармандарян. "Ленин и становление Закавказской Федерации", 1921-1923, Ереван, 1969 г.)*

Tüm bunlara rağmen, Ermenistan taleplerinden vazgeçmiyordu. Ermenilere elaltında bulunan yardımcılarından başka, her zaman devrim "ateşiyle yanan", milli değerlerini ve kutsal vatan duygusunu yakarak kaybetmiş "Enternasyonalist Gürcüler" de destek oluyorlardı. 1922 yılında Gürcistan hükümetine yeni bir proje sunuldu. Bu projeye göre Cavahetia'nın, yani Ahalkalaki'nin büyük bir kısmı sonradan "Ermenilerin sadece kendi yönetimini" *(muhtariyetini-red)* kurmak için Borçalı bölgesiyle birleşmeliydi. O zaman İ. Cavahaşvili hükümeti, tarihi bir yanlışlık yapmamak için şöyle yazıyordu: **"Bu plan, Gürcistan'ın çok önemli iki şehrinin ustalıkla Ermenistan'a verilmesinin ilk adımıdır. İnanıyorum ki, bunun devamında mutlaka ikinci adım da atılacaktır. Yeter ki, Taşnakların hazırladıkları yeni harıtaya göz atın. O zaman göreceksiniz ki bu, eski amaçlara ulaşmanın yeni bir yöntemidir."** *(Доклад И. Джавахаташвили правительсту Грузии. 1926, ЦГИАГ, ф. 476, оп. №1, д. №6, л. 82-111)* Ermeniler bundan sonra da yeni projeler üretmişlerdi. Cavahaşvili konuşmasında, ikinci projeyle ilgili: **"Cava-**

hetiya'nın Gürcistan'dan ayrılarak özerklik kazanması ile ilgili iki kelime söylemek istiyorum. Tüm söylenenlerden sonra bu sorunun nereden çıktığı belli oluyor... Eğer eski Rusya rejiminin Gürcistan üzerindeki hakimiyeti Gürcü halkının ilgisini çekmiş olsaydı, Rus ve Ermeni memurlarının politikası sayesinde boş Gürcü topraklarını yalnız Ermeniler ve Ruslar elde edebilirlerdi. Acaba şimdi bu mümkün müdür? Gürcü halkı için hayati önem taşıyan değerlerin bu projeye kurban verilmesi doğru mudur?.. Bu, o kadar akıl almaz ve asılsızdır ki, Gürcistan Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği ***(GSSC)*** **bundan sonra da yalnız bu değil, bu tip projelerin gerçekleştirilmesine imkan vermemelidir."** diyordu. *(Aynı konuşmadan.)*

Ama, Kömünist Partisi son sözünü söyledi! Böylelikle, Sovyet Gürcistanı savaşsız ve mücadelesiz, arazisinin Güney bölgelerinin bir kısmını Ermenistan'a vermek zorunda kaldı. O nedenledir ki, adı geçen arazilerde artık "ne zaman" olduğu bilinmese de çok az sayıda Ermeni yerleşmiş! Eski Ermeni prensibi olan: **"önceden bir avuç gelip, yerli halkı sıkıştırıp sonradan "Ermeni toprağı ağacı" gürültüsünü koparmak prensibi ürün vermeye başladı."...** Gürcistan arazisinin 381 km. karesi ayrılarak Sovyet Ermenistanı'na verildi. Zaten şimdi komşuların toprakları ve geçmişte onlara yer veren kişilerin, sonradan suçsuz olarak dökülen kanları üzerinde Ermeni devleti kurmak olurdu!!!

Ermeni Komünistlerinin safçasına Gürcistan arazisinin belli bir bir kısmını "geçim haklarından mahrum edilmiş, sıkıntı çeken, zavallı" Ermenistana vermekle ilgili çok heyecanlandırıcı iddiaları, bir zamanlar egemen olan proletar

enternosyalizminin ideolojisinde ve tek devlet konsepsiyonunda, milli belirtilerden uzak *(yani tek sovyet milleti içinred)* bir toplumun geçici dönem ülküsünde yerleştirilmişti. Bir gerçeği açıklamamız gerekiyor; Gürcistan Komünist Partisi birinci sekreteri Lavrenti Beriya tüm bu taleplere son vermek için, kendi makam odasında milliyetçe Ermeni olan meslektaşını tehlikenin gerçek olduğunu kanıtlamak için kurşunlamıştı. *(Г. Р. Мархулия. "Армянский вопрос в прошлом и настоящем". "Вестник", Тб., 2007г.)*

Bilginler tarafından kanıtlanmıştır ki, Ermeniler evlatlarını çok erken yaşlarından itibaren deniz sevdalısı olarak eğitiyor, sonradan ise oseanografiye alıştırıyorlar. Hasretle gözlerini dalgasız deniz resimlerine dikerek büyüyen bu minik kuşcağazlar, bir gün bir araya gelerek çeşitli memleketlerin arazilerinde olan denizlere çıkmak isteğiyle kumpanyalara başlıyorlar. Nedense, bu bana yumurtadan çıkan kaplumbağaların denize bilinçsiz, içgüdüsel kitle halinde yürüyüşünü hatırlattı. Böylelikle, Sevan Gölü'nde "yerleşen" Ermenistan'ın kudretli "deniz kuvvetleri", bir gün Akdeniz, Hazar Denizi veya Kara Deniz'in bilinmeyen kıyılarını işgal etmeye kalkışacaklardı.

Çocukları kasıtlı şekilde gerçekleri reddederek eğitmek, Ermeni milliyetçi propangandasının en önemli özelliğidir. Bu hareketleri ile Ermeniler aynı zamanda halkın her tabakasını kapsayan geleceğin yeni ve daha mükemmel propagandacılarını yetiştiriyorlardı. Karanlık, cahil kitle için daha sade kanıt ve yöntemler buluyor ve Karabağ'ın, Cavahetia'nın güya Ermenistan'ın ezeli toprakları olduğu ile ilgili çeşitli söylentiler yayıyorlardı.

Ermenilerin Hazar Denizi'ne çıkışıyla ilgili hazırladıkları "Karabağ Politikası" yürüyüşü iflas etti. Ama Ermeni avcı kruvazorlarının, atom gemilerinin Kara Deniz kıyılarına yürüyüşü hala faaldir. Erivan "rıhtımında!!" oturan "ruh hastalarının" fikrine göre Ermenilerin Kara Deniz'e yolu Cavahetia'dan geçiyor. Bu konuda Ermenilerin amaçlarının onların müttefiklerinin jeopolitik çıkarları ile aynı olduğu hiç de sır değil. Ermeniler her zaman Abhazaların yaptıkları gibi Gürcistan'a karşı silah kullanmaya hazırdırlar. Ama Erivandakiler şunu iyi biliyorlar; eğer olaylar başarısız gelişirse şüphesiz ki, Azerbaycan ve Gürcistan'ın tarihi arazilerine kurulmuş Ermenistan devletinin sonraki kaderi de tehlikeye girecektir. Eğer misafirperver Gürcü haklı her ne kadar "Deniz Ermenistanı" temsilcilerine kendi arazilerine yerleşme imkanı vermişse de, Erivan'a o arazilere demir atmak ve orada Ermenistan bayrağını yükseltmek imkanını vermeyecektir. Bu teşebbüs ve denemeler, Birinci Dünya Savaşı zamanında hayların Türkiye arazilerinden çıkarılmalarına neden oldu. Bu olayların suçlusu Ermeni provakatörleri idi. Yüz yıl önce Azerbaycan ve Gürcistan arazilerine yüz binlerce Ermeni göç etti. Zaman geçti, şimdi göç edenlerin evlatları dünya toplumuna güya "tarihi Ermenistan'da" oturduklarını çok güvenli bi şekilde kanıtlamaya çalışıyorlar. Ermenistan'ın hiçbir zaman denize çıkışı olmamış ve olmayacaktır da! Coğrafi yönden Ermeni halkı çok şanssızdır.

Bu yüzden de "Ermeni armadasının" okyanusları yararak geçmesiyle ilgili büyük planların hazırlanmasına hiç ihtiyaç yoktur. Yukarıda söylediğimiz gibi şimdiki Ermenistan, Azerbaycan ve Gürcistan'ın tarihi arazilerinin

yerinde kurulmuştur. Kaldı ki, 1918 yılında "iyi niyet gösterisi" olarak Azerbaycan ve Gürcü politikacıları, Ermenilere tarihi illerinin bir kısmını, 1921 yılında ise "eli açık!!" Bolşevikler onlara daha çok arazileri hediye etmişlerdi.

2008 yılı Rus Gürcü çatışması, Ermeni toplumuna ümit veren bir mutluluk yaşattı. O vakit Cavahetia bölgesinde oturan Ermeniler silahlanarak Gürcistan'a saldırmaya hazırdılar, ama ümitleri boşa çıktı. Şimdi tüm Ermeni toplumu ve Ermenistan hükümetinin bu konudaki beklentisi devam etmektedir. Belki de hayal ettikleri muhtemel bir Gürcistan yenilgisi onlara Kara Deniz'e çıkış imkanı verebilir. Tarih, bir kaç defa eski sovyet topraklarında suni olarak gerçekleştirilmiş komplolarla ilgili şu Gürcü atasözünü doğrulamıştır: **"Eğer ayı yardım ederse, köpek kurta karşı zafer kazanabilir".** Bu anlama gelen diğer Azerbaycan atasözünde ise: **"Köpek kervan gölgesinde yatar, düşünür ki, kendi gölgesindedir."** deniliyor.

14 Nisan 2005 yılında Erivan'da ülke başkanlığının izniyle, açık şekilde Cavahetia'nın Ermenistan'la birleştirilmesi ile ilgili anti Gürcü gösterisi gerçekleştirildi. Bundan kısa bir zaman önce 14 Mart'ta "Газета СНГ"de *("BDB (Bağımsız Devletler Birliği) gazetesinde"-red.)* Mariam Stepanyan isimli bir Ermeni bayanın makalesi yayımlanmıştı. Makalede deniliyordu ki, **"Taşnaksütyun" Partisi ile işbirliği yapan Cavahetia'da yeni kurulmuş "Virkis" Ermeni Partisi'nin fikrine göre Cavahetia geçici olarak Gürcistan'ın kontrolünde olmasına rağmen, er geç Ermenistan'la birleşecektir."** Bu konuda Rusya'da faaliyet gösteren Ermeni diasporası da konuya ilgisiz kalmıyor ve "Cavah Di-

asporası" adı ile şimdilik geçici olarak Gürcistan'ın içinde; Cavah muhtar vilayetinde, Samthe Cavahetia şehrinin ilan edilmesi için gür sesle bağırmaya başlıyor. 26 Şubat 2010 yılında "Cavah Diasporası" "ARMENİA Today" Haber Ajansının sitesinde çok enteresan bir petisyon sunulmuş bir dilekçe konuyor. Hiç bir hukuka dayanmadan Gürcistan arazilerinin Ermenistan'la birleştirilmesiyle ilgili bu iftira dolu, tahkir edici ve iğrenç yazı "Karabağ sorunu" öncesi Ermenilerin Gorbaçov "babalarına!!" yazdıkları müracaatı olduğu gibi tekrarlıyordu. Bizim belirlediğimiz detaylara dikkat etmenizi rica ediyoruz;

"Biz, Rusya'daki "Cavah Diasporası", Gürcistan hükümetinin Ermenilerin güvenliğine acilen garanti vererek CAVAHİA ERMENİLERİNE karşı yürüttükleri iğrenç politikaya son vermeye çağırıyoruz:

1. **Acil olarak Tsal Belediyesi de dahil Samthe Cavahetia'nın İDARİ TAKSİMATININ terkibine bakılsın.**
2. **Acil olarak Samthe Cavahetia ilinin CAVAHETİYA MUHTAR VİLAYETİ ilan edilmesi için Gürcistan Anayasası'nda değişiklikler yapılsın.**
3. **Cavahetia Muhtar Vilayeti arazisinde ERMENİ DİLİNE BÖLGE DİLİ STATÜSÜ verilsin...**
4. **Gürcistan'daki Ermeni Havari kelisesine HUKUKİ STATÜ verilsin ve laikleştirilmiş ERMENİ mabedleri, kutsal yerleri ve tarihi anıtları geri verilsin.**
5. **Acil olarak Samthe Cavahetia Tsalka bölgesinde polis takiplerine son verilsin ve ERMENİ AKTİVİSTLERİ mahkeme ve cezai sorumluluklarından dolayı serbest bırakılsınlar.**

6. **Devlet sınırındaki "Bavra" gümrüğünde suni yasaklara ve aynı zamanda Ermeni ders ve edebiyat kitaplarına koyulmuş yasaklara son verilsin.**
7. **Resmi olarak yalnız Samthe Cavahetia Tsalka bölgesinde değil, tüm Gürcistan arazisinde ERMENİ COĞRAFİ ADLARININ yeniden verilmesi ve aynı zamanda sovyet dönemine kadarki Gürcistan'ın yöresel coğrafi adlarının da geri alınması sorunu çözüme kavuşturulsun.**

Biz tüm Ermeni sosyal politik güçlerini, Ermeni diasporasını ve toplumlarının temsilcilerini Samthe Cavahetia Tsalka Bölgesi'nde Ermeniliğin sorunlarının çözülmesi, Cavah Ermenilerinin hak ve özgürlüklerinin korunması, adı geçen bölgede kendi DOĞMA VATANLARINI kurmak için her türlü şartın sağlanması için MÜCADELEYE çağırıyoruz. *(http//:armtoday.info)*

Güney Kafkasya halklarının tarihi ve ezeli topraklarında Ermenistan devletinin kurulmasının kısa tarihi işte böyledir. Fakat kimin toprağında oturduklarını unutan Ermeni halkının yeni "akıl adamları", yeni araziler elde etmek için çabalıyorlar!

Bugün, geçmişteki yanlışlıkları tekrarlamamak için tarih kitaplarının acı ve kanlı sayfalarını bir daha çevirmeniz, dikkatle okumamız ve mükemmel öğrenmemiz gerekiyor. Bu yalnız, şimdi gerçekleşen olayları anlamamızın değil, geleneksel devlet kurma anlayışımızın da tek doğru yoludur!

Eğer ölüler, mezar taşlarında kendileri hakkında yazılan övgüleri okuyabilselerdi, utandıklarından ikinci defa yine ölürlerdi.

Cozef Addison

ERMENİ SAHTEKARLIĞININ "ŞAHESERLERİ"

"Türk- Ermeni ilişkilerinin tarihi gerçekleri" sempozyumunda konuşma yapan profesör Türkkaya Ataov, Ermenilerin tarihi belgelerinin yüzde ellisinin sahte olduğunu söyledi. Profesör, Ermenilerin tanık gibi kullandıkları 1915 yılında Doğu Anadolu'da sözde Türkler tarafından katledilmiş Ermenilerin kafataslarından toplanmış tepe fotoğrafının sahte olduğunu belirtti. Gerçekten, yağlı boya ile yapılmış bu eser 21 yıl önce çeşitli basın organlarında yayınlanmıştı. Ataov: "Onlar silahlı saldırıya katılmış, katletmiş ve öldürülmüşlerdir. Bu soykırım değil" demiştir.

Yakın geçmişte her gün basılan İngiliz gazetesi **"İndependent EXTRA"**nın ekinin kapağı ve beş sayfası "Ermeni soykırımına" ithaf edilmişti. "Unutulmuş soykırım" makalesine sözde 1915 yılındaki olaylarda çekilmiş fotoğraflar da eklenmişti. Makale, adı geçen gazetenin Orta Doğu temsilcisi, tecrübeli gazeteci Robert Fisk tarafından yazılmıştı. Gazeteci, bu makaleyi yazdığı için Erivan'a gönderilmişti.

Gazetede olaylar Robert Fisk tarafından "ilk çağdaş soykırım" gibi adlandırılarak özel olarak çiziliyor. Burada hiç kimsenin daha önce görmediği fotoğraflar basılmıştı. Fotoğraflardan birinde içi insanlarla dolu, üzeri hilal resimli yük treni tasvir edilmişti. **Independent** gazetesi; ''Ermenileri katletmeden önce bu trenlere doldurmuşlardı.''diyerek kanıtlamaya çalışmıştır. *(Analojiye göre nazi-ırkçıların "ölüm trenlerinin" aynısı gibi).* Gazetenin yorumuna göre ,Birinci Dünya Savaşı zamanında 1 milyon 500 bin Ermeni'nin mahvedilmesi, yirminci yüzyılın en kanlı olayıdır. Basılmış fotoğrafları Robert Fisk'e Ermenilerin Soykırım Müzesi'nin müdürü, milliyeti Ermeni olan Hayk Demoyan vermişti. O da bu fotoğrafları **Deutsche Bank** *(Alman bankası)* arşivinden almıştı.

Ermeni diasporasının çok aktif çalıştığı Fransa temsilcileri, 1915 yılında Türklerin 90'ar kişilik gruplar halinde Ermenileri trenlere doldurduklarını söylemişlerdir. Fransızlar; Türkleri, Yahudileri trenlere doldurup, Holokost süresinde Doğu Avrupa'ya götüren nazilerle kıyaslamışlardı. Robert Fisk, aynı zamanda 15 Eylül 1915 tarihinde Osmanlı İmparatorluğu'nun İçişleri Bakanı Talat Paşa'nın güya Etyopya valisine tüm Ermenileri mahvetmekle ilgili telgraf göndermesini de konu ediyordu. Fisk, bu sözleri SS Rayhfürer'in SS'lere ve Henrix Himler'in polislere verdiği "Avrupa sorununun kesin olarak çözülmesiyle" ilgili emrinden özdeşleştirmiştir.

Muhabir, kendi makalesinde Erivan Müzesi'ne gittiğinde karşılaştığı birçok politik problemleri de paylaşmıştı. Şöyle ki; Fisk, Birinci Dünya Savaşı'nda Ermeni

eşkiya gruplarının Van bölgesinde, kent ve civarındaki köylerde oturan Türklere karşı saldırılar organize ettiklerini itiraf etmişti. Aynı zamanda Ermenilerin 1990 yılında Dağlık Karabağ'da Azerbaycanlıları katlettiklerinden dolayı suçlu olduklarını da yazmıştı. Robert Fisk; **"İndependent"** öyle bir gazetedir ki, Ermenilerin Azerbaycan köylerine karşı yaptıkları saldırılarla ilgili gerçekleri tüm dünyaya yayınladı.''demiş, sonra da: "Ben Ermeni Soykırımı Müzesi yakınlarındaki devasa soykırım anıtına yaklaştığımda, orada beş Karabağ savaşı "kahramanının" mezarını da gördüm. Bu Ermenistan tarihininin yaşadığı acıları aşağılamıyor mu? Belki de ben şüpheleniyorum, Ermenilerin Karabağ savaşındaki zaferinin, 1915 yılında Türklerin Ermenilere karşı gerçekleştirtikleri soykırımın öcü olduğundan dolayı bu mezarlar burada, soykırım anıtının yakınındadır." diye kaydediyor.

Boğaziçi Üniversitesi profesörü Zafer Toprak, Robert Fisk'e şöyle cevap vermiştir: **"Hiç kimse 1915 yılında Ermenilerin göç ettirildikleri zaman katliam olduğunu reddetmiyor. Makalede gösterilen mektup Osmanlı stilinde yazılmamış ve o sistem yazışmalarına da uygun değil. Ne stili, ne dili, ne de konusu Osmanlı İmparatorluğu arazisinde gerçekleşmiş normlara uygun değil. Hangi devlet böyle ciddi bir belgenin ortaya çıkarılmasına izin verebilir? Bu mektubun Osmanlı devlet eğitimiyle hiçbir alakası yoktur. Makalede birkaç fotoğraf hakkında bilgi de veriliyor. Ben de onları gördüm. Eğer trenlerde tasvir edilmiş ay ve yıldızlara dikkatle bakarsanız, bu sembollerin Cumhuriyet öncesi kullanıldıklarını anlayabiliriz".**

Türk Tarih Kurumu Ermeni Araştırmaları Merkezi Başkanı Profesör Hikmet Özdemir, mektubun konusunun ilk defa Aram Andiyan'ın Naim Bey'in hatırasına esasen yazdığı kitabında gündeme geldiğini söylemişti: **"The Memories of Naim Bey: Turkish Offisial Documents Relating to the Deportations and Massacsres of Armenians" – "Naim Bey'in Hatıralarından, Ermenilerin Göç Ettirilmesi ve Katledilmesine ait Türk Resmi Belgeleri"** *(Londra, 1920).*

"Soykırım" adlı tam metni, kendi suçlamalarıyla "Faktoloji" bazında eklemekten dolayı Ermeni propagandacıları hiç bir alakası olmayan, ama amaçlarına ermek için duygusallıkla düzenledikleri belgeleri sık sık kullanıyorlardı. Bu fotoğrafların çoğunu büyük ustalıkla yapan ve dünya toplumunu "Ermeni soykırımı" uydurmasıyla inandırmaya çalışan sahtekar ve yalancı Ermeni bilginlerine yayması için veren, ünlü Alman anti faşist yazarı Armin Teofil Vagner olmuştur. Vagner 1915 yılında Mezopotamya'da general Fon Der Goltsın ordusunda askeri doktor görevinde hizmet etmiş ve aynı zamanda birkaç Alman gazetesinin askeri muhabirlik görevini yapmıştır. Hitler iktidara geldikten sonra o, antifaşistlere katılmış ve Yahudi soykırımına karşı aktif faaliyet göstermiştir. Bu faaliyetinden dolayı birkaç defa hapsedilmiş, represiyonlara (takip edilmelere) maruz kalmıştır. Hapishaneden kaçarak, İngiltere'ye gitmiş, İkinci Dünya Savaşı bitince hayatının sonuna kadar İtalya'da yaşamıştır.

Böylelikle, Vagner, Birinci Dünya Savaşı zamanında, savaşın felaket ve sefaletlerinden korunmak için yalnız Ermenilerin değil, Kürtlerin hatta Türklerin de akıverdikleri

Osmanlı İmparatorluğu'nun metropolü olan Mezopotamya'da, yani şimdiki Irak'ta hizmet ediyordu. Tabii ki, "gerçekleştirilen olaylardan" binlerce kilometre uzakta hizmet eden bir asker, Ermeni kaynaklarının kanıtlamalarına rağmen "Ermeni katliamlarının" şahidi olamazdı.

Bu gün Vagner'in fotoğraflarını bir halkın çektiği sözde acıları gösteren Ermeni sitelerinde değil, Türklerin ve Kürtlerin de dertlerini belirttiğinden, her yerde görmek mümkündür. Yukarıda adı geçen kişiye ait olan foto belgelerin seçilmesi de çok enteresandır. Foğrafların çoğu Ermenilere ait değil, savaştan önceki Rusya'ya, Holokost'a ve Ermeni Azerbaycan savaşlarına, özellikle de Hocalı trajedisine ait olan arşiv belgelerinden alınmıştır.

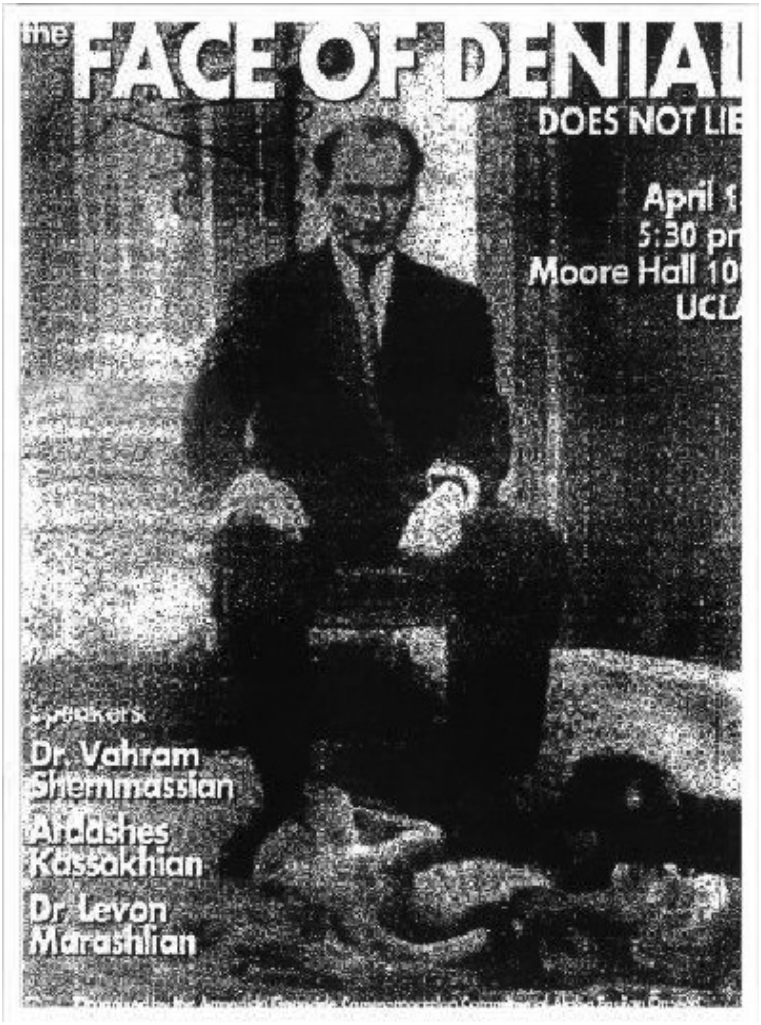
Sahtekarlık № 1

Aşağıdaki fotoğraf 14 Haziran 1926 yılında, Ankara, Çankaya'da bulunan Cumhurbaşkanlığı köşkünde çekilmiştir. Çankaya Köşkü'nde oturan Türkiye Cumhuriyeti'nin birinci cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk'ün çok sevdiği köpek yavrularıyla birlikte çektirdiği fotoğrafı resmedilmiş. İyi ki, Atatürk bu resmin üzerini imzalayarak sevgili eşi Latife Hanımefendi'lere göndermişlerdir.

Sahtekar Ermeniler çok da zor olmayan manipulyasyon yapmakla köpek yavrularının yerine "Türkler tarafından vahşicesine öldürülmüş Ermeni erkek çocuğunun cesedini koymuşlardı. Güya bu resmi Ermenilere Vagner vermiş.

Şimdiye kadar Ermeniler kaba bir şekilde yapılmış bu sahte fotomontajı "asıl belge" gibi bütün dünya milletlerine yaydılar.

Sahtekarlığın adresi: Michael Carliyan /Ermeni Sokırımı Arşivi/

Wegner... Armenian child starvedto death, 1916. Collection of Armin Wegner Society.

Ermenilerin fotomontaj yaptıkları bu çocuk cesedi resmi, aslında Vagner'in savaş sırasında Mezopotamya'da çektiği açlıktan ölmüş olan Kürt çocuğunun fotoğafıdır.

Sahtekarlık № 2

Bu fotoğraf "**THE ARMENIAN GENOCIDE MUSEUM-INSTITUTE NATIONAL ACADEMYOF SCIENCES OF THE REPUBLIC OF ARMENIA**" sitesinde bulunmuştur. Bu fotoğraf şimdi Ermenilerin Soykırım Müzesinde, Türk vahşiliğinin örneği gibi gösteriliyor. Fotoğrafın bir kısmının kesildiği hemen dikkati çekiyor. Fotoğrafın orjinalinde katlettikleri Ermeni cesetlerinin yanındakiler, aslında Türk askerleri değil, Rus Çar Ordusu askerleridir.

Ermeni askerleri ve eşkiya çetesi üyeleriyle birlikte Doğu Anadolu'da sivil halka karşı gerçekleştirdikleri kitlesel katliamlar zamanında tasvir edilmiştir. Ermeniler Rus Çar Ordusu subayını da Türk askeri gibi göstermişlerdir *(ok işareti ile)*

Sahtekarlık № 3

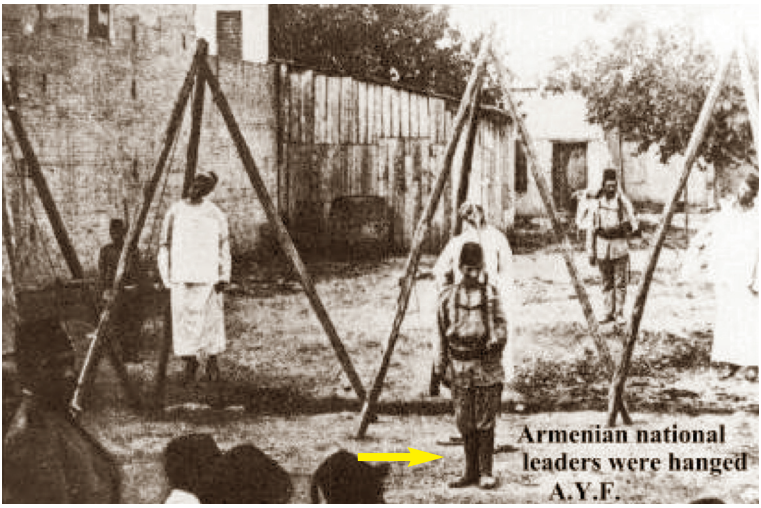
Evrika! Çok enteresan! Nerede görülmüş ki, Hrıstiyanlar, yani Ermeniler, başlarına Türk fesi koyup, diz üstü yere oturup, suçsuz öldürülmüş kişinin başında dua okuyurlarmış. (ok işaretile gösterilmiş) Hepimiz biliyoruz ki, fotoğrafta tasvir edilenler, yani diz üstü yere oturup, ölenin başında dua okumak Müslümanlara has bir taziye geleneğidir. Bununla Ermeniler, kimleri aldatabileceklerini sanıyorlar?

Sahtekarlığın adresi: Michael Carliyan /Ermeni Soykırımı Foto Arşivi 1/ Wegner...

Sahtekarlık № 4

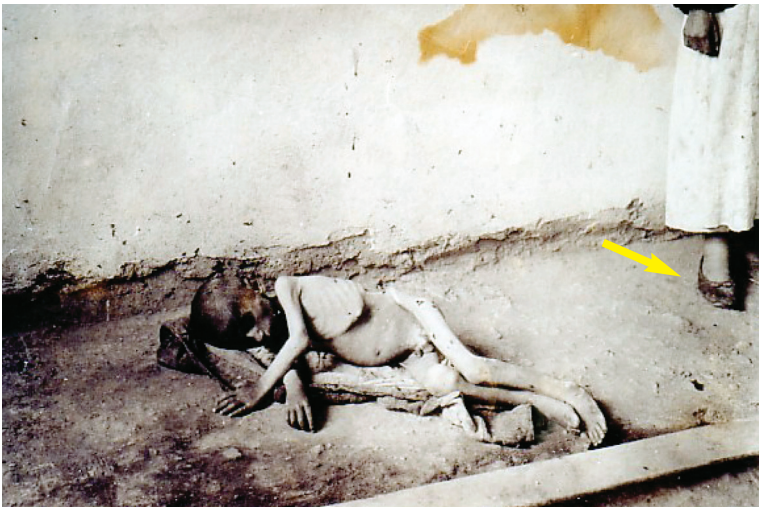
Ermeni **http://www.hayastan.com/armenia/denoside/ru/content/ index3.php** sitesindeki başka bir versiyona göre "Ermeni milli liderlerinin katli" adlı fotoğraf yerleştirilmiştir. Gerçekten de çok dehşetli bir fotoğraftır. Ama sahtekarlar çok önemli bir ayrıntıyı gözden kaçırmışlardır. Fotoğrafın çekildiği zamanlarda, yani 1915-1918 yıllarında Türk ordusunda hizmet eden subay ve erler çizme giymiyor, dolak doluyorlardı.

Sahtekarlık № 5

Ermenilerin geç kalmış fotomontajlarından biri daha: "Ölmekte olan Ermeni erkek çocuğu." Bu defa sahtekarlık fotoğraftaki kadın ayakkabısından belli oluyor. Kadınlar

böyle kunduraları 1915-1918 yıllarında değil, 1930'lu yıllarda giyiyorlardı.

Sahtekarlık № 6

''www.qenosid.ru'' sitesindeki bu fotoğraf "Türk cellatları tarafından vahşice öldürülmüş Ermeni kadınlarını" anlatıyor. Dikkatle baktığımız zaman fotoğrafın sahte olduğunu hemen görüyoruz. Yüz yıl önce Küçük Asya'da, ve Avrupa'da kadınlar hiç böyle çoraplar giymiyorlardı.

Çok enteresandır ki, bu fotoğrafın aslı Ermenistan'da değil, İsrail'de, Holokost'tadır. Uluslararası Kızıl Haç Komitesi tarafından çekilmiş bu fotoğrafta İkinci Dünya Savaşı zamanında Alman nazileri tarafından Macaristan'da katledilmiş Yahudi kadınları tasvir edilmiştir. Bir farkı daha eklememiz gerekiyor ki, fotoğraftaki olayların gerçekleştiği o yıllarda Macaristan'daki Macar faşistlere Hitlerci suç ortağı olan, cellat Ferents Salaşi başkanlık ediyordu. Etnik kökeni aslen Ermeni olan, Hitler'in sevimli arkadaşı, Mil-

liyetçi "Çapraz Oklar" Partisi'nin başkanı Salaşi'nin asıl soyadı Salosyan idi.

Sahtekarlık № 7

Ermeni uydurmacılarının sahtekarlıklarını, "Hatıraların iğrenç hale getirilmesi" olarak adlandırmak daha münasip olurdu. "Yanlışlıklar tekrarlanılıyor". Ermeni politikacılarının çabalarına rağmen fotoğrafta tasvir edilmiş "1915 yılında çilekeş Ermenilerin keşilmiş başları" fotosuna dikkat edersek, İkinci Dünya Savaşı'nda antifaşist "Beyaz Kızıl Güller" Münih Öğrenci Direnişi Grubu üyelerinin giyotinle başlarının kesilmesi olayı zamanında çekilmiş olduğu açıkça anlaşılıyor. Bu grup Haziran 1942 yılında oluşmuş, Şubat 1943 yılına kadar faaliyette bulunmuştur. Hrıstiyan inançları, hükümetin Yahudilere karşı gerçek-

leştirdiği deportasyonla ilişkili öfkeleri ve rejime karşı çıkanlar ayrı ayrı üyelerin Direniş Harekatına katılmasına karar vermelerine neden olmuştur.

Antifaşist savaşçıların kutsal hatıralarını iğrenç duruma getiren Ermeni sahtekarlarına hatırlatmak istiyoruz ki, "Beyaz Kızıl Güller" antifaşist harekatı kurucularından biri, 2007 yılında Tıp Üniversitesi öğrencisi Aleksandır Şmorel'i, Alman piskoposluk dairesi kutsal kişiler listesine kaydetmiştir. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Münih'te, Aleksandır Şmoreller'in oturduğu sokağa onun adı verilmiştir. Münih Üniversitesi karşısındaki her iki meydana grup üyelerinin adı verilmiştir: Şoll kardeşleri *(kız ve erkek kardeş)* ve profesör Huber Meydanları. Münih öğrenci kentindeki tüm sokaklara "Beyaz Kızıl Güller" grubu üyelerinin adları verilmiştir. Münih Üniversitesi birliği eskiden üniversitenin Şoll Kardeşlerinin adı ile adlanmasından dolayı mücadele ediyorlardı. 1980 yılında Hans ve Sofi

kardeşlerin hatırasına manevi, anlak ve estetik cesaretlerine göre edebiyat ödülü verilmiştir.

Sahtekarlık № 8

O yılların cinayetlerine ait fotoğraflardan biri: 25 Nisan 1918 tarihinde Türkiye'nin Subatan köyünde Ermeniler tarafından katledilmiş Türk kadınları ve çocuklarının cesetleri. Aslı Türkiye Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı arşivindedir. *(Birinci Dünya Savaşı askeri fotoğrafları koleksiyonu, albüm №4, Foto № 4, 123).*

Fotoğraf, Ermeniler tarafından **www.genoside.ru, sitesinde** "Ermeni soykırımı" adıyla yayınlanmaktadır.

Sahtekarlık № 9

Bu fotoğraf 16 Şubat 1918 yılında Türkiye'nin Erzincan ilinde, Vagarir köyünde çekilmiştir. Burada Ermeni eşkiya çeteleri tarafından vahşice öldürülmüş Türk kadınları ve çocukları tasvir edilmiştir. Aslı Türkiye Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı arşivindedir.

www.Arm.Portal.ru sitesinde Ermenilerin kitle halinde katledilmesi olarak yayınlanıyor.

Sahtekarlık № 10

"Ermeni Soykırımı" arşivinden fotoğraflar **www.war-crimes.info** sitesi güya buradaki resimler kanıtlıyor ki, Türk askerleri sivil Ermeni halkına karşı kitlesel katliam gerçekleştirmişlerdir...

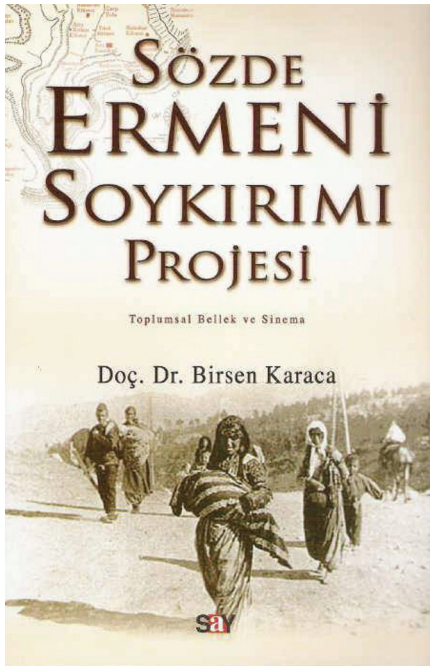

Eğer askeri elbiseler Osmanlı İmparatorluğu ordusu standardına uygun olsaydı bilgisiz okuyucular belki de iftiraya inanabilirlerdi. Ama bizim fotoğrafta gördüğümüz askeri elbiseyi Rus Kazakları, Rusya'da Vatandaş Savaşı zamanında giyiyorlardı. O yüzden bu fotoğrafın ne Türklerle, ne de Ermenilerle hiçbir alakası yoktur.

Sahtekarlık № 11

Türk araştırmacısı Doç. Dr. Birsen Karaca'nın 2006 yılında "Sözde Ermeni Soykırımı Projesi" kitabının birinci sayfası karşımızdadır. Kitabın kapağında ressam Anadolu'dan zorla çıkarılmış göçmenlerin resmini çizmiştir.

Ama Ermeni "uzmanları" ressamın çizdiklerinin üzerinde bir o kadar da çalışarak **www.rambler.ru/users/tigran,** sitesinde Armin Vagner'in "Ezeli yurtlarından kovulan Ermeni göçmenleri" adlı fotoğrafı gibi yerleştirmişlerdir.

Sahtekarlık № 12

Çok yayılmış bir fotoğraf... Ermeniler burada katledilmiş Ermeni cesetlerinden kalanların vahşicesine öldürülmüş akrabaları olduğunu ısrarla iddia ediyorlar. Ama aslında bu çok acıklı resim 1895-1896 yıllarında Erzurum'da Ermeniler tarafından kitle halinde katledilmiş Türklere aittir. Bu olayla ilgili sonradan toplu mezarlık gün yüzüne çıkarılmıştır. Yerli halk, bu mezarlığı masum kişilerin şehitliği gibi ziyaret ediyor. Cesetlerin Ermenilerin "akra-

baları" oldukları sorusunu ise: "Fotoğrafa dikkat ederseniz, mezarları kazıp, cesetleri eksgumasiya edenlerin Ermeniler değil, Türk askerleri ve Türk uzmanları olduklarını göreceksiniz." diye yanıtlıyorlar. Yine iğrenç Ermeni yalanı!

Sahtekarlık № 13

Ermeniler **www.ermenio.org** sitesinde bir fotoğraf yayınlamışlardır. A.Vagner'in çektiği bu fotoğrafta sözde ölmüş olan Ermeni gönüllü milis kuvvetleri erleri gösteriliyor.

Ermenilerin **"Massacre Exerted By The Armenian On The Turks Durihg Wolrd War I Rictures"** basın organında basılmış aynı fotoğrafta tasvir olunmuş "Ermeni gönüllü milis kuvvetleri erleri", aslında askeri kıyafetlerinden de anlaşılacağı gibi idam edilen esir Türk askerleridir.

Sahtekarlık № 14

Belgelere dayanarak kanıtlanmış, görgü şahitlerinin ifadelerine ve askeri esirlerin itiraflarına dayanarak söyleyebiliriz ki, 29 Ağustos 1914 yılında Ermeni silahlı çeteleri, Siverek, Urfa, Yüksekyol ve Karacadağ civarındaki Türk köylerinin onlarca sakinlerini, özellikle de kadın ve çocukları rehine olarak götürmüşlerdir. Rehine olarak götürülmüş kişilerin Müslüman mabedinde saklanarak, canlarını kurtarmaktan dolayı gösterdikleri çabalar faydasız olmuştur. Ermeniler onları burada da bulmuş, vahşicesine katletmişlerdir.

Ama tüm gerçeklere rağmen "Ermeni Soykırımı" Müzesi arşivinde bu fotoğraf "Ermeni halkının sıradan yeni mahvının örneği" adıyla gösteriliyor. Beyem ermeniler sünnet oluyorlar?

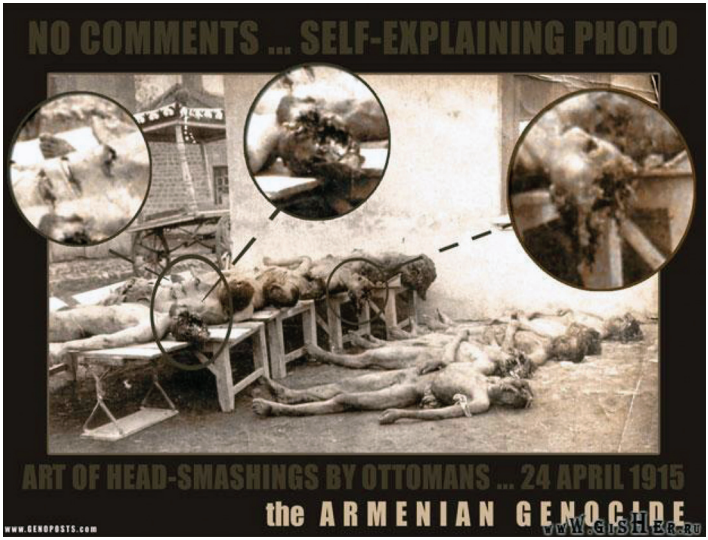

Sahtekarlık № 15

Önce 30-31 Ocak 1992 tarihinde Azerbaycan'ın Hramort denilen arazisinde askeri operasyonlar zamanında Ermeni silahlı çeteleri ve Rus paralı askerleri tarafından öldürülmüş ve sonradan cesetleri tanınmayacak duruma gelmiş Azerbaycanlı askerlerin fotoğraflarına bakınız. Bu fotoğraf 2 Şubat 1992 yılında Dağlık Karabağ'ın Askeran kentinde çekilmiştir. Burası "Salhane" olarak adlandırılıyordu. Burada katledilmiş Azerbaycanlıların cesetleri satılıyordu. Arkada ok işaretiyle Azerbaycanlı esirlere işkenceler edildiği ve katledildiği, Askeran hapishanesinin duvarları tasvir edilmiştir. Bu hapishanede hiçbir suçu olmayan, zavallı Azerbaycanlı esirler neler yaşamadılar ki?!

Bir süre sonra Ermeni kaynaklarında bu fotoğraf "Ermenilere karşı gerçekleştirilmiş soykırım" örneği gibi gösterilmiştir.

Kaynak: http: www.avpressa.ru//issue/photo.php

Yazıklar olsun, baylar! Profesyonelliğinizi kaybediyorsunuz...

Sahtekarlık № 16

Yayınlanmış itham belgelerinde Kars'ta öldürülmüş Türk çocuğu cesedinin fotoğrafı. Ermeniler sonradan sadece buraya bir kaç satır Ermenice birşeyler eklemiş ve bu fotoğrafı itham belgesine çevrilmiştir. İtiraf etmemiz gerekiyor ki, Ermeniler böyle işleri çok güzel beceriyorlar!

Sahtekarlık № 17

23 Haziran 1915 tarihinde Diyarbakır'da yerleşen Mersin Vadisi'nin Hızır İlyas Köyü'nde Ermeni eşkiya çetesi, Hano'nun reisliğinde, onlarca sivil masum kadın ve çocuğu öldürmüşlerdir. **Kaynak: Ermeni Ayaklamaları ve İhtilal Hareketleri. http: www.kultur.gov.tr./** Fotoğrafta sağ kalmış kadınların öldürülmüş yakınlarından dolayı ağladıkları görülüyor.

Ermenilerse kendi sitelerinde bunu A. Vagner'in Bitlis'te çektiği fotoğraf gibi yayınlamışlardır.

Sahtekarlık № 18

İsmi bilinmeyen ressamın çizdiği "Ermeni Soykırımı" resmi A. Vagner'in çektiği fotoğraf gibi yayınlanıyor.

Sahtekarlık № 19

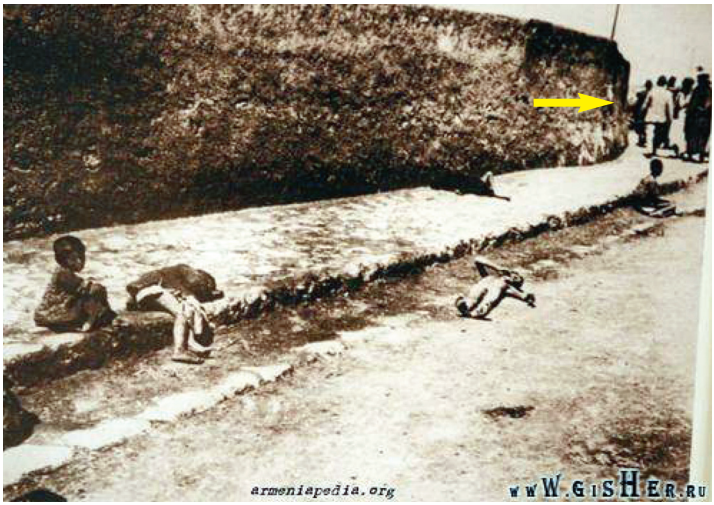
Bir fotoğraf daha: Ermeni eşkıya çeteleri tarafından vahşicesine katledilmiş Kars'ın sivil yerli ahalisi olan Türklerin 1918 yılında cesetlerinin çıkarılması, belgelerin hazırlanması ve eksgumasiya edilmesi. Öldürülenlerin yakınları eksgumasiyaya katılarak şehitlerinin naaşını bulduktan sonra, tekrar Müslüman geleneği ile mezarlıkta defnediyorlar.

Bu fotoğraf da Ermeni sahtekarlarının kolleksiyonu olan **Armin Wagner Society'de** yerleştirilmiştir. Hiçbir anlamı olmadan bunu da "Ermeni Soykırımının sıradan örneği" gibi kullanıyorlar. Güya burada "1915-1916 yıllarında Ermeni göçmenlerinin kafaları" çekilmiş. Şimdi şöyle bir soru sormak gerekiyor: Acaba, Ermeni yalancı bilginlerine göre Kars eski bir Ermeni şehriyse, o zaman hangi göçmenler hakkında konuşuyorlar?"

Sahtekarlık № 20

Sırada "1915-1916 yıllarının göçmenleri" albümünden yeni bir "şaheser". Aynı stilde, daha kaba bir sahtekarlık: "Genellikle Ermenilerin yaşadığı Etyopya'nın **Deir-es-Zor** Sokağında zavallı ve masum Ermeni çocuklarının ölümü" fotoğrafı.

Fotomontaj uzmanları acele ettiklerinden dolayı sokakta, gözlerinin önünde kan kardeşlerinin öldürülmesine rağmen, başlarını kaldırmadan yürüyen umursamaz kişileri fotoğraftan silmeyi unutmuşlardır. Çok dehşetli bir manzaradır!

Sahtekarlık № 21

Lütfen, dikkat ediniz! Sırayla yeni fotoğraflara bakın ve onları kıyaslayarak farklarını bulun. Yukarıdaki fotoğraf Kars civarında Ermenilerin, Türkleri kovarak erzak depolarına doldurdukları ve diri diri yaktıkları zaman çekilmiştir.

Ermeni sahtekarları, olayın gerçekleştiği mekanı değiştirmek amacıyla fotoğrafa merkez kısmını almışlar. Sonradan fotoğrafı, negatifi çevirirerek basmışlardır. Kendi istekleri üzerine uydurdukları fotoğrafta güya Türklerin Ermenileri "davar ahırında mahvettiklerini" tasvir etmişlerdi.

Bunu "Mahvedilmiş Ermeni cenazeleri kapalı ahırda" adlı fotoğraf adıyla yayınlamışlardır.

Sahtekarlık № 22

"Ermeni haberlerinin" iddia ettiğine göre fotoğrafta Bitlis'e yakın arazide yol yapımında çalışan Ermeni amelelerinin cenazesi tasvir edilmiştir.

Tabii ki, fotoğrafın aslı Ermenilerde yoktur. Adı geçen fotoğrafın aslı Türkiye Savunma Bakanlığı arşivinde 4. albüm, 118 numaradadır. Bu fotoğraf ilk defa 2000 yılında Ankara'da foto albümde "Birinci Dünya Savaşı'nda Türklerin Ermeniler tarafından kitle halinde katledilmesi" adıyla gösterilmişti. **Not:** Bu fotoğrafı Alman foto muhabiri çekmiştir.

Sahtekarlık № 23

Hayasızlığın en üst seviyesi ve bilinçli olarak tarihin sahteleştirilmesi, Frants Verfel'in meşhur skandal romanı

"Musa Dağın Kırk Günü" *(Forty Days of Musa Dagh)* üzerine film çevirmek oldu. Burada Ermenilerin iç yüzü açık şekilde propaganda ediliyor. Filmde 1915 yılında Etyopya'da, Musadağ'ın civarındaki birkaç Ermeni köyünün savunması ile ilgili mistik olaylar gösteriliyor.

Film 1992 yılında tabii ki, Ermeni yönetmeni Sarkis Muradyan tarafından çevrilmiştir. Baş rollerde oyuncular Kabir Bedi, Roni Kerol, Moris Şebane, Viktorya Vudbek, Maykıl Konstantin, Piter Haskel, Gay Stokvel ve Erik Vud oynamışlardı.Daha sonra bu filmle ilgili ünlü Avusturyalı bilgin Erik Faygl: "Verfel, bu kitabın çok sayda Ermeni milliyetçi organizasyonu tarafından ona verilen politik bir sipariş olduğunu, karşılık olarak büyük miktarda para ve bir poşet "tarihi belge" aldığını itiraf etmişti."diye yazmıştır. "Ermeni sorunuyla" ilgili genel araştırmaların sonucu olarak bir sürü gerçek ve yalanlar ortaya çıkmıştır. Oyuncuların da katıldıkları filmin çevirildiği, daha doğrusu sahneleme fotoğraflarının çekildiği anlar çok önemli olaylar yaşandı.

Kısa görüntüler, detaylar ve dekorasyonlar gayet güzel ve ustalıkla düşünülmüştü. Enteresan bir şey: "Stüdyo laboratuvarlarında "eskileşmiş", sararmış kadrolar biraz sonra Ermeni halkının "insanlığın çekemeyeceği çilelerinin" "tarihi fotoğraflarına" çevriliyor.

Buradaki fotoğrafta yönetmen Sarkis Muradyan'ın kendisi çağdaş deri ceket ve kot pantalonla, tarihi olayların "yüzyıl önceki eskiliğinin" içinde takdim ediliyor.

Sahtekarlık № 24

"Öksüz erkek çocuk" işaretli fotoğraf, Osmanlı İmparatorluğu döneminde, Türkiye arazisinden Ermenilerin göç ettikleri

zaman onlara yardım etmiş **"Near East Relief"** Amerika Sosyal Organizasyonu tarafından çekilmiştir. **"Near East Relief"** Amerika Sosyal Organizasyonu yalnız milliyetçe Ermeni olan çocuklara değil, aynı zamanda Yunan ve Kürt çocuklarına da yardım etmişti. Öksüz çocuğun fotoğrafının İrevan'da *(şimdiki Erivan'da)* çekilmesine rağmen, Ermeniler her zamanki geleneklerini devam ettirerek mekanı değişmişlerdi. İrevan'ı Etyopya yaparak, fotoğrafı "Adana'dan kovulmuş Ermeni öksüz erkek çocuğu" olarak adlandırmışlardır.

Sahtekarlık № 25

Bu fotoğrafı da yukarıda adı geçen Amerika Organizasyonu çekmiştir. Öksüz erkek çocuklar yetimhanenin karşısında durarak, kapının açılmasını ve içeri alınmalarını bekliyorlar. Ama bunlar Ermeni değil, Kürt çocuklarıdırlar.

Sahtekarlık № 26

"Near East Relief" Amerika Sosyal Organizasyonunun çektiği fotoğrafta, askeri operasyonlarda mağdur olmuş Kürtler tasvir edilmiştir. Ama Ermeni kaynaklarında bu fotoğraf "Kürt rehineliğinde, kirletildikten sonra serbest bırakılımış Ermeni kadınları" gibi yayınlanılıyor.

Sahtekarlık № 27

30 Ekim 2007 tarihinde Ermeni yazarı Eduard Patrisyan New York'ta Rusça basılan haftalık "V noviy Svet" gazetesinin birinci sayfasında, dünya toplumuna "Ermeni Soykırımının" yeni örneği gibi karnı yırtılarak çocuğu çıkarılmış gebe bir kadının fotoğrafı rezilcesine gösterilmişti. Aslında bu çirkin ve vahşi olayı Ermenilerin kendileri 26 Şubat 1992 tarihinde, Dağlık Karabağ'ın Hocalı kentini işgal ettiklerinde Azerbaycanlı kadına karşı gerçekleştirmişlerdi. Bu fotoğrafın aslı Hocalı trajedisiyle ilgili sorgu belgelerindedir.

Sahtekarlık № 28

2009 yılında Brezilya dergisi olan "Leituras da Historia"nın kapağında güya 1915'te gerçekleşmiş "Ermeni Soykırımı" zamanında 1 milyon 500 bin Ermeninin mahvedildiği yayınlanmıştı. Bu dergi Erivan'daki Soykırım Müzesinin resmi sitesinde yayınlanmıştır. Burada da Ermeniler çabalamışlardı. Bundan da insanı etkileyecek daha ağrılı bir fotoğraf bulamamışlardı... Fotoğrafta Holokost zamanında diri diri yakılmış Yahudiler monte edilerek, çilekeş Ermeniler gibi sunulmuştur. Sizleri kandırmaya ihtiyaç bile yoktur, kendiniz bakabilirsiniz. Birinci sayfada: **"Birinci** *(yani katledilmişlerin sayısına göre, galiba spor yarışması veya diğer buna benzer yarışmalarda olduğu gibi)* **yerde Ermenilerdirler**. **Yirminci yüzyılın birinci soykırımı zamanı bir milyon beş yüz binden fazla Ermeni mahvedilmiştir."** yazılmıştır.

Bir iş hakkında hüküm vermeden önce,
o işi mükemmel yapman gerekir.

Aristotels

SAHTE BELGELER

Sahtekarlık iki metotla anlaşılıyor: Birincisi; iç kanıt veya kavramın kritik tahlili; ikincisi ise dış kanıt veya türlü ilmi metotlarla, röntgen ve ultraviyole ışınlarının yardımıyla, kimyasal tahlillerle, incelemelerle. Öyle bir sahtekarlık yoktur ki, onu kimse anlayamasın.

Yazıklar olsun ki, "Ermeni sorunu" çok sayda önemli sahtekarlıklarla doludur. 1920 yılından başlayarak bu güne kadar Ermeniler Talat Paşa'nın "Ermeni Soykırımıyla" ilgili telgrafla gizli emir verdiği gerçeğini kanıtlamaya çalışıyorlar. Ermeniler diyorlar ki: "Böyle bir emri bulmuşlardır, güya Talat Paşa bu telgrafı Etyopya'ya, Naim Bey'e göndermişti". İlk defa bu "değerli" belgeyi Ermeni yazarı Arom Andoniyan **"Documents offisels concermants les Massacres Armeniens"** *(Paris, 1920, İmprimerie Tuabian)* adıyla yayınlamış ve Berlin'de Talat Paşa'yı katletmekle suçlanan Tayleriyan'ın mahkemesine sunulmuştu. Şimdi 1915'te Türkiye'nin İçişleri Bakanı olmuş Talat Paşa'nın gönderdiği "telgrafın" sahte olduğu anlaşılmıştır. Dikkatinize sunmak istiyoruz ki, güya bu telgraf Ermenilerin mahvedilmesinin

emriymiş. Bu "belgeleri" şekil ve konu bakımından kritik eleştiriden geçiren Türk bilginleri Ermeni yazarı Arom Andoniyan'ın "resmi belge" gibi sunduğunun anlam bakımından sahte olduğunu ispat etmişlerdir. Bununla ilgili bazı olayları ununtmamamız gerekiyor: Hatırlıyorsanız, Birinci Dünya Savaşı bittikten sonra zafer kazanmış ülkeler, Türk hükümetinin başındaki kişileri İngilizlerin sömürgesi olan Malta Adası'na yollamak için, onlara "resmi belgeler" düzenliyorlardı. Arom Andonyan'ın "resmi belgesini" gerekli inandırıcı bulmadıkları için kullanmamışlar. Onlar Andoniyan'ın "resmi belgesinin" sahte olduğunu çok iyi biliyorlardı, o yüzden bu "belgeyi" Türklere karşı kullanamamışlardı. Andonyan'ı yirminci yüzyılın en büyük sahtekarı olarak adlandırırsak yanlış yapmamış oluruz. Bu güne kadar Andonyan her yerde yayınladığı ve hakkında çok konuştuğu "belgenin" aslı olmadığı için hiç kimseye gösteremiyor. Bir başka nedeni de sahte belgelerde o kadar uydurma, hata, kusur, aykırılıklar gibi yanıltılar olduğundan onu yapanlar hemen ifşa oluyorlar. Sahtekarlığın büyüklüğü onun tarihinden ve belgelerin sayısından da belli oluyor. Bu yüzden de Andonyan'ın uydurduğu "belgeler"incelenmişler.

Bu şekildeki "belgelerin" beş tanesi incelenmiş ve hiç biri kabul edilmemiştir. Adı geçen bu beş "belge" 29 Mayıs 1922'de "Daily Telgraf" gazetesinde yayınlanmıştır. Sunulan "belgeler" İngiltere'nin Dışişleri Bakanlığı'nda titizlikle incelendikten sonra onlar tarafından, Etyopya'da adı geçen "belgelerin" bulunmadıklarıyla ilgili şöyle bir rapor hazırlanmıştır:

1. Paris Ermenilerinin hayal ürünüdür.

2. Yazılış şekli ve yazıldığı kağıt Osmanlı İmparatorluğu dönemine ait değildir.

3. Andoniyan beş "belgenin" Osmanlı İmparatoluğu'na ait olduğunu ve tüm bunların Etyopya valisi Mustafa Abdulhaluk Bey tarafından imzalandığını ısrarla iddia ediyor. Ama Adonyan'ın ısrarına rağmen valinin imzasının sahte olduğu kanıtlanmıştır.

4. Andonyan Müslüman Rumi takvimini, Hıristiyan takvimiyle karıştırmıştır.

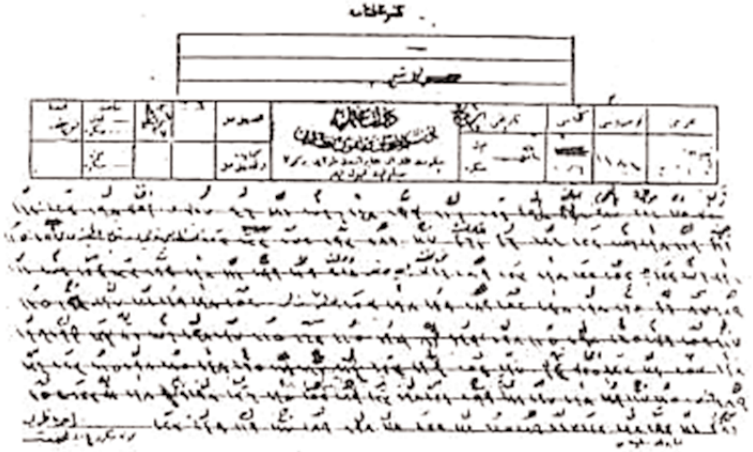
5. Telgraf harfleri hiç uygun gelmiyor, hatta kesin olarak bir birbirinden ayrılıyor. Osmanlı İmparatorluğu İçişleri Bakanlığı'nda hiç bir zaman bu şekilde numaralama yapılmıyordu, aksine her 2 ayda bir defa şifreler değişiyordu.

6. Gramer hataları gayet çoktur,bu yüzden yazarın Türk olmadığı hemen belli oluyor.

7. En önemlisi Osmanlı İmparatorluğu döneminde gizli telgraflar postayla değil, kurye ile gönderiliyordu.

Siz değerli okuyucuların dikkatine Paris Ermenilerinin beş hayal ürününden ikisini sunuyoruz. Bu "eserleri" okuduğunuzda, Osmanlı İmparatorluğu gibi ciddi bir devletin bu kadar kaba ve diplomasiye aykırı hatalar yaptığına inanmayacaksınız.

Sahte Belge № 1

Sahte Belge № 2

"Soykırım" terimi ilk defa 1943 yılında Yahudi asıllı Polonyalı hukukçu **Rafael Lemkin** tarafından kullanılmıştır. Ama "insanlığa karşı yapılmış en vahşi cinayetin belirlenmesi" anlamına gelen bu terim kendi hukuki statünü 9 Aralık 1949 yılında İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra kazanmıştır. Bu yüzden de *(Soykırım Cinayetinin Önceden Bildirilmesi ve Onunla İlgili Cezalandırılma Anlaşması)* bu terimin kullanılması ile ilgili bazı hukukçuların hukuki ve mantıki çarpışmaların karşısını almaktan dolayı incelemeler yapmamız gerekiyor. Hukukçulara göre "soykırım" terimi 1948 yılını olaylarına göre onaylanılıyor: "Hukuk müşavirleri Anlaşmada retroaktif *(eski zamanlarda gerçekleştirilmiş cinayetlerin)* kullanmaların durumunu tefsilatlandırmayı kanıtlamaya çalışıyorlar. Onlar, anlaşmanın asıl amacı- yalnız katılan devletlerin- anlaşmada kendi aksini bulmuş şartlar karşısında görevli olduklarını talep etmesidir". Bir başka yönden "Viyana Anlaşması'nın 28. maddesinde anlaşmaların hukuki temelleriyle ilgili deniliyor ki: "Uluslararası hukuka göre yasaklanmış retroaktif kullanmaların onaylanılmasından dolayı taraflar tezler ileri sürüyorlar". Bu hiç de anlaşmanın etkisini azaltmıyor, aksine yalnız tarafların istekleri üzerine mevcutluğunu kanıtlıyor. "Anlaşmaların Hukuku ile İlgili Viyana Anlaşması" 27 Aralık 1980 tarihinde, yani "Soykırımla İlgili Anlaşmanın" kabul edilmesinden sonra kabul edildi. Bu yüzden de hukuk müşavirlerinin mantığına dayanırsak, o zaman soykırımla ilgili eski anlaşmalar kullanılamaz.

"Soykırım" teriminin 1943 yılında kullanılmaya başlanmasına rağmen, sahtekar Ermeni bilgini Y.G.Barsegov "Er-

meni Soykırımı" kitabında *(Türkiye'nin sorumluluğu ve dünya toplumunun görevi, 2. cilt, 1. bölüm, 5.kısım. Ermeni Sorununun Politik Tarihi: Cinayeti destekleyenler, ortaklar, suç ortakları)* 55 ve 56'ncı sayfalarda 12.05.1920 tarihinde Ermenistan Dışişleri Bakanlığı'nın verdiği beyanatı yayınlıyordu. Barsegov Bay R. Lemkin'i 23 yıl öncesine giderek *(23 yıl Hayların uydurmacı bilginleri için hiç de suç değil-yazarlar.)* gerçek tarihi belgeleri de değiştirmişlerdi.

Sahte Belge № 3

Ermenilere karşı **soykırımla** *(biz belirttik-yazarlar)* ilgili Türk politikasının Sovyet Azerbaycan'ı tarafından devam ettirileceği ile ilgili protesto,

ERMENİSTAN DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI'NIN BEYANATI

(kopyalar: V.Lenin'e ve G.Çiçerin'e)

(12 Mayıs,1920)

Aİ RA F.278. Op. 1. D. 35. Ll. 5-6.

Onaylanmış kopya. Daktilo yazısı.

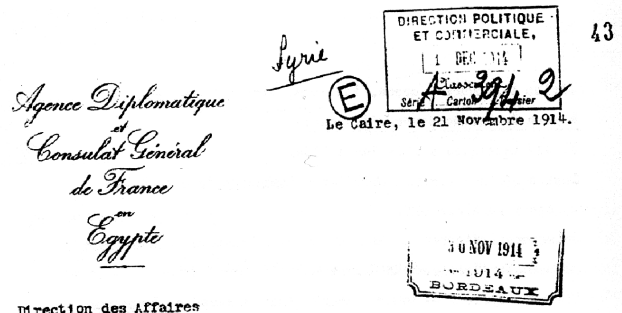
Tükiye Cumhuriyeti Devlet Arşivi'nin birkaç belgesini dikkatinize sunuyoruz:

Belge № 1

21 Kasım 1914 tarihinde Ermeni Milli Temsilcileri Başkanı Pogos Nubar Paşa'nın Fransa Cumhuriyeti'nin Mısır'daki Özel Yetkili Büyük Elçisi'ne, eğer Tükiye'nin Adana ve Mersin bölgelerinde oturan Ermenilerin sayısı adı geçen

bölgelerde oturan diğer ahalinin sayısının % 40'na inerse, o zaman Antanta tarafından onlara askeri yardım yapılmasıyla ilgili mektubu.

244 FRANSIZ DİPLOMATİK BELGELERİNDE ERMENİ OLAYLARI - I

DIRECTION POLITIQUE ET COMMERCIALE, 1 DEC 1914, Série A Europe 391 2, Carton Dossier

43

Syrie

Agence Diplomatique et Consulat Général de France en Egypte

Le Caire, le 21 Novembre 1914.

30 NOV 1914 1914 BORDEAUX

Direction des Affaires Politiques & Commerciales.

AFRIQUE.

No. 425

M. A. DEFRANCE, MINISTRE de FRANCE en EGYPTE, à SON EXCELLENCE MONSIEUR DELCASSE, MINISTRE des AFFAIRES ETRANGERES, à BORDEAUX,

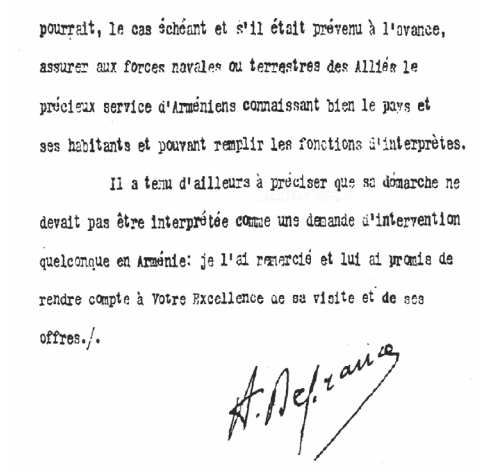
La guerre avec la Turquie.
Les Arméniens.

Boghos Pacha Nubar, dont Votre Excellence connaît la haute situation et l'influence parmi les Arméniens d'Egypte et de Turquie, est venu me voir hier.

Il tenait, à l'occasion du conflit avec la Turquie, à m'apporter l'assurance de ses sympathies personnelles et de celles de tous ses coreligionnaires pour la France et ses Alliés.

Il m'a dit que si, à un moment donné, il entrait dans les intentions de nos Etats-majors, afin d'opérer une diversion en faveur soit des Russes en Arménie, soit des Anglais en Egypte, d'entreprendre une action quelconque dans la région d'Alexandrette, Adana et Mersina, les Arméniens de cette contrée qui forment environ 40 % de la population, pourraient prêter aux Alliés un utile concours.

Boghos Pacha Nubar a ajouté notamment qu'il

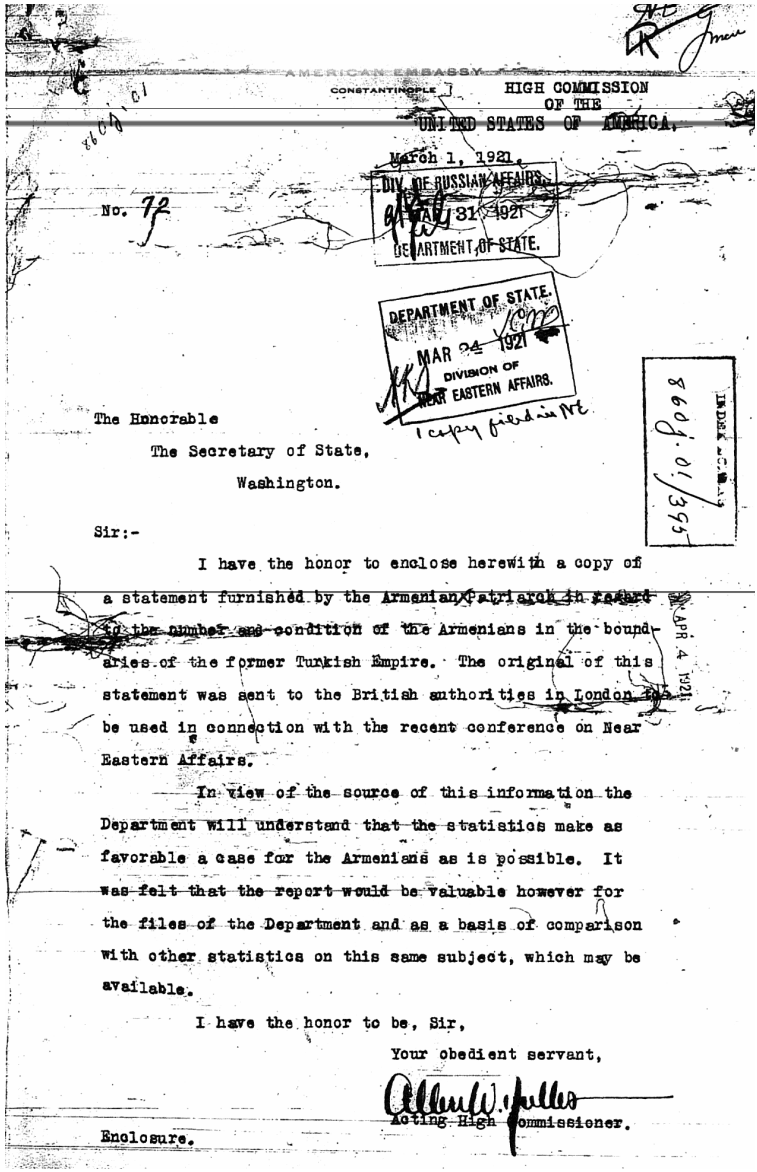
pourrait, le cas échéant et s'il était prévenu à l'avance, assurer aux forces navales ou terrestres des Alliés le précieux service d'Arméniens connaissant bien le pays et ses habitants et pouvant remplir les fonctions d'interprètes.

Il a tenu d'ailleurs à préciser que sa démarche ne devait pas être interprétée comme une demande d'intervention quelconque en Arménie: je l'ai remercié et lui ai promis de rendre compte à Votre Excellence de sa visite et de ses offres./.

Belge № 2

Fransa Cumhuriyeti'nin Mısır'daki Özel Yetkili Büyük Elçisi Degranje'nin Fransa Cumhuriyeti'nin Dışişleri Bakanı Alahezret Delakesyü'ye askeri gemilerle Süveyş Kanalı'ndan geçirilen Musadağ'da oturan Ermenilerin sayısıyla ilgili hesabı.

Kaynak: Archive de France; Guerre Mondial 1914-1918, Turquie/Vol.890, Legion d'Orient-l *(September 1915 November 1916)*

AMERICAN EMBASSY
CONSTANTINOPLE

HIGH COMMISSION
OF THE
UNITED STATES OF AMERICA,

March 1, 1921.

No. 72

DIV. OF RUSSIAN AFFAIRS
MAY 31 1921
DEPARTMENT OF STATE.

DEPARTMENT OF STATE.
MAR 24 1921
DIVISION OF
NEAR EASTERN AFFAIRS.

1 copy furnished NE

860J.01/395

The Honorable
The Secretary of State,
Washington.

Sir:-

I have the honor to enclose herewith a copy of a statement furnished by the Armenian Patriarch in regard to the number and condition of the Armenians in the boundaries of the former Turkish Empire. The original of this statement was sent to the British authorities in London to be used in connection with the recent conference on Near Eastern Affairs.

APR 4 1921

In view of the source of this information the Department will understand that the statistics make as favorable a case for the Armenians as is possible. It was felt that the report would be valuable however for the files of the Department and as a basis of comparison with other statistics on this same subject, which may be available.

I have the honor to be, Sir,

Your obedient servant,

Acting High Commissioner.

Enclosure.

Belge № 3

14 Mayıs 1915 tarihinde Rusya İmparatorluğu'nun Fransa'daki Özel Yetkili Büyük Elçisi Sazonov'un Ermenilerin Van'daki ve Çatak'taki isyanı ve 6.000 Ermeninin mahvedilmesiyle ilgili mektubu.

Arménie

101

Mr. Sazonow télégraphie à Mr. Iswolsky que les arméniens de Tiflis ont reçu par un envoyé de la colonie arménienne de Van, une lettre cousue dans la doublure de son vêtement, dont la teneur suit: "Dans la province de Van on a tué jusqu'à six mille personnes. Van et Chatakh se défendent énergiquement. Les obus ont causé peu de dégâts à la ville de Van. Nous faisons notre dernier effort. Nous attendons journellement des secours. Supplions de faire hâte. Après il sera trop tard. "

Cette lettre porte la date du 28 Avril.

Les Ambassadeurs de Russie à Paris et à Londres sont chargés de porter les renseignements ci-dessus à la connaissance des deux Cabinets. //

Paris le 14 Mai 1915.

Belge № 4

Rusya İmparatorluğu'nun Ermenilerin Osmanlı İmparatorluğu'na karşı isyanlarından dolayı verdiği, üzerinde "Allah Ermenileri korusun" sözleri yazılmış madalyanın görüntüsü.

Belge № 5

Osmanlı İmparatorluğu'na karşı isyan etmiş "Gnçak" Ermeni örgütü gönüllüleri Rusya ordusu idaresinde.

Kaynak: Birinci Dünya Savaşı'nda Türklerin Ermenilere karşı gerçekleştirdikleri soykırım. Albüm. Ankara, 2000.

Belge № 6

Birinci Dünya Savaşı zamanında Osmanlı İmparatorluğu'na karşı isyan etmiş Ermeni gönüllüleri İngiliz Ordusu idaresinde.

Truck Turkey
Archive
Armenian Volunteers in
British Army during WW1
http://angelsof1915.blogspot.com

Belge № 7

Ermenilerin Trabzon'un işgalinden dolayı Ananta Bayrağı altında savaşan ülkeleri, ABD'yi, İlgiltere'yi, Fransa Cumhuriyeti'ni ve Rusya İmparatorluğu'nu tebrik etmesi.

Kaynak: http://www/ozurdilemiyoruz.com/vahsetin_akami.aspx

Belge № 8

Resimde 12 Şubat 1918 yılında Erzurum garının duvarları önünde tepeden tırnağa kadar silahlanmış Ermeni erlerinin silahsız Türkleri kurşunlaması.

Kaynak: http://www.gisher.ru/genosid-1915-goda-f24.html

Öfke tedavi edilebilir,
Nefretinse tedavisi yoktur.
Aristotales

KAYBEDİLEN BİLİNÇİN GERİ GELMESİ

Biliyoruz ki, her milletin genel insanlık kültürünün oluşmasında katkısı vardır. Bu konu birçok tarihi kaynaklarda da yazılmıştır. Ayrıca her insanın bildiği genel bir gerçek daha var: Ermenilerin de kendi mitolojisi, efsaneleri, masalları ve uydurmalarından dolayı dünya halkları arasında ayrıcalıklı bir yeri olmasını sanmalarıdır. Ermenilere göre onların ulu dedesi olan Hayk, güya Nuh Peygamber'in torunlarındandır. Ermenilerin çoğu kendilerinin Nuh Peygamberin soyundan olduklarını iddia ederler. Bu fikri bazı Ermeni kaynakları daha da derinleştiriyor. Örneğin: "Adem ve Havva" efsanesindeki gibi. Güya Havva, Ermeni hanımıdır. Ermeni tarihini araştıran bilim adamları bunu kanıtlayacak bir kaynak bulamadıklarından açık bir şekilde Ermenilerin sahtekar olduklarını itiraf ediyorlar.

S. Ayvazyan'a göre **"Ermenilerin en gaddar düşmanı yine kendileridirler"** *(Mamulov S.S. Mucizeler ülkesinde inanılmaz bir halk. (Ermenistan ve Ermeniler-sivil dünyanın biricik harikası) dördüncü kitap. Moskova, 2005, s. 25)* Yirminci yüzyılın 30 ve 40. yıllarında Ermeni Milliyetçi Harekatının

ünlü liderlerinden olan G.Njde: **"Ermenilerin fiyaskoya uğramasına topraklarımıza zaman zaman saldıran düşmanlarımızdan daha çok onların kendi günahları ve suçları yardımcı oldu. Ermeniler şimdi hiç de iyi olmayan mazilerinin meyvelerini topluyorlar.** diyordu. *(E.Abramyan Kafkasyalılar Abver'de. Moskova, 2006, s.33)* S.S.Mamulov, Ermenilerin ünlü tarihi romancısı Raffi'nin eserinden parçalar alarak yazıyor: **"İhanet ve döneklik Ermenilerin kanındadır"** *(S.S.Mamulov. Mucizeler ülkesinde hayret bir halk. Ermenistan ve Ermeniler-Sivil dünyanın biricik harikası, s.23).* S.S.Mamulov R.Samsonov'dan da örnek alarak Ermenilerin karakterlerini şöyle tanımlıyor: **"Ermenilerin karakterinde olan geçimsizliği, anlaşmazlığı ve kavgacılığa olan meyilleri onların rahat yaşamasına engel oluyor"** *(Mucizeler ülkesinde hayret bir halk. (Ermenistan ve Ermeniler-Sivil dünyanın biricik harikası) Dördüncü kitap. Moskova, 2005, s.19)*

Yazıklar olsun ki, çağdaş Ermeni yazarlarının birçoğu yukarıda adı geçen yurttaşlarının tespit ettikleri gibi iyimser düşünmüyorlar. **"Bu gün her dört Ermeniden biri türlü psikolojik bozukluk yüzünden depresyondadır. Zeka geriliğinden ve buna benzer diğer psikolojik problemlerden azap çekiyorlar. Sokaklarda ruh hastalarıyla karşılaşabilirsin, ama bütün bunlara rağmen bu kişilerden hiç biri hastanelerde kaydedilmemişledir".** Böyle bir sansasyon açıklamayı **Ermenistan Sağlık Bakanı Samvel Torosyan** yapmıştır. *("Pravo Vibora" gazetesi, 2005, №1)*

Birleşmiş Milletler Teşkilatı Ermenistan temsilcisinin araştımaları sonucu hazırladığı raporunda şöyle yazılıyor: **Ülkede ruhsal hastaların sayısının hızla artmasının asıl**

sebebi şudur: Diğer ülkelerle kıyasladığımızda insanların yaşam standartlarının haddinden çok aşağıda olması, Dağlık Karabağ sorunun çözülmemesi ve aynı zamanda yalancı ve sahte millet özelliklerinin mevcutluğu *("Pravo Vibora" gazetesi, 2005, №1).*

Ermeniler için "Politik mitoloji" anlamına gelen başka bir oluşum daha var. Bu da, halkın tarihi hakkında , ünlü fakat yazarı ve kaynağı belli olmayan, bilinçli şekilde düşünülmüş, halkın bugünkü ilişkilerini, özellilkle de politik alandaki ilşkilerini önceden belli eden efsanelerdir.

Ermenilerin bu gibi efsaneleri, on dokuzuncu yüzyılın sonlarına doğru oluşmaya başladı. Adı geçen efsanenin müellifleri yazar ve makale yazarları olan: Grigor Artsuruni, Raffi, Leo, Mkrtıç Hriman ve diğerleri, aktif şekilde Ermeni "tarihinin" kahramanlık yönünü önemle belirterek, türlü şekillerde vurgu yaparak onun propagandasıyla uğraşıyorlardı. Özellikle, asıl Ermeni tarihini olduğu gibi bilen kişiler çok azdı. Herkes çok şanlı, çok şöhretli, kahramanlığa dayanan bir tarihin mevcut olduğunu biliyordu. Ermeni halkının tarihi hakkındaki ansiklopedilerin müellifi Leo ve Ermeni halkının kahramanlığını konu alan, bol maceralı, vatan uğruna savaş ve dövüş sahnelerini kapsayan eserleriyle tarihlerinde olan boşlukları bütün olarak dolduran, bir sözle bile yeterli derecede mitolojik romanlar yazan Raffi, gelecek nesiller için "övünecek bir tarih" yazıyorlardı. Biz bu yazarların yazdıklarını incelediğimizde Ermeni tarihinin çok güzel, çekici, şövalye efsaneleri filmlerine benzer, baştan başa kahramanlık ve zaferlerle dolu bir tarih olduğunu görüyoruz. Bu kitaplar, kısa bir

sürede Ermeni köylülerinin çok sevecekleri eserlere çevrildi ve abartmadan söyleyebiliriz ki, her köyde yayıldı.

Fransız tarihçisi Mark Ferro'nunu tüm bu olaylarla ilgili yazdıklarını sizlere sunuyoruz: **"Çok basit ve safçasına yazılmış bir tarih sunuluyor; bu tarihte kişiler, tıpkı masallarda olduğu gibi marhametli, kin dolu, öfkeli, hain ve kahramandırlar. Ermenistan defalarca başarısızlıkla karşılaştığından dolayı Ermeniler seve seve kendi tarihlerini çilekeş bir halkın tarihine çevirmekten memnunluk duyuyorlar. Türkler tarafından parçalanmaya, ayrılmaya, yıkılmaya ve tahriplere maruz kalan bir halk kendisine efsanelerden uydurma kahramanlık tarihi yazıyor. Bu tarihte neler yoktur neler?! Bu tarihte aslanların kemiklerini, boğaların kaburgalarını kıran devler ve yiğitler var.**

Zorluklar karşısında böyle kahraman bir halkın başarısızlıkla karşılaşmasına ve devletçiliğini kaybetmesine inanıyorsun. Zaten bendeki ders kitaplarında *(söz konusu olan 1979 yılında Venesiya'da basılmış Ermeni benedikt rahipleri tarafından çocuklar için Ermeni tarihine ait yapılmış araçlardır)* **zavallı, uğursuz Ermeniler öyle ustalıkla, öyle içten tasvir edilmişler ki, Ermenilerin bir zaman özgür olduklarına, yabancıların onların topraklarında hükümranlık ettiklerine inanmak istiyorsun. Bu kitapta tarihi dönemlerde bahsedilen rivayet ve efsaneler bile bilimsel yöntemlerle çok güzel sunulduğundan, bilim ve uydurmalar karışarak birbirine karışıyor. Efsaneler sanki gerçekmiş gibi oluyor".** *(M. Ferro s. 178.)*

Görülüyor ki, bu türlü mitolojiler yalnız Ermenilerin karakterine uygundur. Bir çok milletler de böyle yap-

mışlardır. Çeşitli milletler de bu temellere dayanarak davranışlarının stratejisini oluşturmaya çalışmışlardı. Tabii ki, Ermeniler de... Ama Ermeniler bunu çok da başarılı şekilde yapamamışlar. Bu bizim için o kadar da önemli değil. En önemlisi bu mitin sadece duygusal gençlerin değil, tüm Ermeni halkının bilincinde daha güçlü ve daha beklenilmez önem belirtmesini bilmemizdir.

Bu bilince dayanarak *(belki de, tam olarak bilince dayanılmayan mit)* halkın dış gerçekliğinin psikolojik olarak adapte edilmesinde yalnız bir elemana çevrilmiştir. Eğer böyle ise bu, halkı çok yanıltabilir ve daha büyük hatalar karşısında bırakabilir.

Bu yüzden de Ermeni asıllı ünlü Fransız kantocusu, "Karabağ'a Yardım Komitesinin" başkanı Şarl Azavur'un fikirlerini dikkatinize sunuyoruz: **"Ermeniler, dünyada apaçık belirtilen bukalemun halktırlar"** *(www/http://gazetasng.ru/ news/show.)*

P.S. *Geçen yüzyıl süresince Ermeni plutokrasisi kendi güçlerini gençlerin bilinçlerinde Ermenilerden başka diğer halklara karşı nefret duygusu uyandırmakla ilgili uyuşturmaya yöneltmiştir. Amaç: "Büyük Ermenistan" mistik projesini geçekleştirmek için genç nesilde bu fikre karşı sadakat duygusu canlandırmaktır.*

Dikkatinize bu projenin esas fikir babalarını ve kendi halkını haddi hesabı olmayan belalara sürükleyen insanları sunuyoruz:

1. **Adonts Nikolay** *(Ter-Avetikyan, 1871-1942)* – tarihçi, Türkiye Azerbaycan ve Gürcüstan'ın tarihini sahteleştirmekte "İlmi Çalışmalar" yazarı. "Taşnaksütyun" Partisi esas fikir babalarından.
2. **Aknuni Haçatur Malumyan** *(1860-1915)* – gazeteci, "Taşnaksütyun" Partisi esas fikir babalarından.
3. **Akop - Paşa Gazaryan** *(1833-1891)* – Tefeci, tüccar. Türkiye'nin Maliye Bakanı, "Gnçak" Partisi kurucularından biri.
4. **Alpolcyan Arşak** *(1879-1962)* – Tarihçi. 1925 yılında Türkiye'den Amerika'ya göçmüş, Los Angeles'te "Andranik" kulübünün kurucularından.
5. **Andresyan Andranik** *(1909-1988)* – Yazar. 1928 yılında Türkiye'den Amerika'ya göçmüş. Milliyetçi gazetelere redaktörlük yapmıştır. "Genç Ermeni Yazarları" okulu kurucusu. Sonradan onun iğrenc fikirlerinin devamcıları olan **Marietta Şaginyan, Raffi, Sero Hanzadyan, Zori Balayan, Vardges Petrosyan, Silva Kaputikyan, Mikail Şatiryan ve diğerleri** bu okulun öğrencilerinden olmuşlardır.
6. **Antonyan Aron** *(1875-1952)* – Tarihçi. 1923 yılında Türkiye'den Paris'e göçmüş. Tek kulak Andranik'in faaliyetiyle ilgili çok sayıda "çalışmalar" yazarı, "İttihat ve Terakki" partisi belgelerini değiştirerek "Naim Bey'in Hatıraları" kitabını yazmıştır.
7. **Aram Paşa** *(Aram Manukyan – 1879-1919)* – Van'da Ermeni isyanı başkanlarından ve Türk ahalinin kılıçtan geçirilmesini organize edenlerden.

8. **Balayan Zori** *(1935)* – Yazar ve doktor. Aşırı şoven. "Krunk" Teşkilatı kurucusu, bir numaralı provakatör, Hocalı soykırımı planlayıcısı ve katılımcısı. "Ocak", "Sorgu denemesi" ve diğer şoven eserlerin yazarı.
9. **Barsegov Yuri** *(1925-2008)* – Rusya'nın uluslararası hukuk uzmanı. Prof. Dr. 1987-1992 yıllarda Birleşmiş Milletler Teşkilatı Genel Asamblesi Komisyon üyesi. Türk Dünyasının aşırı düşmanı olmuş, uydurma "Ermeni soykırımı" ve Dağlık Karabağ münakaşasıyla ilgili bir dizi eserler yazarı.
10. **Bocayan Akop** – Büyük tüccar. Van'dan Osmanlı parlamentosu milletvekili.
11. **Bocayan Murad** *(1860-1915)* – Türkiye'nin Samsun kentinde *(1893 yılında)* Müslüman halkın kılıçtan geçirilmesinin aktif organizatörü. 1884 yılında mahkum edilerek Tripoliya'ya sürülmüş. 1906 yılında oradan kaçmış, 2 yıl sonra Osmanlı parlamentosu milletvekili seçilmiş *(o zaman Türkler nereye bakıyorlarmış?- **yazarlar.**)* Çok enteresan bir şey! Kardeşi Akop da Van'dan milletvekili olmuştur. Milletvekili statüsünü kullanarak Ermeni çetelerini Türkiye'ye karşı kışkırtmıştır."Gnçak" Partisi ünlü fonksiyonerlerinden biri.
12. **Varkes Ovanes Serengulyan** *(1871-1915)* – Yazar. "Taşnaksütyun" Partisi aktif üyelerinden. Erzurum'dan Türkiye Parlamentosu milletvekili. *(Belirtmek istiyoruz ki, 1908 yılında Osmanlı İmparatorluğu Meclisi Mebusanının 13 milletvekili milliyetçe Ermeni imiş. (Çok büyük rakam - **yazarlar.**)*
13. **Varcapetyan Nerses** *(1837-1884)* – Ermeni patriği. İstanbul'a geldikten sonra "Büyük Ermenistan" kurma

planlarından dolayı Türkiye'yi mecbur etmek için gizli şekilde imzalar toplayarak Rusya, İngiltere, Fransa ve Amerika gibi devletlere müracaat etmiştir. Onun öğretmeni İstanbul patriği **M.Hrimyan** *(1820-1907)* olmuştur. Varisleri ise İstanbul patrikleri: **M.İzmirilyan** *(1843-1910),* **M.Ormanyan** *(1841-1918);* **E.Turanyan** *(1860 -1930);* **Zaven Efendi – Z.Yegyazaryan** *(1868-1927);* **Eçmiedzin katalikosu V.Gevork** *(1847-1930);* **Sis katalikosu S.Kabayan** *(1848-1939)* ve çağdaş dönemde merkezi Eçmiedzin'de yerleşen tüm Ermeni katolikleridir.

14. **Vratsyan Simon** *(1882-1969)* - "Taşnaksütyun" partisi aşırı fikir babalarından. Sovyet Ermenistanı'na başkanlık ettiği zamanlarda 1921 yılında Batı Azerbaycan'da ve Dağlık Karabağ'da Azerbaycanlı halka karşı kitle halinde katliamlar düzenlemişti. Sonra ise yurt dışına kaçmıştı. 1926 yılında ABD Devlet Departmanı Orta Doğu gizli müsteşarı olmuş, 1947-1948 yıllarında Azerbaycanlıların, ezeli toprakları olan Ermenistan'dan göç ettirilmesi fikrinin müellifi olmuştur.
15. **Garegin Nje** *("Yersiz Yurtsuz", 1886-1955)* – Aşırı milliyetçi. 1933 yılında aşırı milliyetçi harekatını **"Tsegakron"** *(tercümesi –* ***"milletin dini"****)* kurmuş, 1942 yılında DRO terör grubu ile birlikte Sovyet ordusunda hizmet etmiş, Almanlar tarafından esir alınmış, Ermenilerden faşist Almanyası için Ermeni birlikleri oluşturmuş, 5 Aralık 1942 tarihinde Garegin Nce Almanlar tarafından oluşturulmuş Ermeni Milli Şurasının yedi üyesinden biridir. "Özgür Almanya" gazetesinin redaktör yardımcısı olmuştur. Casusların ve provakatörlerin hazırlan-

masına yakından katılmıştır. Almanya'da Nje ve DRO terör örgütünün başkanlığı ile oluşturulmuş ve **SS'ler** tarafından eğitim gören Ermeni birliklerinin oluşturulması, Kırım Yarımadası'nın işgal edilmesi ve Kafkasya'ya saldırılarla ilgili operasyonlara aktif olarak katılmıştır. Naziler Türkiye ve Sovyetler Birliği idaresinde olan Ermeni halkını destabilizasyon faktör gibi kullanıyorlardı. 1948 yılında hainlikte suçlanarak hapsedilmiş ve hapishanede ölmüştür.

16. **Gabrielyan Muşeg** *(1901-1988)* – Yazar. ABD'de yayımlanan "Ayk" dergisinin redaktörü.
17. **Dadyan Paşa Arutyun** *(1830-1901)* – Yazar, 1880-1901 yıllarında Türkiye Dışişleri Bakanlığı'nın ileri gelenlerinden olmuştur.
18. **Daniel Varujyan** *(1884-1915)* – Şair. Türkiye'de Ermeni düzensizliği oluşturan aktif başkanlardan.
19. **Cangulyan Arutyun** *(1856-1915)* – Gazeteci yazar. "Gnçak" partisi aktif üyesi. Ermeni tarihinin Ermeni sorunuyla ilgili çalışmalarının müellifi.
20. **Zavriev, d-r. Akop Zavaryan** *(1875-1920)* - "Taşnaksütyun" partisi aktif liderlerinden. S. Şaumyan'ın yakın meslektaşı ve onunla birlikte 1905 yılında "Bakü olayları" adıyla Gence, Tiflis, İrevan ve Karabağ'da Azerbaycanlılara katliam düzenleyen; Rusya'nın Erzurum'daki genel vali yardımcısı (1918). Ermeni Ekstremistler'inin Savaş Teşkilatının "Milli Bürosunun" üyesi.
21. **Zograb Grigor Graçiyeviç** *(1861-1915)* – Yazar, hukukçu. 1909-1914 yıllarında Türkiye Parlamentosu üyesi, "Büyük Ermenistan" kurulması fikrine ilham verenlerden.

22. Zurabyan Arşak Gerasimoviç *(Zurabov, 1873-1920)* - "Gnçak" Partisi kurucularından ve parti savaşçılarının lideri. Adı geçen parti Petrograd Şurası üyesi. 1918 yılı "Türkiye Ermenistanı" kararnamesinin müellifi.

23. Karo Sasuni - "Taşnaksütyun" Partisi'nin fikir babası, onun başkanlığıyla Kafkaslarötesi'nde on binlerce Türk, Azerbaycanlı ve Ermeni mahvedilmiştir.

24. Kaçaznuni Ovanes *(1868-1937)* - "Taşnaksütyun" partisi üyelerinden, Taşnak Hükümeti ilk başbakanı. Kızıl Ordu'nun Ermenistan'a gelişi ve orada Sovyet Hükümetinin kurulmasından sonra kendi siyasi görüşünü değişmiş ve Taşnak politikasını açığa çıkarmışlardır.

25. Gerektsyan Haçatur *(1860-1927)* – Tüccar. Erzurum'da "Paştpan Ayrelyats" (Vatanı Koruyanlar) Birliğinin başkanı.

26. Manukyan Aram *(Sarkis Avanesyan, Aram Paşa, 1879-1919)* – Van'da gerçekleştirilmiş *(Nisan, 1915)*, Türk halkının kılıçtan geçirilmesiyle sonuçlanan Ermeni isyanı başkanı. Taşnak Ermenistan'ı hükümetinin İçişleri Bakanı görevinde çalışmıştır.

27. Pastermacyan Armen *(Garegin, 1873-1923)* - "Taşnaksütyun" partisi ünlü faaliyet adamı. Türkiye Parlamentosu üyesi olmuştur.

28. Paramaz Matevos *(1863-1915)* - "Gnçak" Partisi faaliyet adamı. Kitle halinde düzensizliğe ve sivil halkın katledilmesine başkanlık ettiğinden dolayı suçlu bulunarak 1915 yılında İstanbul'da asılmak suretiyle idama mahkum edilmiştir.

29. Pogos Nubar Paşa *(1851-1930)* – "Büyük Ermenistan" idelojisinin aşırı fikir babalarından. 1926 yılında İzmir'-

de Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk'e karşı hazırlanmış suikastin aktif katılımcılarından. Arkadaşlarını ele verdiğinden dolayı, 15 kişi ölüme mahkum edilmiş, kendisiyse hayatının sonuna kadar ev hapsine mahkum olmuştur.

30. **Portukayan Mkrtıç** *(1848-1921)* – "Armenakan" partisi ve "Büyük Ermenistan" kurmak için Tükiye'ye karşı silahlı savaşa çağıran belgeler yayınlayan, Marsel'de basılan "Armeniya" gazetesinin kurucularından. "Taşnaksütyun" Partisi'nin esas fikir babalarından.
31. **Raffi** *(1835-1888)* - Akop Melik Akopyan - "Büyük Ermenistan" fikir babalarından. "Hent", "David Bey", "Samvel" ve Dağlık Karabağ tarihine ait "Hemsenin Melikliyi" gibi tarihi romanların yazarı.
32. **Rostom Zoryan** *(1867-1919)* - "Taşnaksütyun" Partisi'nin kurucularından ve liderlerinden; Bakü, Şamahı, Guba, Şuşa ve Azerbaycan'ın diğer kent ve bölgelerinde suçsuz sivil halkın, gaddar ve vahşicesine dövülmesini, işkenceler edilmesini ve başta kadın, çocuk ve ihtiyarlar olmak üzere 220 binden fazla insanın işkence yapılarak öldürülmesini organize edenlerden.
33. **Salah Gulyan** *(Stepan Ter-Danielyan, 1861-1927)* – "Gnçak" Partisi fikir babası ve faaliyet adamı. "Gnçak" ve "Eritasard Ayastan" (Genç Ermenistan) gazeteleri yayıncısı. 1908 yılında Osmanlı İmparatorluğu Parlamentosu milletvekili olmuştur. Suçsuz sivil halka karşı gerçekleştirdiği kitlesel katliamlardan dolayı gıyaben asılmak suretiyle idama mahkum edilmesine rağmen İstanbul'dan kaçmıştır.

34. **Hanazat Ruben** *(1862-1929)* – "Gnçak" Partisi kurucu başkanı. Ermeni halkının tarihinin sahteleştirilmesi üzerine "çalışmalar" müellifi.
35. **Sero Hanzadyan** *(1915)* – Yazar. Sovyet döneminde, Sosyalist Emeği Kahramanı ödülü kazanmış, aşırı şoven, "Krunk" *(Turna)* Teşkilatı kurucularından.
36. **Hatisov Alekandr İvanoviç** *(1874-1945)* – Kadet partisi üyelerinden. "Taşnaksütyun" partisi liderlerinden. Tiflis Belediye Başkanı *(1910-1917),* Dışişleri Bakanı, Taşnak Hükümeti Bakanlar Kurulu Başkanı *(1918-1920)* görevlerinde çalışmıştır. S.Şaumyan, G.Melikyan, T.Emiryan, A.Mikoyan'ın Bakü'de hükümeti devirmek sorunu ile ilgili konsültasyon danışmanı olmuştur.
37. **Çeraz Manas** *(1852-1929)* – Şair ve devlet adamı. "Taşnaksütyun" partisinin aktif üyesi. Pogos Nubar Paşa'nın en iyi arkadaşı ve silah arkadaşı.
38. **Çobanyan Arşak** *(1872-1954)* – Yazar ve gazeteci. Paris'te yayımlanan "Anait" şoven dergisinin *(1998-1911)* redaktörü.
39. **Şahrikyan Arutyun** *(1860-1915)* – "Taşnaksütyun" partisi ünlü faaliyet adamı ve fikir babası. Erzincan'da Türk köylülerini kılıçtan geçirirken tutuklanmış, general Odşelidze'nin başkanlık ettiği Kafkasya ordusu askeri mahkemesi tarafından mahkum edilmiştir.
40. **Şaginyan Marietta** *(1888-1982)* – Şair ve yazar. Sovyetler Birliği döneminde, "Sosyalist Emeği Kahramanı" ödülü kazanmış, Ermenistan İlimler Akademisi akademisyeni. Stalin ve Lenin ödülleri kazanmış; Karabağ'ın Ermenistan'la birleşmesinin fikir babalarından.

Kaynakçalar:

Azerice:

1. Bünyadov Z. Dinlər, təriqətlər, məzhəblər. Bakı, "Azərbaycan", 1997.

2. Qarabağnamələr. 2-cilddə. Bakı, "Yazıçı", 1989, 1991.

3. Qeybullayev Q. Qarabağ *(Etnik və siyasi tarixinə dair).* Bakı, "Elm", 1990.

4. Makkarti C., Makkarti K. "Türklər və ermənilər: Erməni məsələsi üzrə rəhbərlik". Bakı - 2007. "Azərbaycan Ordusu" qəzeti. 17 oktyabr. № 71.

5. Nuriyev C. "Azərbaycanın gömrük tarixi". Bakı - 2007, "Qarabağ" nəşriyyatı, 204 s.

6. Orucova E. Bizi əsirlikdən qurtarın. Bakı, "Qismət", 2006, 678 s.

Türkce:

1. Cihan Haber Ajansı. 30.10.2007. 14:

2. Daily Telegraph, 29 mayıs 1922.

3. Huseyin Çelik. VAN'DA ERMENİ MEZALİMİ. İstambul -1985, 100 sayfa

4. I. Dunya Savaşı Sırasında Ermenilerin Türklere Yaptığı Katliam-Fotoğraflar. Ankara, 2000.

5. Osmanlı belgelerinde Ermeni isyanları *(1876-1915)* I-II-III-IV. - Ankara: Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 2008. - XIII, 457 s.

6. Rövşen Mustafayev. XXI Yuzyil iluzyonlar politikasi. İstanbul - 2004, 146 s.

7. 29 Temmuz 1921, İngiliz Dışişleri Arşivi, 371/6504/E8745

8. Vaşington'daki İngiliz Böyükelçiliği, R.J. Jraigie'den Lord Curzona 13 Temmuz 1921; İngiliz Dışişleri Arşivi, 371/6504/ 8519.

9. V.Kasımoğlu. "Hocalı katliamı". Çağdaş ULUS. 23 Şubat 2005.

10. V.Kasımoğlu. "Büyük Ermenistan hayalı". Ortadoğu, 31 mart 2006.

11. "Hürriyet", 29 aralık 2009.

Rusca:

1. Абрамян Э. Кавказцы в Абвере. Москва, 2006.

2. Аветисян Т.М. Армянские фамилии *(на армянском языке).* Ереван, 1987.

3. Адам Мец. Мусульманский ренессанс. М, 1973.

4. Адонц Н. Армения в эпоху Юстиниана. М.1968.

5. Азербайджанские истины *(в армянских литературных источниках).* Составитель, перевод и сбор материалов д.ф.н., проф. И.Аббаслы. Баку: Нурлан, 2008, 56 с.

6. Асадов Сабир. Историческая география Западного Азербайджана. Баку: Азербайджан, 1998.

7. Алекперли А. Армения - древняя земля тюрков-огузов. Баку, 1994.

8. Аракелов Р. Нагорный Карабах. Виновники трагедии известны Баку: Шарг-Гарб, 1991, 92 с.

9. Армянский геноцид. Миф и реальность. Справочник фактов и документов. Баку, 1992, 340 с.

10. "Армянский вопрос на Лозаннской конференции", Тифлис, 1926.

11. Ачарян Г. Корневой этимологический словарь армянского языка. Т. 4, Ереван, 1979, 325 с.

12. Апресян О. Леонард Рамсден Хартвилл. "Таковы люди. Азербайджанские события 1918-22-х годов в воспоминаниях одного армянина". США. Индианаполис, издательство "Боббс Мерил компани" 1928 г.

13. Айвазян С. "История России. Армянский след". Москва - 1998.

14. Бей Г.С. Судьба Мира. Баку: "Элм" Т. I - II, 2000, 896 с.; Т. III, 2002, 360 с.

15. Балаян Зорий. Очаг. Ереван: Советакан грох, 1984, 420 с.

16. Библиотека Конгресса США: "Документы Бристола" - Общая корреспонденция, Контейнер № 34.

17. Бердзенешвили Д.Л. "Ахалкалаки". "Артануджи", №7, 1998 г.

18. Будагов Б., Гейбуллаев Г. Толковый словарь топонимов азербайджанского происхождения в Армении. Баку, 1998.

19. Буниядов З., Мамедов Х. Обзорная тетрадь Иреванской области. Баку, 1996.

20. Величко В. Русское дело и межплеменные вопросы. Баку - 1990, 248 стр. *(печ. По изд. 1904 г.).*

21. Варданян М. История., т.II. Москва,1950 г.

22. "Война 1877-1878 гг.", III т. Война в Азиатской Турции". Под ред. А. Зыкова, СПБ, 1881г.

23. Габибоглы В. Организатор геноцид азербайджанцев. Баку, 2001.

24. Газета "Комсомольская правда", 17 июня 2009 г.

25. Газета "Комсомольская правда", 19 август 2009 г.

26. Газета "Право выбора", 2005, №1.

27. Газета «Мецамор», Ереван, 2004. у. № 6.

28. Газета «Борба», Тбилиси, 1918, № 96.

29. Газета «СНГ», 14 март 2005.

30. Гаибов И., Шарифов А. Армянский терроризм. Фотоальбом. Баку: Азербайджан, 1991, 48 с.

31. Гаибов Б. Ходжалы - день последний. Баку: Азербайджан, 1992, фотоальбом.

32. Гейбуллаев Г. Древние тюрки в Армении. Баку, 1992.

33. Грибоедов А. С. Горе от ума. Письма и записки. - Баку: Маариф, 1989, 404 с.

34. Гурбанов А. Сказки армянских "мудрецов". Баку: Елнур-11, 2005, 464 с.

35. Гурко - Кряжин В. Армянский вопрос. Баку - 1991.

36. Гянджеви Низами. Собрание сочинений. В 3-х томах. Т.1. Баку, Азернешр, 1991.

37. Дарбинян А. "Армения в дни национального освобождения. Воспоминания (1890-1940)". Париж, 1947.

38. Дарсания Н.Е. "Была ли неизбежной насильственной советизация Грузии",- "Исторические разыскания". т. I, Тбилиси, 1998.

39. Доклад И. Джавахаташвили правительсту Грузии. 1926, ЦГИАГ, ф. 476, оп. №1, *д.* № 6, *л.* 82-111.

40. Душенко К. Мысли и изречения древних. М., 2005.

41. Дьяконов И. Предыстория армянского народа *(История Армянского нагорья с 1500 по 500 г. до н.э. Хурриты, лувийцы, протоармяне).* Ереван, Изд-во АН Арм. ССР. 1968, 264 стр.

42. Еремян С.Т. Нашествие киммерийцев и скифских племен и борьба Урарту и Ассирии против кочевников. "Историко-филологический журнал", 1968, №2.

43. Есаян Агаси. Армянский вопрос и международная дипломатия *(на армянском языке)*, Ереван, 1965.

44. "Ереван: воплощение героического мифа" в кн.: С. Лурье. Метаморфозы традиционного сознания. Опыт разработки теоретических основ этнопсихологии и ее применения к анализу исторического и этнографического материала". СПб., 1994.

45. Ибрагим Етхем Атнур. Нахчыван в канун автономии. Нахчыван, 1999.

46. "Историческая география Азербайджана". Баку - 1987.

47. Зелинский С.П. "Три магала: Нахичеванский, Ордубадский и Даралагезский. Географо-статистическое и сельскохозяйственное описание". "Сборник сведений о Кавказе", т. VII, Тифлис, 1880.

48. Заварян С. Экономические условия Карабаха и голод 1905-1907 гг. Перевод с армянского, Санкт Петербург (СПб), 1907.

49. Завриев В.С. К новейшей истории Северо-Восточных вилайетов Турции, Тбилиси, 1947.

50. Ишханян Б. Народности Кавказа *(Статистически - экономическое исследование)*, Петроград, 1916.

51. Иманов К. Армянские (и)н(о)ародные сказки. Баку, 2008, 328 стр.

52. Лалаян А. О бойнях 1918-20-х годов. Журнал "Революционный Восток" №2-3 1936, Москва.

53. Качазнуни О. Дашнакцутюн больше нечего делать! - Баку: Элм, 1990, 89 с. *(печ. по изд. 1923 г.)*.

54. Капанянц Г.А. Хайаса - колыбель армян. Этногенез армян и их начальная история, Ер., 1947.

55. Кочар М. "Армяна-турецкие политические отношения и армянский вопрос". Ереван, 1988 г.

56. Мартенс Ф. Собрание трактатов и конвенций, заключенных Россией с иностранными государствами, т. XII, СПб., 1898.

57. Мархулия Г.Р. "Из истории возникновения армянской националистической партии "Дашнакцутюн" и ее политики в отношении Грузии в 1918-1920 гг." – "Исторические разыскания", т.II. Тбилиси, 1999.

58. Мархулия Г.Р. "Территорильные претензии дашнаков и т.н. вопрос "раздела Армении" в политически х кругах Турции, Грузии и Азербайджана", кн. "Исторические разыскания. Абхазская организация". Т. VI, Тбилиси, 2003.

59. Мархулия Г.Р. "Армянский вопрос в прошлом и настоящем". "Вестник", Тбилиси, 2007.

60. Мазниашвили. "Воспоминания". 1917-1925", Тбилиси, 1927 г.

61. Маевский В. Армяно-татарская смута на Кавказе как один из фазисов армянского вопроса. Баку - 1993 *(печ. По изд. 1915 г.).*

62. Маккарти Дж. Армянский терроризм. История как яд и противоядие. Анкара, 1984.

63. Малевил Ж. Армянская трагедия 1915 года. Баку: Элм, 1990, 124 с.

64. Мансуров А. Белые пятна истории и перестройка. Баку: Язычы 1990, 220 с.

65. Мамедов И., Асадов С. Азербайджанцы Армении и их трагическая участь. Баку, 1992.

66. Мамулов С.С. Удивительный народ из страны чудес *(Армения и армяне - уникальный феномен цивилизованного мира).* Книга четвертая. Москва, 2005.

67. Мустафаев Р. Преступления армянских террористических и бандитских формирований против человечества *(XIX-XXI вв.).* Баку, 2002.

68. Патканов П. Ванские надписи и значение их для истории Передней Азии. СПб., 1981.

69. Раджабли А. Факты бьют в колокол. Журнал "IRS - Наследие", №3, Москва, 2002.

70. Раффи *(Акоп Мелик Акопян)* Самвел. Изд. Анастап, Ереван, 1971.

71. Роберт Керзон, "Армения: один год в Эрзеруме и на границах России, Турции и Персии", Лондон *(Джон Мюррей),* 1854.

72. Сокольский Н. Очерки современной Турции. Изд. Закрайкома РКП, Тифлис, 1923.

73. Орбелиан С. Из истории рода Сисакан. Научный архив института истории АН Азербайджан. Инв., 1274.

74. Обращение Погос Нубар Паши к лондонской газете "Times" *(1919).* Париж, 27 января 1919.

75. Тадеуш Святоховский. Русский Азербайджан. 1905 - 1920. Хазар, 1990, №3.

76. Тахир Мобиль оглу. Великая ложь о “Великой Армении”. Баку - “Араз” - 2009.

77. Тацит Корнели. Сочинения. т.2, СПБ, 1887.

78.Тер-Григорян. Борьба Арцаха с арабскими захватчиками в IX веке. Б, 1942, с 42.

79. Туманян Ованес. Избранная проза. - Ереван: Севатакан грох, 1977.

80. Томас де Ваал. "Черный сад: Армения и Азербайджан между миром и войной". Москва - 2005. Изд. "Текст". 416 стр.

81. Тоидзе Л. После 25-го февраля. Тбилиси, 1990.

82. Ферро М. Как рассказывают историю детям в разных странах. М.: Высшая школа, 1992.

83. Файгл Э. Правда о терроре. Армянский терроризм - истоки и причины. Баку: Азернешр, 2000, 173 с.

84. Хармандарян С.В. "Ленин и становление Закавказской Федерации", 1921-1923, Ереван, 1969.

85. Чавчавадзе И. Собр. С в X т., VIII. Тбилиси, 1957 г.

86. Шавров Н.И. "Новая угроза русскому делу в Закавказье: предстоящая распродажа Мугани инородцам". Баку: "Элм", 1990, 82 стр. *(печ. по изд. 1911 г.).*

87. Шахдин И. Дашнакцутюн на службе русской белогвардейщины и английского командования на Кавказе. Тифлис. Заккнига. 1931 г. 104 с.

88. Хоренаци М. История Армения. М., 1893.

89. Шоу Стенфорд Дж., Шоу Э. К. История Османской империи и современной Турции, т-2. - Лондон: Изд. Кембридж Юниверсити Пресс, 1979.

90. Юзбашян К.Н. Армянские государства эпохи багратидов и Византия IX-XI вв. М., 1988.

İngilisce:

1. Richard G.Hovannissian. The republic of Armenia. Lps-An-s. vol.2, p 332

2. MEA CULPA… Confession Armenian elite. Baku-2008, p 264

Saytlar:

1. www.aliyeveritage.orq.
2. www.heydar-aliyev-foundation.orq.
3. www.ilham aliyev.org.
4. www.president.az.
5. http: //www.mehriban-aliyeva.org.
6. http : //www.milli.az/news/society/5638.html.
7. www.meclis.qov.az.
8. www.yap.az.
9. www.mns.gov.az
10. www.azerbaijan-news.az
11. www.azadinform.az
12. www.azadtribun.net
13. http://azerimuslims.com
14. www.azeurocongress.org/
15. www.aztv.az/
16. www.ans.tv.
17. www.borchali.net/forum/showthread.php
18. www.baksam.com/news/
19. www.bizimyol.az.
20. http://big.az/forum/index.php
21. http://birliyimiz.azersayt.com/
22. www.d-a-k.org
23. www.itv.az
24. www.human.gov.az/
25. www.hafta-ichi.com/newv/

26. www.liderler.azeriblog.com
27. www.lidertv.com/
28. www.lent.az/
29. www.xazar.az
30. www.ozurbekliyorum.com
31. www.yeniazerbaycan.com
32. www.xalqcebhesi.az/
33. www.news-az.trend.az/
34. http://mfa.gov.az/khojaly/index.php
35. www.tac.az/index.php
36. http://mix.az/
37. www.xalqqazeti.com
38. www.musavat.com
39. www.medeniyyet.az/
40. www.gamoh.biz/habergoster.
41. www.science.az/
42. www.gundelik-baku.com
43. www.movqe-az.com
44. www.hedefturan.biz/news
45. www.dak.az
46. www.news.bakililar.az/news.
47. www.azembassyashg.com
48. www.azembassyashg.com
49. www.azembassy.msk.ru/
50. www.azembassy.org.ua/
51. www.azerbembassy.org.cn
52. www.azclub.ru
53. www.azeri.ru
54. www.anl.az

55. www.baku.ru
56. www.day.az/news/
57. www.dailymotion.com/
58. www.demographia.ru/
59. www.expert.ru/news/.../az_
60. www.human.gov.az
61. www.zerkalo.az
62. www.centrasia.ru
63. www.science.az/ru/
64. http://news.yandex.ru/people/alieva_lejla.html
65. www.newsazerbaijan.ru/
66. www.novosti.az
67. www.1news.az
68. www.ru.apa.az/
69. www.russia-today.ru/
70. www.regnum.ru
71. http://karabakh-doc.azerall.info/ru/armyanstvo/arm13.htm
72. www.irs-az.com/
73. www.ilahi-tr.org/.
74. http://www.soykirimyalani.net/tarihi
75. http://www.msxlabs.org/forum/
76. http://www.slaytlar.info/haber/
77. http://www.toofiles.com/tr/oip/docum...seneryoma.html
78. www.baktabulum.com/slayt.
79. http://www.uploadyeri.com/index.php/files
80. www.forumvadisi.com
81. www.sohbetdk.com/
82. www.tarihintaniklari.com
83. www.istanbultarih.com/

84. www.turkforum.net/showthread
85. www.bilgipasaji.com.
86. www.turkforum.net/forumdisplay
87. www.haberler.com/
88. http://www.belgenet.com/
89. http://www.devletarsivleri.gov.tr
90. www.ermenisorunu.gen.tr/
91. www.ermeni.org/turkce/http://www.devletarsivleri. gov.tr
92. www.turkishnewyork.com/archive/index.
93. http://www.msxlabs.org/forum/siyasal-bilimler/
94. http://www.denizligenclik.com/forum/tarih/ermenilerin-yaptigi-turk-katliami-fotograflari!!
95. http://www.realist.gen.tr
96. http://www.soykirimyalani.net/
97. http://www.webhatti.com/gsearchs/s?zde-ermeni-soyk?r?m?
98. http://ermeni.hayem.org/turkce
99. www.mustafaakyol.org/.
100. www.ermenisoykirimi.net/ tr.
101. http://www.soykirimyalani.net/ru/ermeni-saldirilari/
102. www.kizilbasforum.com
103. http://www.tercuman.com
104. www.hermeskitap.com.
105. www.saykitap.com/
106. www.kidap.com.tr
107. www.renkhaber.com/.
108. www.tarihsuuru.com/.
109. www.addgenclik.org.
110. http://www.ozurdilemiyoruz.com/vahsetin_rakami.aspx

111. http://www.bayazet.ru/ru/culture/history/genocide.html
112. www.bolsohays.com/
113. www.genocide.ru/lib/photo.htm
114. www.viparmenia.com
115. http://www.artsakh.info/forum/viewtopic.php
116. http://:www.amp96.ucoz.ru/news/
117. www.armtown.com/news/ru/go
118. www.jigyarov.net
119. http://www.armportal.ru/video/movies
120. www.factnews.ru/article
121. www.ng.ru
122. http://forum.barev.net/viewtopic.php
123. www. rambler.ru/users/tigran.
124. www.genozid.d5k.ru/image/Michael Carliyan
125. http://ru.wikipedia.org/wiki/Геноцид_армян
126. http://www.panarmenian.net/news/rus.
127. www.warcrimes.info
128. www.bitsofnews.com
129. www.lebarmenian.wordpress.com
130. http://www.experiencefestival.com/a/Nakhichevan
131. http://www.enc.mail.ru.
132. www.freespeech.org.nz
133. http://www.shushi.my1.ru/load
134. http://www.we.am.iatp.net/personalii/pers_files
135. www.neolsunki.com
136. www.politikars.com/
137. www.slaytube.com
138. http://www.primavista.ru/rus/example/e_azeri
139. http://www.eraren.org/index.php

140. www.miacum.ru/forum/.
141. www.armenianhouse.org/.
142. www.noev-kovcheg.ru/mag
143. http://www.raa.am
144. http://www.armtown.com/news/ru/
145. http://hayblog.ru/category/genotsid/page/
146. http://www.factnews.ru
147. http://www.snob.ru/chronicle/
148. http://www.rosbalt.ru
149. http://www.eventguide.ru/
150. http://www.panarmenian.net/news/rus/
151. http://www.grafomanov.net/
152. http://www.armworld.ru/armenia
153. http://www.gisher.ru/video-audio-foto-
154. http://www.artsakh.info/forum/viewtopic.
155. www.regnum.ru/news
156. http://www.genocide museum.am/trk/online
157. http://www.genocide-museum.am/eng/photos_of_armenian_genocide.php
158. http://qotdan.blogspot.com/
159. http://venividi.ru/comment/reply/9942/5455
160. http://www.interkavkaz.info/index.php
161. http://citaty.info/man/dzhordzh-bernard-shou
162. http://www.peoples.ru/art/literature/story/nalbandian/
163. http://www.hrono.ru/biograf/bio/zorjan_rostom.html
164. http://www.hronos.km.ru/organ/gnchak.html
165. http://gazetasng.ru/news/show/2443.html
166. http:www.dem.az/content/view
167. http://www.irs-az.com/arch
168. http://armtoday.info